

غزليات

بسم الله الرحمن الرحيم

(الف)

صورتگر چه بنه صورت په ديوال ساز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا
سترگی ورخی پوزه نور کښيردی په مخ کښ
يو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوړونه
بند په بند د لاسو گوتی و بله کښيردی
که خوګ زر کتابه وکښی له دې بابه
هر ويښته چی په صورت باندی لیده شي
خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله
چه د خان په معرفت ئي سرفراز کا

اورنگزيب چه آرایش د تخت او تاج کا
په جهان کښ به ئي پاتو ښه بد نوم شي
زه غمجن په عيد په جشن خبر نه شوم
اوبه سترگو لره لارې اور د زړه شو
چه په رگ می گټی کښيردی رنگ ئي زيږ شي
جدائی د ما په زړه کا هسی چاری
دوه مین چه په هواد و بله بیل شي
خما اوبی د کوگل په جوش پیدا دی
هر ناوک چه د قضا له شسته خيږی

زمانه د خه شحال زه ورته آماج کا
Ketabton.com

بازيگر چه د بازيو صندوق وا کا
ندارچی چه ورته گوری حيرانیږی
عارفان د سر په سترگو گټی کښيردی
دا عالم لکه طفلان ورته ښکاریږی
همیشه خوښی د چا ده، د هغه ده

د هغه په وفا څه خوښی خوشحاله
چه وفا درسره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغنی ښه سرایت کا
شیخ د کنج د صومعی زه به گلگشت کړم
گدایانو لره غم د گیلپی ډیر دی
د وفا مهر کرم به ئي لا څه وی
په مانی ئي هم خوشحال شم هم دلگیر شم

په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
د بهار گلونه ما ته هدایت کا
بادشاهان دی غم د ملک و ولایت کا
په جفا کښ چه دا هونیره عنایت کا
لکه خوګ چه له چا شکر و شکایت کا

دا د ما د بخت اثر نه دی نو څه دی
 په دا بېهر کښې څرگند شراب خرڅیږی
 له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
 محتسب د باده نوشو رعایت کا
 که د کښلیو^۱ د دیدن مینه گناه ده
 سکه خوشحال خټک درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا
 بادشاهی د بحر و برده که باور کړې
 ډیر هوبنیار ماهی مرغونه طمع بند کا
 قناعت د که په خشک و تر خورسند کا
 چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
 کله کله له دریابه سر بلند کا
 خلق واره داند وه په دریاب ډوب دی
 درویش بحرہ خوښی غم د هغو دی
 هوبنیارانو څخه ډیری اندیښنی دی
 چه په شمار د زرو ناست دی چون و چند کا
 چه ملنگ د مسلې، هغه انند^۲ کا
 و نور چا وته به څه وته څه وایی
 و خپل ځان وته خوشحال خټک دا پند کا

په عاشق باندی غوغا غماز پدول^۳ کا
 ارسطو تر افلاتون ښه و سکندر ته
 خو می زړه په بیغمی پسی درومی
 دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم
 آشنایی لکه ښه تول^۴ چه ورته اش^۵ کړی
 یو ښکاره د قیامت علامت دا دی
 دریغه یو هسی پیدا شی چه په عشق کښ
 زه د عشق په کنج توانگر یم که نور خلق
 ځما دوې ستررگی و لاری ته څلور شوې
 چه گلونه پرې کوی اغزی قبول کا
 په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول^۶ کا
 هونبره نور تازه غمونه را وصول کا
 خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
 جدایی لکه ژلی ورنی د تول کا
 په فاعل باندی چه اوس تیری مفعول کا
 دا د ما لیونې زړه څه خو معقول کا
 ټولول د زر و مال، متاع د پول کا
 که ښکاره د یار له لوریه خدای رسول کا
 گندی وی چه د وصال په خوښی خوښ شی
 چه خوشحال په جدایی کښ ډیر نول^۷ کا

په اختر په جمعه څه غرض زما
 هغه وخت د ما اختر د ما جمعه ده
 عاشقان د عشق له کاره انکار نه کا
 د یاری لایق نه دی رنگ ئې ورک شه
 د رښتینی^۸ یاری لافی ډیر عالم کا
 زه مجنون یم سر نیولی په صحرا
 چه دیدار راته ښکاره کا د لیل
 فاسقان به پخپل زړه کښ لری غلا
 چه ئې نه وی په یاری کښ وفا
 ولی ما پکښ و نه لیدل رشتیا

۱. ښکلیو.
۲. عیش.
۳. بیهوده.
۴. یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.
۵. کښت.
۶. په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.
۷. غم، ویر.
۸. رښتینی.

هی توبه د عشق د پتو سرو لمبو نه
 په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی
 نه په پنډ لویری له هر کانی بخری
 نه وابنه نه ئی لرگی لگی په تا
 په لیدل په ارویدل شی را پیدا
 دی سوخته سره بکر آری سودا
 دا رنگینی معنی چیری دی خوشحاله
 چه را درومی لکه گل په بیاض ستا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما^۲
 څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئې
 که کل جهان خوبا شی په هر لوری محبوبا شی
 په هونبره ډیر مقتول ته لا هیڅ نه ئې ملوله
 چه گل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه
 خو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم
 که لوی دی که هلک دی دواړه ستا په نعره^۳ ورک دی
 د سبر ونه گوره په زمان شی نامنظوره
 زه خو د ژوندی کرم که دروغ کړې که رشتیا
 که دا عیب د نه وی په زړه سخته ئې بلا
 عجب که لا پیدا شی یوه تا غندی زیبا
 که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
 که خس را عنایت کړې هم په گل نیولی ما
 چه تل ئې سل سل زړونه په هر تار دی مبتلا
 په ښهر کښ څوک نشته چه مین نه دی په تا
 چه و خوځې په باغ کښ ته په دا قدر و بلا
 نسیه جنت سبا دی، د زاهد دی د ملا دی
 په لاس جنت موندلی نن خوشحال دی ستا لقا

تل که دادی د خوبی طمطراق ستا
 نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې!
 دواړه شونډی د تریاق زلفی ښامار دی
 لیر شکیب ورته په مثل د لوی غره دی
 د بازبو د موندلی یم غلوه می
 ټه خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړې
 لکه تل وه همیشه په هغه شان دی
 لکه باد د صبا راشی گذر کا
 نور د لاس له ځانه پری وینځی عشاق ستا
 چه په هر لوری ثنا وائی آفاق ستا
 جار وتلی دا ماران دی تر تریاق ستا
 په شکیب کښ به په څو پائی مشتاق ستا
 د هلک غندی رشتیا گڼم مزاق ستا
 که قدم د چا په سر کښیږدی براق ستا
 هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
 ما خوشحال چه آزمیلی دی میثاق ستا

تلم په خپله لار را سره مله شوه نگارا
 رنگ ئې د سړی و اما خوی د ښاپیږیو
 راغلم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه
 ډیری لری نخښی^۴ د صورت د زیبایی
 دنکه^۵ تازه کنکه^۶ قد عرعره مو کمره
 غاښ ئې د گوهر په لب شکر ابرو کمانه
 شوخه غمزه گره خنده رویه خود آرا
 تن ئې لکه سیم و په زړه سخته سنگ خارا
 کوی په کوی جار وزم پسې غواړم بخارا
 څخو درته وایم یو څو نخښی آشکارا
 ښه ئې تر گلونو د گلابو عذارا
 تور بانو ناوک په دواړو سترگو خونخوارا

۱. بکری.
۲. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.
۳. په لوری.
۴. ښی.
۵. د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معنی د لوړ قد اوجگ راغلی ده.
۶. خربه پیغله.

پوزہ ئی غنچہ وہ د زبق سب سپینہ زن ئی
 ہار د جواہرو دوه لہری د مرغلرو
 وارہ ئی د تن جامی گلگونی زرنکاری
 بیا ہسی مدد کرہ چہ خوشحال سرہ د تل کر
 بختہ! د دی ورکی سراغ نخبہ^۱ و مارا

خان ئی سر تر پایہ جور کر بیا بلا کا
 معشوقی تہ چہ ئی ہونبرہ حسن ورکر
 پہ ہر خای چہ خو محبوبہ^۲ سرہ کبینی
 دوه مین کہ سرہ ہر خو، مرور وی
 تور بانو ئی تور توبری دی را خرخیبری
 خو د شاہ پہ کبلی مخ باندی خالونہ
 ہمگی ئی ستا لہ مخہ گفتگوی شی
 پہ خیر خیر ئی مخ تہ مہ گورہ خوشحالہ
 پہ خاطر بہ دی اور لمبی والا کا

خہ عجب دلخوا دی دا صہبا
 د غنچہ خندا محالہ پہ چمن دہ
 مصلحت ئی د بلبل پہ کار کبں دا و
 د بلبل قدر زدہ کرہ ای گلہ!
 چہ علاج ئی وابستہ پخپل مطلوب دی
 چہ ساقی ئی راکوی پہ مرحبا
 کہ نسیم پر گذر نہ کری ہر سبا
 چہ صبا کر د غنچہ کمیس قبا
 کہ ہر خو ئی پہ دا خپل حسن زیبا
 د عاشق لہ رنخہ خہ زدہ اطبا
 بی د یار د زیبا مخ گمان مکرہ
 چہ خوشحال بہ پہ بل مخ شی شکبیا

چہ یار مہر وفا نکاندی خوک خہ کا
 د جہود بہ ہم زپہ سوی را باندی وش
 ما وی زپہ ئی گندی نرم پہ ژرا کریم
 کہ وصال ئی پہ دنیا لہ عمرہ خور وی
 چہ بی جور و جفا نکاندی خوک خہ کا
 چہ یار رحم پہ ما نکاندی خوک خہ کا
 چہ اثر پر ژرا نکاندی خوک خہ کا
 چہ تل عمر وفا نکاندی خوک خہ کا
 حال د ہیخ لہ یارہ پت نہ دی خوشحالہ
 عنایت چہ پہ تا کاندی خوک خہ کا

چہ پہ ما باندی ئی زپہ سیخی تپاک کا
 ما پخپلہ ملامت وتہ خان ساز کر
 کہ د خضر پہ چشمہ باندی می کور شی
 چہ بقا ئی پہ چمن کبں یوہ ورخ وی
 الحذر چیری بہ خان د اور خوراک کا
 عالم عالم دی پہ ما سل خلہ بلغاک کا
 د فراق اندوہ بہ ہور تہ ما ہلاک کا
 لالہ خکہ د کمیس گریبان چاک کا

۱. ننبہ.

۲. محبوبی.

۳. پخولا.

۴. دا بدلہ پہ چاپی نسخہ کبں نستہ.

دَ اسمان له عاشقانو سره کست دی
 هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
 ترې به سل رنگه گلونه شگفته شی
 هر سپری چه خاکساری واخلي ځان خاک کا
 زه خوشحال په هغه چا پوری حیران یم
 چه له یاره نه جدا شی په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا
 گوره بیا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دی
 نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم
 دا واره غرونه لا هیڅ ندی راضی یم
 حال د خپل زوی ئې خپل پلار وته معلوم دی
 نه به ده غندی دروغ دروغجن وائی
 هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ
 په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم
 چه می هسی تربیت د نا خلف کړ
 په ژوندون په ئې ارمان وزی له دله
 زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بې وفا
 د غرض یاری هیڅ یاری نه دی
 که کاته دی که لیده که ارویده دی
 چه په چا باندی مین شوې قبلوه ئې
 که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شی
 له ما خوار سره څو قاف او هې وری کړې
 دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
 و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

خوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا
 خوک چه مخ په لمو روان شې خو دی گوری
 درویشان که اشارت وکا و غره ته
 کیمیا کیمیا یادیری په جهان کښ
 که د تخت دپاسه ناست وی صاحبی کا
 خیری زنگ ورځنی نن دی چا وللی
 مړه و ده وته ژوندی وی ژوندی مړه وی
 مگر چیری د درویش په مهر یاد شی
 چه خوشحال ئې کړ دا هسی بینوا

۱. ځان.

۲. ق،ه،ر: قهر.

۳. ل،ط،ف: لطف.

۴. ځانه.

چه خپل خوی شی په جهان بد خواه د چا
من فلیل په یوه مچ سره بد بوی شی
کاینی لعل د بدخشان، گیا کیمیا ده
چه بادشاه ئې ستمگر شی خلق خوار شی
زه که سل حيله وفا کړم یار جفا کا
د جمشید او د سکندر فلک پرې نښوې
د خپل خوی دی نه چه دی تباہ د چا
بد دی نشی یو زمان همراه د چا
چه ئې نه بیژنې ته گناه د چا
خدای دی نکا ستمگر بادشاه د چا
بخت دی نشی په دنیا سیاه د چا
پرې به نبردی همیشه کلاه د چا
دا دنیا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شی گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په خان مین کا^۱
زړه بویه چه خوی ئې د بورا یا د بلبل وی
وسیخی په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وی
ډیر په باغ کښ گډ شی خوک خالی وزی له باغه
ما ئې چه مزه د خورو شنډو ده موندلی
خیال ئې د زلفینو لکه غل د خپلی خونې
سترگو ته ئې وگوره خه خښی توری زلفی
هر چرته چه گزری لکه سرو سمه درومی
سحر دی که دم دی که خه نوری فتنې فن کا
درومی کرزی غواړی خو په گل بانندی وطن کا
وتښتی له اوره خان پخپله دروغجن کا
خوک ئې میوه وخورى په گلونو ډک دامن کا
ناست وم که ولاړ وم زړه می هرکله من من^۲ کا
هر کالی لیدلی فراغت ئې دزدیدن کا
خر په سنبل زار کښ دوه هوسیه د ختن کا
هر چرته چه کښینی هغه خای لکه گلشن کا
تن ئې آزاریری په کمیس د سری^۳ صافو
گل د چنډی بویه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه می ولیدې دا توری سترگی ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دی
لکه وژغوری کبلی په مرغزار کښ
لکه پټ سپاره د جنگ نیزه په غاړه
چه دی هسی و هر در وته ولاړ کړ
لکه خوک په میو مست شی هسی شم
که شیخان که زاهدان که عابدان دی
زه به نکړمه هیر نوری^۴ سترگی ستا
یا د تور هوسی که گوری سترگی ستا
د خواره وربل تر سیوری سترگی ستا
دا اورده بانو پرې پوری سترگی ستا
د عاشق دی اور په کوری سترگی ستا
زه چه ووینم میخوری سترگی ستا
د هر چا د زړونو چوری^۵ سترگی ستا
چه دی غوښت هغه دیدن دی ورته گوره
که خوشحال ندی^۶ کوری سترگی ستا

چه می ښکته پورته اوبښکی تگ و پو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم
د خپل یار په طلب گرخی جستجو کا
گوندى ما د خپلو سپیو سره تو کا

۱. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.

۲. د اغزو خواره.

۳. یو ډول کالی.

۴. نور هیری.

۵. غلې.

۶. نه وی.

هر چه ستا په کنبلی مخ باندی مین دی
 که زه ورو وایم خبری گرم می مه کړه
 ستا له غمه چه و چا و ته ویل کړم
 په هر ځای چی درې څلور و بله ناست وی
 پادشاهان یې ارزومند د نندارې دی
 د گلونو دور تل نه وی خوشحاله!
 بنایسته به په خپل حسن کبر څو کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا
 چه په سر دی سوگند خوری ور ځنی ډار کړه
 د هر چا نه چه دی طمع د وفا وی
 یا خو و دا جهان واره بې وفا و
 آدمیت له آدمیانو نه خدای واخیست
 که هندو که مسلمان که بل فریق دی
 نه د دین د چاری شناخت مهر و وفا شته
 د تقلید رسم عادت یاری خپلوی کا
 همگی واره یاران د خپل مطلب دی
 مخامخ د په ثنا په صفت سر شی
 د دو دام ترې سپړونه بهتر دی
 اې خوشحاله څه له ښهره په صحرا

خدای دی مخ د هیڅ غافل را ښکاره نکا
 په هر لوری نوبهار دی غوړیدلی
 هغه څوک چه د الفت په توری پوه شو
 هغه څوک دی چه په حال ځما خبر شی
 په یوه نظر ئې هر څه له ما یووړه
 د چارپایو په حساب دی سپړی ندی
 طبیبان د رنځ و هر لوری ته ډیر دی
 د تقوی غلیمی دف کښیرده له لاسه
 واره ستا دا توری سترگی خوشحال وژنی
 دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار یاران بیا سره ټول کا
 د جهان غمونه یو سر، ځما بل سر
 نه می یار نه می غمخوار شته په دا غم کښ
 که په پوهه کښ دانا د زمانې ویې
 چه ئې ډول واهه ځما په دلگیری
 چه مستان د یوه جام دی غم ئې نشته
 توری خاوری به په سر د رنتبول کا
 که سپړی ئې د باور په تله تول کا
 لکه بې اوبو څوک بند په گرم چول کا
 د زیره غم ئې تر هلكو کچو کول کا
 اوس دی ترپه^۲ نخا هم په دغه ډول کا
 که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا

۱. په قلمی نسخه کښ یوه محشی "نادان" ورته کنبلی دی.

۲. تری.

د پساله صفت ئې شي د رنگ ئې نشي
 که د اسپنو کلا وی چه بخت یار شي
 چه گلونه د بهار واره تمام شي
 خال ئې مست خونې هاطی دی سنبال کړی
 خوک چه پوری په بدرنگی ناوی پسول کا
 خاوند خدای به ئې آسانه لکه شپول کا
 د زړه سود شیدا بلبله په ختول^۱ کا
 چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول^۲ کا
 د خوشحال د رنخ علاج په یوه خدای شي
 چه له درده سره تل ښوری آشول^۳ کا

خپل عمل چه سړی سپک کا
 بد عمل لیونې سپی دی
 مگر نه گوری و خان ته
 مزی ښکار کا د گاوزو
 دا خبره ده که کښیری
 چتی^۴ باز په پرونو نشو
 چه بیزو د بازیگر شو
 خما ژبه نده اور ده
 چه خما اختیار ئې خور کړ
 لکه خس هسی ئې ورک کا
 چه حملې پخپل کنډک کا
 چه احوال پیغور د پک کا
 پیشو گزی ښکار مبرک^۵ کا
 که کیسه د دو تک کا
 که الوزی پر پرک کا
 نن خه ناسته په اندک^۶ کا
 گذارونه د توپک کا
 خدای دی خوار هغه ختک کا
 خوشحال ناست په برمول دی
 ارمانونه د اټک کا

د دنیا یاران په خوی دی د دنیا
 که د دین دپاره تا سره یاری کا
 د دنیا ښادی غمونه سره گډ دی
 چه فتی ترې پیدا کښیری واره نفس دی
 اولیاء د اولیاء سره بد نه وی
 په دنیا د بادشاهانو سره ضد دی
 یا په نه یاری کښی سود دی که پوهیری
 بیا هاله د بل جفا و ته نظر کړه
 بی وفا لکه ئې مخ هسی ئې شا
 له هغو غواړه که غواړی خه وفا
 په خندا خندا د ژر کا په ژړا
 نفسانی یاران به نه وی بی بلا
 دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
 امرا سره دشمن وی امرا
 یا په نه ویکل کښی سود دی د دانا
 که ته نه وینی په خان کښی هیخ جفا
 لکه تا سره خوک خه کاندی خوشحاله
 ته هم هسی زیست روزگار کړه له هر چا

۱. یو خودرویه گل دی.

۲. په قلمی نسخه کښی محشی (فوج) ورته کښلی دی، ممکنه ده چه دا د پښتو یو ورک لغت وی، په قندهار کښی داسی ویل کیږی (غولی-غولی خلق راغله) ممکنه ده چه د دې دوو کلمو اصل یو وی یعنی فوج فوج.

۳. په قلمی نسخه کښی محشی آه و فریاد ورته کښلی دی، ما تر اوسه دا لغت ندی ارویدلی.

۴. ښکار د مبرک.

۵. یعنی شب پرک.

۶. پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا
 که مته^۱ غندی تیره لری مبرک داړه
 په ارمان د دیدن مرم پری سلام دی
 بنایسته په جهان ډیر دې ښه هغه دی
 لکه سترگی تصویرې ځنبل می نه وی
 څه خوبنی ئې پکښی ینی دې پوهیږې
 په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دی
 که په تن خوشحال ختیک دې ځنی لری
 د ده زړه د یار په کوی کښ جار واته کا

د عشق په بادیه کښ مبرده گام د تمنا^۲
 زار^۳ ځما د زړه دې، زار ځما دې په دا کار کښ
 مرم د یار له شوقه سره دواړه نه جوړیږی
 څه شوه هغه مینه چه د سترگو په کاته کښ
 قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
 چه کام ئې خپل موندلی په هنگام د تمنا

دنیايي یاران چه طمع د دنیا کا
 دیدنی یاران په کار دې په دنیا کښ
 د گونگت مینه په غل په غوښایه ده
 که پخپله رضا درومی چاره نشته
 په بار بار د هغه یار منت را باندي
 سل رحمت د عاشقانو په همت شه
 په رقیب به ئې بی تیغه مرگ روا شی
 که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا^۴
 بلاکاندی خوله وازه د فتنو آتش تازه شی
 آزاد تر سینه درومی د ځگر دننه کښینی
 که نور مهر د نشته څه خوکره د حال پوښتنه
 څه زه څه می مجال دې، چه د وصل غواړم دریغه
 که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کره
 خپل ځان وژنی تخری^۵ چه شاهین سره پیوند کا

۱. محشی په خربشوی ترجمه کړی دې، ما ته د دې کلمې حقیقت نسو ښکاره.

۲. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.

۳. د راز بله املا څار دی په معنی د ایثار او قربانیدو، مگر دلته دغه کلمه معنی نه ښندی، ښائی کاتب به غلط سوی وی، دلته د زار پر ځای زیار یعنی زحمت ښه ور سره لگیږی.

۴. را ستاوه

۵. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.

۶. بله املا د دې کلمې تنزری دی په معنی د تیهو او کبک.

دوی د توری سترگی لکه دوی توری بلا
 بیا د تور بانو د دواړو سترگو کر بلا^۱
 له هسی رنگه حاله، راته ووايه اصلا
 عاشقان د واره سر کرل همیشه په واویلا
 د خاطر بخچه می هسی تا خالی کرله تالا
 نه به بل څه وکی نه به کاندې نور املا
 دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم د ولاړ د بد خو هم لا
 ته چه هسی په دا خپل جمال نازیرې
 چه بد مست شی په مجلس کښ هغه نه یم
 ستا له جوړه له ستمه هورته لاری
 د نماستی په وخت ئې واکره آزار مه شه
 د خوشحال ختک دپاره چه میخور شو
 په مغان می وښی کښینوول باهو^۲ هم لا

دوه زړونه چه یو شی غر به هم پاره کا
 توری زلفی بویه خط و خال زر و زیور هم
 څوک چه په اخلاص و بله مین شی په دنیا کښ
 خلق په شیطان باندی لعنت لرینه
 سل رنگه غمونه لور په لور د نفس له لاسه
 چه ویش وی د شکرو ډیر عالم ورباندی ټول شی
 خوبی د خپلی چاری څوک په مټ په کوشن غواړی
 څار تر یکرنگی چه زړه ئې یو یو ئې اقرار وی
 هر څوک د دعا کاندې چه حاجت ئې چا ته نه وی
 گل و سپری ورکړه چه خوشحال په یوه گل شی
 خره غوايه نظر کله د گل په پشتاره کا

د بی ننگو پښتنو له غم ما
 دا هم ښه که پدا کار کښ هونیره کار وی
 چه د ننگ گوهر می مات شو دواړه سترگی
 هغه دُر می په لاس نه راغی^۳ بیریه!
 هغه ملا می چه په هوډ سره لوی غر ده
 هم د بخت و ما ته شا شوه هم د خلقو
 که می لاس وی په رضا می به کښې نښول

۱. تر دې کلمه لاندی محشی (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وی، یعنی خاصه او خالصه.
 ۲. بله املا ئې (باؤ) دی، په معنی د بنگری چه د ښځو یو پښول دی.
 ۳. نه راغی.

د هغو د خولې کبرې خبرې آروم
 دم د خپلو د پردیو را معلوم شو
 په هغو لویو خبرو شرمسار یم
 سل غندنې پیغورونه را دو څار شول
 دا الم می هیڅ الم سره سم نه دی
 مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا

چه خبره ورته نکړه سم ما
 که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
 چه هر چا و ته ایستې له فم ما
 چه به ځان ساته همیش له دم ما
 که لیدلې دی هزار الم ما
 چه فارغ کا د اندوه له سم ما

هاتی ځکه په سر لوتی دا خاوری
 چه خبر کړ د خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه بیار در سره څه کا
 دا تل دود د بنایسته وو، د یاری دی
 سل بلا ئې قبلوه ور پسی درومه
 چه د کبر خیال دماغ و ته ئې گورم
 که په نه عمر ئې نه گنم زه خوار شم
 تیره چار به د هیچا په لاس را نشی
 د بتانو په دیدن د زړه نشاط شی

که وفا کا، که جفا کا واره ښه کا
 چه یک لخته د زړه مهر په چا نه کا
 بنایسته د جهان کل واره خپل زړه کا
 اندیښنې می وینې بیدار ورته اوده کا
 هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
 که په ډیره ژړا سره دواړه لیمه کا
 کله باغ پانې گلونه په اوبه کا

په درتللو ئې شپې په تلو ئې بولې
 چه ئې نه پریردې په هیڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما
 درست عالم ئې په بازار په کوڅه وایی
 د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شی
 د عمزې په تیغ می وژنه صرفه مه کړه
 د مسجد محراب د چا دی د عابد دی
 بنایسته د بن طاوس ور لره بویه
 چه په خورو زړونو بلوسی سزا مومی

حقیقت سره قرین مجاز ځما
 لا و چا ته ښکاره ندی راز ځما
 که بی نیاز وگری نه وری نیاز ځما
 څوک به نه غواړی لتانه ساز ځما
 په محراب ئې د ابرو نماز ځما
 دا واره ښکارونه نه کا باز ځما
 ښه چه خوار شو پدنی غماز ځما

ته په ما باندی تل ناز کړه معشوقه ئې
 زه خوشحال خټک عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وی مبتلا
 تر عاشق د صدقه شی
 عاشق هر زمان غزا کا
 که عاشق د یار په تیغ مری
 زاهد خوښ کنج د خلوت کړ
 گل د عشق دی غوړیدلی
 د ادنی چاری ادنی وی
 که شیخی زاهدی غواړې

پرې د سازه شی بلا
 که زاهد دی که ملا
 په تیره توره د لا
 پری منت دی د یار لا
 عاشق خوښ د یار بالا
 و عاشق ته ده صلا
 د اعلا چاری اعلا
 پخپل لاس کښ ده لالا

لکيور^۱ دستار په سر کړه
يا مسواک کښيږده په سر کښ
په تسبيح خوځوه شونډۍ
مرد هغه گڼه خوشحاله
چه ئې کيږي مشغولا

زه تا پيژنم هوا
چه هميش ئې په عالم کا
په نوا ئې بې نوا کړل
د هر رنځ دارو موندل شي
عاشقۍ ځنې په گور کړل
چه مي وينې د کوگل خورې
واړه تا کړم^۲ سر هوا
د جهان گوره غلوا
بې نوا شول په نوا
د بد خوی نشته دوا
څوک پراته دې په زگروا
وينې کله دې روا
د چمن گلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه^۳ وا

زاهدان چه د رندانو تل پيغور کا
ښه چه سپين د زهد ليري له ما گزري
که رشتيا وایم ويل ئې په ما اور دې
که په خوله مهر وهلي د عاشق دې
د لیلی نه نوريده د مجنون مينه
نازیني د دې ښهر واړه بويه
خما يار په هر محفل باندي چه راشي
يو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ
چه دیدن د مين نه وی زه ئې څه کړم
تير ياران به نور و نه وينې په سترگو
که خوشحال ورپسي دوه سترگي څلور کا

که توانيږي ازلي قسمت د نور کا
چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
څوک چه ما سره بې عشقه بل بيور کا
په سينه کښ ئې زړه وگوره څه شور کا
چه مي زړه له ياره نيسي خلق زور کا
چه نن ناز و غمزه ستا له سترگو پور کا
په ښايست د ښايسته وو بازار خور کا
دا فلک ئې بل زمان را باندي اور کا
که گلونه شگفتن راته هر لور کا

سور پيژوان د په زرگر نوي سواريا^۴
په خاوند مي د سوگند وي باور وکړه
زه هر گوره دماغی په ځان غره وم
د چرې د کتارې حاجت هيڅ نشته

بيا د زړونو آزار آخلي پاريا پاريا
چه هيڅ دم مي له خاطر نه ئې وساريا
ولي ستا سترگو خما دماغ اوتاريا
د ښو په غشيو تا بيچاره ماريا

۱. دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوې ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (شملة) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وی او په اصل کښ (لکي ور) وی.
۲. واړه تا کړمه رسوا.
۳. زړه نه شو وا.
۴. تر دی کلمی لاندی محشي (مشغولا) ترجمه کښلې ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوې دی.
۵. په دې بدله کښ د بيتو وروستنی کلمات ټوله هندی دی چه د لمړی بیت د لمړی مصراع د اخیری کلمی اصل نسو را معلوم، د دغه بیت پاريا په معنا د کناره گیری او د دوهم بیت آخر په معنا د فراموشی او دریم بیت په معنا د کښته اچولو او څلورم په معنا د ویشتلو دی، په څلورم بیت کښ د کتارې کلمه په معنا د خنجر ده.

کله کله ئې له حاله خبر آخله
بیچاره خوشحال خپل زړه در پسی هاریا^۱

بڼه سپری د چا په بدو نظر نه کا
په بارداره ونه تل ورپیری کانی
د جهان کینې غصې واره تر شا کا
دا پدا چه خودبینی ور څخه نشته
په کینه په حسد هیڅ د چا و نه شی
نصیحت د نیکو بڼه دی نه د بدو
و سپری ته ئې اختیار ورکړ هوبنیاره
ورځ او شپه په لار روانی قافلې دی
یک تنها په لاری تله^۲ نه ده خوشحاله
په دا هسی لار څوک څه د لاری مله کا

که بی نمازه د قیامت په ورځ ممتاز کا
نماز گذارو ته ئې هسی حکم وشی
اولیا او انبیا به هیڅوک نه وی
تر عاصی نه لا بتر هغه عابد دی
و جنت ته ئې روان په ډیر اعزاز کا
چه فرشتې ئې د دوړخ په اور گذار کا
چه تر شونډو به بیرون نری آواز کا
چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
دا ځای کار د هیڅ طاعت ندی خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل د د وصاله بهره مند کا
په زمان به د پیوند له هر چا پرې کا
نوې میاشت به د په مخ گوری وگړی
زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کړم
مبتلا خاطر می مری د یار له لاسه
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شی
د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وی
چه د عشق د لیونیو په حلقه شی
د جاهل سره گلگښت لکه دوړخ دی
په هر دود به د خرم خوشحال خورسند کا
که محبوبه د د ځان سره پیوند کا
که په مخ بانندی د جور سم د سمند کا
که له ورايه د دیدن مشغل څرگند کا
بیا له مینی هم د یار په سر سوگند کا
زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند کا
د گنی قدر څرگند د گنی خوند کا
کله وی چه هغه غوړ د چا په پند کا
له دانا سره راضی یم که می بند کا
که د خپلو سپیو نوم وربانندی کنسیردی
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که د زړه لری بها^۳ ځان به نه کړې کم بها

۱. بایلو.

۲. تلنه.

۳. لمړی بها په معنا د روڼوالی او دوهمه په معنا د پلور ده.

خه وې څه به شې خبر شه
 چه به کاندۀ^۱ تنها کيږي
 چه ئې نور له تا آخلي
 ته خبر نه ئې له ځانه
 درته وایم نه پوهيږي
 ابتدا په انتها
 خو لا نن ښه ئې تنها
 پخپل لاس ئې کړه رها
 چه په تا کيږي څه، ها^۲
 څه غفلت لري هاها

بل مخ مه گوره خوشحاله
 مخامخ شه په شها^۳

له دلبري نه می خوله غوښته اما
 د ماڼی په وخت ئې تل هسی خواب و
 هسی یار سره څوک څه لره یاری کا
 زه به هیڅکله له عشقه نه وا نورم
 څه خبر یې چه اول په عشق کښن څه څی
 د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دی
 که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم
 له دلبري نه می خوله غوښته اما
 د ماڼی په وخت ئې تل هسی خواب و
 هسی یار سره څوک څه لره یاری کا
 زه به هیڅکله له عشقه نه وا نورم
 څه خبر یې چه اول په عشق کښن څه څی
 د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دی
 که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم
 ډکه خوله ئې راته دا ووې "له ما"؟
 گوره بیا ئې په څه زړه بد دی له ما
 چه له کبره ئې نظر وی په سما
 پند گویانو خپل پند وساتی شما
 په اول وصلت^۴ ئې څی د سترگو ما
 د یوه نصیب ساړه د بل گرما
 دا گټلې دنیا واړه رونما
 زه وشحال چه ستا په مخ باندي مین شوم^۵
 پاسایی غواړي له ما نه صنما؟

نو بهار شو بیا نرگس په باغ مستی کا
 په پنځه ورځی کښن گل د باغ تازه وی
 مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی
 تواضع زده کړه په تن له سرو ونی
 چه صبا می په سنبل دراز دستی کا
 په شپږمه ورځ فنا خپله هستی کا
 لکه برهمن د بت بت پرستی کا
 چه په هسی بلندی^۶ کښن پسی کا
 کرلانی لا نور شراب نوشلی ندی
 دا مستی واړه په جام الستی کا

نادیده په نادانی څه بلا کا
 روستایی تر دښته نه وی رسیدلی
 وکافرو^۷ ته روغ کړی د دین توره
 و دانا و ته بلا شوه خپله پوهه
 دا همه د بد خوږی علامت دی
 په جهان کښن چه خوږونه د بدی دی
 الف بې ئې لوستی نه وی ځان ملا کا
 بیهوده ویکل د دښت کربلا کا
 مسلمان ته ئې مشرک سپری تر ملا کا
 چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
 چه سپری زنا خونونه، ټگی غلا کا
 یو دروغ تر زرو بدو تیری لا کا

۱. ښایی چه دلته د کاتب غلطی وی او اصلی ئې دا وی (چه په کاندۀ تنها کيږي).
۲. "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځای (چها) وویل شی، هم صحیح دی.
۳. شها یا شهی په بښتو کښن لکه لیل د معشوقو عام نوم دی.
۴. یا به وهلت وی یعنی پلا، په بله نسخه کښن رحلت هم راغلی دی.
۵. یم.
۶. چه په هسی بلندی کښن ئې پستی کا.
۷. په بله نسخه کښن داسی دی "و کافر ته روغه کړي د دین توره".

عطاردا د نور قلم له لاسه کښیردی
 چه په دا خوبی بهرام انشا املا کا
 دا خبری د خوشحال و چا ته نه دی
 خو هم دی له خپله ځانه مشغولا کا

و سړیو ته ښکښل کا	واړه مست شه بد ویل کا
په تیره توره ورژل ^۲ کا	سل بلا تر خوله وباسی
هغه چاری په تاتل کا	چه خپل زړه و چا ته ورکړی
په ما دا چاری زړه خپل کا	زه به څه ماڼه له چا کړم
څک به دا هونبره زغمل کا	ځان به واچوم و سیند ته
که بد خواه ورته ښیل کا	ده پخپله دا فتني زده
نه می رحم په ژړل کا	نه ئې ویره د آزاد شی
څوک به داد ځما د دل کا	چرته ځم په چا فریاد کړم

بل تاراج نشته خوشحاله
 واړه عشق دی چه نتل کا

که ئې گور و خپل ځان و ته آفت کا	هر بیمار چه د ^۳ طبیب سره شدت کا
په خشکی کښ به دی کله فراغت کا	د ماهی ژوندون دریاب دی که ترې ووت
د افتاب د کومی چاری خسارت کا	سایپرک چه له آفتابه نه پتیرې
په غیا غیا ځان هسی فضیحت کا	و مهتاب و ته د سپیو غیا کیږی
ژواک ژوندون واړه په بوی د نجاست کا	د گونگت ^۴ د گل د بویه نه بلا ده
واړه چاری د شیطان په مصلحت کا	انبیاء چه کافرانو و ته بد شول
مدعی غلیم د نیکو نصیحت کا	خوار هغه چه د غلیم په نغوته ^۵ درومی
هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا	یو د رود په غاړه تیری تشنه لب مری ^۶
نه بو جهل بو لهب ته هدایت کا	د فرقان په هدایت فاروق پوهیږی

طهارت د مسلمان کیږی خوشحاله
 نه اودس غسل د کبر طهارت کا

چه بی جرمه جدائی کا	یار په څه بې وفائی کا
په بل ځای به روښنائی کا	لکه شمع له ما درومی
چه قبوله رسوائی کا	عاشقی د هغه کاندی
هونبره کبر و منائی کا	خو ښایست لری دلبره

خوار خوشحال ته د سرو شونډو
 بوسه ورکړه گدائی کا

-
۱. ستوری چه منشی د فلک ئې بولی.
  ۲. غوښی کوتل او تک تک کول.
  ۳. له طبیب.
  ۴. جعل.
  ۵. یعنی اشاره.

۶. دا بیت په بله قلمی نسخه کښ داسی دی "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مری"، اما دغه صورت ئې لکه چه صحیح دی بوتیمار په پښتو ککوی بولی، چه د رود پر غاړه سوی سوی نارې وهی او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندی وی.

يار می مَرور دى که خوک وى چه ئې پُخلا کا^۱
 تل به د جفا په دريابونو کښ غوتې خورى
 څه گنده عالم دى مه ئې دود وى مه ئې رسم^۲
 هيڅ سزا ئې نشي باندې لاس د ما د زړه شوي
 ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده
 ته چه عاشقی کړې قبلوه په عاشقی کښ
 ستا خخونخوارو زلفو زه تنها نټلی نه يم
 راشه که ئې گوری دا پخپل جمال مغروره
 خو رنگه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسی جفا کا
 نور خوک هم شته په دنيا کښ
 راشه گوره ستا له لاسه
 د هغو په حال خبريږه
 که رشتيا ور څخه نشته
 څه ئې شته په زړه پوهيږم
 مخ ئې گل دى زه بلبل يم
 هيڅ ماڼه مکره خوشحاله
 ښايسته خپله رضا کا

په سپين جمال چه تار په تار دوي زلفی عنبر فام کا^۵
 چه ډيري د يار زلفی يادوم مقصود می دا دى
 عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدايه غواړی
 زه مست بيخوده پروت يم په يوه پياله د ميو
 په مخ د ښو محبوبو زه مين چه هونيره نه يم
 دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضی شي
 چه تا منع کوی د بت په عشق کښ ورته وايه
 که غټ د عنایت په سترگو وگورې خوشحال ته
 د ده مقصود به واړه په يوه نظر تمام کا

نشته په دا ښهر خوک چه نه دی خريدار ستا^۶
 ښه ده سرو وڼه نه چه ښه ده ستا تر قد
 څرنگه ډير تود دى چه می وليده بازار ستا
 شهد که شيرين دى نه شيرين دى ترگفتار ستا

۱. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.

۲. څه ئې دود دى څه ئې رسم.

۳. يعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ ”غل غلا“ کښل سوی دى.

۴. سوخل او بلول.

۵. دا بلدله په چاپی ديوان کښ نسته.

۶. دا بدله هم په چاپی ديوان کښ نسته.

بڼې د هوسۍ سترگی دی، نه بڼې دی ستا تر سترگو
 څوک دی چه تا وویښی مین در باندي نشی
 چا چه تا ته کړی یو نظر دی په درست عمر
 زه به ورته نه وایم سړی چه تش کالبد دی
 گل د لاله داغ لری سختی د رابیل پانی
 ډیر طبیبان راغله لکه راغله هسی ولاړل
 وې می و طبیب ته چه د رنځ دارو می وکړه
 سر لری خوشحال درته پینځکښ که د په کار دی
 به تر دا نور څه چه د چا سر راشی په کار ستا

(ب)

خوار عاشق په خاصیت دی د سیماب
 ولی هسی خپل عاشق په جفا وژنی
 ستا د سپیو سره گوزم ستا په کوی کښ
 خو خوبنی د د خپل یار د دیدن مومم
 دا چیستان د یار له شونډو راته حل شو
 چه په ډکه خوله د ووی یاری نگریم
 په ملال ملال کاته عاشقان وژنی
 ما ته څه وایې چه وایه څوک د وژنی
 که د زړه وې چه به زړه د خوشحال گورم
 راشه وگوره په اور یښی کباب

خپل بیمار می حواله کړ به نصیب
 برآمد ورباندي صوت د غراب شو
 طبیعت چه مخبط شی سود ئې نشته
 په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ
 عمارت لکه خطا هسی خطا ځی
 نصیحت د ناصحانو باندي باد شی
 دانشمند دی خپل دانش لیری ساتلی
 د پخو په حال اومه کله پوهیږی
 نصیحت بی ځایه واپه جگر خون دی
 د هلک مینه په چا وې په هلکو
 په زرگونو می دنیا و هر چا ورکړه
 د خوشحال خټک په شمار په حساب ندی
 په هر ځای په هر دیار لری رقیب

۱. په یوه قلمی نسخه کښ داسی دی: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

ما د مخکي په مخ وليده مهتاب
 د زلفينو تر نگهت ئې مشک شرميری
 د وربل په هر هر پيچ کښ ئې نافې دې
 نور شراب ورته اوبه د ترخوبی^۳ دې
 وې می زړه می ستا د مخ په اور وړيتيری
 ستا په زار می صورت سر تر پایه پر دې
 عاشقان می کشتگان د معشوقې دې
 که ته څه خو اشارت وکړی د سترگو
 د خوشحال خټک به ووينې شتاب

نول د تن د خان شيون د زړه آشوب
 وايی ته په چا مين ئې راته وایه
 خوله چينه ده د حیات په تور ملسل^۴ کښ
 ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالی کره
 خار و خس به د په لاری کښ پرې نېردم
 واره شونډی په لذت سره یو نه دې
 لکه باز خال د تارو دا ښگار د ده دې
 دا ځما د سترگو اوسنی وینی ندی
 یوه څه بده بلا دی عاشق توب
 بې له تا له نورو مینو توبا توب
 نوم ئې شته لا هیڅوک ندی پرې خړوب
 نرگس ځکه کښین سر د دار په چوب
 چه ئې تورم د مژگانو په جاروب
 څوک حلوا دې د نباتو څوک اتوب
 که څه شی ځما د زړه په تلا توب
 د ویشتلې زړه له سترگو ځی زهوب
 ستا د مخ په یاد ئې دواړه له زړه ولاړل
 د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دې نعمت
 لمړنی نعمت د علم، د ښه خلق دی
 بل نعمت په دا جهان د ډیر دولت دی
 بل نعمت د ریاضت دی که ئې گورې
 په خپل مټ، په خپل کوشنښ نه ده خوشحاله
 هر آزاد بنده ته رسی خپل قسمت
 عاقلان ئې دی خبر په حقیقت
 دا نعمت په دواړه کون دې راحت
 چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
 په هغه جهان راحت دلې محنت

۱. د خولو.

۲. پرانځی.

۳. په چاپی نسخه کښ "تر خولی" لیکل سوی دی چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

۴. مطلب ځنی زلفی دی.

چه مین شوم د بلندی په قامت
 چه بلا ئې د قامت راته بنکاره شه
 چه محراب ئې د ابرو راته بنکاره شه
 د مژگانو ناوکی ئې هسی نه دی
 چه نه مې نه معشوقه نه کبنت د گلو
 نن د کبلیو د دیدن ننداره گوره
 چه د کبلیو ننداره ور څخه ولاړه
 چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندې
 لا به کله وی دا فضل و کرامت

چه می ولیده په سترگو ستا بښایست
 هم هغه دربانندی هسی شان مین کړم
 مخ ئې کله د لاله غندی زیبا دی
 گرمه نه ئې چه خپل ځان ستایې نگاری
 لور نه لور به د بلبلو ږغ پرې وشي
 د نرگس گلونه هم هر گوره زیب کا
 عاشقان د پرې پتنگ کړل چه وریتیری
 ملاحظت وه نزاکت وه لطافت وه
 د خوشحال دلبره سر تر پا بښایست

چه د پلار بد گوئی سر شی پوت^۱
 چه د مور په چوت ئې خیر و برکت وی
 بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وی
 د بد زویه ږغ د فسق و د فساد څی
 د مزری په خوی پیدا شی څنی زویه
 چه ئې نوم په جهان پاتو شی د نیکو
 د صورت وته ئې مه غږوه سترگی
 د سپین توب چه مزه وی په څه کار دی
 صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
 له هغه مور به نه زیبری کپوت^۲
 چه له مور به نه فرزند زیبری ثبوت
 د ښه زویه څی نارې په ملکوت
 څنی غواړی د گیدر غندی خپل قوت
 هغه زوی دی په جهان کښ لا یموت
 د خپل زوی خو عمل گوره کرتوت^۳
 که ښه خوند لری ترې ښه گڼه تور توت
 ډیر ځوانان چه احمقان دی لکه پیاز دی
 و خوشحال ته هونبیار مښک دی پیر فرتوت

۱. محشی فرزند او زوی ورته کبلی دی.

۲. محشی " نه زوی" ورته کبلی دی چه مطلب ئې نالایق دی.

۳. چلند، عادت، عمل.

د شوم سپری له کوره که اوبه وی د حیات^۱
 موسیٰ څخه هیچ نه و ور څخه یوه عصا وه
 هر چا څخه چه مال وی و بال هم ورسره مل وی
 د گل د عمر کار، د دنیا مال، د سفله مهر
 چه شرم ننگ ئې نه وی نه هنر لری نه پوهه^۲
 دانا په جگر خون کښ د نادان خوښی افزونه
 چه تل به پرې ښادی وی غم به نه ورځی په عمر
 عادت د قلک دا دی هم د ښاد هم د غمجن کا
 خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښی کړه
 چه بی ما له غنی دی نه ئې حج نه ئې زکات

ما چه نظر وکړ په ذرات په موجودات
 یو څادر تر میان وی فهم پاتو شی له کاره
 هیخ بنی ولی ئې درست اسرار موندلی ندی
 وزیری^۳ له نوح د طوفان په موج فنا شی
 کار د بل حکیم دی چه څه کاندی هسی کاندن
 دخل د ساعت د طبیعت دی که د نور څه
 هونبره^۴ علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړی
 رد دی که مقبول دی که معقول که نا معقول دی
 سر په سجده کښیردی وایی نمونځ کوم خوشحاله
 زړه ته نظر نه کړی، پکښ خولات و منات

نن می ولیده هغه مست
 په دوو زلفو عنبر پاش
 څه^۵ شیوی دی په جهان کښ
 منفعل ئې گل تر مخه
 اوس می بیا مونده په کور کښ
 د بالا بلا ئې ښه ده
 د خوشحال سره پیوست

غنچه خوله ئې نیست و هست^۶
 په دوو سترگی^۷ می پرست
 د همه شیوو همدست
 تر ښه قد ئې سروپست
 چه دایم ئې وم په مرست

۱. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

۲. وی.

۳. چه شرم ننگ ئې نه وی نه مهر دی نه پوهه.

۴. مطلب ځنی د نوح زوی دی چه کافر و او د آذر زوی ابراهیم و.

۵. همره شی عالم چه فرښتو ته.

۶. خوله په اعتبار د تنگی گویا نیست ده.

۷. سترگو.

۸. چه.

که عطار د خپلو مښکو کا صفت^۱
 مشاطه د دَ دَرِيُو آرایش کا
 که دَ خره زین دَ سړی واره سره زر کړې
 کوری هم لکه یاقوت هسی لیده شی
 د هوشیار چه زیست روزگار شی له نادانو
 په نصیب ئې دغه دواړه توکه نه وی
 د خوشحال که نه د تن وی نه د گیلپی
 و سفله لره ورشه په حاجت

(پ)

که د شمع غندی کښیناستې مخ پټ
 ته ورڅه په نجاست باندي پیرې کړه
 د چندنې دونی لبر لرگی تحفه دی
 په وکښلو به ئې څوک وی چه بد وایی
 که په څو را باندي وخیژی خطا شی
 مگر مرگ ئې په ارمان و بله جدا کا
 تجلی د د جمال وینم تر خټ
 د گلزار له گلو څه غواړی گونگټ
 نه د بلی بدی ونی درسته سټ
 د گنډهیر ونه که خیژی تر بُسټ
 راته وایه چه د پر یوزه دواړه مټ
 د جیجی^۲ جدائی نشته له لویټ
 چه د زړه هغه به وویښې خوشحاله
 خو یوه قطره که تیر شی تر دا خټ^۳

(ث)

چه بد نه کاندې خبیث
 ځنی طمع د ښو مکړه
 چه د بل ښیگره وینی
 که ئې ځای وکړې په زړه کښ
 که ځما په خوله شی خدای د
 چه جهان ور ځنی خلاص شی
 نور به څه کاندې خبیث
 کله ښه کاندې خبیث
 ځان اوبه کاندې خبیث
 خور د زړه کاندې خبیث
 زر پانده کاندې خبیث
 خدای د مړه کاندې خبیث
 د میری غندی خوشحاله
 الوته کاندې خبیث

۱. دا بدله په نورو نسخو کښن نسته، له یوې قلمی نسخې څخه نقل شوه.

۲. محشی ورته لیکي: چه جی جی او لویټه دوه مرغونه دی چه یو له بله هیڅکله نه بیلیری.

۳. خط.

يار می بيا دَ سترگو تور کا الغياث
 په ما خوار باندي ئې نر نا حقه ليردی^۱
 زاهد هم هسی له عشقه خالی ندی
 چه دَ وصل په دولت وی آسره جمع
 د خزان دوک ئې لیدلی دی په سترگو
 هونبره اور چه دَ خوشحال په خاطر بل دی
 شوک به مَر دا هونبره اور کا الغياث

(چ)

ته چه خیال په زرزی جامو کړې غچې^۲
 که بادشاه دَ مملکت شی په تخت کښینی
 خان چه کم گڼی تر بله هغه لوی شی
 خما ستا په خوله به مرگ کا توری خاوری
 ودانی دَ درست جهان په محبت شی
 د اسمان ستوری به نشی په دا پچی
 چه به تل په جهان نه دی دا په پچی^۳
 د سلیمان گتې پدا راغله په خچی
 که ته هر کله حلوا خورې زه خچی^۴
 راشه گوره محبت دَ مچ دَ مچی^۵

زه خوشحال که خپل مین په ژړا مومم
 په ژړا به پسی نه کرم سترگی وچی

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وی هم هیخ
 په پالنگ دَ معشوقې وُرخی سر تیری
 له معشوقی نه شیوه بویه خو رنگه
 که په زر رنگه خوبی اراسته وی
 هونبارانو لره عقل فکر بویه
 چه له شور و شره خلاص دی مردگان دی
 که بادشاه خخه بی شماره خزانی دی
 مرنی چه بی وسلې شو په خه کار دی
 په نفرو کښ چه هنر نه وی هم هیخ
 هر عاشق چه تیر تر سر نه وی هم هیخ
 دَ عاشق چه پرې نظر نه وی هم هیخ
 چه زلمی په بلا بر نه وی هم هیخ
 لیونی چه بی خبر وی هم هیخ
 دَ ژوندیو چه شورشر نه وی هم هیخ
 چه ئی ښه جنگی لښکر نه وی هم هیخ
 چه سخی سپری تونگر نه وی هم هیخ

۱. تلنگ او راهی کیده او لیول.

۲. دی.

۳. په دې بیت کښ دَ غچ او پچ معنی جوتنه نسوه، سید راحت لیکي چه غچی یو تکیه کلام دی چه په اصل کښ (خوچه) و، دا بیت حل طلب دی.

۴. یعنی دَ پچی ارزش لری.

۵. باجره یا بد جواړی.

۶. مؤنث دَ مچ.

زور سړی که تر خنگ کښینوی ښه ناوې
 سوداگر که وقوف دار د هر کالی وی
 چه قوت ئې د ذکر نه وی هم هیڅ
 په کیسه کښن چه ئې زرنی وی هم هیڅ
 چه د ده د عمل چر نه وی هم هیڅ
 چه تیز پر په زړه زړه ور نه وی هم هیڅ
 یو د بل له حاله پند اخلی خوشحاله
 د سړی چه دا سیر نه وی هم هیڅ

(ح)

کلک خراباتی یم له ما مه غواړه صلاح
 څوک دی چه د نمر خوبی به ستا مخ په څیر کا
 دکی پیالی اخلم تر صباح تر رواج
 نمر مثال خراغ دی ستا جمال لکه صباح
 مه پوښه زاهده د ښه مخ له نندارو نه
 توی کړه په هنگام د حادثې ساقی په جام کښ
 می چه باد را پاڅی په زجاج کښ ښه مصباح
 پاڅه محتسبه خوشحال راغی جنگ ته جوړ شه
 غسل په می وکړه د مومن وضو سلاح^۱

(د)

د خدای عرفان می وشو په عرفان د محمد
 راشه نظر وکړه په طه او په یسین^۲ کښ
 پاك دى محمد پاك دى سجان د محمد
 خدای دی صفت کړی په قرآن د محمد
 نشته په خلقت کښ یو په شان د محمد
 دی د عرش د پاسه لامکان د محمد
 پاس ئې چه معراج ؤ په اسمان د محمد
 انس و جن مریزی تل په خوان د محمد
 خواست به محمد کا، خاندان د محمد
 د خدای عرفان می وشو په عرفان د محمد
 راشه نظر وکړه په طه او په یسین^۲ کښ
 ډیر خلق پیدا دی انبیاء که اولیاء دی
 خدای سره موسی په کوه طور کړلې خبری
 پیک ئې جبرئیل ؤ د رفرف جلب نیولې
 خوان د موسی خورمن سلوی یو لک وگوری
 خواست به نور څوک نکا د خسته ؤ و عاصیانو
 لاس دی لگولی ما خوشحال په دواړو کونه
 غم اندوه می نشته په دامان د محمد (ﷺ)

ډیر عالم ځما په یاد
 هم دا هسی راشی تیر شی
 عجب لویه کارخابه ده
 و حباب و ته نظر کړه
 هسی نه ئې که پوهیږی
 راغی تیر شو لکه باد
 په ځای نه لری ایستاد
 چه پیدا کړه لوی استاد
 څه حباب څه ئې بنیاد
 ښه مثال شو درته زیاد^۳

۱. الوضوء سلاح کلؤ من، یعنی اودس د مؤمن وسله ده.

۲. راشه نظر وکړه په طه په یسین باندی.

۳. یعنی یاد او بیان او ثانت.

هیڅ خبر نشوې له ځانه
غمجن والی د په څه وی

هی فریاد، فریاد، فریاد
بیا په څه شی هسی بناد

څه سختی لری خوشحاله
دا د زړه دې که فولاد

سپې چه ولامبی په رود
په بهار او په خزان ئې
لیونی لیونی تر شی
په سور والی کښ چه کار شی
چه ئې قصد د گزار نه وی

لا بد بوی شی دا دې دود
هیڅ و نه شو ځما سود
خو چه شی ورته سرود
و هیچا ته مشه تود
هغه نکا زغره خود

که ته کام غواړې خوشحاله
کام به مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد
چه د عمر ئې بیناد هوا ایښی
د آدم خاوری د غم په اوبو نم دی
انبیاء او اولیاء لارل و گور ته
د دنیا ژوندون هیڅ ندی که ئې گورې
همیشه که ژوندون^۳ غواړې درته وایم
مسافر چه ئې سفر وی خو د وړاند

مرگ د هر سرې همیشه لری په یاد
په دا هسی ژوندون څه دې اعتماد
خمیره^۲ په قدرت کړې چل بامداد
ته به وائې چه د دوی نه و بنیاد
چه هیچا ځنی بیا نه مونده مراد
همیشه کوه د نفس سره جهاد
په مقدار د هغې لاری اخیلی زاد

راشه زړه له غیرو پریکړه اې خوشحاله
په امید ئې د دیدار لره زړه بناد

و د نه زیبری فرزند
د مریخ په کوکب شوی
د زهر په ستوری زیبره
نخس او سعد اوه ستوری
په هغه طالع چه وشې
بختور دا نامخ رونی
د ده زړه په هره چار کښ
همگی په خوړو ډک وی
د ده علم عطائی وی
چه تر ژبه څه وباسی
پخپل شرم ننگ راغلی

د با با په غولی وند
شوخی بې باک بلا لوند
خوش خرم خوشحال خورسند
تر دا نور شته لا بلند
په عالم کښ شی څرگند
د وگړی دلپسند
د همت سره پیوند
نه سبق د دانشمند
به سبق د دانشمند
نصیحت وی وعظ، پند
نه په شخوند وی نه په خوند

۱. د مرگ په اوبو.

۲. خمرت طینه آدم اربعین صباحاً.

۳. ژوندون که غواړی.

۴. سید راحت وند په معنی د خندق او غنډی را وړی دی.

دا ته څه وايي خوشحاله
خرو ته څه ورکوي پندا

هر گروه له خپله گروه دى خوشنود
دانشمند د دانشمند په صحبت خوښ دى
د جاهل په صحبت گاه شي جاهل زود
د مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دى
د جنيد له حاله څه پوښتي جهود
د جماع په لذت حيز کله خبر دى
که ئې حوره په پالنگ کښيني څه سود
چه په خوي د خبر نشو غير جنس دى
غير جنس سره خوشحاله کوم بهود؟

(ذ)

د خوړو شونډ وئې ډير دى تلذذ
ما وي زه به ئې غسل سره نسبت کړم
تر همه خواره ئې تير دى تلذذ
له شکرو زړه نيوه شي نه له ده نه
د دشنام ئې په بل پير دى تلذذ
څو مى ياد د هغى خولى د مچي خوند دى
د پيوړوي^۱ په څه څير دى تلذذ
د ناوک ئې هم^۲ لذت تر حساب تير دى
نور مى کل له دله هير دى تلذذ
لکه و د زنج سيب په هغه شان دى
ولى زيات ئې د^۳ شمشير دى تلذذ
ستا د ژبي د سر ډير منت را باندې
نه چه اوس ئې تير و بير دى تلذذ
په دا يم ئې را بر سير دى تلذذ
په هجران د شکر لبو په جهان کښې
په خوشحال زهر و گند هير دى تلذذ

(ر)

آه دا هونيره استغفار
که رشتيا دا استغفار دى
چه ئې تل کړې په اسحار
که دا کار د په دروغ کړې
بيا گناه څه گناه کار!
هم دروغ کړې هم گناه کړې
شرم وکړه له دى کار
هم توبه کړم هم گناه کړم
ترس د نشي^۴ د قهار؟
ته مى وينى کردگار
پرده پوښ مى شى ستار
د خاصانو توبه راگړه
ما خوشحال ته استوار

-
۱. قند.
  ۲. دا کلمه په هره نسخه کښې جلا املا لري (پيوړوي، پيوړوي) اما اصل بى (پيروى) يې چه په پارسي ئې قيمان بولي.
  ۳. د.
  ۴. د.
  ۵. ترس د نشته.

با تو خلوت برگزینم در تو بینم خیر خیر
 پنج روزی بیش نبود صحبت گل با هزار
 بار آن صبر است این سیب زنج در دست ماست
 آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود
 گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت
 می نیاساید دمی خوشحال بی دردت بلی
 لشکر درد تو اکنون کرد دل را زیر زیر

تا غُنْدی به نه وی یوه کنبلی په دا دور
 وخت د نو بهار دی راغ و باغ واره گلزار دی
 بار^۲ دربانندی مه وه زه هم زپه لرم ویریروم
 نور عالم بی غمه زه دا یم په درد و غم کنبی
 می شته چنگ و نی شته ساقی راشه باده راکړه
 کنبینم و رودبار ته چه روانی اوبه گورم
 یار دی که د کور دین قبول کا پدا څه شی
 مینه^۵ د مجنون په لیلا لا شوه ډیره ډیره
 یون د دی د زرکی دواړه سترگی د د میور^۱
 راز د کردگار دی دا گلونه طور طور
 باز خوری د زپه غوښی، یا ئی ته خوری یا ئی بور^۳
 عشق نه دی بلا دی چه ئی وینوم په خور
 تل به بهار نه وی چه تیریری وخت د ثور
 عمر غُنْدی درومی چه ښه وکم بانندی غور
 شرط د محبت دی ته هم واخله دین د کور
 خو به چه عالم وړبانندی وکړه هور زور
 طبع د خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کنبی
 گل و هر چا ورکا چه ئی زپه وی علی الفور

په تازه عاشقی مهر کوه مهر
 که د زهرو پیاله وی ستا له لاسه
 چه له لویو له هلکو جفا اروم
 په عالم کپی بلا ستا سترگی نزولی
 زه هاله د عافیت ناوی قبول کیم
 د وصال ورځی هلکی ترگری دی
 د دیدن تیزی بی حده تلوار کاندی
 چه آشنا شو نور که مهر کپی که قهر
 تر عسلو به لا ښه وی هغه زهر
 مگر دود د وفا نشته ستا په ښهر
 څوک به څه لره تهمت وایی په دهر
 چه می خپله تمنا ورکړه په مهر
 بی لیدلو میاشتی کال شوی گپی پهر
 گوره کله به خړوب شی ستا په نهر
 خوار خوشحال ئی لکه خس هسی لاهو کپ
 چه د عشق سیلاب را وخت لهر لهر

-
۱. یعنی طاوس.
  ۲. په قلمی نسخو کنبی پار هم راغلی دی.
  ۳. یعنی پړانگ.
  ۴. محشی تر کور لاندی کافر کنبلی دی.
  ۵. مینه د مجنون به په لیلا وشوه لا ډیره
- خو به چه عالم دربانندی ډیر کپ هور زور

ته چه مخ په آینه کړی برابر
 مړنی سپاره د مخ دی دا دوه توگه
 چه پلو له مخه واخلی زه دعا کړم
 د یوسف غنډی مخ پټ کړه په برقع کنب
 مخ هغه چه ئی ستاینه درست عالم کا
 زاهد مخ په محراب وینو سجود کا
 مخ د هسی شان لیده شی په خالونو
 ستا د مخ مخی به نه کړم نور مخونه
 ربنه اشی په دا منخ کنب مخ د نمر
 توری ورخی توری سترگی مخ لنبکر
 هر چا زده چه دعا ښه ده په سحر
 چیری نه وی چه پری ولگی نظر
 نه هغه چه لکه ستایی د لال خر
 ستا د ورخیو په محراب نه دی خبر
 که ئی گوری لکه گل د پیغمبر
 نور که ستوری د آسمان دی ته یی نمر
 دا د مخ خوبی ئی وگوره خوشحاله
 د شرابو د مستی لری اثر

چه مرغونه د آسمان ساتی دا کار^۱
 زه دا نه وایم چه زه هوبنیار بیدار یم
 د نادان خطا لا هسی گرانه نه وی
 هو دا هونیره تفاوت تر منخ لیده شی
 سربسته د میر ښکاری ور څخه نه وی
 ښه مرغه د نامیر ښکار تر لاس ورمه شه
 د هوبنیار دی د بیدار دی خبردار
 د ما هم له لاسه ولاړ دی خو دینار^۲
 که خطا ده خو خطا ده د هوبنیار
 چه میر ښکار سړی پوهیری پخپل کار
 بیهوده مرغه ضایع کا نا میر ښکار
 او که ورشی یا به خاوری شی یا خوار
 د خوشحال خبره نغوره پری عمل کړه
 تجربی ئی دی لیدلی د روزگار

څه سړی څه ئی تدبیر
 که جهان شی تیره توره
 بی تقدیره به و نه مری
 بی اجله مرگی نشته
 لکه کار د مړنی دی
 د غازیانو شهیدانو
 گل گټنه ده د توری
 مړنی دی چه یادیری
 چه دروغ د توری لاف کا
 توره بخره د خوشحال ده
 تر اوو پیویو پوری
 هم هغه شی چه تقدیر
 ستا په مرگ شی خلق خیر^۳
 نه په توره نه په تیر
 تیغ وهه مکړه تقصیر
 هسی کار نه دی د پیر
 پروا نشته د سعیر
 که کابل دی که کشمیر
 په سندرو هم په ویر
 د آهغو نه یم دلگیر
 کان^۴ په کان خلق خیر
 واپه مړه په تیغ په تیر

-
۱. دا توری د هری نسخی لیکونکی په جلا ډول غلط کړی دی، چه هیڅ معنی نه ښندی مگر ربنه صحیح دی، د سپورمی سپکی رڼا ته وایی، یا نوره سپکه رڼا.
 ۲. دا بدله په چاپی دیوان کنب نسته.
 ۳. محشی ورته کنبلی دی چه شو دینار بازونه.
 ۴. څیر.
 ۵. که یادیری.
 ۶. په هغو.
 ۷. کال په کال.

دا د خان ستاینه نه ده
حقیقت وایم په خیر^۱

چه له خپله هوډه نه واوښت منصور
ملاحت چه په عاشق باندې وایه شی
عاشقان په معشوقه باندې پتنگ دې
خو د عشق مینه زیاتیرې په کوگل کښ
د عشق کار په لیونتوب دې نور څه ندی
معشوقی وته بادشاه لکه بنده شی
روغ ئی هیڅ په حال خبر نه وی له درد
زړه می سر تر پایه واړه آبله دې
هر گوره له خپله گرده سره سرور کا
عاشقان په عشق کښ واړه نا صبور دې
څه خوشحال یواځی نه دې نا صبور

چه مکې لره څوک درومی^۲ په خره سور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل
چه ئی خدای و چا ته ورکا د هغه^۳ دی
اصالت هنر چه دواړه سره یو وی
په^۴ خصلت هنر سیرت دانش باقی وی
دا همه له نا پوهی پیدا کیږی
پیرځوینه، ښه سلوک، نمځنه^۵، عدل
کبر جن، حریص، بی زړه چه دروغ وایی
که وعده ئی قیامت وی د غوښتنی
که طالع ئی د دولت په شربت ډک کا
د یاری د دوستی لایق هغه دې
که ځوانمرد یی ځوانمردی به د هاله وی
په ایمان په ځان په دواړه خرفه نکا
د هونسیار^۶ سره مجلس ښه دې خوشحاله
د نادانه سره ښه ندی بیور

۱. په خیر.

۲. یعنی دار.

۳. ورشی.

۴. شته.

۵. د هغو.

۶. جوړه.

۷. نقش یا د نقاشی اسباب.

۸. چه.

۹. دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمځنه) لیکلی ده، چه معنی ئی نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمځنه حاصل مصدر وی له نمانځل څخه یعنی لمونځ کول.

۱۰. دخاروی سره.

خپل پردی 'راته په خوله وایی زر زر
 اوس په دا دور ما ولیدل خواږه دی
 نورو چارو وته څه گوری دا گوره
 که د قصد کینه حسد ور سره پیوژی
 فیروزه الماس یاقوت لعل له کانه
 مخکه څه چه د آسمان بنايست په زر دی
 شاهزاده بی زرو گڼی تنها گزی
 زور، قوت، حرمت هوری درومی چه زر وی
 خدای د ما د قانعانو په حساب کا
 ښه ځوانان ئی لیدل نه مومی له ورايه
 جوهری قدر قیمت زده د جوهر و
 د گیدړو نوم په خوله څه لره اخلی
 هر مراد چه د سپری وی په دنیا کښ
 که چمیار دی که نداف دی که جولا دی
 نه به دی په لږو زور نظر وکا
 نه به پیوژی و خوشحال ته غر غر زر

د غریق اوبه چه پاس واوړی تر سر^۲
 خیر دار ئی په پساړه په اوږده نه وی
 اوس می درست صورت د غم په دریاب ډوب دی
 اندرون بیرون همه په غم کښ څار شوم
 ژواک ژوندون می همگی واړه په غم شو
 ژواک ژوندون می همگی واړه په غم شو
 شش جهته می خالی ندی له غمه
 غم په هسی شان مبهوت بی خوده یووړم
 هغه څیز چی له نظره نه پناه شی
 د غم شپه لکه یو کاه شوه، نه تیریږی
 په خوشحال باندی به کله کړی سحر

د دولت لمن نیوه نشی په زور^۳
 دولت څه دی په مثال بنايست ناوې
 د گنده تپو نه بد تپو پیدا شی
 د دولت په آس د هر ناسور سوز نشی
 چه په کور کښ می اول تپو راغلی
 تپوگی دی تازه گی دی ترې زوولی
 نه یو ښه لایق فرزند د پلار په خونه
 ربه ډیر اولاد د راکړ منت دار یم

پوند که سترگی په سمه کا لا پیغور
 د نامرد کره ئی عمر وی په اور
 ښه آسونه د میدان راوړی ښه مور
 که سواری ورباندی کاندی خو شاه سور
 د ما بخت و لا اول له ځایه تور
 همیشه کا په پایگاه کښ شروشور
 نه د سرو د سپیمو گنج د ده په کور
 د خوبی ږغ ئی بیایې په هر لور

۱. خپل پردی په خوله په زړه وایی زر زر.

۲. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.

۳. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.

چه په وروڼو کښې نفاق کا نا لایق دی
یا ئې ښه کړه یا ئې مه گرزوه نور
د خوشحال په دعا غور د سترگو وړکړه
که بهرام^۱ عابد دی واپه کروکور

د بازونو ښکار د چا دی د زردار
هم زردار هم بی پروا قلندر وار
که ئې غم د هوس کا د زیان ئې نکا
که ئې مری په قوشخانه کښې خو دینار^۲
د هغه سپری څه کار دی په بازونو
چه بنده دی د درم او د دینار
د ښکار کار په مصلحت په سیالی نه دی
دا یو عشق دی چه ئې ورکا کردگار
چه په اصل کښې شجاع عالی فطرت وی
د هغه په زړه کښې حُب پریوزی د ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا
مست به هم شی له شرابو توبه گار
زه خوشحال به د بازونو ښکار پریږدم
خو ژوندی^۳ یم دا می کار دی دا روزگار

زه ژولیده تر یم که مجنون ژولیده تر
هیڅ خبره مکړه^۴ سره دواړه سر په سر
گوره چه څه حال دی ستا په زلفو کښې د زړه می
باد را لره راوړ نن پریشان پریشان خبر
مخ دی مسلمان دی واپه زلفی دی کافری
دواړه می قبول دی مسلمان دی که کافر
گل د لاله ښه دی راته وایه که بارخو می
ستا زیبا بارخونه له گیاه کړم برابر؟
نه په گڼیت د باغ څی نه په سیل د گلونو
خوک چه په کوڅه د دلربا لری مفر
تا وته د خپلو شونډو قدر ښکاره ندی
ما زده چه عسل دی یا نبات دی یا شکر
مخ په پلو پت کړې رڼا ورځ ور باندی شام کړې
بیا چه پلو واخلي په عاشق شی سپین سحر
دیر^۵ په غیر کښې پروت قدر ئې هیڅ نه نه ئې زده شی
چا د سر قیمت زده جوهری صاحب نظر
سترگو ته ئې وگوره خوشحاله بانو ورځی
ستا د مرگ دپاره په خو جوړ لری لښکر

راشه گوره د بهرام د نفاق چر
گاه سنی گاه رافضی گهی کافر
کله ښه زوی د پلار ښه ورور د ورور شی
گاه له دواړو توگه گززی پر نخر^۶
دا تاثیر د بد پتی دی که د تخم
چه غنم باندی کړې کیږی جودر
که لوگی د اور فرزند دی په دا څه شو
چه دا اور غندی ئې نشته خیر و شر
په مادر کښې ئې بلا وی که په پلار کښې
بهرام خان^۷ دی سعادت دی هم یحیی دی
و خانې وته څغله هنر هیڅ نه
په خصلت کښې سره یو تر^۸ بل بدتر
خانی کار د هر چا نه دی د هغه دی
و عالم وته پیدا کړه درد سر
چه صرفه ئې نه په زر وی نه په سر

۱. بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.
۲. محشی ورته کښلی دی: یعنی دینار بازونه، ممکنه ده چه یوه نوعه د باز وی.
۳. په ژوندون دی له ما نه درومی دا کار.
۴. نده.
۵. توری زلفی.
۶. در په غیر کښې.
۷. دا کلمه په چاپی دیوان کښې پرنخر او په نورو کښې هم ډول ډول لیکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.
۸. سید راحت گیدی په معنی د خره راوړی دی.
۹. بهرام، سعادت، یحیی د خوشحال خان زامن دی.
۱۰. سره یو تبله بتر.

یکباره ئې په نظر کښ شرم ننگ وې
د دنیا په سود زیان نه وې خبر
د خوشحال ختک که سل زویه نمسې دې
لا لایق د خانې نه وینم پسر

راشه مه کوه ډیر جور
زه فرهاد د زمانې یم
د غماز په خولې^۱ می وژنې
په خبرو د پوهیرم
گندی راشې په منگلو

زه هم خوی لرم یو طور
ته شیرینه د دې دور
نه انصاف لرې نه غور
که ته رنگ لرې د میور^۲
درته پروت یم لکه بور

په خوشحال کړې ځنی چاری
د غمزي په هور زور

ستا په داغ راغلم له مور
کم خدمت یم په خدمت کښ
که زه هر څو کم خدمت یم
خانه زاد بنده کین یم
توان او زور می واره ته یې
بد غلیم راته په څو^۳ دې

خدای می مکړه د غمه^۴ نوره
خان لازم وینم هر گوره
ته خپل شرم و ته گوره
هم بې توانه هم بې زوره
بې تا نه پیرم^۵ په توره
له غلیمه می وژغوره

ته شفیع د قیامت یې
خوشحال وساته له اوره

شپه ئی وینځه بی بی نور
مرده شوی چه منافق دی
نادیده چه منیه^۶ لولی
سقله ټول کا څو درهمه
دروغجن تر توپه^۷ ورشی
خپله بل و ته نیولی
پټی ډکی پیالې اخلی
موحد د رسالو شه

تور زنگی نوم ئې کافور
مړ جهود بولی مغفور
خان ملا کاندې مشهور
تر خواجگانو شی مغرور
د کابل کاندې مذکور
په پردی باندي غیور
بنکاره مه خوره یو انگور
تر ځان کوز گنه^۸ حضور

د خوشحال سره خدا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

-
۱. په خوله می.
  ۲. طاوس.
  ۳. تغمه.
  ۴. مخامخ کیدل او وار و نوبت.
  ۵. په چاپی نسخه کښ څو لیکلی دی په بله نسخه کښ پڅو دی چه معنی ئې حل طلبه ده.
  ۶. د فقه له لمړنیو کتابو څخه دی.
  ۷. په ننگهار کښ د یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه بنایسه توپ ئې بولی ، دا توپ زما په خیال له هغی زړی کلمې (ستوپه) څخه پاته ده، چه پخوا ئې د بودائی دین معابدو ته ویله.
  ۸. منصور.

عشق تر خوان نه زور کا ژر نسکور^۱
 اندرون د هر چا شین د عشق په شین دی
 چه په عشق کښن څوک پیغور تری په نورو
 زاهد ورجانی^۲ انکار کاندی له عشقه
 چه د مخکی د آسمان په منځ کښن څه شته
 زه حیران یم دا می څه دی په کوگل کښن
 په وصال کښن سل هراسه د هجران دی
 جهان واپه کور د عشق د محبت دی
 په خوشحال باندی بانده شو رنتبهور

که د زلفی نه وی تار تار
 ستا له خاره خاره عشقه
 چه په تا ئې د زړه مینه
 زړه د یار له لاسه مرینه
 توری سترگی د گوانښ گړند
 ستا د شکرینو شونډو
 خوشحال ستا له مخه وایی
 واپه ښه وایی خار خار

که په خوله را سره جنگ کا هغه یار
 چه له ما سره راخی غاړه غړی
 هیڅ حاجت د توری نسته ما ئې بس دی
 چه مشال ئې د جمال راته ښکاره کړ
 چه ملنگ د مسلې غواړی خپل مخ ته
 له هر چا سره خندا په آرت زړه کا
 مرصع بسیر^۳ د نور لری په پوزه
 زه فقیر یم دی بادشاه دی باندی ښائی
 رقیبانو وته نرم شی تر موم
 و خوشحال وته زړه سنگ کا هغه یار

که مسجد گوری که دیر
 یو می بیا موند په هر څه کښن
 هغه ځای په سیر گوزم
 واپه یو دی نشته غیر
 چه می وکړ د زړه سیر
 چه تر نه رسیږی غیر^۴

۱. دا بدله په چاپی نسخه کښن نسته.
۲. یعنی دروازه تری.
۳. د یوه عاشق نوم دی چه جلا کتاب لری.
۴. یعنی کوچنی کلی، کلا.
۵. دا کلمه په هره نسخه کښن په جلا ډول لیکلی ده، په چاپی کښن بیر، په بله کښن پسر ده، چه اصل ئې نسو را معلوم.
۶. طیر.

په احوال باندې یو دوه شی
خوشحال یو وینی خوشحال دی
ورته ورک دی غیر و زیر
خکه نشته باندې خیر

لکه کار لری نظر
ماهیت ئې مونده نشی
هم ترکیب د نیک و بد دی
هم فرسته دی هم حیوان
کله اور کله اوبه شی
کله خورب شی له باده
لکه دی دی په جهان کنډ
د خلورو^۲ میندو زوی
خه خو لری تر خدای را کوز دی
هسی ژبه کا اثر
چه خه خیز دی دا بشر
هم معجون د خیر و شر
هم مومن دی هم کافر
کله توره کله سپر
کله بیا په هیخ ډنگر
بل به نه وی دیده^۱ ور
د اتو پلارو پسر
که ئې نه دی برابر

دا و چا ته کړې خوشحاله
د مستی شور و شر

لیونی سره^۳ به خه کړې نور تدبیر^۴
دما زره ئې په حلقه د زلفو یووړ
که خوښی ده په جهان کنډ د لیدو ده
که یوسف ئې د کنعان د خا^۵ وکینډ
د شکرو په دکان هندو^۶ بچه دی
د بهار په وخت په بوره^۷ د سرای گرز

د لنډې^۸ اوبه هغه گڼه خوشحاله
چه یادیری په جنت کنډ جوی د شیر

مرد به نشې په گفتار
چه دی وینکنځی مرد نه یی
چه خه دی خو انتقام دی
عفو هورته خای لرینه
چه غیرت ور خخه نه وی
هم مهره لری هم زهر
چه هم تندره هم باران دی
خو پیدا نه کړې کردار
که له تا نه وی په ډار
د مردانو کار و بار
چه نه عیب دی نه عار
هغه مرد نه وی پکار
ښه مردان وی لکه مار
تر هغو مردانو^۹ خار

۱. د پدر.

۲. مطلب خلورو مندو خخه خلور عنصر دی، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وی، په اصطلاح د قدیم حکمت، مگر په بعضو نسخو کنډ (د نو پلارو پسر دی چه محشی ورته کنډلی دی مطلب خنی نه فلک دی).

۳. لره.

۴. دا بدله په چاپی نسخه کنډ نشته.

۵. دا کلمه په هره نسخه کنډ جلا املا لری. یو خای پوژه، بل خای پوژه، بل خای ښه لیکلی ده، ممکنه ده چه دا کلمه بوښی سره چه نن په قندهار کنډ رواج لری، نزدیوالی ولری، ولی چه اوس بوښه په معنی د گوښه علاقې او لیری دښت یا غره ده.

۶. د پیښور پر خوا د یوه رود نوم دی.

مرد به غم د خپل هنر کا
 مرد به غم کا د خپل شرم
 نا مرد فخر په نسب کا

د خوشحال خبری گوره
 لعل و دُر پیئی په تار

نه می لاس رسی په یار
 دا ستم په ما خپل یار کا
 پکښی ستا غمونه خای دی
 تر وینسته ضعیف وجود می
 غم د یار د بیلتانه دی
 خپلې اوښی می دریاب شوې
 چه می تل په دیو زورې
 چې خوک سوخی، هغه سوخی
 خما زړه څه اسان ندی

د بوسې وعده د وکړه
 زه خوشحال لرم تلوار

ننگیالی قبلوی گور^۱
 لس په کال پرې ننوژی
 مور زادی بلا پروت^۲ یم
 ننگیالی د ننگ دپاره
 سر په باد د سپری پریوزه
 چه په نام و ننگ آږنه وی
 سر په دار لک شوی ښه دی
 په همت سپری پورده دی

د خوشحال سلام په واپرو
 زیات ئې لا پخپله مور

نه د ما د هنر شته خوک طلبگار
 خپل ځانونه هونبیاران کښی نادان دی
 په یو ژبه ویل سره پښتو کړو
 چه د سوات په ملک کښی ما ننداره وکړه
 زور زیاتی خود پسندی خصلت د واپرو
 که په کور کښی مال دولت لری سترگ وږی
 حقه چار به د عزیز کاندی نا حقه

نه د ما دی ددی ملک هنر په کار
 خدای د ما د هسی خلقو کړ روزگار
 ولی هیڅ ځبله نشوو خبردار
 بل اولس تر یوسف زیو نشته خوار
 هر سپری ئې طمع خواست وته تیار
 ملکان ئې لا تر نورو دی مردار
 که په بډی رشوت مومی یو دینار

۱. دا بدله په چاپی نسخه کښی نسته.
 ۲. خو نه دی.
 ۳. وې لاری او سپرک ته وایی.
 ۴. په یوه قلمی نسخه کښی وهی لیکلی دی.
 ۵. وبله.

ختکی له ختکی نه رنگ آخلی
 چه می ولیدل له نورو خبر نه یم
 دا په هر دیار کښ سیل هم بد نه دی
 چه د سوات د سیمی خاوری خوشحال بوی کړې
 یو سپری^۱ به ځنی نه وی وفادار

نخبه نه ولی همیش لیندی په سر
 دا یو لحظه د هونبیار غلطی نه وی؟
 په زمان کښ به خپل ځان تر هر چا ښه کا
 بخته! چیری یې له ورايه را ښکاره شه
 دانشمند په خاوری خوار جاهل کامران دی
 هنر مند سپری په هر دیار عزیز وی
 د بلبلو په کار گل دی نه دا نور څه
 چه د زرکو ښکار په غره کښ پیدا کیږی
 اول فکر د زړه وگره بیا ویل کړه
 کله منځ کله ښی کین کله لږ بر
 یا هر گز د لانبوزن نه وی خطر؟
 د سپری که لاس رسیږی په قدر
 چه می ښه تر عراقی شی لاشه خر
 د سپری طالع په کار دی نه هنر
 په هر ځای قدر قیمت لری سره زر
 په چمن کښ خار و خس بلا بتر
 باز په دا سبب نیولی دی لوی غر
 کاتبان تر کښو پخوا وهی مسطر
 هیڅ خبر د ورځو شپو په حساب نه دی
 همیشه ښه د خوشحال ختک اختر

ولی په کوڅه د هغه یار نکړې گذر
 خاوری د په سر شه چه به ورپه ورجار وزې
 یار د په ښایست کښ د بهار تر گلو ښه دی
 هر چه ته ئې غواړی هغه یار درته حاضر دی
 دایم درته وایم ستا بد خواه نه یم نیکخواه یم
 زرکی تور تارو تمخړی هر لوری ته ډیر دی
 تخم شته هم مخکه هم قبله لری تیاره
 کاندې به حساب وی مو بمو به سوال ځواب وی
 ورلره د بولی ته لاگرزې در په در
 زده کړه دا خبره درپه در خاوری په سر
 ولی ئې له مخه لاله گل ته کړې نظر
 دواړه سترگی وخورې هیڅ په ځان نه یې خبر
 فکر د توبښې کړه چه پخوا لری سفر
 هسی باز در څخه تا ئې وتړل سهپر
 هر اسباب د جوړ دی ولی نکړې کار د کر
 څه دی پکښ کښلی راشه گوره خپل دفتر
 مه اوسه بی غمه غلیمان لکی له هم
 فهم کړه خوشحاله چه دا لار لری خطر

هر ساعت چه په چا ځی هسی بی کار
 رنځوران که کاروبار نکا معذور دی
 که هیڅ کاروبار د نه وی درته وایم
 په هر څه چه غم غلط شی واره ذوق دی
 سپری هر ساعت هر وخت په بل بل حال شی
 تر هغه نه زه لا ښه گڼم بیگار
 روغ سپری به ولی نکا خپل روزگار
 هسی مه کښینه بیکاره نا پکار
 که په نرد که په شطرنج وی که په ښکار
 همیشه په یوه حال دی کردگار
 ستا به نوم په جهان پاتو شی خوشحاله
 یوه لویه مشغولا ده ستا د کار

۱. دا خو بی غورو لکی دی حمار.
 ۲. به پکښی نه وی.
 ۳. بیل بیل.

یو دا هسی بڼه بهار
 څوک سپاره په عراقیانو
 په لاس ناست خاصه بازونه
 بڼه کرجی^۱ وړاندی نیولی
 بڼه تازی په دور تړلی
 زړه فارغ له هره لوریه

بیا پرې صوت د هزار
 تر چا لاندی بڼه رهوار
 په هر لوری خاصه ښکار
 د بازونو سره یار
 پرانتلی په وار وار
 پکښی وار په خیال د یار

تر دا هسی بڼه هوس به
 زه خوشحال کړم دنیا خار

۲

په سرو شونډو د بازار د شکر مات کړ
 چه د صبر په آهن می وه تړلی
 چه ئی ستا د خط و قد ننداره وکړه
 سحر گرو اوس د سحر دکان و نغښت
 پدا دوه سپاره د مخ یعنی ستا سترگی
 په هوس هوس راڅپ طره پریښی
 چه آرزو لرم په زړه کښی ستا د ورځیو
 تا وی نور به قول مات نکړم سوگند دی
 په بارخو د مار حلقه شو که صبا می

تورو زلفو د ناموس د عنبر مات کړ
 تا د زلفو په حلقه هغه ورمات کړ
 صورت گرو می پر کار و مسطر مات کړ
 دواړو سترگو د د سحر هنر مات کړ
 تا می درست د پارسایی لښکر مات کړ
 گوره بیا د د چا نوی سنگر مات کړ
 دې ارزو می په څگر کښی خنجر مات کړ
 په سوگند سوگند د لا څه بهتر مات کړ
 ستا د تورو زلفو خولې و ته سر مات کړ

ماتوه د خوشحال زړه بیا به وواپی
 چه می څه لره دا هسی گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئی بوی ښکاره آتش کړ
 زړه پخپله هغه مخ لره لار نشو
 دا بیغش شراب د کومی میخانې دی
 لیونتوب ئی مبارک شه تل تر تله
 په یاری ئی نر باحقه نازیدلم
 مشوش ئی کړ روزگار د پرهیز گارو

اگر درست صورت واوروته پیشکش کړ
 د ذلفینو ئی هر تار ورته دلکش کړ
 چه ځما د زړه ئی لیری غل و غش کړ
 چه ئی یار د زړه په غوره پریوش کړ
 بیهوده می په سراب د اوبو آش^۳ کړ
 چه کاکل ئی په جبین را مشوش کړ

ما وی سپینه خوله به ورکړې و خوشحال ته
 په خندا ئی له ناخوا له پنچ و شش کړ

۱. په قلمی نسخو کښی کرجی لیکلی دی یعنی زور باز یا جره.
 ۲. عود.
 ۳. د تحسین او تعجب کلمه ده.

چه می زړه د مال و ملک په هوا نه ولاړ
عقل و هوبښ صبر و آرام وریاتو نشی
هر چه خور د کنبلی مخ په مینه نه وی
هم می زړه په غمزه وری هم ځان نادان کا
محبت د کنبلی مخ ځما په زړه کنب
د هجران په شپه ئې درست توکر توکر شو
هغه یار را څخه وایې هرگز نه و
هر زمان به ئې شا راته په مانې وه
نور به بیا په بیارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه می ښه توریت د خپلی چاری څیر کړ^۲
لکه واچوی دانه د دام په منځ کنب
ما پدا سترگی لیده د دنیا خلق
مور زاری کاڼه هرگز نه هوبنیاریږی
په ناپوه باندی بې غمه بې غمی ده
راشه وگوره یوگز مخکه نیولې
د ارمان لاسونه مړه مړی په گور کنب
د هر چا می خپل هنر بلا د ځان دی
چا ئې وصل پخپل مټ حواله کړی
لیونی د لیونتوب په سبب بند شی
په بار بار د خپل استاد منت را باندی
د زړه ښهر می چه ځای د قناعت دی
که ویل ئې د غماز منلی نه دی
پوره زر اتیا کالونه په کابل کنب

د خوشحال د زړه خوښی نشی بې سرای
خپل وطن ئې په هر چا باندی کشمیر کړ

خو ئې بوی په هر طرف بهیر و نه کړه
ځما اوبنیو کانی هم په مخه یووړل
په ژړا په بې صبری له لیدل مومم
په خندا خندا د مرگ وته نیژدې کړم
خو لا زه یم چه له غشیه نه د درومم

په گلونو عندلیب نفیر و نه کړ
ولی ستا په زړه ئې هیڅ تاثیر و نه کړ
ما په دواړو توگه هیڅ تقصیر و نه کړ
ترو د څرنګه په ما تزویر و نه کړ
گڼه هونبره مټ په تور نخچیر و نه کړ

۱. دا بدله په چاپی نسخو کنب نسته.
۲. د طالع ستوری، نجوم.
۳. دا بدله په چاپی نسخو کنب نسته.
۴. سور.
۵. دا بدله په چاپی نسخو کنب نسته.

مگر زه سهل غرخه وم ستا تر فهمه
 اوس به خرننگه خلاصيرم له دې غمه
 د كعبې په لار به خرننگه برى كړې
 په صورت به د تل ویر وی پسله مرگه
 چه ځما په مرگ د هېڅ تكبير و نه كړ
 چه لمړى مې د خلاصى تدبير و نه كړ
 چه هر گز د يوه شپه شبگير و نه كړ
 كه د ځان د په ژوند ونى ویر و نه كړ
 زه خوشحال چه سر و تير ځم ستا له تيره
 هېڅ ارمان د د غمزې په تير و نه كړ

خدای یو هسی فکر راكړا
 چه په ملك په ملكوت دى
 په اعلى په اسفل واړه
 چه ئې ملك راته رڼا كړ
 پرې خبر ئې زړه د ما كړ
 را ښكاره ئې هر اشيا كړ
 كه په نورو توره شپه ده
 په خوشحال ئې سپين سبا كړ

لكه خدای چه د يار حسن بې نظير كړ
 د مجنون غندى په درد د عاشقى كښ
 ما وې گندى تفحص وكا پخولا شى
 ښايسته د قندهار د چا په ياد دى
 دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دى
 زړه پخپله هغه مخ كړه ولاړ نشو
 نه گناه نه ئې خطا نه نيت ئې نور دى
 نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلگير كړ
 هسى ما د زړه په سر باندى تصوير كړ
 پخپل حال مې همگى خلق خبير كړ
 تر پروونه نه ئې نن ما بنى كبير كړ
 پدا حسن ئې بنده واړه كشمير كړ
 چه شاهانو ئې په وركښ ځان فقير كړ
 د زلفينو ئې هر تار ورته زنجير كړ

مخ ئې فكر د نسرین را څخه يووړ
 د ترسا زلفى زناړ شوې را تر غاړه
 بې د يار د شونډو تل چه يادوم ئې
 درسته شپه ژړا نارې آه و فرياد كړم
 دواړه سترگى ئې شاهين شهپر ئې زلفى
 په راتله ئې درست آرام را كړه راوړ
 د چمن گلونه كوز گورى دا وايى
 چه مې زړه وړى ما وې پاسه په اسمان ده
 زه هاله د عافيت ناوې قبول كړم
 تل اوبه په نرى ځاى باندى ماتيرى
 هغه ورځ مې زړه له خپله ځانه موړ شو
 چه دعا ځما د صبر كا وگړى
 خط و خال ئې مشك چين را څخه يووړ
 شكر شكر چه ئې دين را څخه يووړ
 مينى نور ذكر تلقين را څخه يووړ
 بيا ئې خوب په څه آئين را څخه يووړ
 ځما زړه كوتر، شاهين را څخه يووړ
 او په تله ئې درست تسكين را څخه يووړ
 چه دلبرى هر تحسين را څخه يووړ
 ولى تركى په زمين را څخه يووړ
 چه هوس ئې په كابین را څخه يووړ
 عقل و هوبن ئې نخستين را څخه يووړ
 چه له لاسه دل سنگين را څخه يووړ
 عشق د دې دعا آمين را څخه يووړ

ما وې زه به ئې لا فكر د علاج كړم
 ولى خوار خوشحال زړه خوړين را څخه يووړ

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.
 ۲. ولی خوار عاشق زړه.

ما د کښلیو ننداره کړه زاهد ننگ کړ^۱
 هغه وخت چه را په یاد شی ډیر خوشحال شم
 زما زړه ئې په قلاب د زلفو یووړ
 که ژوندی نشی له خوبه^۲ عمر ئې شوم دی
 کښلی مخ ئې لکه خراغ هسی بلیری
 ملنگان ئې د دربار درويزه مومی
 تہ د خانه هسی نه وې دا څه حال دی
 چه په ما باندی د زړه دا هسی سنگ کړ

ز

پر د قاز شته پر د باز^۳
 لکه سترگی لیده هونبره
 لکه قد جامه هم هونبره
 د دانش کښیده بویه
 بیړی گزړی په بيله کښ
 سگ لاهو غندی خو نشته
 لکه پر هسی پرواز
 لکه خلق هسی آواز
 لکه حسن هونبره ناز
 نه د سرو زرو طراز
 په قلمز گزړی جهاز
 مبرک که هر څو وی اوباز

په دا پړانگ نشو خوشحاله
 که پړانگ پش دی پړانگ ته ساز

چه هر یار ته می تر خوله ویوست آواز^۴
 که د زړه دی چه رسوا په هیچا نشی
 که آواز د زرگو نه وی په درو کښ
 چه نارې کا تور تارو په مرغزار کښ
 چه ځما تر خوله و نه ووت چا و نه وې
 په سبا به هغه راز په کلی خور و
 ډیر یاران می تر سر تیر دی ځوان و م زور شوم
 پخپل زړه کښ جگرخون کوه خوشحاله
 خپل پردی ته د زړه راز مکړه آغاز
 زر په واړه عالم خور شو هغه راز
 د قلوب دننه ښه دی ساز ناساز
 چا به چیری ور پسې گرزاه باز
 باز جره ئې بتی یوسی د طراز
 خپل نفس دی په سپری باندی غماز
 چه په شپه به ما و زوی ته وی په ناز
 په زرگونو کښ پیدا نشو دمساز

لکه غشی لره بویه تیر انداز
 همیشه د زړه په لاس تله د وزن
 په تور آس د حقیقت ناوې سپره کا
 هسی شعر لره بویه سحر ساز
 زیات و کم د وزن یو توری غماز
 په سپین مخ پلو نیولی د مجاز

-
۱. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته له یوې قلمی څخه نقل سوه.
  ۲. له مرگه.
  ۳. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه نقل شوه، په نورو کښ نسته.
  ۴. یعنی جزیره.
  ۵. د زنگله یاغی پیشی چه لکه پړانگ داسی ده.
  ۶. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

سل جلوې سل کرشمې سل مکیزونه
 د صنعت زیور په خو رنگه پریوزی^۱
 د تجنیس پایلی جوړی^۲ په پنبو کړی
 د مضمون د نزاکت غمزه ورڅخه
 که په نظم کښ کارگه او تپوس راوړی^۳
 چه یوه وینا ئې وکړه هوبنیار هغه
 و پښتو ژبی ئې ډیره خوبی ورکړه
 چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهیږی بس^۴
 په ضمیر د نخلبندو نخلبند سړی خبر وی
 چه کښتی پکښ بیایي په عظیم دریاب گپیری
 چه گردش ئې ورځ و شپه کا د کامل انسان دپاره
 سپینی ږیری وټه بویه چه نظر پخپل قوت کا
 نادانان د ملک خښتن کا دانا هسی ورته گوری
 چه خوشحال ئې په بیاض کښ دا تازه تازه خبری
 نو په دا تازه خبرو سخندان پوهیږی بس

په درست کلی کښ می یار دی هغه کس
 که په شکل شمایل سړی لیده شی
 ځکه زه ورباندی هسی عندلیب یم
 که هر خو راته ښکنځل کا یا قهریږی
 که ئې زلفی که کا کل که ئې گیسو دی
 چیری نه چه په ټولی کښ ئې غلط کړی
 د جایفل په ځای به سر ورته پینکښ کړم
 چه زه خوله ورځنی غواړم نور ښکنځل کا
 سر تر پایه زرزری جامې آغوستی
 زرکی! څه لره پخپل رفتار غره یې
 چه صورت سیرت ئې دواړه سره جوړ دی
 د خوشحال د زړه پکار دی هغه کس

.۱ پریوزی یا پرې پوری.

.۲ خوړی.

.۳ امیل.

.۴ دا درې بیت په نورو نسخو کښ نسته، له یوې نسخې څخه را نقل سوه.

.۵ دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.

په لحد کښ به هوا نه وي هوس^۱
 بي طوطی نه قفس هيڅ نه دی باور کړه
 فهم وکړه چه ضائع در څخه نشي
 چه دا در بي بها هسي تلف کا
 د خانانو په خاکونو گذر وکړه
 هر چه شوي نه بد ليږي دا په څه کړي
 نصيبه به له جهان يو کفن وړي
 دا به واره له تا پاتو شي اي جانه!

تيار يره وخت د کوچ راغي خوشحاله

په هر لوري ناري آروي د جرس

ته څه زره لرې څه لاس
 گاه د مخکي طراحي کړي
 لکه ډک شي هسي تش شي
 لکه پونا^۲ يې و اور ته
 هم گوهر يې هم شبه يې
 هم ملک يې هم ملک يې
 په افلاس کښ د دولت دی
 ته له ديوه په هراس يې
 نه اطلس دی نه زربفت دی

واره ښه وايي خوشحاله

وايه هيڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې د مخ هم دا وصال بس^۳
 بادشاهان د زري جامې اغوندي
 په بهاندو اوبوکښينه ننداره کړه
 خو يوه گيلپه خواره دوه درې خرڅوړي
 و حريص وته درست مال د دنيا لږ دی
 زاهد سترگي ترې پوښي زه کښلي گورم
 که لايق ئې د جمال د ليدو نه يم

دواړه کونه د هغه چه ئې طلب کا

ستا د سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

انديښنه ئې د جمال د خط واخل بس
 د قانع گدای په شا باندي يو شال بس
 د جهان د تيريدلو دا مثال بس
 که دانا يې په جهان کښ دا جنجال بس
 وقانع ته يو فلوس د دنيا مال بس
 که جنت لره می بيایي دا وبال بس
 که ئې بيا مومم وصال په خوب و خال بس

۱. دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

۲. ياپون دا يو راز قديم اورلگت ؤ، چه وچ لرگي او نور وچ اور اخيستونکي مواد به وه.

۳. هم کيمخا يي.

۴. ستا پلاس.

۵. دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

خدایه که زه تا ته نیژدې کیرم په افلاس^۱
 ته که په دا خوښ یې چه خاوند د ملک و مال وم
 هسی مال را مه کړه چه ئې ځای وی تر زړه کښته
 لاس می همیش بر لره په وارو غلیمانو
 طمع که حسد وی که حرص که بد خوښونه
 توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سره مل وی
 یا بار کریمه! د خوشحال خټک دا خواست دی
 تل د ده په زړه کښ لری ټینگ د دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس^۲
 نائب دی د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ
 د تورو په میدان کښ چه سودا وی د سرونو
 حاسد می لکه کانی دا صحرا په هیخ حساب دی
 که حال می د قضا په حکم هسی محول وی
 ظاهر لکه شهباز یم که و ما و ته نظر کړې
 که لافی د کوزی د هسکی وهم باور کړه
 ویل کوی و چا ته چه د ما ویل سره زر دی
 رندو و ته خوشحاله لکه زر هسی رصاس

سړی ښه دی حق شناس
 د یوی دانې اوریشی
 چه احسان و ته ئې شا شوه
 خو اخلاص ور سره نه وی
 یار ئې مه گڼه اغیار دی
 تل خالی دی^۳ له خلله
 که د یار دی هغه یار دی
 بی وفا دی دا درې توکه

د خوشحال خبری دُر دی
 چه ئې کښلی په قرطاس

کله باز کا و مرداری ته هوس
 وگفتار و ته ئې غړوه سترگی
 که ئې سر په لکی اوړی هغه دی
 په ظاهر شماره که لس سره دوه پنج وی
 دوه سړی په باغ کښ گډ شی یو گل گوری
 زه دا یم په بیلتانه کښ له هغو یم

دغه کار دی د کارگه و د کرگس
 په کرده په عمل گوره کس ناکس
 په هیخ رنگ به نور څه نشی سگ مگس
 د ابجد په حساب نوی وگڼه لس
 دویم گززی په طلب د خار و خس
 چه د یار بی یادو ندی یو نفس

۱. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

۲. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

۳. وی.

که هر خو بنايسته روغ دی خوک ئې څه کا
 د طوطی له مخه ښه یشی^۱ قفس
 خوار شوخحال به ځنی خو شپې په جور
 که سپې شونډی دی شکر دی دی مگس

که د مور نفس کښ څه وی لکه وی هسی به اوس^۲ چه په څه د زړه مینه هم هغه مینه به بوس
 لاس د زړه د پاسه کښیرده چه څه حال درته معلوم شی څه تسپې په لاس کښ نموریې څه په برمنځی بریره پوس
 که د باغ دی که د راغ دی په څولونه دی دا ونی خوک سپیدار خوک چنار دی څول پلو^۳ دی خوک پلوس
 اینخر نه لری گلونه میوه سپینه لری توره د انگور ژنکوری گوره میوه گل لری نلگوس^۴
 دا جهان پتې پتې دی جنس د جنس سره خوښی کا مار له ماره یوزله یوزه خرس له خرسه کوس له کوس
 له عصمت فتوت نه وی واره وسیڅه په اور کښ چه په خیال په هوا گزری زیر پرونی سر منډوس
 الحذر د عشق له اوره که د لاس رسی زړه ژغوره
 د دلبرو مینه اور ده ای خوشحاله زړه کره بوس

ش

تورانی خو د جنجال دی د پرخاش^۵
 ایرانی د آشنایی د وفا دی
 پښتانه د بد نیتی د خصومت دی
 که بلوخ که هزاره واره چرکین دی
 که هندی دی که سندی دی مخ ئې تور شه
 کشمیری که نرکه ښځی واره هیڅ دی
 د آدم له نسله نه دی گوره څه دی
 لغمانی بنگښ سواتی تیراهی واره
 دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
 د خلقت د مروت دی د معاش
 په حیا په شجاعت ئې وکره شاش
 نه ئې دین نه ئې مذهب ستر ئې فاش
 نه حیا نه ئې وفا نه نان و آش
 د مردی ورڅخه نشته هیڅ قماش
 دواړه ورک شه یو اوزبک بل قزلباش
 موټ مټر لوبیا چنه دی مهی ماش
 هر احوال ورته ښکاره دی د وگری
 د خوشحال خټک په پوهه کره شاباش

ښ

دا بنايست چه ئې په تا باندي کښین
 که جمال ئې و یوسف نه وې ورکړی
 مگر گل په اشارت کښ ورته و وې
 د زړه داغ به ئې په ما باندي کښین
 چا به غم په زلیخا باندي کښین
 چه بلبل ټټر په ما باندي کښین

۱. نغنی ښه ایسی.

۲. دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوی قلمی څخه را نقل سوه.

۳. دا کلمه عیناً ولیکه سوله حل طلبه ده.

۴. د دی کلمی تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دی، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام لیکلی دی، نو مور هم پر دغه املا پریښود.

۵. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

۶. چه بلبلې ټټر بیا باندي کښین.

که د زلفو مار ئې و خوری عاشق گرم دی
 زه که ستا په لږ شویو باندي پروت نه وی
 چه ئې لاس په اړدهار باندي کښین
 د سپی نوم به دی په چا باندي کښین
 که هر خو به د له خپله وړه
 خوار خوشحال به قدم لا باندي کښین

ض

له تا به ستا له تیغه عاشق چیری کا اعراض
 د خپل خاطر احوال به زه خپل یار و ته معلوم کړم
 تر دا نه به ته کوم طاعت ته به مومې ای دلہ
 سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا اتر شوه
 د یار کوڅه می بیا مونده یار له بویه پړه
 د شمع د اور پښتی^۳ مینه نه ځی په مقراض
 بیمار به له طبیبه په خو پت لری امراض
 چه یو ساعت می کښینې د زاهد سره مرتاض
 د اوبسیو محرمی^۴ ئې اوس وړینه په بیاض
 هوا به د گلو نو نوره خو کړم د ریاض
 خوشحاله مستعد اوسه و فیض ته قابل یې^۵
 وریبری د قابل په زړه تل فیض د فیاض

ظ

چه د کښلیو په لیدل نه وی محفوظ
 چه حاصل ئې د خپل یار ننداره نه وی
 که شیخان که زاهدان که عابدان دی
 چه ئې دواړه شونډی کښل کړم پرې محفوظ شم
 کله کله هسی وخت په سپری راشی
 د سرود په اړویدل نه وی محفوظ
 په گلزار ئې سوخته دل^۶ نه وی محفوظ
 په دا خپل عمر به تل نه وی محفوظ
 څوک به هم په می خوړل نه وی محفوظ
 چه د گلو په کتل نه وی محفوظ
 د خوشحال ویل^۷ هنر دی هغه خر دی
 چه به دی په دا ویل نه وی محفوظ

زړه می بې له عشقه په بل کار نه وی محفوظ^۸
 کله مړنی دی چه د توری په میدان کښ
 هر چه عاقلان دی په فتوی د عقل کار کا
 بیله کښلیه مخه په گلزار نه وی محفوظ
 دی د تیرې توری په پرهاړ^۹ نه وی محفوظ
 هر چه عاشقان دی پدا کار نه وی محفوظ

-
۱. د زلفینو مار کپې و خوری.
  ۲. دا کلمه عیناً ولیکه شوه حل طلبه ده.
  ۳. یعنی پتن.
  ۴. د اوبسیو محرر ئې اوس درینه په بیاض.
  ۵. شه.
  ۶. خسته دل.
  ۷. د خوشحال ویل هنر نه د هغه دی.
  ۸. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.
  ۹. گزار.

هر چه بل ئې وولې بيا دې پرې غشي لک کا
 خاورى ئې په سر حبطه ئې عمر تير شو
 عيد شو هم بهار شو و صحرا وته خلق ووت
 دور د عاشقانو دى که وگورې په عشق کښ
 هيڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وي محفوظ
 هر چه نن د کښليو په ديدار نه وي محفوظ
 زار دى د هغه چه پخپل يار نه وي محفوظ
 پند که ورته وايي پخپل پلار نه وي محفوظ
 هر کله چه راشې ورته وځاندي له ورايه
 خوار خوشحال به ولى په بار بار نه وي محفوظ

ع

سخت ساعت د د وداع
 چه يو ځل سره څوک بيل شي
 عجب هر زمان نياز کا
 چه په لږ ماني وه نزع
 هم مي وغلوي بيا وايي
 شونډه بوخه په نحوال کا
 د بورجل غمجن په رقص
 چه ترې د ليدو لاري
 په آشوب و په صداع
 بيا په بخت وي اجتماع
 نوى نوى اختراع
 ترو به څه وي په نزاع
 نه پوهيږي په خداع
 چه مي وويني اوضاع
 د پايلو په سماع
 څه د خير دى مناع!
 نه ئې يو ديدن خوشحاله!
 نه د درست جهان متاع

غ

خلقى سره يارى کا په دروغ
 د شودو پيو عوض ئې وي په زړه کښ
 د هغو صحبت کيميا دى که ئې مومې
 د دې دور يارن واره منافق دى
 په قيامت به ئې په کوم عبادت پت کا
 و به نه وينې دوه زړونه سره روغ
 چه سفله و چا ته ورکا چيرى دوغ
 چه ئې بيا مومې په ناسته کښ فروغ
 په خوله تا سره هو هو کا په زړه يوغ^۲
 په آزاد د خپل پدر ترلې توغ
 نور کارونه اوس په کار ندى خوشحاله!
 يا و چا څه ورکوه يا الچوغ^۳

که يو گل و ما نه را کړې د خپل باغ
 ستا له باغه يو گل ما لره دولت دى
 چه ورتله د باندې نه وي سپيره ډاگ وي
 په خورو خورو ميوو په گلو ډک وي
 خدای دى تا تر و تازه لري تل باغ
 نه په سل رنگه گلونه د بل باغ
 په راتله د شى درست ملک و بورجل باغ
 چه ښکاره کړې راته ته په ښکنخل باغ

۱. نا خوال.

۲. بوغ، تور رنگى مجازاً چه راز نه شى ساتلى.

۳. سر کوزى، ملامت.

دَ بڼه مخ د گلاستان بلا هجران دی
 نور باغونه د نورو په وخت غوړیږی
 تل کلونه په خزان ریژول باغ
 په اهار کا غوړیده د کابل باغ
 همیشه به پرې نارې وې د بلبلو
 دا چه ساز کړ نن خوشحال په ویل باغ

ف

را معلوم شو د اورنگ عدل و انصاف
 سکه وروڼه وار په وار واړه وژلې
 که هزار ځله څوک سر وهې په مخکه
 خو نیت د بڼه عمل سره جوړ نشې
 چه د ژبې لار یوه د زړه نې بله
 مار په تن د پاسه بڼه بنایسته روغ دی
 مړنی په کرده ډیر ویکل نې لږ وې
 د ده بڼه مسلمانی بڼه اعتکاف!
 پلار په بند کښ اچولې په مصاف
 یا په صوم تر شمخې ورولی ناف
 عبادت، طاعت د واړه دی خلاف
 په چاره نې شه ځگر شگاف شگاف
 ولی ننه اندرون لری ناصاف
 د نامردو لږ عمل وې ډیر نې لاف
 که دلې د خوشحال لاس په ظالم نشته
 د قیامت په ورځ نې خدای مکړه معاف

ق

چه بنیاد نې پیدا شوی په نفاق^۱
 چه وودلې وې په ذات توره شپږې
 چه په باغ کښ رنگارنگ میوه پیدا شې
 د غسل سره نې خوره خوره به نشې
 د دانا به د ناپوه سره څه زیست شې
 که اخلاق ناصری په یاد ووايي
 د هغه نه طمع مکړه اتفاق
 سپینول نې و هر چا وته دی شاق
 لون لون نې مزه وې په مذاق
 مړغونې چه ترخه ده په میثاق^۲
 کونگی^۳ هیڅکله د باز نه وې مشتاق
 په اخلاق کښ به بڼه نشې بد اخلاق
 د طاوس سره که زاغ په قفس بند کړې
 تر وصاله نې خوشحال وې په فراق

خر د سرو زرو د زین نه دی لایق^۴
 بوالهوس چه عاشقی کا عاشق ندی
 بڼه څپړی ور لره بویه موافق
 په خالی هوس نې مه بوله عاشق

-
۱. خو د نیت.
  ۲. ننه د دننه مخخف دی په چاپی نسخو کښ دا مسری داسی ده: ولی تن نې اندرون لری ناصاف.
  ۳. دا بدله په چاپی نسخو کښ نشته.
  ۴. د هغونه.
  ۵. یعنی په ازلی تروون.
  ۶. یعنی جغد.
  ۷. د بدله هم په چاپی نسخو کښ نشته.

نفسانی تاریکه شپه صادق هغه دی
 څه په علم په تلقین سره نور نشی
 د سینا زوی له ځایه شیخ ملا و
 په ادب آداب به نه فائق تر چا شی
 صالحان له ظالمانو نه پیدا شی
 د بد خوی د خوی علاج ملک الموت دی
 هغه باغ هغه باغوان هغه ئې گل دی
 زړه سوخته مینان ډیر دی په جهان کښ
 که کارگه غندی ئې فهم وی خوشحاله!
 هیڅ استاد به شین طوطا نکړی ناطق

ډیر د خیال سپاره ترې لاپل معلق^۲
 په دا طشت کښ هره ورځ وینی توئیری
 په ازل چه دا نسق د بیلتانه دی
 وگدای وته به څرنگ پاتو کیري
 روغ له هاله د دردمن په حال خبر شی
 پیدا کیري، فنا کیري، نه ښکاریږي
 که د مرگ سبق د هیر دې گورې گوره
 که هر څو په سود سودا گرم لیده شی
 سپور په شا پرینې نه دې ابلق
 ښکارول ئې هر ماښام کاندې شفق
 تر ابده به وران نشی دا نسق
 د بادشاه له تنه څیژې دا یلمق^۳
 چه په زړه باندي رسا و خوری شلق
 پدا سیند کښ جهازنه هم زورق
 خپل یاران به درته یاد کاندې سبق
 تر ماښامه دې د دې بازار رونق
 عاقبت به واره ستړی شی خوشحاله
 که څوک ژاړې ناړی مرگ گڼی ناحق

دریغه سره تش کړی دا ډک زړونه د فراق^۴
 مرگ به ما قبول کړ نه بیلتون له خپله یاره
 ویش چه په ازل و د هر چا د قسمتونو
 څوک په عاشقی ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت^۵
 هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دی
 عشق ئې د زلفینو لکه زهر د مارونو^۶
 تل سبا بیگا باندي د آه د ناوکیو
 ټول کړلی په تله د چا زیات شوی اشتیاق
 څه کړم چاره نشته حکم دا و په میثاق
 غم و که محنت و په نصیب شو د عشاق
 اوس به له ما څه غواړی وگړی خوی اخلاق
 یو بیلتون بلا دې تر هر څه په اتفاق
 ښوری په څگر کښ د واره لب ئې دې تریاق
 ووری^۷ سپین توبری څه ښادی کا اهل نفاق
 تل شهد و شکری که خوشحال خوری گمان مکړه
 چه بی هغو لبانو به خور شی د ده مذاق

-
۱. بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمې هجری پیري.
  ۲. دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.
  ۳. محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.
  ۴. دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.
  ۵. دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسي ده: چه څه پاتو وه هجران يو.
  ۶. مارانو.
  ۷. د اوسپني توبري څه ښادي....

که د سرو شونډو سره غواړې تحقیق^۱
 خوله ئې هسته ده که نیسته نه پوهیږم
 په زرگونو راته لاف کړې د یاری
 په هر لور می غورزوی په سر لگیږم
 اول غم د یار و ما و ته غلیم و
 په لمړی قدم دی سر له تنه پرې کا
 چه د عشق په بحر ډوب دی حال ئې گوره
 طلبگار ئې د وصال په لوی طلب وی
 آزاده عالم بندی دی که ئې گورې
 گڼه زیان د عشق یوازی د عاشق دی
 امید قطع کړه خوشحاله د رفیق

یو څه بحر دی عمیق
 په شنا ترې واته نشې
 په ساحل ولاړو څه زده
 حال د مایو معما دی
 چه می یار د طریقت وه
 یو له بله بهره مومی
 چه ئې زه لرم په زړه کښ
 سل بلا د جهان کل وی
 په نامه به شقیق^۲ نشې

د سیماب غندی حریق
 خو چه بخت نشی رفیق
 چه څه حال لری غریق
 پت پالی د خپل فریق
 په کار نشو هیڅ طریق
 په اخلاص او په توفیق
 عجب فکر دی دقیق
 جدایی نه وی تفریق
 که څوک نوم کښیږدی شقیق

پدا ښهر کښ اکبر دی
 د خوشحال یار شقیق

ک

چه په روي به ئې بخښل شی پاک نا پاک^۳
 تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص)
 د بوذر او د سلمان ئې درويزگر يم
 ذوالفقار ئې اړدهار و دوې ئې ژبی
 په دا هسی مړنتوب ئې آفرین و
 که سپاره ئې مړني د لښکر ډیر دی
 د خیر په کوټ ئې هسی زور ښکاره کړ

بل سپری نه دی صاحب دی د لولاک
 په اخلاص یم زه د دوی د تلی خاک
 تل د دوی په محبت دی ځما ژواک
 چه د دین مخالفان ئې و خوراک
 چه په کار ئې محمد (ﷺ) شو فرحناک
 لاس ځما د دل دل سوار د زین فتراک
 چه له ویخ ئې را ولورل تاک^۴

محمد (ﷺ) د علم ښهر دی ئې ورؤ
 تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.

۲. حضرت شقیق د بلخ یو لوی ستانه دی.

۳. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

۴. چه له ویخ ئې راوړول پاک.

دال^۱ و د محرم د صفر^۲ اک^۳
 د دوهمی خور روښنه اتلسمه
 څلورمی خوری^۴ دال چه سره ید شی
 د روژې د میاشتی جک^۵ پوره حساب دی
 چه په هره میاشت کښ دوې ورځې دې نحسی
 بیا وروستی چارشنبه د هری میاشتی
 نحسه ورځ ده، وایی ښه خوشحال خټک

که زه نه وی تا به ځان لره بلل څوک
 واره عشق دی چه ئې سر راته گیاه کړ
 چه پتنگ ته روښنایی د خراغ ښکاره شی
 بدرگه که محبت را سره نه وی
 د دې^{۱۰} میو پیالی پیرو دې آخستی
 د زنج په څا دې بند د شونډو مست ویی
 چه پخپله^{۱۱} راته ووايي چه وایه
 ته مې وژنه د قصاص اندیښنه مکره
 ښه خو دا چه د چا نوم پکښ یادیری
 تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
 گڼه دی دا هسی شونډی کښلول څوک

په پالنگ به دی دا هسی درختل څوک
 گڼه^{۱۳} زه په ځان مین د سر ښندل څوک
 نور له خراغه نه ئې غواړی جار وتل څوک^{۱۴}
 یک تنها به په خونخواری لاری تلل څوک
 ولی ما غندی به نه وی لا یعقل څوک
 روغ هوښیار به په کوهی کښ پریوتل څوک
 کڼه زه د مینی راز ښکاره ویل څوک
 د خپل خون په تور به ونسم^{۱۶} یو بل څوک
 په فانی دنیا به نه وی ژوندوی تل څوک

۱. دال یعنی څلورمه او (و) یعنی شپږمه ورځ.
۲. په دی بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هری میاشتی نحسی ورځی بیان سوی دی.
۳. یعنی لمړی اوک یعنی شلمه ورځ.
۴. ی یعنی لسمه اوک یعنی شلمه ورځ.
۵. ی یعنی لسمه یا یعنی یولسمه ورځ.
۶. ی یعنی لسمه او دال یعنی څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه ید کیږی.
۷. ب یعنی دوهمه او یچ یعنی دیرلسمه ورځ.
۸. دال یعنی څلورمه اوک یعنی شلمه ورځ.
۹. ج یعنی دریمه او ک یعنی شلمه ورځ.
۱۰. ح یعنی اتمه او ی یعنی لسمه ورځ.
۱۱. ب یعنی دوهمه او ط یعنی نهمه ورځ.
۱۲. و یعنی شپږمه او ک یعنی شلمه ورځ.
۱۳. کنه.
۱۴. نور له خراغه د ده غواړی جار وتل څوک.
۱۵. د دیو میو.
۱۶. ته پخپله راته ووايي چه وایه.
۱۷. ونسیم.

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک
 مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد
 لږ ویل ډیر ئې کول په خاموشی کښ
 چه خبره د پستی د بلندی شی
 په تمکین کښ لکه سبر په پستی کښ
 لکه گل شگفته روی تازه په باغ کښ

د عالمه سره خور په زیست و ژواک
 نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
 د غنچې غندی خوله ډکه سینه چاک
 په لوئی لکه اسمان، په پستی خاک
 په هر لور خانگی ږنگوری لکه تاک
 همیشه د ښو بلبلو پر بلغاک

چه دا هسی ښه ویل کا زه حیران یم
 چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه ۲ په خوله گولی خورلې د ټوپک
 که د تن وینی یو جام وخبني لانیې دی
 که اوبه دی د بخیل د منگی وخبني
 نه د شوم دلاسه سل بیری خورلی
 د نامرد سره مکې ته رسیدلی
 مخ د سوی د دورخ په لمبو ښه دی

نه نمری د لیثمانو د ښانک
 نه اوگره د بخیلانو یو کاشک^۳
 ستا د وخیژی دانه په چنغرک
 نه^۴ د مرد دلاسه پانی د پالک
 ښه د مرد سره په بید بید یا ورک
 نه چه سم کړې و ممسک وته ورسک^۵

د منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
 تر حلوا نه لا بهتر دی وچ کنډک^۶

ل

اقربا راته اقرب شول
 دواړه ترونه می نااهل
 زه ئې بند کړم په مغولو
 رشوتونه ئې قبول کړه
 دا لوی زوی می لوی مشه
 زه ئې هند لره روان کړم
 خپلخانه می شوه په غرونو
 ناز پروره زوی می واړه
 چه ئې نمر لیدلی نه و
 درست اولس قبيله واړه
 په آه آه د فراقجنو

رضا من می په تعب شول
 ابو جهل، بو لهب شول
 په خانې^۷ او په منصب شول
 په تلابین کښ زوز و شب شول
 د زرو بلا سبب شول
 په نشاط او په طرب شول
 پرې کارونه پینس عجب شول
 په فریاد و په شغب شول
 په ځنگلو تشنه لب شول
 گرفتار په ډیر غضب شول
 زړونه وړی د عنب شول

۱. په سخا کښ.

۲. ښه.

۳. د قاشق مفعن دی.

۴. ښه.

۵. ورسک: وربوز درلودنکی او گردنه درلودنکی غریا د کلا برج (سیند).

۶. دلته کنډک په معنی د یوه ټوک ډوډی دی.

۷. په خانیه په منصب شول.

خوشحال نه مونده خټکو
کښن ئې هر خو په طلب شول

بد زحمت شی په بازونو یو یو کال
طعمه اچوی طلب د اوبو ډیر کا
په نبات د غوا په غور سره باز صاف کا
د سنگتا و ترتیب اوبه د دریاب واخله
پکښن اچوه چه ښې اوبه په جوش کا
دا سنگتا وکه د اوبو سره باز خښینه
نوم ئې څه دی په پارسی سیه پیخال
تور پیخال کاندی د لویو په مثال
یا علاج د سنگتا وکر دم در حال
د صحرا په غوشیو تاوده سفال
بول^۱ ناس، نبات پکښې مثال مثال
فائده ئې تجربه ده د خوشحال
که یوه ذره لونگ هم پکښن وینه
په ښښه کښن ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وی یو د ما غندی وی رسوا بل^۲ ورځم توره وکښلې چه مین واروم په تا بل
یو تیر د وویشته چه د ما د درد دارو شو
که سپر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته
نن ما وته چا ووی چه اشنا غواړې خپل تیغ ته
ستا زلفو می زړه یووړ سترگی ستا راته پخو دی
نه ننگ لری نه شرم تا وې هر چه عاشقان دی
ملا ئې فتنه گر دی ور ښی فتنی جنگونه
تعلیم ته ئې خوشحاله زر پیدا شوی یو ملا بل

چه په زلفو ئې پابست شول
د ځمار ویره ئې نشته
چه په لام^۳ او بې ئې مینه
د هغو ښادی به تل وی
چه د خولې رموز ئې بیا موند
د ماهی غندی په شست شول
چه د شاه د سترگو مست شول
د سرو میو می پرست شول
چه د شاه د غم تر دست شول
عاشقان له نیسته هست شول
د خوشحال خلاصی له کومه
چه ئې تا غندی په کست^۴ شول

خپل پردی چه د شمشیر شول
توره ونغاړه خوشحاله
که صاحب^۵ وکه تر سم و
هسی چاری کا ستا زوی
چه نظر وکریم خپل ځان ته
کشتنی تر شماره تیر شول
اوس به خو وژنې چه ډیر شول
خټک ډیر د دوی په خیر شول
چه آتش^۶ شاهي بیگ هیر شول
خو غمونه را چاپیر شول

۱. یعنی د انسان بولی.
۲. دا بدله په چاپی نسخو کښن نشته.
۳. ل، ب: لب.
۴. قست.
۵. که ساهب وه که تور سم وه.
۶. د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفین وه.

دا پیری ده که طالع ده

چه گیدر وه راته شیر شول

هیخ دم مه وهه خوشحاله!

چه نبات درته گنپهیر شول

دَ بِنه یار دیدن وی تَل

تر کنار او تر آغوش می

لکه سیب عَما په خوله کنب

رقیبان ولار له وراه

جدایی نه وی له یاره

مه مانی وی مه عتاب وی

سَره عَای چمن وی تَل

هغه گلبدن وی تَل

غه شیرین ذقن وی تَل

له ما هم سخن وی تَل

سَره عَآن و تن وی تَل

په رقیب شیون وی تَل

دَ خپل یار دَ کوخې خاوری

دَ خوشحال وطن وی تَل

راشه بر چشم نشین ای شاه خوبان چگل^۲

تا ویل قند و نبات و شهد یکجا دیده؟

سر^۳دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست

خار و قربان تو کردم گر به تیغ خود کشی

نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب

خو په تن گشتم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف

تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کر

تل سبا بیگاه آه و ناله و فریاد ماست

لمعه خورشید را بر چشم باشد جای تل

آری آری آن دهان و آن لبان و آن ویل

از تو حکم ای پادشاه مهوشان از ما منل

نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بجل^۴

شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کو بر شپل

نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب و خورل

من نیاز و عجز و زاری مینمایم یو په شل

بر دل سخت نشد تاثیر زاری و ژرل

هیچیری مثل تو دلبری نیاید در نظر

زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله گل دی لا بهتر تر لاله گل

چار کر مه لازم شم چه پریشانی کرې خبری

زلفی دی بنکاره کره چه خجل شی په خپل کار کنب

سرې شونډې د مل دی لا بهتری دی ترمل

مبیک دی که عنبر دی ستا پریشان پریشان کاکل

خه لره بنیوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملک غواړم نه مال

نه په تله د جهان غم کریم

د اسفل فکر و نه کا

په اسمان باندی پیره کریم

د خپل خدای منت را باندی

بخارا بخبنم هغه یم

نه د دهر نور جنجال

نه په راغله ئې خوشحال

په اعلی ختلی^۵ فال

د همت په پر و بال

چه ئې رانه کر بل خیال

په دیدن د یوه خال

۱. غه مخفف د هغه دی.

۲. چو گل.

۳. سرور ما هر چه.

۴. بجل عربی دی یعنی بخنبلی.

۵. ئې قیل و قال.

وَجِهَانِ وَتَهْ نَبِي شَا دَه
كه خوشحال مومي وصال

يو ځله كه ووينمه بيا وچلوی د يار خپل
هر چه بار نبي پريوت په ځای پاتو شه له ملونو
ښه سپري پردی په دلاسا په نيکښ خپل کا
درد د زره پنهان ساته که ويني د ځگر شي
زه خو اميدوار يم گندي وي چه مرهم کښيردي
حکم حکم ستا دی که آشتی کوي که جنگ کړي
زره که عافیت غواړي نظر په کښليو مکره
گبر که ترسا دی که جهود که مسلمان دی
مه وایه و چا ته د خاطر له درده ډوکه
يو ځله د زره په غورو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا گڼي گڼي د زره زار خپل

م

آشفته دی د جمال يم
نورو مینو ته می شا کړه
چه می اوسنی په گریوان ځی
ځای می ته یې په خاطر کښ
نور می هر څه فراموش دی

لا د مهر ویکل پریرده
په ښکښلو دی خوشحال يم

په مردن پروا دار نه يم
يو غصه دوهم بيلتون دی
اشرف خان^۲ دی راته کښلی
پنځه میاشتی يم په نبد کښ
زویه ما خو غم د تا کړ
چه فلک سره سر باسی

کړه یې نه دی بې حکمته
زه خوشحال د ده په کړه يم

په زره تر یار څاریرم د پتنگ غندي پیري کړم.
يو باغ دی د گلونو چه و ما وته غوړیږی
عاشق می پاتی نشو پریرده پڅی پرتې اوسی
یوازیدی په دا کار کښ که په خوله ورته ښیري کړم
چه یار را سره ناست وی ورته زه د ناز ښیري کړم
ښایي چه بوالهوس ته د عمزې توری تیري کړم

۱. نه يم.

۲. د خوشحال خان د زوی نوم دی، چه تخلص نبي "هجری" او د پښتو یو مقتدر شاعر دی.

چه خای می په گلشن و هغه زه وم راشه گوره
 چه زه دی که قسمت دی که خه نور خه کوچی موچی
 چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وی
 په هر چرته چه درومم په گلخن باندي دیرې کړم
 چه زه ئې مبتلا د ستمگری په خیرې کړم
 په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
 که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوروالی
 دخیلو د پردیو به لا خو مینی سپرې کړم

ته دلبره که عذار بی زه وامق یم
 ته که له ما نه پایې معشوقه بی
 ته تل خاندنه هوسیره خما زره بی
 پتنگ خان په اور کښ وویشت دا ئې ووې
 که د غشیو باران را باندي وشي
 چه و تورو خاورو هسی حسن ورکا
 ستا په مینه کښ هر گوره موافق یم
 زه به بی له تا په خو پایم عاشق یم
 غم به زه کړم چه همیشه د غم لایق یم
 که می لاف د مینی وواهه صادق یم
 که به سترگی له تا واخلم منافق یم
 ه حیران پاتی په صنع د خالق یم
 د نیمگرو طبییانو دارو اور دی
 زه خوشحال په طلب سترې د حاذق یم

تا چه زلفی کړې خم خم
 تا چه سترگی کړې راپورته
 خو به ته لکه هوسی بی
 د خوبی کار په تا دی
 خکه نه وایې سم سم
 پکښ زه وینم غم غم
 تل له ما گرزې رم رم
 نن په دا دور تم تم
 که دی ډیر نه وی په زره کښ
 خوشحال یاد لره کم کم

تا خو یاری پرې کړه واره زه در پسې درومم
 هیڅ په ما پوهیرې نوم می خه دی ستا په عشق کښ
 زه خه هغه نه یم چه خوبنی غواړې له ما نه
 هر چه شهسواران دی وارو و تیخلی وړاندي
 خار تر تا رسوله (ﷺ)! تا می یار لیده په سترگو
 یو لوری می نشته مینی هسی سر هوا کړم
 باد غندی خوشحاله په هزار طرفه درومم
 خو در پسې درومم هونبره ډیره خواری مومم
 قیس د لیلی و، تا ویشتلی زه لیس نومم
 تل دی د غمونو لبالب جامونه شومم
 زه د دوی په منډه دا یم^۲ خم ورپسې درومم^۳
 راشه را نیژدې شه چه دی دواړه کسې چومم

خه عجب زیبا صورت دی چه زه پابست د ده یم
 دواړه زلفی ئې د زره په قصد دسره شکست کړې
 زه حیران یم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې
 آوازه شوله په دهر نیک بد واره خبر شول
 درسته شپه ئې په هر غولی زه ولاړ نارې وهمه
 راشی وگوری عالمه چه په خو تر دست د ده یم
 زه په خان و زره بندې په هر یوه شکست د ده یم
 چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست د ده یم
 چه خما اشنا یو بت دی زه هم بت پرست د ده یم
 چه ای خلقو عیب نشته که مستی کړم مست د ده یم

۱. یعنی تاخت ئې وکښ.
۲. یعنی لار او شهراه.
۳. لغومم.
۴. خار تر تا رسول شم.

که دا خپل صورت دی نیست په عشق کښن نن کړې اې خوشحاله!
بیا د ځان د هستی لاف کړه، وایه زه هم هست د ده یم

چه دا هسی دی له جوړه مشوش یم
که قوت دی د هاتی په زړه مزی یې
د جنون بخړه می اوس نده هاله وه
څوک به ما غندی یو هیښ په زړه ساده وی
راته څه وایې، چه ته په چا مین یې
که په در می زر خرید گزی بی شماره
طعام خورم مزه می نه درومی تر ستونی
غم د اور له تا وه زر لری چه قلم وی

د دې دور حریفان که شوده پی دی
زه خوشحال د شودو پیو په سرش^۲ یم

ځما خوب له اندیننو نه شی بیدار شم
غرّونه غرّونه گنا هونه را په یاد شی
استغفار په خوله په زړه د شر فکرونه
د دې دور د شیخانو حال می وکوت
ما دا هسی شیخی دوی^۳ ته بخښلې
چه حلال کسب ئې نه وی شکرانې خوری
دانا تار چه په جلی ذکر شیخان کا

چه خرگنده سربازی کاندې د تورو
زه خوشحال خټک تر هسی هنر جار شم

چه د عشق په ملک ندیم یم
نه بهنیت و ته هوس کړم
بند د یار په اختیار یم
سینه زه لرم روښانه
هغه قول چه ما کړی
خلیفه^۴ اصل ځما دی
که نور اوس د مینی لاف کا
په غه اور چه عشق ئې نوم دی
د یوه نفس دپاره

د اندوه په ملک مقیم یم
نه په ویره د جحیم یم
آزاده له هر نعیم یم
تا ته تور سیه گلیم یم
په هغه قول مستقیم یم
لوی نسب یم که یتیم یم
زه عاشق په یار قدیم یم
که براهیم کله کلیم یم
په امید، وهم، په بیم یم

۱. دا هسی.
۲. محشی ورته لیکلی، چه د ابجد په حساب ۵، و) پنځه او شپږ راځی، چه (هو) ځنی جوړیږی، یعنی په هومین یم.
۳. محشی ورته (پیروی) معنی لیکلې ده، په یوه نسخه کښن (د مخ رش یم) هم راغلی دی.
۴. دیو ته.
۵. بخن یعنی وړ سترگی، حریص.
۶. په ځنی نسخه کښن د مکار پر ځای رحمکار راغلی دی.
۷. تلمیح دی په دې آیت شریف اِنی جاعل فی الارض خلیفه.

زه خوشحال په خرابات ا کښ
گرم په امانت عظيم يم

چه ستا له زيبا مخه چيری گل و ته نظر کړم.
چه ستا له زيبا مخه څوک بل مخ راته وستايی
که هر څو د بهار گلونه ښه دی په چمن کښ
دا مه وايه و ما ته چه ته ولی ور په ور شوې
خاطر می څه خو خلاص و فراغت وم له غمونو
که واره خزاني د شاه جهان بادشاه ځما شی
رشتیا خبره ښه ده راته غور باسه خوشحاله
که تیر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه می مجال دی چه به ووايم ستا یار يم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لره څوک بولی
په لویه ورځ به ستا په گریوان ښخی کړم منگلی
په ما باندی ته تل د وارو سترگو عزیز یې
سودا د یار د وصل که په سر شی پایمال شی
چه ورم عزیزانو تور کفن را لره بویه
هزار ځله په کال کښ یوه میاشت د گلو وخت وی
څه جک وهی ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار يم

چه نظر د په ټیکه د تور وربل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دی
د سرو شونډو په شرابو چه بیخود شم
اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندی
چه می زړه ورپسې سه هونبره سرپیری
د ښه مخ مینه می نه درومی له دله
په صعوت می پرهارونه دی خوړپیری
دا داغونه چه می سیر په زړه بنخوس دی
چا په زور را لره غم نه دی راوړی
ازلی می د غم بخره ده راوړې
یو نیکبخت ساعت به وی چه راته غور کا

د جهان بادشاه د ځان مخی ته بل کړم
چه دا هسی کنلیو سترگو ته کتل کړم
د مستی رقیبانو ته ښکښل کړم
چه دعا د د وصال په سحر تل کړم
چه په مخ ئې پرهارونه په چیچل کړم
که تل غور د ناصحانو په ویل کړم
په وار د هر پرهار دارو به تل کړم
تر بل کال به ئې د عشق له لاسه سل کړم
و خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
غم که نورو لره درومی زه ئې خپل کړم
چه په ور ئې په فریاد ژړل کړم

۱. په خیر آباد کښ.

۲. سیخ.

۳. که غوڅ د هغه سر.

۴. و مه وایه.

۵. یو پ سوال دی، چه ښخی ئې پر ټیکو څړوی.

۶. سو.

چه لا ښهر د دهلی شته خوشحاله
 څه فائده که وران په آه سره کابل کرم

چه په خوب شم ستا له خياله سره خواب کرم
 چه می ستا د خولو بوی تر سپرمو تیر شو
 بی نصینه لیدل نه میسر کیږی
 ښه لیدل ئې په مثال آب حیات دی
 په ښکښا می کله کله سر افراز کړه
 ما ته څه وایې چه چا هسی خراب کړې
 ما ته مه وایه چه ولی پیچ و تاب شوې
 چه له مخه د پکو واخیست لمبه شوې
 بیچاره خوشحال د درست سره کباب کرم

څو ژوندی یې د زرق مه کوه هیڅ غم
 قابل غم د ننگ و نام کا په دنیا کښ
 قارون لار تحت الثری لره لا درومی
 پسله مرگه ښخ د مرد تر قدم ښه یم
 د خوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
 پسله مرگه به ئې یاد کا ډیر عالم

چه په ما باندي مین باندي مین یم
 ما وې یو زمان که بیل شم زه به ورم
 که د پښو خاوری ئې نه یم باری شکر
 په نور څه می د خاطر دلاسا نشی
 خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخښو شم
 که رقیب په دا خبر شی ترو به څه کا
 یمانی چهره می ولاړه حبشی شوه
 زه د دوو په ځای درې گواه لرم په عشق کښ
 چه ځما په غم غمجن زه ئې غمجن یم
 چه جدا پایم له یاره دروغجن یم
 چه د گرد په دود ئې نښی په لمن یم
 په جهان کښ آرزومن د ښه دیدن یم
 په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن یم
 چه له یاره سره زه لاس وگردن یم
 د فراق په اور ئې سوئی لوغړن یم
 رنگ می زیر، سترگی لنډې، زبون په تن یم
 ته محبوبه له شیرینه د دې وخت یې!
 زه خوشحال د اوسنی دور کوهکن یم

څوک خو به کیده واره به نه وه سره سم^۳
 یو کلی یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډیر دی
 وخواخه په باغ کښ رنگارنگ گلونه گوره
 څه لره ای میاشتی ته خپل مخ ستایې و ما ته
 مخ ئې لکه اور دی، پرې پرې دی توری زلفی
 څوک چه ډیر ډیر گوری یار، د زړه مینه لبریری
 ته د کنبلیو سر یې، نور تر تا دی واره کم
 چون کنبلی هغه دی، چه ئې ستایی درست عالم
 گل دی د گلابو د گلونو مقدم
 د یار په مخ می نور څی ستا په مخ درومی تورتم
 څه رنگه بازی کا په سره اور کښ تورا رقم
 څو ئې ډیر ډیر گورم، پرې مین شم دم تر دم

۱. خیری.

۲. ارواښاد، خدای بخښلی، آزاد، په یوه نسخه کښ بخشو راغلی دی.

۳. دا بدله په چاپی دیوان کښ نده راغلي.

تا وایل خوشحاله که می غم لری په زره کښ
خوښ اوسه خوښی کره تل تر تله ستا څه غم

چه بازی په جهان کرم هغه زه یم
و اغیار ته لکه کانی موم و یار ته
و بلا ته د اختیار توره په لاس کښ
لکه بوتی د کیمیا په مرغزار کښ
تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دی
په هر نام چه د رضا هغه می بوله
د کونیو ننداره د زره په عین
د هر چا بازار ځما په سودا تود دی
هم د اوبښ غندی هلک سره په لار ځم
هم می څیز هم می نا څیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

خو به ستا د دیو غمونو زغمل تل کرم
په قراره قراری د یاری پرې کره
چه وعده دی د وصال چیری خطا شی
هر طبیب لره چه وریشم ناقص وی
نور به هسی یک تنها له خلقو اوسم
بلا پیری زره لرم دا ئی عادت دی
چه منگی می تشول د میو زه وم
منکری د عاشقی سره مله ده
خالی لاس ورځنی ځم هیله می نه وه
پدا هونبره هوشیاری هسی هینښ یم
غرگناه راته د خس غندی ښکارییری
هر غزل می په بیاض باندي وگوره
زه خوشحال ختک د زره په وینو کښل کرم

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم
وایی ته به د مجنون غندی مین وی
ما به څه پوښتنې چه څه لره زره تنگ یې
د گلونو په لیده د مخ را یاد شی
په څیر څیر راته کاته کرې څیروې می
لکه څوک چی پخپل دین کښ مستحکم وی
چه جدا له خپله یاره ژوندی پام
د نفر غندی می عذر چاره نشته
لکه څوک چه خواړه شهد و خوری خوښ شی
خود پخود و لیونتوب و ته مائل یم
که و چاروته می گورې ترې فاضل یم
ستا د تنگی خولې په فکر کښ تنگدل یم
ځکه هسی په گلگشت د چمن تلل یم
چه د زره هسی جفا کره اوس د خپل یم
هسی زه د یار په مینه مستقل یم
زه په دا ژوندون له یاره تل خجل یم
هر چه ما و ته څه وایی په منل یم
هسی خوښ د شکر لېو په ښکنځل یم

زه خوشحال په گلریزی کښ بهار راغی
په زیبا ویل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهیږم چه زه څه یم څه به شم
خبر د هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه وړ
دلې چه څوک لیده شي نن ئې شپه پدا بانډه^۲ کښ
جهان یو کتوری شو زه په مثل د میری یم
په هیج^۳ کله زره ښه کړی کله زره په هیج بیا بد کړی
دنیا وته چه گورم کار و بار ته د وگری
چه ته پرې مبتلا یې که د مال دې که د ملک دی
چه تور وینسته د سپین شول خوی د نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق د سړی نوم درباندي ږدم

د صفا په لاری نه یښی قدم
هغه کله شیخ، ملا، ولی، درویش دی
درویشان په تفاوت ندی راغلی
د درویش تر زره به نه رسی دا دواړه
و درویش علم په درس په مکتب ندی
که څلور دی که پنځه که شپږ اوه دی
نه په نون دی نه په میم دی نه په جیم دی^۴
چه ذره طلب د نمر کاندی خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم و چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تازه ده
د مخ مشال دی بل کړ د پتنگ غندی پرې راغلم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ
یا مست یا لیونی یم یا می نه زده کار د مینی
د هر ښهر په کوی کښ ناقصان طبیان ږیر دی
خو ذکر څو مذکور کړې تل ځما د گمراهی
دروغ وعده هم ښه ده د سړی د زره امید شی
که وایې هغه وایه چه د عشق د محبت دی
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

۱. د خوشحال.
۲. نن میشه په دا.
۳. له کلی جلا یوه کوچنی بنا بانډه بولی.
۴. که زره په هیج ښه کړی که نه زره په هیج بد کړی.
۵. په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، او لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دی.

د خپل یار مینی په زړه هسی بیمار کړم
 چه ناقص می دارو کا پرې نه رغیرم
 توری سترگی، توری ورځی، توری زلفی
 که یو تش نظر د مهر راته وکا
 زه خو هسی نادیده نه یم ای خلقه!
 د بهار گلونه اور شی زه پرې سوخم
 بی له خانه په بل چا می پیرځو نشی
 چه ډیر ډیر کنبلی مخ ته کتی نشم
 چه په درد کنبس ئې هر گوره ناقرار کړم
 د حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
 دا همه توری بلاوی^۱ زه ئې خوار کړم
 د دنیا واره منصب، مال به ترې جار کړم
 چه به به تر مخ گلونه د بهار کړم
 چه بی کنبلیه مخه سیل د گلزار کړم
 چه کاته د مهوشانو په دیدار کړم
 دواړه سترگی ئې مزی دی غنی دار کړم
 ما خوشحال په خان پخپله چاری وکړې:
 چه په ملک کنبس یو ناترس وی زه ئې یار کړم

د تقوی د پارسایۍ دعا تل کړم
 زړه می خدای مین کوی په بنایسته وو
 چه عالم می اړوی د عشق له کاره
 مگر زه فسق او فجور لره پیدا یم
 واعظ حوری ښه کوی تر دا دلبرو
 زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه
 چه د عشق غمونه نور چا لره درومی
 عاشقان به د جهان په ما پیغور کا
 چه د عامی اثر نکا خه ویل کړم
 هسی نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
 زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
 چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
 که هوو ورته لرم کله منل کړم
 چه دلبرو ته د سترگو غړول کړم
 زه ئې مخی لره ورشم واره خپل کړم
 زه که اوس په عاشقی کنبس خوی بل کړم
 و هر چا وته ئې راز وایم د مینی
 د هر چا سره چه یار شم یار خجل کړم

زه لمړی په آشنایۍ نازیدلم^۲
 د زړه زور د صورت توان را خنخه لاړ شه
 آشنایۍ یاری په مهر په رضا شی
 سر اول د یار دیار په بالین کنبیردم
 چه د سر په خای سینه راته بډه^۳ کا
 بنایسته لکه گلونه زه طوطی یم
 که سیالی له مړه شی نه ئې له بخته
 واره غم و چه پرې ښه وپوهیدلم
 چه درانه د بیلتانه پیټی آخلم
 پدا کار کنبس په چا نشی زور و ظلم
 له غه پسه په پالنگ بانندی خلم
 هم هغه به د ښو په غشیو ولم
 چه و هر لوری ته خم په گلو ملم
 شاه پخپله بی ریاره و بللم
 هوسی چا په دو نیولی دی خوشحاله
 بیهوده په غزاله و پسی زغلم

زه چه هسی په تعجیل او په شتاب خم
 د ساقی له لاسه می چه تناول کړم
 د ساقی د مخ جذبه می مخ ته بولی
 خرابات لره په هیله د شراب خم
 بیا په بیارته به بیخود د مست خراب خم
 چه دا هسی میکدی ته په ترتاب^۴ خم

۱. بلا دی.
۲. دا بدله په چاپی دیوان کنبس نسته.
۳. محشی نښانه ورته کنبلی ده.
۴. له نره شی.
۵. یعنی غم، افسوس، ساندی، نارې.

درد د درد می ئې له خمه دی نوشلی
 چه می نشی بله یو سر بل سر سترگی
 له دوو سترگو می روان د اوبنو سیند شو
 خوب و خور می له خاطره فراموش دی
 د محبوبی د جمال شعلې آتش دی
 زه خوشحال ئې له لیدلو زړه کباب عم

زه چه تل هونبره ناسازی د عالم ورم
 د لاله غندی داغدار په جهان راغلم
 په وصال ئې د جهان خوښی راشی
 په عالم د مجنون برغ دی مرد می بوله
 هر قدم په خگر خون ېدم توئی مشه
 چه نرگس ته نظر نکاندی له کبره
 کارکنان د کار فرمای په حکم کار کا
 هونبره ډیری خرخبې فتې جنگونه
 په هر دم د هغه یار منت را باندی
 مخ به چیری راته سم کړی په یاری
 چه په کوی کښ د مقیم شم دروغجن یم
 راته وایې نن زړه څه رنگ وړې له ما نه
 که د خوړین کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم ورم

زه چه خپل قدم د عشق په خونی راه ېدم
 د جمال خوبی د زیاته تر آفتاب ده
 درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم
 که ته تیغ د جفا وکارې و ما ته
 که می چیری لاس و واک در ورسیری
 بیچاره خوشحال چه ستا د ورگدای شو
 ځکه زه ورباندی نوم د بادشاه ېدم

ښه به هغه وخت وی چه به یار لره ور دروم
 زلفی ئې ښکاره کړې مښک غنبر ئې په ما توی کړه
 خدای په کور کښ را کړه، هغه توری سترگی ترکه
 زار د خوړو زړونو، خوښ خرم زړونه آزار کا
 هر چرته چه خار وی، هغه خای مومی گلونه
 کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حیران یم
 هم ئې په ما وکړل شو خو رنگه ستمونه
 یار می په ښایست کښ لکه گل د نو بهار دی
 ښه خواړه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترگو
 اوس ئې په ژړا ژړا مزار لره ور دروم

وایم چه زه باغ و بهار لره ور دروم
 اوس به له دې پسه څه عطار لره ور دروم
 اوس به ئې په مرسته څه فرخار لره ور دروم
 غم اندوه می دا دی چه خپل زار لره ور دروم
 ځکه پدا هیله هر هر خار لره ور دروم
 مرگ و ته می ناست هغه خونخوار لره ور دروم
 بیا له نا خاری ستمگار لره ور دروم
 سود ئې د جمال کړم چه گلزار لره ور دروم

که مین زه په گلزار یمه په ځای یم
 چه جدا ورځنی پاتو یم عالمه!
 یار می ولاړ شو پدا لار ورپسی درومم
 بې له عشقه بله چار نشته بهتره
 په جنت کښن هم د حور و صفت کیږی
 له خور و شونډو ئې سرې شکرې اوری
 زه خوشحال په لیوتوب کښ خوشحالی کړم
 لیونی د پری وار یمه په ځای یم

که می هر خو ته بادشاه یې زه گدا یم
 زه چه ستا له غلامی داغ لرمه
 د خاطر ورمی ترلی دی په غنوا
 که د څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم
 کله ستا د راز خبری په کاغذ کښم
 د ښه مخ د عاشقان و د شمار نشته
 خادمانو له شمارې می محروم مکره
 که په ما مهر کرم کوې ته ښایی
 تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
 که په کار که نا په کار یم خو هم ستا یم

که همیش د ملامت کانی په سر خورم
 که د سپیو د کودی اوبه ئې مومم
 لکه باد په نرگس ولگی تازه شی
 زه به لا ورته تلوار کړم لکه تبری
 چه په ښاخ ئې ډول ډول میوې زانگی
 تا ویل خوشحاله چپ شه خوله می واخله
 زه طوطی یم چیغار و کرم بیا شکر خورم

که گناه نه کړی آدم
 سکه کرم لره بایده دی
 په یوه توبه گناه ځی
 گرد غبار چه په گل پیوزی
 د مؤمن گناه په غاړه
 شاهزاده چه بدی وکا
 د ده بد په نور ویشل شی
 په لا تقنطوا خوشحاله
 تل خوشحال اوسه خرم

۱. د اغزونو ونو ښاخونه، چه کرؤنکی ئې پر کښت د ساتنی دپاره راگرزوی، یا ئې د باغ په ورکی د تړلو دپاره بردی.

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم
 بل بادشاه نشته اورنگ می عدل نکا
 د طلب غمې مې لاندې شول تر غروئو
 د هواد یاران می هر زمان یادیری
 چه قاصد د یار د خولې کتابت راوړی
 زه خوشحال پخپل قسمت پوری حیران یم
 چه په چرته گرزیدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سره ښورم
 لاله زار به شگفته په هغه ملک شی
 وایی زړه له ما نه وژغوره که ښه کړې
 ځان به درکړم، مچه را کړه ښه سودا ده
 نور به ډکی پیالی اخلی زه به گورم
 چه باران د دواړو سترگو باندی وورم
 کشکی ستا له لاسه خلاص شی زه ئې ژغورم
 که ئې ته په بهار پیرې زه ئې پلورم
 په دا راز به هر بې نیاز کله خبریږی
 چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښم
 په بیان په قصیده به تمام نشی
 د فراق غمونه لور په لور انبار دی
 په ډیر غم کښ هیڅ خبر نه یم له حاله
 که جفا د زمانی وه که د خلق
 په فلک باندی د هیچا حکم نشته
 د آگرې په کوټ کښ بند شاه جهان دی
 نه به زړه ځما سپری نه به بس کړم
 خراب شوی د فلک له لاسه ډیر دی
 که د خور خاطر له حاله چا ته کښل کړم
 یو مکتوب د خپل اشنا را لره راغی
 حاسدان می په حساب لکه گلاب دی
 بویه دا چه دفترونه یا کتاب کښم
 که ناسازی د سپهر و د شهاب کښم
 په کاغذ باندی د کوم یوه حساب کښم
 چه زه دا اویل په وینه که په خواب کښم
 زه به دا واره په حکم د وهاب کښم
 چه ئې ظلم، ستمونه، انقلاب کښم
 د دارا به هغه کوم فانی جناب کښم
 ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم
 اوس به حال د هغه کوم یوه خراب کښم
 یا آهونه یا ژړا یا به عذاب کښم
 اوسنی بفرگی تویوم چه ئې خواب کښم
 حیف ندی چه به جور د کلاب کښم
 ما خوشحال په خوب دا حال نه و لیدلی
 چه به دا د غم بیتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک ووايي لرم^۱
 په جهان کښ د وفا هنر کیمیا دی
 د وفا میوه د هر چا په باغ نشته^۲
 غه باران چه په دریا باندی وریږی
 نادانی می غلبه په هوبنیاری شوه
 له قسمته به نه لیر نه به څه زیات شی

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښ نشته.

۲. د وفا میوه د دهر په باغ نشته.

چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وي
 كوم مكان د زمانې له مكره خلاص دي
 كه په تنبتي خلاصيدي^۱ ځني به خلاص شم
 زمانه مي د فتنو په كاڼيو ولي
 چه په راغله ئې بناډي را سره نه وه

امانت ځنډي ئې بل لره ساتم
 چه هغه لوري ته تينبت ورځني كرم
 د قضا له لاسه كوم لوري ته ځم
 زه ابله د بنسني سپر په مخ كښيردم^۲
 په هجران به ئې څه زړه^۳ زهيروم

چا ويل چه صبر نخبه د بري دي
 زه خوشحال په صبر ځكه زړه ترم

لا به كله خپل مقام و دلبر وركرم^۴
 يو ويې د دلاسا راته پرې نبردي
 هيچا نه وكړه ځما د زړه ساتنه
 په درست كلي كښ يو هسي دلبر نشته
 خبر دار به شي عالم ځما له درده

چه گټلي مال همه ورته ولور كرم
 ځان كه هر څو خپل مين ته مرور كرم
 هر سړي مي زړه دردمن كا چه زړه وركرم
 چه خپل زړه د ده په وصل بهره وركرم
 كه د آه په اور ډډوزي پيښور كرم

ستا د خولي خبري نوري د زړه نوري
 زه خوشحال خټك پوهيرم پرې باور كرم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم
 په هر لوري چه نظر كوم اغيار دي
 زمانې را باندي وكړې هسي چاري
 د اورنگ بادشاه په دور عدل نشته
 كه د رنځ دارو مي كړې طبيبه وخت دي
 خپل خوني و چا ته څه بنيم په گوته
 درسته شپه لكه اغزي په زړه خرخيري
 هيڅ په سترگو لیده نشي يو قصاب دي
 لكه و په هغه شان په وفا ټينگ دي
 په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر ياره
 خلق تشي تسلي كا زه له ځلي
 اللهداد چه بند په بندگوتی په تار ږدي
 نه شيخان نه طبيبان نه ساحران شته

كه ئې وخورم خبر نه يم چه به څه شم
 د زړه حال و چا ته وويلي نه شم
 لكه در د خر مهر و سره پييه شم
 تر طناب لاندي په ښهر كښ لوټه شم
 هاله ستا د ارو و مشه چه په تله شم
 چه د چا دلاسه مرمه خود لیده شم
 د فراق غمونه، څنگه اوده شم
 نه ئې لاس نه ئې چاره په زړه ورزه شم
 چه تر يار ئې خجل نكړم څار تر زړه شم
 د سيمايا علم مي نشته چه مرغه شم
 د هلك ځنډي هر سړي په خوله شم
 د خور زړه دمه مي شي څه خو تابه شم
 چه له دي رنځه د چا په سبب ښه شم

زه خوشحال له نورو څه لره فرياد كرم
 په زړه زړه واړه پخپل غشي ويسته شم

ما بي دوده توسني كړه منځيدلم^۵
 وړاندي وروستو ئې را واچول بندونه

عاقبت ئې په كمند و څكيرلم^۶
 په آخور ئې كيزه كړي و ترم

۱. خلاصی وی.
۲. په مخ كښ ږدم يا په مخ كښ وړم.
۳. زړه څه.
۴. دا بدله په چاپي ديوان كښ نده راغلي.
۵. منځيدل: پورته پورته عمودي غورځيدل.
۶. يعنی پيچل او بندول.

هغه ډیچی^۱ هغه ترنډی^۲ له ما ولاړې
 ریاضت ئې د مولا^۳ را بانډی کښیښ
 چه می لاس دا چا تر شا نه و راغلی
 د سورلی هنر ئې وښایه و ما ته
 ورغ و شپه می د تپاک خبر آخلی
 هم ئې نوم د ډیری مینی په ما کښیښ
 بیهوده زغاسته واره له ما لاره
 چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ
 اوس می قدر یو په سله یو په زر دی

چه به خوشی په جلگو کښ گرزیدلم
 رنگ په رنگ ئې په حلب وپوهولم
 اوس پخپله شا پخپله زین آخلم
 په تیمار را و په راتب ئې و ساتلم
 که خوراک خورم که ولاړوم که خلم
 هم ئې زه پخبله ژبه وستایلم
 چه په هر لوری ئې حکم هورې زغلم
 هغو وارو په هنر کښ وپسندلم
 چه اول په خو درمه پیریدلم

اوس په هر توکښ خوشحال خورسند خرم یم
 پخپل قدر په قیمت و پوهیدلم

مست یم می پرست یم رندی کرمه کرمه کرم
 نور شراب می واره نور عالم و ته بخښلی
 مور به خنی نشم زه د میو مستسقی یم
 لار د محبت ده تل به روغ سلامت نه وم
 خه وائی و ما ته حال دی خه و په هجران کښ
 خلق راته وایی رنگ د بیا زیر شو عاشق شوې
 دود د عاشق دا دی چه په عشق کښ ملامت وړی
 خکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
 لام و بی می می دی پسی مره مره مره مرم
 تل که هسی ډکی پیالی خښمه خښمه خښم
 زه چه په دا هسی لاری تلمه تلمه تلم
 نور خبردار نه یم په زړه سومه سومه سوم
 هیخ منکری نکرم خلقه شومه شومه شوم
 دود د عاشق دا دی چه په عشق کښ ملامت وړی
 خکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئینه برابر نه کرم
 نه به سپین لاسونه سره کرم په نکریخیو
 نه به ماتی ماتی خونیی په مخ پریردم
 چه د مینی یار می نشته چه ئې گوری
 درست صورت می سرې لمبې شی شنی ډډوزی
 که ژوندون تر هر چه خور دی په جهان کښ
 هغه یار چه چرته دی خوشحال د اوسی
 دی د خپله خوشحالی کا غم به زه کرم

نه به دواړه سترگی توری په رانخه کرم
 نه به نور په برمنخه ساز د سرو پښته کرم
 نه به لانډی بانډی لب په پانو سره کرم
 د صورت سینگار و کوم یوه ته وه کرم
 چه د خپل مین د مینی راز تر زړه کرم
 اوس بی یاره په ما تریخ شو زه ئې خه کرم
 هغه یار چه چرته دی خوشحال د اوسی
 دی د خپله خوشحالی کا غم به زه کرم

هغه دم چه د ساقی پیاله نوش کرم
 په معنی کښ هم شراب یم هم ساقی یم
 ناصحان راته د عقل دفتر لولی
 د زاهد په صومعه کښ می زړه تنگ شو
 زه بلبله خوش نوا د دې چمن یم

په مستی ئې دواړه کونه فراموش کرم
 طالبان د میو شته چه ئې مدهوش کرم
 خدای به نکا چه ئې زه په ویل گوش کرم
 له دې پسته به خدمت د میفروش کرم
 په موسم د گلو خرنکه خموش کرم

۱. یعنی نه رام والی او نه ایل والی.

۲. دا کلمه له ترهاند څخه جوړه سوې ده یعنی توند والی، د آس هغه هال چه توریږی چه په فارسی ئې رم بولی.

۳. د سورلی.

چه په زړه ئې اثر نه کيږي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

هله مخ راته ښکاره کړه ديوانه شوم
لا می ستا د مخ خراغ ليدلی نه و
اشنایی دی له ښادی نه وه غم وه
ستا د زلفو دام می وليده په لاری
ستا د زلفو د زنجير هوس می وکړ
آغرين دی د بڼو نه و بلا و
زه چه تل د ليونیو په شماره وم
زه خوشحال هم بې نظير یم په عالم کښا
چه مین په بې نظیری جانانه شوم

یوه نخښه درته وایم د بې شرم
خدایه ما د هغو مل مکړه په لاری
د ناکس یاری په مثل د اورو ده
یوه بده زمانه شوه دریغه دریغه
که هندو که مسلمان د پت په کار کښ
څوک چه نرم ویل کا عمل ئې گوره
د هغو و مخ ته مه گوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمی کښ د مخ چرم

ن

په کاته شم و عالم و ته حیران
هسی چاری ئې پیدا شی له وجوده
تل قرآن د وړاندی ینی قرآن لولی
په کوم لوری پسی خم چرته ئې غواړم
ښه سپری لعل و یاقوت دی مونده نشی
که په نور خلقو کښ ښه سپری موندل شی
له هر څو ورته د پند خبری وایې
هره چار د پښتانه تر مغل ښه ده
د بهلول^۲ او د شیر شاه^۳ خبری اورم
سپیر اوه پیړی ئې هسی بادشاهی وه

چه د نس دپاره څه کا دا سگان
چه په فکر ذکر نه وی د شیطان
ولی هیڅ عمل ئې نه وی په قرآن
د کیمیا غندی نایاب شول دانایان
لکه نور کانی لیر ندی ناکسان
ولی ښه سپری به لیر وی افغانان
د پلار پند ئې هم ښه نه لگی په ځان
اتفاق ور څخه نشته ډیر ارمان
چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان
چه په دوی پوری درست خلق وه حیران

۱. دې کلمې ته په یوه قلمی نسخه کښ محشی "غشی" معنی لیکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ آغزین راغلی دی، منسوب و آغزی ته یعنی خار ډار.

۲. سلطان بهلول په هندوستان کښ د لودیانو د کورنی مشهور باچا دی وروسته تر خلویښت کاله پاچهی په (۸۹۴هـ-۱۴۸۸ع) کښ وفات شوی دی.

۳. شیر شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان باچا و، چه په (۹۵۲هـ-۱۵۵۵ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دی.

يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول
يا د خدای دى اوس دا هسى شان فرمان
که توفیق د اتفاق پښتانه مومی
زور خوشحال به دوباره شې پدا ځوان

په تیرو تورو، ور درومی یکرنگان
د کنجکو قدر یو، د درو بل دی
ارتگی د زړه دلیل د جنتی ده
د بادشاه په سلطنت پوری خندا کا
نور ماهی ئې تار په تار درومی له مخی
د هاتی د پاسه سپور ورته پیکه وی
په لمبو باندى ځان ولی پتنگان
ننگیالو سره څه زوی بی ننگان^۱
د دورخ د اور لایق دی دلتنگان
په سپیرو ایرو لړلی ملنگان
ماتوی لویی بیړی نهنگان
چه د میو پیالی اخلی سرهنگان
څه د ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلی پلنگان

بیهوده په ځان غره دى دا انسان
لیونی ملال دلگیر د خوب په وړل کښ
په یوه ذره خبره خوار خسته شی
پدا هسی رنگ څو کبر څو لوئی کا
واړه عمر تیروی پدا غفلت کښ
په ژوندون چه د خپل ځان فکرونه نکا
په ساړه په غارمه چینگه خوله حیران
نه د لوړی نه د تندى لړی توان
په یوه ذره سر خوری شی په ځان
چه نظر ئې له خودی وی په اسمان
تر هغه پوری چه ومړی پدا شان
پسله مرگه به هغه کا ډیر ارمان
زاهدان شیخان و هر لوری ته ډیر دی
د خوشحال ختک پکار دی عارفان

پنډ بد روز بکر حیران بهادر خان
شیخ ستار ماشه تویک عبدالرحیم و
د تویک کنده هرگز نه وی بی سیخه^۲
د تسمو په ځای گویا دا نور عالم وه
مردکی دارو همه خواجه صادق وه
پدا هسی غرخه روخ د گذار نه و
هدایت ترین سوخته و تر دا میان
د تویک کنده خدای یار جامکی کاموان
حق ناحق ئې پکښ جوړ کړ جهانخان
اسفندیار غندی یو څو گیدی پاچیان
بند و قچی صاحب صوبه و پخپل ځان
په آزار به ئې گپ وډ کا خدای جهان
په مثال خواجه خضری غرخه خوشحال و
چه گزار ورباندى وشو ناگهان

څو گلرنگی چهړې راغلي په جهان
یو رمق دى راته پاتو په فراق کښ
که د زړه سترگی د شته ننداره وکړه
د هغه بقا فنا ده، بقا نده
دا څه توری خاوری ندی چه پرې درومی
چه را یاد شی ښه یاران و گور ته تللی

۱. په سوځونکو لمبو سوخی پتنگان.

۲. ننگیالی سره زر کنجکی بی ننگان.

۳. بی سیخ.

همگی تر مځکی لاندې شول خوشحاله
اوس د مځکی پر مخ نشته راز داران

خو خبر په قباحه نشي انسان
که يو کس په زرکي بيا مومي هم ډير دی
هونبره ترس ځما له يره خو که نشي
دانايان په ناکامي کښ خوار حيران دی
پخپل ښکار باندې غوتې وهي بازونه
تفاوت ئې په کرده په فعل گوره
چه په درست عمر کښ يو ځله تيره شي
چه هر ډور ئې و اودو ته هوس کاندې

که د زړه دې چه لذیذ شعر ووايم
د خوشحال غنډی پیدا کړه خپل لسان

خوړ ژوندون په سپرې تريخ کاندې بيلتون
چه څه زور قوت د زړه وي په کوگل کښ
تر دا هسي عمر، نه عمر بهتر دی
په څگر څگر می ولی صرفه نکا
ځما زړه طومار د مهر د وفا دی
که کتان چه مهتاب څيری کا گانډه شي
کشکی څوک هسي پیدا شي زه راضي يم
په هجران کښ که امید د وصال نه وي
چه قدم په هغه لار کښيردی سر درومی

يو د بل په ځای کښيني د دنیا دود دی
زه خوشحال قائم مقام يم د مجنون

د زيبا جمال ئې ډير دی زيب و زين
يوه سترگه ئې رحمان بله رحيم شوه
چه د ښهر زاهدان شيخان پيران دی
لکه عين د خپل پلار خونې وژلی
واړه لواړه سرونه نغري د دردمنو
پخپل يار می باور شته چه بل به نشي

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ خپل يار ته
په خوشحال محصل نه و د چا تين

دواړه شملې پريږدي بريښوی ورته خپل ځان
خو گلرنگ مخونه پدا خاورو کښ بدرنگ شول
دور د دلبرو د بنايست دی يو خو ورځی
سرې سترگی اوښتی لکه ډير خونونه کړی
زړه می لکه گوی دی د مستي په میدان کښ
تل د تن هډونه را وکارم په نوکونو

گوره هغه ترکه به نظر کا په کوم ځوان
خو د خيال کړې بگړی یاد لری جهان
ژر له برمه پريوزی لکه گل د گلستان
خدایه خيریت کړې چه را درومی پدا شان
تل ئې هغه ترک وهي د زلفو په چوگان
غم ئې د ناوک خورم چيری مات نشي پیکان

پټه په نقاب وه د هر چا ورته نظر و
مخ په وړاندې درومی پټ په څنگ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله بیا ښه پیر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمی د جهان
دا هم ځای د تعجب دی که ئې وینې
دا هم ځای د تعجب دی که ئې وینې
دا هم ځای د تعجب دی که ئې وینې
د جهان د کج فهمیو الامان!
په بازونو چه غوټې وهی کارگان
چه مغل کاندې بازی په افغان
چه گیدر په وازدو ډک وری زمریان
دا هم ځای د تعجب د حیرانی دی
چه لښکری په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دی چه ئې شناخت وشو د ځان
چه ویرې د زړه نه وی نه عمل لری د نیکوو
په کور کښ د بلا دی دا د نفس غلطی چاری
حرص مکره هوا پریرده له هر چا نه پریرکه طمع
چه خدای ئې په لار نکا په ویل به په لار نشی
عیسی په معجزه سره رانده سړی بینا کړه
د ځان په معرفت کښ معرفت دی د سجان
په دا ئې نظر مکره چه په یاد لولی قرآن
که ته په ځان شیطان نشې بل هیڅ نشته شیطان
بل نوم به پتا نیردم په ځان نوم کښیرده سلطان
که پاخوې له کوره و هغه و ته لقمان
دانا ئې په دعا نشو په عمر یو نادان
که هیڅ ور څخه نه وی غم دی نکا که دانا وی
خوشحال خټک گواهی لی د دانا نشته ارمان

گوره راته څه وایی دا ستا دواړه چشمان
مری چه لینده وینی کارگه ستا دا خال د ورځیو
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه
ورته ورتې اوبنی تل ساړه ساړه آهونه
نوره پښکښی را څخه نشته په فراق کښ
یو زمان می نه ځی هغه یار د زړه له سره
پاتویم له خپله یاره لیری لا ژوندی یم
پیا به ئې لا کله د بهار په سپورمی دریغه
خوښ اوسه خوشحاله د خپل یار په درد و غم کښ
درد د یار د مینی لا بهتر دی تر درمان
نور عالم نور ښکار کا، مور د دین او د ایمان
ناست دی تور کارگه په خو په موتی د کمان
چا ورته ویل دا په رقیب نکړم گمان
ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
یار لره به وړمه د ر سترگو په دامان
څه شی که ئې زه په زړه یاد نه یم یو زمان
خدا یو په دا خپل ژوندون هر گوره یم پښیمان
ونیسم په لاس کښ توری زلفی ډیر ارمان
درد د یار د مینی لا بهتر دی تر درمان

که همیش د همنشین وی تور ماران
هر چه ستا عیب و تا و ته ښکاره کا
په کردار کښ یار اغیار سره بیلیری
د کمذات یاری به هیڅ وفا و نه کا
لکه تخم هسی بر هسی ئې بوتی
د زړه راز و چاته نه ویکی بویه
په قیامت به یو په یو واره ځواب لی
ښه دی دا نه چه قرین وی بد کاران
په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
تر یارانو ډیر لباس کا اغیاران
لا په تیره بی نمازان او می خواران
نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
چه د مځکی په مخ نشته راز داران
که میری ملخی پایمال کا شهسواران

د خوشحال باندی سلام بادشاه د وخت دې
په سپیرو ایرو لړلې خاکساران

که هر خو ښایسته یې نه یوسف یې د کنعان
که هر خو ډیر حشم لري بادشاه د مملکت یې^۱
خو کښلی ښه مخونه خو هونبیار خو بادشاهان وه
یو نوم دی پاتو کیری نور به هیڅوک پاتو نشی
که نوم د حجاج اروې نوم د نوشیروان
که ښه کړې ساعت دا دی چه په شمار یې د ژوندیو
کافر سرې هغه دی چه د نفس په هوا درومی
هیڅ شک پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرو
سخ به د هغه وی چه ایمان سره ئې مرگ وی
وخت د خوانی تیر شو اوس پیری راغله خوشحاله
نور کارونه پریرده خو د گور کوه سامان

نس می افریدی دی څه غم نه لری د دین
زه د درویزه^۲ غندی ایمان ښیم و ده ته
دو شپسته کالونه په حساب لرم خپل عمر
نشته هغه در د سرو یاقوتو په دلی کښ
زه بې غمه خوب کرم په پاسته بالښت سرینبی
ډوبی شوی بیړی د فنا په اباسیند کښ
څه د غم پلو دی چه ځما په سترگو پریووت
هونیره رنځ په ځان کښ طیبیان پدا جهان کښ
ولاړ ځای ئې سقر شو مگر خدای پرې کرم وکا
نفس و شیطان دواړه له خوشحال سره قرین^۳

ندی لب د جان من^۴
نن ما خپل گڼې له طنزه
بختور می ئې نوم کښینس
خونبی تاو کا چین ئې گورم
پښتنې په چین چین خونبی
ښې ښې ځی په شین شین
په پښې فیض ځنی زیړی
په زمین چه ځی په فن

۱. که هر خو ډیر حشم لري بادشاه د مملکت وی.

۲. اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی د پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر کې د پیر روښان (پیر تاریک) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

۳. چه خوشحال لری قرین.

۴. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښ نشته.

آفرین د پد سرو سترگو خونخوارو
 توری سترگی ئې تور بازبانه ئې نوکی
 چه اوچت اوچت وهل کا هغه باز وی
 د وربل په هر هر تار ئې زړونه بند وی
 په مذهب د عیادت مگر گناه دی
 لا د پی له دواړو شونډو نه خخیری
 خپل یاران به په پیغور کړې د وگړی
 په بنایست که بنایسته تر بناپیری یې
 تل په تشو تسلو عاشقان تیر کړې
 بلبان د گلستان په منخ کی گزری
 زمانه به ئې په سر گلونه نږدی
 طالبان ئې د جمال لکه حاجیان دی
 نیژدی یار سره ورو ورو خبری کیږی

یک تنها ئې د خوشحال خاطر یو نه وړ
 په جمال ئې زړونه یووره د بسیارو

آفرین د په ولول تورو سنبلو
 ما چه ستا د شونډو می سره مزه کړل
 که په اصل پښتنه د هندوستان یې
 مگر مور د د خطا د ملک هوسی وه
 زه په هونبره تمنا کی د به څه شی
 د هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه

چه ئې خای د پاسه ونیوه په گلو
 مستغنی شوم د جهان له واره ملو
 د د ظلم خوی د زده کړ له مغلو
 چه د مښکو بوی د درومی له کاکلو
 چه ته هر کله په هونبره تغافلو
 پد باغ کی چه غوغا ده د بلبلو

د خوشحال په زړه ئې هسی چاری وکړې
 لکه باز چه زرکه یوسی په منگلؤ

بند و بست د کائنات دی په خبرو
 د همت په بال و پر سپی الوزی
 ورته وایه توره کنبیرده په صندوق کی
 یا د سپینی توری مرد شه یا عاشق شه
 د عاشق بخره خواری زاری ناندری ده
 له یوه دریابه خیږی فرق ئې ډیر دی
 چه ئې غم د غلیم نشته بختور دی

یو تر سله صدقه شه سل تر زرو
 مرغه پورته آواته کا په وزرو
 هر سپی چه مړنی وی په تلبرو
 چه یادیرې په بدلو په سندرو
 د معشوقی څه پروا له مورو
 که نظر کړې د دریاب په مرغلو
 خدیه ما کړې په شمار د بختورو

د خوشحال ختک خوښی په هغه وخت وی
 چه بریننا د سپینو تورو شی د زغرو

بیا له کومه لورې بوی راغی د خونپو
 د اوږده اوږده غمونه پریشانی
 هم پد می به د زړه پرهار گانده شی
 په هر مخ باندي څه خونې ښایست نکا
 چه په خیال ئې په سپین مخ باندي ولول کړې
 پد کوی کی چه مقیم شوم خلقه ځکه
 چه خاطر می په های و هوی راغی د خنیو
 چه ځما د د ئې خوی راغی د خنیو
 شکر شکر چه ئې موی راغی د خنیو
 لایق شوی یو یو روی راغی د خنیو
 نو بهار ئې په هر سوی راغی د خنیو
 چه نگهت ئې پد کوی راغی د خنیو
 بیا به هم د منبکو نوم په ژبه واخلی
 چه خوشحال لره ئې بوی راغی د خنیو

پرې غوغا کانی بلبلو
 د گلونه مسافر دی
 ستا په مخ به ئې خښمه
 ځایکی د وویشتلم
 که صورت ژغورې له غمه
 د د مهر ویل پریرده
 ما وې څو می به لا سوځې
 نه به باز نه به شهوند شم
 تل به وخت نه وی د گلو
 کال به تیر کا په راتللو
 ساقی مهر کړه د ملو
 کم خطا یې په ویشتلو
 سترگی نسه له کتلو
 زه د خوښ یم په ښکښلو
 په خند ئې وې تر تلو
 نه به راشې په منگلو

وعده درسته کړه خوله راکړه
 خوشحال ندی د غلولو

چه می ولیده په زړه کی حال د واپرو
 په جمال غره که ډیر و بله ټول شی
 د کشمیر که د فرخار که د تاتار دی
 ما ئې ښه تحقیقی وکړه چه عاشق شی
 سل و سل خبری کاندې مرگ ئې مه وه
 چه ورتله کا تله به هم ور ځنی کاندې
 و عنقا وته به څه لره څوک دم ږدی
 که شیخان که زاهدن که عالمان دی
 چه ئې لاف د یاری د اشنایی کړې
 و خوشحال وته ښکاره شو حال د واپرو
 مهوشانی قبلوی و بال د دواړو
 ستا جمال خجلوی جمال د واپرو
 ښایسته ځما ښه یار دی سیال د واپرو
 په هجران باندي وخیژې فال د واپرو
 په یوه ځواب پوره کا سوال د واپرو
 سلامت به پاتو نشی مال د واپرو
 چه پرې راشی څیری کاندې جال د واپرو
 له عمل سره جوړندی قال د واپرو

چه په لار د رحیل راغی روا رو
 ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وی
 نوی کور لره را درومی راشه گوره
 چه می سازه کړه دوهه د ملنگی
 هم ئې وینم هم ئې اروم ترې تیریرم
 د زړه نوی ښه یاران ور ځنی لاپل
 د خوشحال د زړه ژوندون و په دنو
 څه کسرا او څه پرویز او څه خسرو
 چه تخت څرنگه په باد درومی په دو
 ځوانان څرنگه آخته دی پخپل لو
 ما فیها د زمانې شول راته جو
 چه په څنگ راته بیره کا بوبو

حب د دنیا څه دی، سر د کل واپه بدیو
 هر چه غل کا سیر دی د هغو سره مل مشه
 هر چه بد شومت دی خپل شومت ور لره بس دی
 یو نشه په زر کی چه ئې خوی د آدمزاد وی
 خاندی په دادور لیونی په هونبیارانو
 پیچی مسخرې کا بی خبر په بخردیو
 بده ژبه بیل کا، تا له خپلو له پردیو
 مل د غلو کا سیرو په شماره دی هم د دیو
 تل به باندی تاخت وی د خپل فعل د غدیو
 هر چرته چه گورې خلق سر شه په بدیو

د شهی زلفو مختولو
 چه ئې لافی هر سړی کا
 ځما راز مو په ملک خپور کړ
 په کوڅه کی د دلبرو
 تاسو مشوی سره ټولی
 سر هوا پریشانو طولو^۱
 عشق آسان ندی فصولو
 ای ځما اونبیرو پدولو
 حساب نشته د مقلو
 گنپی گنپی د زړه نولو

دا خبری چه خوشحال زده
 نه دی دا د نامعقولو

د بنادمنو په خندا پرو^۲
 د رندانو په رندی
 د وصال په سل خونیی
 د بهار په بنو گلونو
 چه ترې سبر ونی هیڅ د
 چه مکحولی دی له نازه
 چه نری تر وینسته ده
 چه عاشق ور پسی مرینه
 چه راځی د یار له لوریه
 چه پیغام راوړی د وصل
 چه دوهمه پکنبی نشته
 پدا هونبره سوگندونه
 د غمجنو په ژړا پرو
 د شیخانو په تقوا پرو
 د هجران په زر بلا پرو
 د بلبلو په نوا پرو
 په هغه قد بالا پرو
 په هغو سترگو شهلا پرو
 په هغه باریکه ملا پرو
 په هغه جمال زیبا پرو
 په هغه باد صبا پرو
 د هغه قاصد په پا پرو
 د رشتینو په رشتیا پرو
 صد هزار ځله بیا بیا پرو

چه تر ځان پتا مین یم
 زه خوشحال خټک پتا پرو

راته مه وایه پتا پرو^۳
 ته ځما د سترگو تور یې
 مخ د ورځ زلفی د شپه دی
 په جهان کی می ځان ته یې
 یاد می ته یې په خاطر کی
 چه پتا نه پرو په چا پرو
 پدا تورو سترگو ستا پرو
 په سبا پرو په مسا پرو
 نه چه نور، پتا جانا پرو
 هر زمان پخپل مولا پرو

۱. یعنی اوږدو.
 ۲. رو په پښتو کی د قسم کلمه ده.
 ۳. دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کی نشته.

ستا د پښو خاوری توتیا دی
 تمنا لرم ستا ډیره
 تر خندا پوری د هیخ دی
 یار خو ستا یم د چا نه یم
 زه خوشحال ستا په لقا برو

که د زړه څه خو ترس ډار وی څه به ښه و
 زه چه ستا له غمه راز کومه په ورکی
 چه په ما باندی پیغور کاندی په عشق کی
 هر چه نن د زهد لاف کا په جهان کی
 پسله مرگه می یو هسی مکان گور شوی
 ستا په کوی کی ډیر کوټه تازی پراته دی
 لبر د مهر په ما خوار وی چه به ښه و
 که د غور ځما په زار وی څه به ښه و
 ستا له حسنه خبر دار وی څه به ښه و
 په لیدو د پرهیزگار وی څه به ښه و
 چه پرې تل د کنبلیو لار وی څه به ښه و
 زه هم گډ د دوی په شمار وی څه به ښه و
 ستا په غم به پدا لبر عمر مور نشی
 د خوشحال عمر بسیار وی څه به ښه و

که قربان شه تر جمال د ښو یارانو
 دا صورت می څه ژوندی په اروا ندی
 په خاطر کی می بل حب محبت نشته
 که دوی ستا په رضا درومی یا نه درومی
 په جهان کی د هر څه مثال مونده شی
 په هر زیان زوال راضی یم پدنیا کی
 مرگه ستا علاج که شوی په هر څه وکړی
 په جهان کی که څه دی خو ښه یاران دی
 گڼی گڼی ځان او زړه لره راحت دی
 د یارانو د یاری په لذت پوه دی
 چه ثنا کاندی خوشحال د ښو یارانو

ما خوب لیده په خدارو، چه زه ته سره پخلا یو
 ما څخه کتاب دی پکښی واره غزلونه
 لاس تر لاس نیولی سره گرزو کښینو پاڅو
 پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم
 مطرب راته له ورايه په تارونو لیندی یښی
 ته کل واره خوبی لری زه واره کامرانی
 ناگاهه له دې خوبه د سحر په وخت را وینن شوم
 خو پایم په دنیا کی د چا کار را سره نشته
 خوشحال یواځی ندی خو په ملک کی عاشقان شته
 په خوب په بیداری کی سره واره باد پیما یو

ما هغه سپری شمارلی د په ورکو
 چه په خوی کی بی وفا عادت په سپکو

هغه باز تر منځگير که لا بتر دى
 غافلان له دې دنيا سره کا لوبى
 عراقى په اشارت کى خان خرگند کا
 خه ئې ډيرى انديبنې د دنيا نشته
 د عالم سره خواړه نه خورى له کبره
 که په شهد ئې ساتى مزه ئې نه وى
 د خوشحال وىل که دُر قيمت بها دى
 و ناپوهو ته بتر دى تر کنجکو

مونږه مې پرست ئو^۱
 په سما مو قدم يبنې
 هغى خولې وته نظر کړه
 که په تخت د پاسه کښينو
 خوک د وصل خبرى کاندې
 د ازل په ميو مست ئو
 لکه مخکه هسى پست يو
 هغه هسى نيست و هست يو
 بيا يو مات کچکول په دست يو
 مورخه خوش پخپل بربست يو
 تل مو زړه پدا خوشحال دى
 چه خپل زړه سره پيوست يو

و د نى وينم زه ستا وصال په سترگو
 ميلمستيا مې د زړه ويني ورته کښينېږي
 هغه دم مې د زړه داغ له دله دور شو
 چه ډير خلق سره ناست وى عجب ښه شى
 په غمزو په کرشمو په مکيزونو
 عارفان د قناعت په گنج تونگر دى
 دمکې ديوال به نور په خوله ياد نکړم
 ستا په گوتو کښيده رومال چه راغى
 هغه مخ چه مې به تل لیده اوس گوره
 چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم
 و ښه مخ و ته له ورايه ځلبلاند شم
 که بې تا را درومى بل جمال په سترگو
 چه ميلمه مې شو د يار خيال په سترگو
 خو چه راغى سا د ورځيو خال په سترگو
 د مينو سره قيل و قال په سترگو
 نن د نه وينم په ملک کى سيال په سترگو
 چه ئې نه راخى د خلقو مال په سترگو
 ما چه وليده دا ستا دوال په سترگو
 زه له ميني مورم ستا رومال په سترگو
 چه ئې نه وينمه ماه وسال په سترگو
 زه به چيرى کښيردم دا وبال په سترگو
 لکه ووينى لوغسى^۳ تهال په سترگو
 نور عالم خو د يارانو ناز په سر وړى
 تل بازونه وړى د يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه شه زده د خبرو
 چه دانا ئې په دانش سره انشا کا
 بې استاده شاعرى بې لارى تله دى
 تفاوت د خاص و عامو سره ډير دى
 د شهبازو د عنقا برابر ندى
 په چهارم اسمان به ناست لکه عيسى وم
 د خبرو لذت ښه دى تر شکر و
 يوه ښه خبره به ده تر زرو
 ياوه گوى گرزى په لوړو په ژورو
 برابر نه دى شبه د مرغلو
 مچ او ماشى چه الوزى په وزرو
 که اسمان ته الواته شوى په خبرو

۱. يعنى چونگېښو.

۲. دا بدله له يوې قلمى نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کى نشته.

۳. يعنى لکه د لوشلو حيوان چه تهالى او د لوشلو لوبى ووينى او لوشلو ته نه دريږى.

عام به چیري د خوشحال په ويل پوه شي
د گوهر و قدر څه زده بنسبنه گرو

يا په زړه كې مهر ځای وي د بتانو
يا حيران عاشق په مرگ و مړي چه خلاص شوی
چه ظاهر باطن ئې دواړه سره جوړ وي
چه په يار پسي روغ ځان سيځي په اور كې
د خپل يار په بدو خاندنم هوسيرم
چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوبن شم
بيا به صبر د خوشحال خټك اُلجه كا
را خرگنده شوه سره كړې خوله په پانو

يو څه د غ لرم په زړه د نادرستو
يا ئې عين په زړه و خوري يا زخمی ځي
د بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي
د بڼو او بڼي مي ويني شي ترې څاڅي
د دردمنو حال دردمن په قياس معلوم كا
دا غزل چه د خوشحال ورشي تر سرايه
بڼه ياران به ئې نارې وگا په لوستو

ابلهي بد گماني تر هسي حده
 بد گویی خست بد نیت تر دا پهورته
 که بنه نیت که بنه خلقت، که سخاوت دی
 په مجلس ئې بر آمد له منخه تللی
 چه په ملک د پلار غلیم هغه ئې سترگی
 که د باغ انگور ئې ډیر و خپل پلار ته
 یا د بنه زوی پیدا شی له بنه پلاره
 د ژوندیو د زړه رنخ دی د مرو شرم
 تر نظر ئی له وسوسه بنه هم بده
 سکه وروپه ئې پردی کرل له حسده
 دا ئې واره له زړه لار له خولې له یده
 بل مذکور پکښ خطا بی خوشامده
 په دوستانو ئې د پلار کینه بی عده
 مگر درست ژنکوری ور کا له سبده
 یا د هسی تنها اوسی بی ولده
 په ژوندون د بابا ورشه تر لحده
 د خوشحال عقل خطا نه و نور څه و
 چه خالی ئې په بهرام کرله نامزده

آرزو لرم ساقی یو څو اقداحه
 چه دا هسی نو بهار درومی بی میو
 ځما پیر وایی د میو توبه گار شه
 تل به وخت د نو بهار نه وی گلگنبت کره
 د نرگس گلونه پلی سپاره راغله
 که ئې را کرې د خاصه شینې له راحه
 دا خبره په هر چا ده نا صلاحه
 د بهار په وخت توبه ده نا مباحه
 په دا باغ کښ تر صباح تر رواجه
 ننداره ئې د بهار کره افتتاحه
 رنگارنگ غنچه د وا کره په چمن کښ
 د خوشحال دپاره بنه راغلي صباحه!

ازلی بخره چه چا راوړه له خدایه
 چه دی زړه راضی د چا په آزار نه وی
 دا ئې واره د فراقه نه فریاد دی
 که په اصل د سید بادشاه زاده وی^۱
 که هر څو د زور قوت تر هر جا ډیر شی
 یو ساعت چه په طاعت تیر کړی دابنه دی
 کله گل غندی نمای کله بلبل شی
 بله بخره به په زور له چا وانخلی
 د خوشحال بخره چه توره ده له ځایه
 نوریدل به ئې په چا شی راته وایه
 ته پخپله بخره خوښ اوسه همایه
 چه په څو رنگه نارې آروې له نایه
 چه هنر ور څخه نه وی مه ئې ستایه
 د خدایې دعوه مکره که خدایه
 د دنیا له کر و فره هوی و هایه
 څوک به نه وی لکه ته یی خود نمایه

آه هم دا هونبره آهونه
 هم هغه پکښ پیوزی
 لکه باد هسی تیریری
 اور د آه هسی لگیری
 دم په دم بیا گناهونه
 چه کښینی جان ته شاهونه
 د فانی دنیا جاهونه
 لکه اور په گیاهونه

گوره بیا به په چا سر شی
 د خوشحال ساره آهونه

۱. د زړه رنخ د مرو شرم.
 ۲. که په اصل د سید یا شاهزاده وی.

اورنگ زيبَ بې دليله!
لکه مچ په انگبين کښ
په تسپو کښ د بلا ده
د يوه صورت دپاره
نه په زويه نه په پلار يې
پا هسی بې عدلی

په ظاهر باطن عليه!
پسو بند شوې په قليله
هی توبه ستا له تهليله
خيلخانه د کړه قتيله
په هر چا باندي بخيله
هلاکو سره عديله

بيله خدايه بل يو نشته
د خوشحال په سته سيله^۱

اې پخپل گمان کښ بروسه^۲
دانه نه يې چه دی مغز وی
و خپل عيب وته پوند شوی
چه پيدا ئې خوشبویي شوه
د طوطی برابر نه يې
که غوټه يې^۳ په چرگوريو
لعل و در پرې حبطه دی
راشه مخ په آئينه کړه

له اصلی کاره مايوسه
بی دانې حبطه بوسه
د پردی عيب جاسوسه
اگر ښه شو تر آبنوسه
که نگار لرې طاوسه
په دا باز نشوې تپوسه
چه رنگ نه لری عروسه
چه چهره شي در معکوسه

د خوشحال خټک توبه ده
ستا له زرقه له سالوسه

اې چه ستا د يار له غمه استغفا ده
هيخ د خپل مين د بدو غارت مشه
د يار بد هم لکه ښه هسی حساب کړه
که ئې نينښ زياده نه گڼې تر نوښه
مخامخ د يار و غم ته ودريره
آه که يو ځله می وليدې په سترگو

که سينه د له زنگاره نه صفا ده
د اغيار تر وفا ښه د يار جفا ده
هم پدا د عاشقی اکتفا ده
بيهوده د طمعه کړې د شفا ده
که د غيرو آشنایي وته قضا ده
چه می تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

د خوشحال د رنخ علاج به څوک په څو کا
چه زگير وائي له طبيبه په اخفا ده

اې چه اصل د يوّه قطره منی ده
راشه زړه ورپوری مه تره نادانه
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو
له گدايه نه لا څه خو مخ جار باسی
روغ ئې واره په کمند د مکر بند کړه

پدا هسی رنگ وجود د څه منی ده
که ئې گورې دا فانی دنيا دنی ده
په غافل باندي شیرينه تر گنی ده
تل تشنه ناسته په وينو د غنی ده
آزادی که ځنی شته د لیونی ده

تل د خوښ د خوشحال زړه د عشق پکار وی
خو يو عشق دی چه د ده خوښی هنی ده

۱. طرفتداری او حمایت.

۲. د بروس کلمه سيد راحت په معنا د خفه او ناراض راوړې ده، په محاوره کښ هم دغسی دی. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښ هم دا کلمه داسی راغلي ده: که هزار ځله می بروس دارو درمان کا - داغ می کله مرور دی ستا له درد. دلته یو محشی بروس ته طبیب کښلی دی، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راخی.

۳. کښ.

ای چه مخ دی بنایسته دَی په خالونه
 همیشه به د دا هسی بنایسته نه وی
 چه د خپلو عاشقانو وبال اخلی
 کله ما وته دعا، کله بنکنخل کړې
 ډیر د ما غندی غلولی په رنگ رنگ دی
 ستا د ورځیو خال کوتره د هونا ده
 د بلبل په خاطر هونبره بلا نه وی
 نه به باز نه به شاهین نه به شفقار شی
 پدا خو توکه د هیخوک باور نکا
 د مجنون په بیړی ناست دی مرگ ئې مه وه
 خبر دار ورباندى روغ لیونی ندى
 په خوشحال کښ چه پراته دی دا حالونه

باغ وی د گلونو پکښ ناست وی زه او ته
 زیړه زعفرانی شوی یا گلگونه معطره
 سپینه خوله د راکړی بیا می هم در څخه غوشتی
 تل می درد و غم وی د زړه کاست او مهر مینه
 رنگ د غماز ورک شه راست روزگار د در ناراست کا
 گل وی غوړیدلی باندى ناست وی زه او ته
 لاس تر لاس نیولی سره زغاست وی زه او ته
 نور خواستونه نه وی خو دا خواست وی زه او ته
 تل پدا دنیا دا کم و کاست وی زه او ته
 خای د ناراست نه وی سره راست وی زه او ته
 نمر خیژى خوشحاله چه خروس د سحر بانگ لی
 شرط د پت نیاز دی چه بر خواست وی زه او ته

بذرگر چه دانې لونی په مخکه
 حقیقت دی که مجاذ درته ئې وایم
 چه محنت په ځان قبول کا راحت مومی
 که خبر نه ئې خبر شه حال څه دی
 هر زمان به د اوبو په فکر نه و
 دا پریشان پریشان ویل می د مستی دی
 تر لیدلو نه ئې نه لیدل بهتر دی
 د دی باغ گلونه واره بنایسته دی
 چه ئې مینه د زړه سنگو روزی نشوه
 که بوسه د هغې دنکی د خولې غواړې
 دا د واره ناپوهی نه ده نور څه ده
 د یوې دانې زر طمعی لری څکه
 یوه ښه بنایسته جل^۲ بله کوچکه^۳
 خدای به نکاندى خواری د هیچا ورکه
 په ظاهر ډیر تگی لری له تکه
 بی اوبو که ماتیدی د تری^۴ سکه
 چه د مزى د ژوند بولم^۵ خو تکه
 چه و مخ ته ئې نظر کنسیری په کرکه
 چه همیشه ئې بقا نشته په کڅکه
 په قیامت به د هغو تله وی سپکه
 یا ئې دواړه خونى نسه یا خونکه
 چه د لویو چاری غواړې د هلكه

۱. پرکه، لومه.

۲. یعنی نجلی.

۳. لوچک.

۴. محشى ورته کښلی دی: تنده.

۵. یعنی زلف.

۶. د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معنی د لور قد او جگ راغلې ده.

د بد گوی د خولې خبری واره روغی
 دا می شعر په بیاض کنب نه دی جمع
 چه سرې شنبې^۳ ئې چنم په وخت د اوری
 کوم یاغیان هوډیان د پرې یستل له هوډه
 چه دا هوښه ډیر دماغ لرې خټکه!

برسیرن شول پیوندونه
 که پدر دی که پسر دی
 نه امید شو سره پاتو
 نه سزا د بد کردار شی
 د اورنگ په ظلم مات شول
 په دل^۴ نه لری پندونه
 سره بیل لری سندونه^۵
 نه باور په سوگندونه
 نه دغله عی مړوندونه
 د بابر د وخت بندونه

پدا هسی وخت خوشحاله
 مرگ بهتر دی له ژوندونه

بپر راشه نوروزه دل افروزه
 ستا په وخت سترگی د باغ گلونه گوری
 غور لا هم ستا له طفیله حظ حاصل کا
 په وصال د معشوقې عاشق فیروز شی
 خپل غورونه ورته خک^۶ کړه کندی واروی
 د نوروز له فیضه بوتی خالی نه دی
 که همه عمر د باغ گلونه گورم
 د بهار هوا هر گوره ښه هوا ده

په راتله ورلره ډیره خوښی راوړې
 په خوشحال باندی د قدر دی نوروزه

بیا خیره^۷ په سر کړه کښیرده له خیاله
 بیا سینه پسی په دواړه لاسه مېرم
 زه لا هسی کچوگول نادیده نه یم
 که د مښکو انبارې می په لاس کښیوزی
 ځما مینه هسی نده چه نورپیری

د عاشق عمر کوتاه دی لا پدا هم
 که د عمر هره ورځ ئې شی سل کاله

۱. چرې.
۲. کوچنی مطرقة ده.
۳. شلوپې.
۴. پدل.
۵. یعنی کناره او گوشه.
۶. یعنی سم کړه.
۷. لوگی، پگری.
۸. هوپا په معنی د پرکه، لومه ده.
۹. له خاله.

بيا د مار غندی راضی له خپله بخته
 بيا هغه حسن و جمال هغه لیده دی
 گرد غبار لړی وریخی تر منځ ولاړې
 خدای د وار، همت وړک نکا د مردانو
 زمانې په هر بازار وگرزولم
 د بهار په وخت ئې بيا نشو وغاوی
 چه د غم له پوسته ووتم یک لخته
 که د بخت سترگی می خور وې یو شو وخته
 بيا د نمر سترگه ښکاره شوله ویخته
 په دنیا کښ باندی راشی گرانه سخته
 خبر دار ئې کړم د هر بازار له رخته
 په خزان چه پانی پر یوزی له درخته
 د خوشحال ختک طالع تر خرم ښه دی
 چه بندی شو خاوند بيا وروست تر تخته

بيا له ورايه په خدا راغله نگاره
 مختوری د رقیبانو د یار وصل
 د گلزار گلونه څه دی راشه گوره
 لکه روح چه له قابله نه واته کا
 د مانې توره ئې څه توری پری باسی
 ځما خوار سره چه تل غاړه غړي وه
 د عاشق په لاس زړا ده تل د ژاړی
 د معشوقی د پالنگ لافی خطا دی
 د دی کلی طبیبان واره نا ترس دی
 که هر څو ئې پتوی پسی ئې غواړی
 هر ساعت سره یو نوی نوی خیال وی
 که څوک غواړی چه خپل زړه په غم اخته کا
 په یرغ په مصلحت نه ده ځائی ده
 بيا له کال خوبی ښکاره وی تر بهاره
 فلک ښه را سره وکړه دا دوه کاره
 تر گلونو ښایسته دواړه رخساره
 په دا شان می جدایی کښېږي له یاره
 چه په زړه ئې یو گزار وی سل پرهاره
 اوس نظر را باندی نکاندی له عاره
 معشوقه چه ویره نکا له آزار
 څو ځما په سر کښ پروت یی د سر ډاره
 د دارو په طمع مه اوسه بیماره
 په دا باغ کښ به یو گل نه وی بی خاره
 که ځما ډپاره بيا ور شی ریباره
 آشنایی ده لاس په لاس فتنه تیاره
 د خوشحال چه سریکا شه له اشعاره
 که پوستی له پوستو اووړی گندی اووړی
 د خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بيا می څه د نورو یار بولې تور مکړه
 وایې سپی غندی می څو په کوڅو گرزې
 سر تر پایه اخلاصی یم په یاری کښ
 چه په دوه پیالو د میو بد مستی کا
 یو عجیب د میو جام دی ساقی راوړه
 چه حرمت د عاشقانو پکښی نه وی
 آشنایی د ناکسانو د ځان غم ده
 زه چه نن د بیلتانه په اور وریتیرم
 راز د عشق دی فهم دار اوسه خوشحاله
 ښکارونه ئې پخپل زوی و ورور مکړه
 په ما خوار د ظلم ډیر وکړ نور مکړه
 څو ژوندی په جهان پام، پیغور مکړه
 په ناحق می لباسی بولې زور مکړه
 هغه څوک په مجالس کښ میخور مکړه
 خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
 په هیڅ رنگ می په هغه کلی کور مکړه
 ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
 د دورخ لمبه نسبت پد اور مکړه

بې اخلاصه د یاری جواز نشته
 د دانش مرغه هسی پورته ولاړ شه
 خود پوهیږې بې اودسه نماز نشته
 چه هورې د کټه بازو پرواز نشته

که هر خوئی په سره اور کښ لولپه کړې
 هغه باغ چه تل ماوا وه د بلبلو
 د زړه راز و چا ته ووايم حيران يم
 د ياقوت د اوبو ډار د گداز نشته
 اوس په ده کښ د بلبلو آواز نشته
 په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
 توکلتُ على الله وينا يوه ده
 د خوشحال د زمانې سره ساز نشته

پارسي ئې د پارسا له لاسه يووړه
 چه مي کړې وه توبه له مي خورئ
 معجزه چه د احياء ده په دوه لب ئې
 دلبرانو چه دعوا د دلبري کړه
 راته پاتو دا يوه مسلماني ده
 ما وي زه به د عشق راز لرم په زړه کښ
 چه د زړه صبر د يار له مخه غواړم
 دانايي ئې د دانا له لاسه يووړه
 په چشمانو ئې د ما له لاسه يووړه
 لاس په لاس د مسيحا له لاسه يووړه
 دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
 دا مي هم هغي تر ساله لاسه يووړه
 دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
 محبت مي دا دعا له لاسه يووړه
 که د نورو هوښياري په عشق کښ پس وړي^۱
 د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پلاو وخورې يوه لپه
 هيڅ خبر نه وي له خانه
 نه درود وي نه د ذکر
 چه هوا ئې درته ښه کا
 په هر ځاي چه له چا کښني
 ته به ځان تر هر چا ښه کړې
 ننه پريوزې اندر غپه^۲
 نه له راسته نه له چه
 هندو هم نه وي بي چه^۳
 زړه د ځي په هغه هپه^۴
 يا د راز وي يا د گپه
 که ښه کښيري په غردپه^۵

که پخپل فهم طبيب يې
 د خوشحال تر فهم تپه^۶

په خوئي هاتي سوره شوه مي پرسته^۷
 خدای د درې واړه مستانو سره سر کړ
 نندارو لره ئې راشي نندارچيو
 چه ئې ستا زلفيني کښيوتې په لاس کښ
 يار د ما شخه په کور دننه ناست و
 نه ياري نه آشنائي واړه لباس دی
 ما په وړيو سترگو ډير ياران خوړلي
 زه هم مست هاتي هم مست دی دا هم مسته
 بله نشته يا به نيست شي يا نه هسته
 يوه لويه هنگامه شوله پيوسته
 لاس ئې پريوزه که ئې دی پريردی له دسته
 زه بي روحه گرزیدم د ده په مرسته
 چه خبر شوم د وگړي له برسته
 په ځير ځير د مخ ته نه گورم له کسته

۱. پس ځي.

۲. غپ د سپي يرغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړيري ممکنه ده چه غپه وي يعني غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

۳. په هندي ذکر کول او خدای يادول.

۴. خواهش او هوس.

۵. په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلی دی، چه معنا ئې نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غروپ کښل سوی دی، معنا لری یعنی غر او دپ چه ځان لوړ کښل او بر بر ويل دی.

۶. په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوی دی چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخه تپ لکه چه صحيح دی.

۷. دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

د خوشحال په ځان د ډيرو غشي لک دی
خو هم ده زده چه دی مری د چا له شسته

په رشتيا ويل غورږيري د زړه غوټه
په درياب کښن خښته واچوی هيڅ نسی
د هغې ښځې صحبت لکه دورخ دی
پدا کار نادان هونښيار واره پوهیږی
څوک خمونه تشوی مستی ئې نه وی
د هغه یاری په کار نده خوشحاله
چه له خپلی خولې وباسی وینا جهوټه^۴

په دا سرو شنډو ئی نه ده وینځه توره
مخ د یار له خط و خاله مستغنی دی
چه ئی سیوره په ما وه لکه بادشاه وم
ستا بارخو بله لمبه وربل د څه دی
د خپل پله خاوری د بیه په عنبر کړی
په څو بل لوری ته گوری ځان نادان کړی
ته په دا حسن د گل غندی زیبا ئی!
چه په خوله ئی نوم آخلی روخ ئی نه دی
زه له میو توبه وکړم توبه گار شم
چه ئی څوک په کوڅه پل ږدی هغه سر خوری
که ئی ناز وی که خیال وی ما به یووړ
زور ئی واره د خپل مخ^۵ ورته ښکاره کړ
چه معنی ورسره نه وی ویکل سپور وی
خدای به نکا د خوشحال خبره سپوره

پدا ساه نشته ویسا
هر نفس یو غنیمت دی
د سالک په ویکل کار کړه
د سالک ویکل هم دا دی
چه له خلقه نه زړه پریکړه
که هوا د کړله ترکه
بادشاهی به د هر تن کړې
مو وتواقبل آن نموتوا^۶

هر دم ته وایه الله
په ره دار اوسه د ساه
که د ځان نه بیې بد خواه
ته ئې وایه بیې اکراه
زړه پیوند کړه له الله
نور قبول بیې د درگاه
که د خپل تن شې بادشاه
پدا راز شه انتباه

۱. یعنی په تریو تندی او نا رضایی، په بله قلمی نسخه کی دا مسری داسی ده:
چه میره وته کښینی په نغر لوټ.
۲. محشی ورته لیکلی دی چهپول بیې خونده خټکی دی مگر دا د هند مشهوره میوه ده.
۳. یعنی یوه هنده او یوه جرعه.
۴. یعنی دورغ، دا کلمه هندی ده.
۵. ځان.
۶. حدیث شریف دی: یعنی تر مړینی دمخه ځانونه مړه کښن.

په جوار ئې د قربت کښ
د بيدارو د نصيب وې
څه اميد دور و دراز کړې

د کم شناختو نشته راه
ښه دولت د سحرگاه
پدا لږ عمر کوتاه

تل توبه کوډ خوشحاله
چه د محو شي گناه

په جهان که لويه چاره د مير ښکار ده
خو قابو تالابښ دا واره دې په ښکار کښ
ورته هيڅ د ښکار د ذوق خبرې مکړه
آلوده دې په ډير غم د عمر ورځې
که دا چار گورې هر کار لره پکار ده
چار د جنگ د مړنتوب که د پیکار ده
د هغه سپرې چه طبعه د بيکار ده
چه په شمار د عمر نده ورځ د ښکار ده
په خوشحال باندې د ښکار هوا ژوندون شي
مرده دله که پتا باندې بيگار ده

په خوله کلمه لولی نمونځ روژه کاندې کافر شته
منطق معانی لولی درس فتوی قاضی گری کا
له کوره لوټه واخلي استنجا لره روان شي
د بل کره چه ورشي پخپل روی بنديان پرانزې
يو ځای آلوده ندی په دا هسي درويشانو
بادشاه قطب اقطاب دی امرگان چه ورته گزې
چه خاص د زمانې دې حال ئې دا دی نور وگړې
چه حال د پرهيزگارو سراسر واره دروغ شو
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق
آشنا له هيچا مشې له پخوا آشنایي ښه وه
تر دې ژونديو ښه دې مړه پراته په گورستان کښ
دعوی کا د شيخي تر شیطانه لا بتر شته
اکثر پدا فرغو کښ که ئې گورې کون خر شته
تقوی تر هسي حده په اولجه ئې وړې که زر شته
په خان باندې چه راشي کله روی د پيغمبر شته
پدا دور که گورې دا ناپاک په هر کشور شته
کېرې خیر تړلی د هر چا په سر میزر شته
د غواؤ د خرو کلی خالی نوم باندې بشر شته
رشتيا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
عالم سره برهم دی خو دی دور د قمر شته
چه اوس له چا آشنا شي نور ئې خو رنگه خطر شته
چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته
دروغ وویل هغه کا چه ئې ویره وې یا طمع
خوشحال پدا اړ ندی حق به وایې خو ئې سر شته

پدنيا کښ نعمتونه رنگارنگ شته
عاشقی د هغه کا چه لیونی وې
ما په عشق کښ دا همه واره تر شا کړه
ما وې زه به د زړه حال ورته عرضه کړم
په آستی کښ کشتن دې عاشق وژنی
خدایه ژر يو بل اورنگ لره پیدا کړه
د دیدن د نعمت کوم نعمت همسنگ^۱ شته
د هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ته لا ښه یې چه د غم د نام و ننگ شته
یو غماز ئې تر شیطان بتر تر خنگ شته
همیشه ژوندون هم دا دی چه ئې جنگ شته
په جهان کښ ښادی نشته چه اورنگ^۲ شته
په وار وار ئې د خوشحال خاطر صیقل کړ
ولی کږه^۳ ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

۱. کېرې خپړې تړلی د هر چا په سر میزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر میزر لاندې محشی پرونی کښلی دی.
۲. هم خنگ.
۳. یعنی اورنگ زیب چه پاچا و.
۴. ولی کښته ئې.

پروت یم ستا په ورکښی په خیرات می یاد لره
 خو کړې ظلم جور په خو رنگه طور طور
 خیال دماغ د ډیر دې تر حساب تر حده تیر دی
 مرم په انتظار کښی نشی هیڅ په زاری زار کښی
 شرع شته کتاب شته د عذاب د خوی عذاب شته
 خدای و ته څرگند دې چه د خپل خاطر پسند دې
 خوی خصلت چه ستا دی واره پت ندی پیدا دی
 ملک شته کښته پورته گورم ستا د سترگو لور ته
 زلفی د زنجیر دې پکښی ډیر زړونه اسیر دې
 څوک پدا تدبیر دې، چه خوشحال آزاد لره

پدا کلی کښی څوک نه لرم نیکخواه
 له ځوان مرده په خندا په هوس درومی
 لکه سیوره وړاندې وروستو را سره ځی
 لکه لاس په شمار د زرو پول توریری
 زه په رغم د صوفی خراباتی یم
 د زاهد پکار کښی څو رنگ اشتباه وی
 که څوک زړه سوځی په ما ځای د زړه سوی د
 چه ئې لافی د پاکۍ کړې څه ناپاک شه
 وایې سر په عاشقی کښی درته څه دې؟
 رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
 په یاغی باندې مهم کاندې بادشاه

په هر کار کښی مصلحت شته
 چه لر بر له مصلحت شې
 د سپری هونبره ښادی ده
 چه همت د سپری نه وی
 سر هاله په تنه ښه دی
 د سپری چه عزت نه وی
 په صحیح غنی هغه دې
 د نیستی ئې اندوه مکره
 چه صحت د صورت نه وی
 دین دنیا د مبارک شه

اوس یاری مکره خوشحاله
 د یاری سره آفت شته

پخپل قسمت راضی شه، تل د بل قسمت مه غواړه
 د ژوندون پیوند تړلی په یوه اومه سپڼسی د
 خپل دې که پردی دې قلم وڅکوه په واپړو
 هر چرته چه گرزم ځنی هسی چاری وینم
 گوره کوم یو باد دې چه په درست جهان را والووت
 فراغت د مبارک شه که د ونیوه دا دواړه
 د جهان غمونه پریرده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
 دور د فساد شو پخپل زوی و ورور مه ویاړه
 کار مدار په نن شو، د سبا اندیښنه ولاړه
 زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واره

ما وې کلی میشت دې چه په کلی باندي راغلم
هر چرته چه گرزې په لاهول ترې تیریره
ډیره سودا وشوه سل دعوي د سود په طمع
تل وايې خوشحاله چه دنیا وته به شا کړم
لا خو دا دنیا ده مخامخ درته ولاړه

په هره تنگه خوله کښن برابر ندي خواره
سمې کړې ډیرې پخپل زړه لرې خپل یار ته
بخت دې چه ئې اوس ستا له لبانو سره څښمه
زه د زړه بدخواه وم ما پرې وکړه پرهاړونه
اور لرې په مخ کښن چه پتا مین کښدل
زلفی د تور مار دې زه ئې هسی وخورلم
مست یم مې پرست یم زه خوشحال په خرابات کښن
له میو به وانورم که مې وژنی په وراره

په دا باغ کښن به د پانی نه وی گله
دا خو ورځی غنیمت گڼه په باغ کښن
مرتبې دهغه باغ څه پاتو نه وی
وهغې ښیښې ته نه غړیږی سترگي
په دا پل باندي د خلقو گذر گوره
په درست عمر به ئې نه ووزی له یادو
مقدر به په هیڅ رنگ مبدل نشي
عاشقان چه عاشقی کا غم به نه کا
څه کړم لاس و دست مې نشته قلندر یم
په پالنگ به خوب په څو بې غمه کاندي
هسی یار لرم ښایست ئې تر دا قیاس کړه
د دلبرو په مانی کښن هم مزه شته
بیچاره خوشحال ئې مری له تغافله

په دا ښهر کښن د نه وینم څوک سیاله^۱
په ښایست کښن دی ارمان د صورت نشته
په دردمنو کښن نن زه یم بی مانده
په دا سپین تندي د طعن په آفتاب شي
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا
که تل جنگ و خرښې کړی زه پرې خوښ یم
چه د حال پوښتنه نه کړې مرگ می راغی
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسک کړم

خبر دار نه یم د بل ښهر له حاله
دریغه دریغه په خوی هم وی څه خوساله^۲
په دلبرو کښن نن ته ئې بې مثاله
په آبرو د گرو وړی له هلاله
چه په خلقو د نارې دې د جماله
ښایسته د جهان نه وی بې جنجاله
کله کله می خبریره له احواله
ستا د عمر دعا کړم په ډیر ډیر کاله

۱. دا بدله هم په چاپی دیوان کښن نشته.

۲. محشی ورته کښلی دی یعنی میانه.

دا بې وخته سپين ويسته نه وُ بلا وُ
چه د کنبليو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په زړه می هسی نهال یې ای له دوو سترگو غائبه
هر دم می ډیره خله اضطراب شی ستا دیدن ته
تروه ترخه که نه دی د خوړو قدر به نه وُ
یوه د بيلتانه رنخوری گرانه ده که نه وی
ناخپه دوه مشتاق چه سره ووینی په سترگو
که بله نامه وایم ستا راشی په ژبه
په تبری باندي تل وی د اوبو مینی غائبه
سکه خکه جدائی شوه آشنایی سره واجبه
نور همه زحمت آسان دی که نس خوړی دی که تبه
تر دا به بله نه وی په جهان کنب عجبانه
په ډیر ضرور خوشحال د یار له مخه جدا کیږی
اروا کله راضی وی چه بیلیری له قالبه

په بښوه بښوه رفتار کاندې غزاله^۱
و غمزو وته ئې حکم دی چه وژنه
د زړه حال ئې امانت پکښی لیده شی
له دوو سترگو خبر واخله چه ئې وژني^۲
که شیرین اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحاله

په هره کوخه گرزم که می چا لیده رنگینه
په خوله غنچه دهانه، په غابونو در دندانه
په زنی لکه سیه په غبغبو دلفریبه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه
گلگونۍ ختی واره مرصع منی په غاړه
په خوی خونی خون ریزه مهر جنه چنگ امیزه
گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه
په دواړو خوړو شونډو تر شکرو لا شیرنه
په غاړه لکه زانې سبر قده تن سیمینه
په پوزه لکه لنډی^۳ چه را پاخی له کمینه
تیکه پر تندۍ ایښې په زلفینو عنبرینه
بې باکه عاشق کسه بې پروا له دا دودینه
که زر خونونه کاندې زړه ئې نشی لاندې باندي
لا نور ورپسی غواړی خوشحالیری خو چه مرینه

په هر لوری دی فغان د مرگ له لاسه
د آدم صورت ئې مرگ لره پیدا کړ
همگی پیغمبران که اولیاء وه
عاقبت به شی بې شکه بی گمانه
راسه ته هم د توبې په سر انجام شه
ای خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومی په ارمان د مرگ له لاسه

په طلب کنب د سستی وینم درویشه
نعمتونه رنگارنگ دی په هر لوری
چه وتلی یې د دې خونی له ویشه
په غوښتونی بندی نده جفا پیشه

۱. دا بدله په چاپی نسخو کنب نسته.

۲. چه می وژني.

۳. د سیند نه استلی شوی لښتی.

خو طلب هونبره موندل دی په دا دور
د عسلو خواړه کله هغه مومي
لا دوخته د طبیب طلب بایده دی
په هیڅ دین کښ ما وفا لیدلې نه ده
په هر غشی چه زخمی شوم بیا می وکوت
هیڅ پروا اندوه د بل د بدو نکرم
په پیغام د بوسې^۱ سود نشی خوشحاله
چه ځما^۲ په خوله مین یې را نیژې شه

په هغه جهان به خلاص وی له عذابه
واړه زه یم چه می هسی شراب بد کړل
د شیطان له چارو لیری لیری گرزه
د ښه مخ په ننداره کښ خیریت دی
چه دا هسی ارت ملک په خپل سر تنگ کړې
چه ئې سرې لمبې په ځان کړلې قبولی
هم حیوان یې هم سړی یې هم ملک یې
که خبر له حاله نشې درته وایم
که پخوا ئې خرابی ده چا لیدلې
هر طناب ئې و دانا و ته معلوم دی
د خوشحال خټک په ژبه برکت شه
چه ویل کا په پښتو له هره باب

تا وې نورې تر ما ښې دې پسی درومه
چه می ستا و خرخشو ته نظر وکړ
د خاطر مرغه می ستا په زلفو بند شو
دا چه وایې درومه صبر کړه له ما نه
په عاشق باندی ئې تل ظلم و ستم وی
زه لا اوس په زړه تنگی نوی عاشق یم
په خوشحال باندی که تل نارې سورې وی
باز پروا کا د کارگانو له هجومه؟
راته وایه تر تا ښه ده بله کومه
د جهان په مخ به نه وی هسی سلومه^۳
اوس به چرته ځی چه نښتی دی په لومه
بیا می کومه بې صبری وه در معلومه
ستا د سترگو ویره نشی له مظلومه
په خندا خندا بورجل لره را درومه

تا هنر د سرداری نه زده بهرامه
هم تمامی خیلخانی لره بلا شوې
تا طاهر د کم عقلی په جرگه مړ کړ
تا خپل ځان لره د مرگ رخنه پیدا کړه
سرداری دی په خپل دور کړه بد نامه
هم خپل ځان لره بلا شوې بد فرجامه
اوس فارغ شوې د طاهر له انتقامه
خیلخانه دی په بد خوی کړه بې آرامه

۱. خو پانه ځی بلا له ځانه خویش.

۲. په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشی.

۳. که ځما.

۴. خرگند، نوموړی.

۵. ظاهر.

په دا هسی بد خویی بې بخت نه یې
 مشر ورور دی په زندان کړ ته خانی کړې
 چه خانی ته د هوس دی زړه په زور کړ
 نور دی نوم د ما د زویو په شمار شمار مشه
 د خوشحال خټک وینا پدا تمامه

تل په ځان کبیردې تازه تازه نومونه
 نه ئې څوک وینی په سترگو نه په خون کبس
 که می ته د زړه له سوزه خبر نه یې
 لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندی
 بیا می هسی دا غمزې په غشیو وله
 نه چه زه یواځی ناست یمه ویرژلی
 ستا د توری د گزار حاجت هیڅ نشته
 مگر څوک په غاړو غرونو ژوندی گزری
 چه ډیر ډیر به ئې کبیبول پرې پرهارونه
 اوس د غم لکه لوی غر دی راته پاتو
 یا د ستا د مخ ثنا خوشحال خټک کبیبی
 چه خوشحال ئې په کاغذ یا په قلم کبیبی
 په خاطر کبیبی هونبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوی په مخکه
 په بسیر دی رنگارنگه ټکی گوره
 چه دا هسی شیوه گره ځنی زو وې
 د مستی له مخه دا پریشان ویل کړم
 زه به تا وته نژدې شم تا به گورم
 په بوسه می د لبانو سر فراز کړه
 لیونی دی د جمال نه یم نور څه یم
 لون لون شو لانونه^۲ د شاهانو
 سر بازم وصال دی غواړم هغه زه یم
 د بنایست بخره ئې ورکړه د ترکانو^۳
 چه ئې توره په کار نه وی حبطه ده
 مگر تا څخه سامان د سلطنت دی:
 چه په هوډ می سپینه خوله غواړې خټکه!

تور وربل د په سپین مخ را آشفته شه
 عاشقانو د آرزو وکړه لیدن ته
 سمن زار د په سنبل کبیب نهفته شه
 چه د کبیبلی مخ صفت د شفته شه

۱. محشی تنده ورته لیکلی ده په چاپی نسخه (څکه) لیکلی ده، یعنی ذائقه.

۲. محشی ورته طعامونه لیکلی دی.

۳. و ترکانو.

۴. د قندهار په اصطلاح تیکی یعنی غلاف.

څه خو سر له غرډې هسک کړه وئې گوره
 تا چه زلفې پېچاپېچ سره ولول کړې
 هغه دُر د فخر کا که ئې تمیز شته
 ستا دیوال مگر د عشق په خښتو روغ دی
 ځکه هسی رنگه بوی لری خوشحاله
 دا غزل چه د بهار په وخت گفته شه

توره چه تیریرې خو گزار لره کنه
 ولی راته وایې چه په کښلیو نظر مکړه
 شیخ د نمونځ روژه کا زه به ډکی پیالې اخلم
 تا وې چه ځما د خولې بوسه لکه دارو ده
 وینی می د زړه خورې مگر نور څه لره ندی
 څه ژړا فریاد کړې د شهی د تورو زلفو
 خود به ستا تر مخه د گیاه غندی خرگند شی
 می شته چنگ و نی شته د خپل یار سره خوشحاله
 خپل بیاض په لاس کښ خو گلزار لره کنه

تونگران په ملک و مال لری تکیه
 د عارف ژبه ئې بند کړه له مقاله
 د عاشق سره چه هونیره استغنا کا
 که تکښه ده خو تکښه د یوه خدای ده
 دا نابودی تکښې گوره د وگړی
 د دنیا تکښې ئې ولیدی په سترگو
 نور به چا وته خوشحال لری تکیه

تر هر چا دې د ما یار ښه
 تر سنبولو ئې ښې زلفی
 توری سترگی توری ورځی
 تنگه خوله ئې نیسته هسته
 لکه دُر هسی غاښونه
 تر وپښته ئې ملا نری
 قد ئې ښه تر سبر ونی
 چه هر ځای وته ئې گورم
 خدایه ماتې هغه خولې کړې
 هونیره کلی ډیر ښهرونه
 چه پکښې خواږه یاران دې
 په موسم د ښو گلونو^۱
 ښه په هند کښ چنبا گل دی

شکر لب و شیرین بار ښه^۱
 تر گلونو ئې رخسار ښه
 تورگیسو ئې تار په تار ښه
 لکه خوله هسی گفتار ښه
 لا تر درو سپین هموار ښه
 تن ئې لا تر سپین چوتار ښه
 لکه قد هسی رفتار ښه
 سر تر پایه پریوار ښه
 چه به وایې هندو بار ښه
 پکښی نشته یو نگار ښه
 پښور تر هر دیار ښه
 تر هر څه د میر ښکار ښه
 تر دا گل د وطن خار ښه

۱. خدایه راکړه د ما یار ښه شکر لب و شیرین کار ښه.
 ۲. د درې وروستی بیت له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

دَ سرای قدر نور چا نژده
په خوشحال دَی تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه
رقیبان د لکه سپی دَی په کوڅه کښ
دَ جنت میوې^۱ می نورو ته بڅښلی
هغه واره مهیا دی په هجران کښ
که پرواز د دَ شهباز دَ شاهین ندی
له د زړه باند یخیری زړه پرې یخ کړه
چه انگن د پاکیزه شی واره چنخ کړه
کله کله ځما په خوله سيب د زرخ کړه
چه واعظ و ما ته شرح د دورخ کړه
د مطلوب په لوری پروونه د ملخ کړه
چه د قدر د وصال نه و خوشحاله
په فراق د ښو یارانو اوس آوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه
توری سترگی په کجلو
په مثال لکه شاهین یې
که ته هر خو ښایسته یې
د خوشحال خاطر مفت ندی
فهم وکړه چه ئې ورینه
ځکه هونبره کبر کرینه
په تنبولو شونډی سرینه
چه د زړونو غوښی خورینه
کبر مکړه و به مرینه

ته چه هسی په غوغا درومی سیلابه
آفرین د په همت د لوی دریاب شی
چه په پورته د کاغذ وگډی^۲ درومی
د طوطی ژبه استاد غواړی د نطق
چه په مخ کښ د نابود شی واره ستوری
که لمبې ور باندی بلی کا ایرې شی
له یاقوته د هاله سیالی شیه^۳ کا
چه مرغونه وزر بیا مومی آلوزی
ولی هسی په ساعت کښ شی بې آبه
چه په هیچری ئې چار نده کریابه
که رشتیا ده دا د درومی بې طنابه
گڼه دَی به لا بتر و تر غرابه
د اسمان په ستړیو وخیژه آفتابه
د ژوندون هنر به نه ځی له سیمابه
که د اور په تاو کښ دا نشی بې آبه
هیڅ مقصود تر سره نه ځی بې اسابه
په خوانی کښ اوده و په زور والی
د خوشحال سترگی بیداری شوې له خوابه

چه په درست تومن اوڅاره^۴
لا جنو تی سرکنډی
یو سورکی پیزوان په پوزه
مخ نسرینه مه جبینه
شکر لبه پر طربه
نن هغه ده ځما یاره^۵
چه حجاب نه کا له پلاره
ور بلوتی یو خو تاره
سنبل مویه پری واره
هوسی سترگی گل رخساره

۱. منډی.

۲. کاغذ باد.

۳. په چاپی نسخه کښ لمړی توری زیر او دوهم توری زور لری، په قلمی نسه کښ محشی (مشکنی) ورته کښلی دی، چه په مصنوعی مری ځنی مطلب دی.

۴. ظاهر، ښکاره، مشهور.

۵. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.

قد عرعره مو کمره
 په زړه سنگه شوخه سنگه
 زه ئی قتل په لیدل یم
 چه می نوم ورته څوک اخلی
 څه کړم کوم فکر علاج کړم
 د دی خوی خصلت دا هسی
 دا یو څه علامت وشو
 که پټ نیاز ورځنی غواړم
 که خپل زور باندی ښکاره کړم
 که ئی وغواړم په زړو
 نه په زور شی نه په زر شی

د خوشحال تکیه په خدای ده

بیا پتا ده شیخ رحمکاره

چه پلو له مخه نه اخلی دلبره
 نه ئی زړه په ما نرمیری نه گروهیری^۱
 نه می خوب نه می قرار نه می آرام شته
 د وصال امید رمق دی لبر را پاته
 په یوه نفس کښ زر خطونه راوړی
 د معشوقی په پالنگ به هغه خیژی
 غلیواز چه هنر نه لری آزاد دی
 څه وه څه شوه خبر نه یم بیا به څه شی
 څه یوه نیزه څه دوه څه تر دا زیاتی
 مگر خضر می مدد شی دعا را کا

څو ئی ځله هر ساعت شی هونبره ځله

د خوشحال سینه لگیری له حجره

چه په عشق کښ ئی و نورو ته پیغور شه
 محتسب چه په اهداد و د مستانو
 چه پرون ئی فاسقانو سره جنگ و
 چه غیبت ئی بد او د بل تر زنانه^۲
 که د یریری په وکښل ئی ورته وایم
 گوره څو عالم به لاندی کا تر چلو
 صنوبر چه هونبره ضیره ډیره لوئی غوښته
 چه ئی زړه تر کانی سخت هغه می یار دی
 توری سترگی ئی بلا دی عاشق گوره

اخ چه لاس په لاس په ده پوری دا تور شه
 د رندانو سره ناست دی باده خور شه
 نن هغه تر فاسقانو لا څه نور شه
 راشه گوره په عیبت د پلارو مور شه
 نصیحت د نیکخواهانو باندی اور شه
 نن چه دا دریاب را وخت موج ئی زور شه
 ځکه هسی په باد ته په باد نسکور شه
 بدی بخری څه ځما کانی په کور شه
 په بلا باندی ور درومی کر و گور شه

۱. گروهیدل یعنی گرویدن، پیروی نمودن.

۲. شیبیره یعنی محرقه تبه، چه په پښتو ئی لویه تبه یا توره تبه هم بولی.

۳. تر زیانه.

دا د خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ و غوریده خپور شه

چه پیدا چیرې په ملک کښ یو حبیب شه
محمد (ﷺ) ته ابو جهل نصیحت کا
د دانا پخپل وطن کښ قدر نه وی
په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډیر دی
که ئې رنگ و بوی و گل نه وی ورکړی
راشه تور و سپین د سترگو ننداره کړه
چه پرون را سره یار و خبر نه یم
تناونه ئې د زلفو دې دا زړه مې

چه ئې پرېښوه یاری د لیونیو
گمان مکره چه خوشحال خټک لیب شه

چه می زړه پرې ښه کیده له واپو بد شه
که ژوندون د خلقو دا دی چه لیده شی
د دنیا یاران مې ولیدل په سترگو
نه حیا شته نه وفا شته نه خپلوی شته
چه ئې نن کاندې له ما سره خپل قوم کا
تفحص د تورو سپین نشته په چا کښ
نور به چا ته یادوم چه رد گمراه دی
فرزندان چه مې له گیدې نه پیدا دی
په طالع په بخت د مال و ملک څښتن دی
له هغه بخته څما توره بلا ده:
چه د پلار له ځانه ښه زویه پیدا شی
چه قابل ئې پیدا نشی په اولاد کښ
د بهار گلونه هیڅ دی چه تیریری
که په ذات کښ د خوشحال آل و اولاد شته

بخ د نمر و تا و ته نه درې خوشحاله!
په دا څه که یو څو ورځې منجمد شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه
کان د لعل د یاقوت د گوهر څه دی
چه ئې ته په گیده و خورې حبطه شی
که د مال دی که د ملک دی که د لیچو
په تمامه شپه په ورځ په میاشته کال کښ
چه د څوک د وړاندې وروستو ځی دا څه شی

و نور چا و ته وران مه وایه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

چه توره لرې د توری خان هغه
چه احسان ترې پیدا کیږی کان هغه
د مجلس سره چه خور شی ځوان هغه
چه ئې توان د چا پکار شی توان هغه
چه د خدی په یادو درومی آن هغه
په تنها وجود چه شان دی شان هغه

چه دا هسی بیاسته یی زیره گله
 چه ئی طور ستا د تورو زلفو واخیست
 د لبانو بوسه بیا ورکړه مشتاق ته
 چه په پتو سترگو ناست لیدل د یار کرم
 راشه خپل وژلی گوره پخپل ور کنب
 چه د خلقو له نظره ئی امان وی
 لکه یار را سره و په هغه شان دی
 لا به کله سر عما په غیر کنب کنبیردی
 شوک چه صبر ستا له مخه راته وایی

درست عالم د په خوشحال باندي غوغا کا

باز پروا کا^۲ د کارگانو له غلغله

چه دا هسی په پالنگ راغله نوخیزه
 عقل و عشق چه سره دواړه په دعوه شی
 هم پخپله جنگ آغاز کا جنگیالی
 په بازی بازی وژلی کتل نشی
 زه د کنبلیو په دا کار پوری حیران یم
 که له دله ئی شلوم شلوله نشی
 غچول ئی هسی نه دی چه څه پریږدی
 قند و گل سره دا هونبره لذت نکا
 د معشوقی نوم عاشق په جهان خور کا
 که می بی له تا نه نوره یاری وکړه

په کاته کاته زړه لا درته تاو تاو شی

د لرگی لنبتی په غابن کړې زیز مزیزه

چه د زړه اخلاص د نه وی له معبوده
 محرمانو اجازت موندلی نه دی
 محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا
 خدای عما تر فهم بڼه^۳ د عشق هنر کړ
 تورو زاغو د گلونو قدر څه زده
 په سند به د همه زړونو مردود شی
 تر مطلوبه پوری شرط د رسیدو دی
 خو یو بخت د ناسازی را سره نکا
 کل مقصود د زړه هورې چه هغه یار وی

ما خوشحال ئی سودا کړې نادیده ده

که کالی په بها نه ځی بی نموده

۱. شخوله.

۲. باز پرواز کا.

۳. خوښ.

چه می ستا کوخه مأوا شه
ستا کوخه لکه بهشت ده
زړه می ستا د مخ په دور
هغه راز چه د خلوت و
عالم درد لره دوا کا
سانه ورو وهه په زلفو

غم ځما له زړه سوا شه
په بهشت کښ می زړه وا شه
له چمنه بی پروا شه
و هر چا وته رسوا شه
د یار درد ځما دوا شه
پکښی زړه می سر هوا شه

چه ته مهر باندي نکړې
خوشحال ځکه بینوا شه

چه د دواړو سترگو شیر در څخه شته
آنډې وته نظر کړه او گل بوی کړه
که د زړه ځما په زړه دی چه نې ټول کړې
ډیر به ما غنډې په عقل تیر و بیر کړې
تل دعا درباندي کا ځنی خبریره
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دی
لږ د مهر د وفا خویونه زده کړه
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه

پر نې خوره له ځانه سیر در څخه شته
چه خپل مخ د گل په څیر در څخه شته
ټولوه نې چه کمشیرا در څخه شته
چه وربل د تیر و بیر در څخه شته
یو څو خوار له دله هیر در څخه شته
دا تر شمار تر حساب تیر در څخه شته
د جفا خویونه ډیر در څخه شته
د غمزې تیره شمشیر در څخه شته

لکه ډک مهر د خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسیر در څخه شته

چه دا هسی رنگ مانې کړې بی گناه
چه په هر لوری روانه په نسیوه شې
چه د هونبره ډیر دماغ وته وگورم
معشوقه می د عاشق غندی نه نه کا
یا په ما باندي مینه کړې دلبره
چا ته حال د زړه معلوم کړم خبر نه یم
رقیبان د غوغا کا پروا می نشی

ویره نه کړې د عاشق د زړه له آه
در سره ځما دعا درومی همراه
بل د سیال په جهان نشته بی بادشاه
گل بورا وته ونه وې توره سیاه
یا می مینه ځنی ماته کړې الله
یو نیکخواه په جهان نشته بی بدخواه
شیر به کومه اندیښنه کا له روباه

په یوه گزار نې درست مقصود پوره شو
چه نگاه نې په خوشحال وشو ناگاه

چه له هر چا تمع پرې کړې سلطانی ده
د خاتم د سخاوت خبری مکړه
په څو رنگه د یاری صفت کیږی
تر جانی یارانو هر څه صدقه کړه
د دنیا په پریشانی کښ جمعیت دی
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا
چه په کور کښ می څه و تر وارو تیر شوم

که د زړه په خاموشی کښ سبجانی ده
لا پدا کښ هم د طمعی نښانی ده
زبانی یاری، نانی یاری، جانی ده
هم پدا سبب پکار دنیا فانی ده
د دنیا په جمعیت کښ پریشانی ده
د هغو سړیو ښه زندگانی ده
و خپل یار وته می هسی مهمانی ده

۱. نظر کړه گل بسو کړې.

۲. بیوندول، یو ځای کول.

په زرگونه کتابونه ملا لولي
 الف بس که ئې غرض مسلماني ده
 په نادان باندې هم رحم شته خوشحاله
 معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې آغازه عربده کړه
 عقل ډيره شعبده لري په ميو
 ښه جمال لره پيدا کړه ځما سترگي
 يو ځل بيا له زيبا مخه پلو واخله
 ستا له غمه چه ډير ډير هميشه ژاړم
 د ويشتلو آه چه ولگي ښه ند
 مگر تشه ئې له ميو ميکده کړه
 ساقی تار پتار ئې هره شعبده کړه
 له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
 دا په عم کښ پراته لا په غمزده کړه
 د واره سترگو مې خجله نرېده کړه
 لا دوخته ئې د زړه له حاله زده کړه
 د قلم له سره تور لوگي روان شو
 چه خوشحال د دې غزل مسوده کړه

چه بنياد د عاشقي چا کاوه
 په جهان ئې يوه څه بلا پيدا کړه
 د هغه جهان دورخ په غوږو اروم
 څوک ناحق د بيلتانه له لاسه ژاړي
 د هلک له لاسه والوزي مرغی
 هغه وخت چه د زانگو او د وني و
 خو لوئيري آشنایي پرې ډيريري
 د وصال قدر عمجنو د فراق زده
 دا ئې څه کړه پدا کار نه پوهيده
 يوه خدايه کور ئې وران کړې د هغه
 دا دورخ مې پدا سترگو وليده
 آشنایي ده چه تاخونه کا په زړه
 په ژړا ور پسي سره کا دوه ليمه
 په مرغی هيڅ نظر نه و د ده
 درومي درومي په اوږو کښ ښه ويښته
 د تشنه ژوندون په څه دی په اوبه
 په حدونو سره ولاړو اوس خوشحاله
 په کوم لور نه سره مو موزه او ته!

چه ئې مياشت کړه د اسمان د پاسه شقه
 چه په سر باندې ئې ابر سایه بان وه
 چه خورې ئې د خولې لاري تر عسلو
 چه جمال ئې ښايسته په ملاحه و
 چه سایه ئې د وجود په مځکه نه وه
 چه ئې تار په تار د باد په مخ خواړه^۱ کړل
 دواړه^۲ کون په طفيل د هغه دی
 چه دوست دار د څلور يار د اهل بيت دی
 چه آفتاب ئې را ښکاره کړ له شفق
 چه ئې پاتو جبرئيل شوله ابلقه
 چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
 چه د مښکو بوی ئې هيڅ و تر عرقه
 چه بره ورته گویا شو له طبق
 د تورات و د انجيل واره ورته
 مرتب او مهيا په ډير رونق
 په هغو د ښوگواهی وله مطلقه
 د عربو^۳ ثنا هيڅ ورنه رسيږي
 د خوشحال ژبه منسود کاندې ناحقه

۱. "نرېدا" يو رود د په هند کښ.

۲. خپاره.

۳. چه کونين په طفيل.

۴. چه عرب ئې و ثنا ته نه رسيږي.

چه له عشقه بله چار گڼی افزونه
 باور وکړه چه د عشق په کاروبار کښ
 ظاهری گونه د زړه په حال گواهی لی
 ته ناترس به گوته هم پرې لنده نکړې
 چه د زړه له تاوه ووزی غه خبره
 کل عالم دا بیلته له لاسه زار کا
 یو ئې قدر د وصال راته خرگند کړ
 چه تا شان د لیلی کړ زه پوهیدلم
 تر دا بله اندیښنه نشته زبونه
 که زیات نه یم کم هم نه یم تر مجنونه
 که هیڅوک ندی خبر له اندرونه
 که له دوو سترگو روان کړم دوه سیندونه
 اثر وکاندی آخر په واره زړونه
 زه په څو خبرو خوښ یم له بیلته
 بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
 چه به ستا له لاسه حای کړم غاړی غرونه
 چه یک لخته دی خوشحال له زړه نه ویوست
 در پوهیږم دار د نکیری له خونه

چه می ولیده پخپل انگن ولاړه
 که ښه مخ وته کاته کول گناه دی
 یو څه بخن^۳ زړه ئې راکړ هسی وایم
 زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه!
 د ښه یار په جدایی کښ گرم نه یې
 د طوطی خوراک شکری دی خوشحاله ته
 جگی جگی څه خو ورکړه د خولې لاره
 ما په تیکی سترگی بیا مونده بیا ولاړه
 دا گناه د وی دایم د ما په غاړه
 چه د ما وی د جهان دلبری واره
 په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
 که د دواړه لیمه ووزی لا هم ژاړه

چرگ د خپل چرگ والی کا که ئې رضا ده
 هغه چار به مخامخ په مخه ورشی
 څوک به خوښ سره پرینږدی په جهان کښ
 تیره چار چه یادوی فایده ئې کومه
 د گمان لړی به تار په تار خپرې کا
 چه له بازه بازی کا د ده قضا ده
 چه د چا د هغې چاری تقاضا ده
 دا د حایه د دې دهر اقتضا ده
 و دانا ته مضا واره مامضا ده
 د یقین اندیښنه به تر بیضا ده
 د خوشحال په ویل غور او فکر بویه
 چه موندنه د خبری په امضا ده

چه می ولیده د زړه په سترگو خپل زړه
 عاشقی د خدای بلا ده عاشق مشې
 په ویل ویل می هیڅ تقصیر و نه کړ
 عاقبت به آفت سر لره پیدا کا
 وړ ئې واچول د زلغو خنجیرونه
 د خپل سر په مهر هم دا هسی نه وی^۴
 ډیر ئې صبر شکیب وکړ نه پایږی
 د خپل زړه غندی می و نه لیده بل زړه
 څوک په سرو سکروټو یینی لری تل زړه
 که ستنیږی له دلبرو په ویل زړه
 چه جار وزی د بتانو په بورجل زړه
 که هر گز آموخته نه و په تړل زړه
 لکه خوښ شی د دلبرو په ښکښل زړه
 نور له تنه جدا کیږی په نیول زړه

۱. غه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

۲. دا بدله په نورو نسخو کښ نسته له یوې قلمی څخه نقل شوه.

۳. په اصلی نسخه کښ بخن دی په معنی د بیرندوکی. د پښتو مرکې په لوی قاموس کښ بخن په معنی د رنگ لیکلی دی په قندهار کښ هم دا کلمه شته مثلاً وایی تور بخن وغیره، دلته هم ورسره جوړیږی یعنی څنگه زړه ئې راکښ.

۴. محشی ورته کښلی دی چه مطلب لمر دی.

۵. د خپل پیر دعا هم هسی رنگه نه وی.

د خوشحال خټک فریاد له نورو نډی:
په ده هونبره چاری وکړې واپه خپل زړه

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه
که کار په دیو نشی په شماره دی د غویو
که ما د ځان بدخواه گڼی دا لابله بلا ده
چه پلار د چا مزی وی مزرکتی ورځنی زیری
خو ډیر دی که قابل وی دا به څه بلا ښه کار و
د نورو نوم څه اخلم د تومی بیوجه خو دی
د ما په ناله زرشول د بی بی په ذات زرنخ شول
هر کار ئې په تقلید دی تحقیق نلری پذات کښ
ارمان ارمان چه زور شوم یو قابل زویه می نشته
چه زه خوشحال دعا گرم په سبا او په بیگاه

چه تا وته نظر کړم نور می هیر دی ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم می ورک شی ژر له سترگو
تلخی ئې د هجران بده بلا ده عاشق وژنی
یاران لری زرگونه د هر چا سره ساز بازگا
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا
د چین او د ماچین می ارویدلی دی په غوړو
ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زرکه عاشقی کړې
یا زر دی یا ځوانی چه ورته زیر دی ښایسته

چه پریوزی څوک له پانه مومیا یی ورلره بویه
چه کار د چا مشکل شی تدبیر وبله کښینی
په کانی کښ مرآت شته د کیمیا بوتی په غره کښ
که لور د اورنگزیب وی معشوقه په اصل لویه
که هر خو ښایسته وی معشوقه په هنر پسند
که څوک ښایسته غواړی په کوڅه کوڅه د گزری
یو زړه د خوشحال نډی چه جهان پکښی لیده شی
د هر چا زړه مرآت دی صفائی ور لره بویه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مخکه
په زرگونو راته لاف کړې اوس یو نشته
د هغو له خولې کړې خبری اورم
د راحت په وخت چه تل تر تا څاریری

و اسمان وته روان شو عیسی (ﷺ) څکه
آشنایی له هر چا ښه ده بی خټکه
چه به ما ورته کاته کول په کرکه
په سختی کښ ویزاریری له ابکه

۱. ټولی، تیر.
۲. نه ملک گیری شته.
۳. که نه.
۴. یعنی پلار.

ما وی وارِه په احسان عَما بنده دَی
 دَ معنی په سترگو گوره که دانا یې
 همگی ئې زیست روزگار وُ له کوتکه
 په ظاهر جامه که ښه برینسی لټکه^۱
 مروت یاری ترې مه غواړه خوشحاله
 هر سړی چه اوبه وڅښی له اټکه

چه نه لری ننگونه
 دا د ننگ دپاره گوزم
 وئې مه وینې رنگونه
 پدا هسی گړنگونه
 پدا هسی آهنگونه
 چه د زړه لرم زنگونه
 کنسیرده پښه په پالنگونه
 شرم لار په فرسنگونه
 چه آخلی قلنگونه
 ملک اسلام کره په جنگونه
 شاهین^۳ گزری په څنگونه
 صد رحمت را بانندی ښائی
 په خو به ځنی درومی
 مهدی له غاره ووزه
 نه دین شته نه آئین شته
 مختورن^۲ ظالمان ډیر دی
 د عدل توره واخله
 بیداره اوسه زرکښ

خوشحاله فهم وکره
 چه پر یوزی خرسنگونه

چه ئې بخره ازلی راغله اصیله^۴
 چه عزیز ئې پخپل فضل و په کرم کرل
 چه پخپله ئې عطا په خلقو نه کا
 د حاتم په مسند ناست هغه زلمی دی
 د عارف په بخره علم لدنی دی
 چه ئې وارِه آما و صدقنا کره
 د دې دور درویشان خلیفه بس دی
 که مکامل د په جهان هغه کسان دی
 عالمان دی ره زنان چه غواړی نغاری
 دا جاهل شیخان شیخان نه دی شیطان دی
 که د یاره نه جدا وی دوه درې لویشتی
 زه هم ځکه په جهان کښ بې عدیل یم
 چه آرام ئې د خپل یار په لیدو وشو
 د خوشحال له دله څه غواړې تعجیله!
 دا فلک ئې همیشه گزری په سیله
 چار به نشی د هغو چیری ذلیله
 د هر مال بخره به واخلی له بخیله
 چه دنیا ئې په هر چا بانندی سبیله
 په الست ئې روزی شوی بې تحصیله
 د دانا وینا به نه وی بې تاویله
 اوس خپل ځان لره بل کار کره عزازیله
 چه فارغ دی د دنیا له قال و قیله
 عالم عالم لره زده کړی خو دليلة
 چه فساد ئې پیدا کیږی له تهلیله
 و عاشق و ته ښکاریږی دوه دری میله
 په جمال می معشوقه ده بې عدیله

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښته
 چه فانی دنیا دنی ده بود ئې نشته ناهنی^۵ ده
 دا دنیا خارشتی بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده
 راشه گوره ننداره ک/ره تر سر لاندی اومه خښته
 ځکه دا ده ای نادانه د هونسیار تر فهم زشته
 شپون ئې وشړی له بزونه چه ئې پوه شی له خارښته

۱. یعنی هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پخه اوښتې توره.
۲. مختوری.
۳. شهباز.
۴. دا بدله په پایی دیوانو کښ نسته.
۵. تر دې کلمې لاندی محشی "نا هضم" کښلی دی.

چه هم تول غی هم دلی^۱ دا طوفان ددی که ژلی
 ما لیدلې پدا چشمانو ورائی مینی د شاهانو
 د لکونو پیدا غول^۲ کړه د جهان کنجونه ټول کړه
 د سیلاب په مخ د کور ددی دا دنی فکر د نور ددی
 په دنیا کښن که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې
 هغو^۳ یورله له خانه دا فانی دنیا ای خوانه!
 ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه:
 که کم عقل که کانا^۴ یې که هوسیار یې که دانا یې!
 د میر باز غندی ور زغله د خوشحال غندی ترې تښته

چه ئې سوز نه وی له سازه
 د ژوندون راحت ئې کوم ددی
 غم می وار په تار شې
 خما لاس له کاره ووزی
 په هر خای چه بنایسته وی

چه د کنبلیو ننداره کړم
 ورته پاتو شم خوله وازه

چه ئې تا غندی را درومی په پوښتنه
 د بسیر موتی د لاس د سکندر کړ^۵
 تل په تا پسی غمجن یم هونبره نکړې
 که د سر له ما نه غوښت لتا می دریغ کړ
 زړه می ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ
 خدای د لاس د هغه چا په ته کښن پرې کا
 که یو خل ئې طماغه^۶ له سره پریوزی
 که د کنبلیو وعده هر کله خلاف ده
 رنخوری ده د هغه رنخور سودمنه
 ښوریده ئې اشارت په جار و تنه
 چه می و پوښتی خه حال لرې غمجنه
 بیا هاله وایه و ما ته دروغجنه
 هلک خه زده د زیبا طوطا ساتنه
 چه په قصد به پرې کوی د گلوونه
 چوز و باز ووته خوک ښی وهنه
 خدای د تا دروغجن نکاندی په ژمنه
 و خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
 چه خار خار کله به رایشې مینه!

-
۱. درمن، دغلی کوټه.
  ۲. وړی.
  ۳. په مجهول واو لښکر او فوج.
  ۴. چه به مخ د سیلاب رغښت.
  ۵. هغه.
  ۶. په غره کښن نری او سخته لار.
  ۷. محشی ناپوه ورته کنبلی دی.
  ۸. په سر و ناز.
  ۹. د بسیر لولو د لاس د سکندر شوه.
  ۱۰. محشی ورته ټوپی لیکلې ده.

حیران یم نه پوهیږم چه له یاره مخ پوښل څه
 که نه ئې وې په زړه کښ د عاشقه سره مهر
 هغه می چه لیدلې د خپل یار ښایسته مخ دی
 ښه ئې دی ویلی چه زړه یو دی یار د یو وی
 زار ژړا هغه کا چه د یار له مخه دور وی

اغیار وته په قهقهه لاله ورايه خندیدل څه
 سکه ده وته دا غنچ و دا دلال او دا ښکښل څه
 که حوری که پری وی و بل مخ وته کتل څه
 ښه ده دا خبره چه سر یو او سودا سل څه
 وخت د یار د وصل کوک په کوک نارې وهل څه

خوشحال د ښه چه مړ کړ ته په کوم توکی دلگیری یی
 تر سر د صدقه شم گندی تا ته چا ویل څه

خپل پردی چه چا لینده په لاس آخسته
 چه قضا د ما د چا په غشې نه وه
 چه تعلیم ئې د سیفې^۱ له ما نه آخست
 په زرگونو راته لاف کړې د نارې
 اوس چه ورځی د نکبت راغلي یو نشته
 که بادشاه له تخته پریوزی نا آشنا شی
 د نکبت ورځی په مثل د دانو دی

هر یوه کړه په ما تشه درسته درسته
 د بادشاه لینده ئې هم کړه په ما سسته
 بیا هغو د ما د بدو سیف لوسته
 په دولت کښ ئې د ما بلا آخسته
 چه ځما دپاره ووزي له بایسته
 بادشاهی ده د دولت په تار آمسته^۲
 ښایسته سړی و باسی له ښایسته

هنرونه ئې عیبونه شی خوشحاله
 د سړی چه چار د بخت شی سسته پسته

خپله پوهه به لرم خپله لره
 که فاسق یم که فاجر یم د خپل ځان یم
 لیونی که مسخره دی و عالم ته
 په معنی پانې گلونه دی خبری
 نن یوازی یک تنها له یاره ښه یم
 د نور چا غرض پرې نشته چه صراف وی
 په ښوره مخکه کښ کله شی گلونه

و هر چا ته خپله پوهه ده کړه
 د زاهد د عابد څه دی را سره
 عالم هم وی لیونی ته مسخره
 د سړی کرده د ونی ثمره
 څوک د غیرو دوهم نه وی را کړه
 هم هغه زده په سره په نا سره
 درته چا وی چه کلونه پرې کړه

شارپی^۳ تل په گن پره گززی خوشحاله
 مړنی لیندی به ځی په سرپره

خواره عمر غندی تلنه کوې ښه
 په ناستې د رغیدن د بیمار وشي
 خوی د درست د ترهیدلی غرڅه واخیست
 دا د زړه ښهر می ستا دی چه په سترگو
 په خوله ما سره دروغ دروغ یاری
 هم په څو رنگه غمونه باندي کښیردی
 هم په څو رنگه عتاب کړې بیا پخپله
 په زمان کښ یو گلزار د وصل نهال کړې

په مدت د دیدن ژمنه کوې ښه
 په ولاړی پښې پوښتنه کوې ښه
 وړاندې ځې تر شا کتنه کوې ښه
 باندي هر کله ختنه کوې ښه
 ویزاری د زړه دننه کوې ښه
 بیا گله له دې غمجنه کوې ښه
 بورجل ځای ته می بلنه کوې ښه
 بیا پخپل لاس ئې وکینه کوې ښه

۱. محش ورته لیگلی دی چه یوه دعا ده.
۲. محشی ورته لیگلی دی "پیثلی".
۳. شار یعنی سست او کاهل.
۴. درومی.
۵. دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمی څخه را نقل سوه.

وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دې
د خوشحال په زړه د کښینبول داغونه
پرې د مالگو دُورونه کوي ښه
چه ماڼه له خپل مینه کوي ښه

خوله مې غوښته له نگاری را ئې نگره
ما وې دروم ستا له وره دعا راکړه
صبری له جفا کاره یاره غواړم
په یوه جلوه له وراړه رغیدې نور
د یوې غمزې په طمعه ورته گوره
په امید وم چه یوه پیاله به را کا
وې در به کړم بوسه د خورو شونډو
گلدسته ئې چه له باغه وه ویلې
هس نه چه ئې د زړه دلایا نژده

زه خوشحال د یوه کښلی په طلب وم
دا فلک لری بسیاری را ئې نگره

خاتمه که د سپری په خیریت ده
په زحمت کښ ئې نخوت له سره وزی
هر زحمت چه د سپری په وجود ورشی
په یوه تبه چه لږه په چا ورشی
په هر چا باندي چه ډیره تبه ورشی
هغه کس ولی د خدای دی گمان نشته
غم ښادی چه و سپری وته رسیږی
په ښادی کښ د ئې شکر سپری کاندی
چه دا دوه چاری لری حبیب الله دی

وار په وار به په خوشحال باندي ور دورمی
هره چار چه د محنت یا د راحت ده

خو د ملک وارث و نه وهی سرونه
یا به ستا په دره نارو وی یا به ژاړی
رخنه گر د ملک پرې مړده پخپل ملک کښ
خو په تورو، په توبریو، په نیزوشی
ورور او زوی د ملک په کار کښ قتل کیږی
بې د تیغ له آبه نوری اوبه نشته
د سردار د ریاست و نه په وینو
په میدان کښ توئی ښې دی د سر وینی
یا د مرد غندی شمله د دستار پریږده

هونبره چیری قراریږی سمی غرونه
یا دی تا له لاسه ویر د چا په ورونه
په حکمت په زر وزور، په لښکرونه
صد چندان شی په تدبیر په هنرونه
نور په واپرو باندي جوړ شول محضرونه
چه جنگجوی سره ساړه کا ټپرونه
په لیر شو د اعداء کا ثرونه
نه چه ډکه سینه وړی له ځگرخونه
یا په سر کړه لکه ښځه میزرونه

خدایه چا وته ئې کښم شوک به پرې پوه شی
ما ویلی هر یو بیت دی دفترونه

خوک به څه ساتې په پوهه په پندونه
 په یوه قفص کښ بند کارگه طوطا کړه
 یا گشتی د زور ورو سره مگره
 مور پدا عقل روغ نه یو لیونی یو
 عاشقان د شاه د خولې یو زر مو نشته
 چه باور د په رشتیا خبره نکا
 چه ناپوه سره تیریری ډیر افسوس دی
 پخپل ښکار پسی به څرنگ باز آلوزی
 د شکر و خوند به هیڅ ورباندی نه وی

په ویسته سره ترلی پیوندونه
 سره بیل به وی د هر یوه سندونه
 یا د دوی غندی پیدا کړه مړوندونه
 معشوقه چه و عاشق وته غندونه
 که په سر ئې لیدل مومو سر ښندونه
 و هغو وته به څه خورې سوگندونه
 د دانا سپری کیمیا غندی ژوندونه
 چه باز دار ئې پسی و نکا بندونه
 چه خبر وی د خبرو په خوندونه

تا د زلفو په زنجیر کښ خوشحال بند کړ
 آفرین دی پدا هسی شان بندونه

خوک خبر دی له فتو د دې جهان
 ما و تا غندی به خو باد وری یاد کا
 چه له باده دمه ډک وه که ئې گورې
 په شان شان می د وجود ننداره وکړه
 نه ئې زر نه جواهر شته یو تاوان دی

نوی نوی را پیدا شی له دورانه
 که خبر واخلي له مخکی له اسمانه
 باد ئې خاوره په ملکونو کړه پریشانه
 بیا به هم شی خو رنگه په خو شانه
 که به ښه کړې ځان ئې خلاص کړه له تاوانه

زمانه می شوه په غاړه اې خوشحاله
 که ئې گورې نه لتانه نه له مانه

خو را سره خلقه جفا ډیره هغه کس کړه
 زار د خوار عاشق دی د محبوبی څه پروا ده
 زړه ئې د کافر دی خو په خوله کلمه لولی
 گرزې په گلونو کښ گندگی ور پسی غواړی
 ښه چه را پیدا شوې د بهار زیږیه گله
 لیر دی کاروانونه سبا کیږی اې ساربانه!
 څه هغه شهباز شه، چه د ځای په سر درودی
 بخت دی که طالع دی که دا خپله فقیری ده
 قدر د خپل ځان د عاقیت ور څخه نه و

خدای می پدا خوی کښ په ده مینه یو په لس کړه
 زه و غم ته روغ یم ته تل خنده تل هوس کړه
 څه ئې راته ستایې ما لیدلې ده نور بس کړه
 څه ئې په جهان کښ بده بخړه د مگس کړه
 تل د یادونه غندلیب په هر نفس کړه
 پاڅه د شتر په غاړه پوری اوس جرس کړه
 نه لکه د کلی کارگه گرز غم د نس کړه
 خدای می چه شپړی برابره د اطللس کړه
 ځکه عاشقی هسی آغازه بوالهوس کړه

نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې
 ښه چه د خوشحال پیاله ئې ډکه په بکس کړه

خو جفا را سره ډیره هغه کس کړه
 ښه چه راغلي د بهار زیږ گله!
 د گلزار په گل غرض نکا غل غواړی
 که زه خوار د د گلونو لایق نه یم
 درست عالم پدا خبره خبر دار دی

خدای می مینه په ده باندي یو په لس کړه^۲
 اندینښنه د عندلیب په هر نفس کړه
 په جهان ئې بده بخړه د مگس کړه
 ستا له باغه عنایت را خار و خس کړه
 چه بلبله خپلی ژبی په قفس کړه

۱. سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لیر او نه څه دی.

۲. خدای می لا ورباندی مینه یو په لس کړه.

ته ئې شناخت، علم، ادب لَره پيدا كړې
 د ژوندون په قدر هيڅ خبر دار نه و
 كله سول كله ژوندون بخښل و ما ته
 نه چه گرزه بيهوده چاري عبس كړه
 عاشقي مي چه آغازه بوالهوس كړه
 د عشق اوره په ما چاري د ققنس كړه
 د دنيا غمونه لږ ندى خوشحاله
 نن د يار و مخ ته گوره واره پس كړه

خو په باغ كښن لايو گل د نو بهار شته
 نن د غم له ما نه ځان ساتي كه ښه كا
 چه له ياره سره مست د گلو گڼت كړم
 شيخ ملا د ځما غم په بهار نه خوري
 نه به زه د ميو جام كښيردم له لاسه
 ما و خپلي پارسايي ته رخصت وركړ
 ساقى بيا ځما د ښهر خبر واخله!
 گل و مل ساز و سرود ساقى سرې سترگي^۲
 چه په هره پياله عقل له ما زدويي
 د گلونو په موسم كښن خوار هغه دى
 نن هغه شاه جهان د زمانې د
 چه نا اهل په غفلت ورباندى نه ځي
 د بهار زيبا گلونه سوداگر دي
 د بلبلو د طوطيانو پرې چيغار شته
 چه په سيل د بهار را سره يار شته
 محتسب كه را نيژدې شي پايزار شته
 چه رباب و سرينده غنډي غمخوار شته
 نه ځما له پارسايي سره كار شته
 په دا نورو پارسايانو مي اوس دارا شته
 لا به خو په كوڅو پاتو پرهيزگار شته
 لا به ډير عالم رسوا كا چه دا چار شته
 د ساقى منت را باندى په بار بار شته
 چه ئې نه پياله په لاس نه ئې نگار شته
 چه دسته ئې د گلونو په دستار شته
 ځكه وصل د هر گل په څنگ كښن خار شته
 لخلخه به ځنى پيري چه خريدار شته
 نن خوشحال د زړه داد د عشرت وركړ
 دا خو ورځي غنيمت دي خو گلزار شته

خو په باغ او په بوستان كښن لا لاله شته
 نن د غم له ما نه ليري ليري گزري
 كه مي يار په لاس باده واخلي ساقى شي
 را يې وښيه چه ځم تر پښو ئې پريوزم
 د بهار په زيبا گلو ډير ويريرم
 د بهار په سيل تل درومه خوشحاله
 يو خو ورځي چه د گلو پر كاله شته

څه بلا ډير ښه يې د بهار د گلو وخته^۳
 په وخت د ښو گلونو دو ساله باده نوشلي
 په وخت د ښو گلونو په خلوت دننه ناست يې
 هر گل وته چه گورې گونښي گونښي ئې نگهت وي
 په سم دي كه په غره دي د بهار خاص گلونه
 كه زر درپسې نه وي د خزان سلى سخته
 د زړه اندوه د واره دا عشرت يوسى يكلخته
 را ووزه ننداره كړه ناسوتى شيخه بدبخته
 په رنگ سره يو ندى نه يو سم د بل له رخته
 آخر به ئې رزون وي د گلونو له درخته

۱. هر څه بس كړه.
۲. وار.
۳. ساز و سرود د ساقى سترگي.
۴. دا بدله په چاپي نسخو كښن نسته.

چه تعین^۱ دا هارگره سلی راشی په چمن کښ
 گلونه د لاله لکه بادشاه پریوزي له تخته
 چه کښته پورته زانی مرغاوی تله را تله کا
 خوشحال خټک خوبښ کړی په جهان کښ دا دوه وخته

خه به وایم د دې نفس له آزمیښته^۲
 چه پکښې د دواړو کونو مراد مومې
 د کیمیا د بوتی گل کله مونده شي
 د سړیو په غفلت پوری حیران یم
 بیا به خله خوک طلب د دنیا کاندې
 که تر سر لاندې بالښت کښیردی د پرونو
 د دنیا مینه په مثل د خارښت ده
 د صحرا په کانی رخه^۳ د شیطان شوه
 د زړه مینه په مثال لکه پتنگ ده
 نفس آدم دې را یستلی له بهښته
 هغه چار د تر نظر لاندې کا زشته
 چه د پښو تلی گلگون نشی په غوښته
 چه په گور کښ توری خاوری هونبره نشته
 چه ئې خلاص نه وی یو دم د کار له کښته
 عاقبت به تر سر لاندې کاندې خښته
 هیڅوک نه وینم خالی له دې خارښته
 عیسی سر په مخکه کښینود له بالښته
 چه د گوی خښتن وهله هورته رغښته
 غم ئې واړه د آشنا د بیلتانه دې
 د خوشحال خه سړیکار شه له جورښته

خه به ووايي خوشحاله
 د هغه مرغه خه نوم دی
 هم بیچون هم بیچگون دی
 هم بې سره هم بې پایه
 په یوه نفس آلوزی
 دې میوه د هغه باغ خوری
 له تکمیله له کماله
 چه په اورکښ لری خاله
 هم بې مثله بې مثاله
 بې وزره هم بې باله
 خو عنقا درومی خو کاله
 چه ئې ونه نا نهاله
 چه په دا مشکل خبر شي^۴
 خان به خلاص کړي^۵ له جنجاله

خه د بدو یرغ و چه ماښام را باندي وه شه
 خه خوښی د ده وه، چه بیا ژر پسی اندوه وه
 دا ژوندون هیڅ ندی چه می ساه وینی دا خلق
 ما وې زړه می سنگ دې، چه په هیڅ به نرم نشی
 ما د معظم په لیدو مینه ماته نه کړه:
 رنگ ئې تر خوی ښه و، خوی ئې لا ښه و تر رنگه
 دریغه دریغه دریغه که ئې مرگ په بد لیده وی
 زور و ستم نه و، نه شه جنگ توری نیزې وې
 زه یواځی نه یم ډیر عالم پسی کباب دې
 تندر و یا توپ و پری می تخنی تخنی زړه شه
 چا وې چه په رنځ کښ معظم^۶ په خوب اوده شه
 زه په خان پوهیرم اوس می کار لکه د مړه شه
 راشه که ئې گورې په ژړا ژړا اوبه شه
 شه د قضا رنځ و په هفته کښ شه و شه شه
 گل و د گلابو شگفته شه نور په تله شه
 خو به می پری ورکړل ولی مرگ میلمه د ده شه
 بل علاج ئې نه و، د ده مرگ د خدی په کړه شه
 آه دې پسی کیږی روزی نه و روزی نه شه

۱. چه تعینه دا هارگره سلی شی په چمن کښ.
۲. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.
۳. حسد، کینه.
۴. محشی ورته لیکلی دی، چه مراد له دې همه مذکوره حقیقی زړه دی.
۵. خلاص کا.
۶. معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی و، چه دا بدله ئې د هغه په مرثیه کښ ویلې ده.

بڼه تاريخ نې راغی "بې بدل معظم"^۱
خوشحال د ده نیکه دی، د نیکه نې داغ په زړه شه

څه لره زړه می ورې چه د زړه ساتل د نه زده^۲
تل په اوبسیو وینو همیشه ژړا آهونه
ذکر فکر نمونخ روژه طاعت ور لره بویه
کله د طوطیانو په گفتار کښن دا لهجه ده
روغ عالم به چیری د دردمن په حال خبریری
څه زړونه نې وری ستا بارخو پریشانی زلفو
ستا دا سور پیزوان چه فتنه گر دی بې حسابه
چیری به له دله یو دک مهر را بر سیر کړې
څه پوښتی خوشحال د بیلتانه په اشتیاق کښن
ستړی په منزل پوهیری تبری په اوبه زده

څه غم د نعمتونو چه اختر راغی درویشه^۳
یو گل می په دا باغ کښن ناگهان په نظر کښیووت
چه ما وکره پوښتنه دغه گل له حقیقته
نافی چه له اوله خپل څگر وکر سړی وینی
په خو به د ویشتیو لا احواله نه خبریری
له دو اويا مذهب سره به ساز وکړې له دله
خوشحال که خبر شي په تحقیق د عشق له کښشه

ځان چه پیژنی که گورې بڼه هغه
واړه زړونه فراغت وی په ښادی کښن
سلامت لره نې نور عالم پیدا کړ
یا یاری یا اغیاری ده که نې گورې
چه تر تا نه وړاندی وروستو څی مله ندی
چه په عشق سره ژوندی دی هغه نه مری
چه دروغ تر خوله و باسی کله خوله ده

هیڅ حجت له هیچا مه کوه خوشحاله

هر چه تا وته څوک وایی ته هغه

ځما عشق په هغه شان دی لکه وه^۴
که ته هر خو بد قولی او بد عهدی کړې
خر خښې د لکه وې په هغه شان دی

ستا خاطر هغه سندان دی لکه وه
قول عهد می همان دی لکه وه
فتنه گر د سور پیزوان دی لکه وه

۱. کلمات د "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راغی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.
۲. تا د زړه ساتنه زده مست یم می پرست یم گڼه.
۳. دا بدله په چاپی دیوان کښن نسته.
۴. له خویش.
۵. دا بدله په چاپی دیوان کښن نسته.

د رقيب خبره مه نغوره اې ياره
 د بنو په ناوکیو د غلبیل کړ
 په خاطر باندې می دغ دی ستا له لاسه
 بل گمان فکر خاطر لره در موږه
 چه د زړه هسی پرې ناز کوۀ دلبره
 په خوشحال د خاطر گران دی لکه وه

د اسمان په حکم څه فتنه بر پای ده
 بندیوان ئې اورنگ زیب لره روان کړم
 پښتانه می چه حال ووینی کباب شی
 لوی هلک می نندارو لره را درومی
 زه هر چا وته موسیرم ترې تیریرم
 نه یواځې په ما ظلم، ستم وشو
 په هر ځای می په څوکی راځی فوزونه
 په ولاړ کښ هاتی شمار په یوه غره دی
 زړه می درست سوری سوری لکه غلبیل شو
 گندی وی چه بازی بیا را وچار وزی
 که په اور کښ د سرو زرو وښی پر یوزی
 نوری واره تکښې تار په تار خپرې شوې
 د خوشحال خټک تکیه په یوه خدای ده

د جهان خونې همه د هغه کس ده
 د ښه مخ له نندارې چه نظر نیسی
 که سوگند راځنی غواړې هم به وکړم
 ډیری مینی آشنایی څه په کار ندی
 چه دوه ښه خواږه مین سره دلگیر کا
 بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
 په پالنگ می ډیره ویره د عسس ده

د عشق بخره ازلی ده په جنگ نده
 په قسمت ئې له ازله ده راوړې
 خلقې ئې سره درغتی ککر کړې
 تل د یار د صورت نخښی پکښی گوره
 دا پیاله چه ما نوشلې ده پرې مست یم
 د اغیار سره یو دم ناستی ښه ندی
 د گلونو په موسم کښ هغه خوار شول^۱
 لیچی څه لره غړی توره وکارې

په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
 دا د سولو بخره اوس د پتنگ نده
 لا د مستی د غمزې توره رنگ نده
 له دننه آئینه د زړه رنگ نده
 دا پیاله می د شرابو د بنگ نده
 هیڅ خیلوی می د زجاج او د سنگ نده
 چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
 که د خوارو د وژو په اهنګ نده

۱. محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ جکوخه او غولی لیکلی دی.
 ۲. ټولی، له یوې خوا.
 ۳. هغه گرم دی.

که زه نه یم لیونی په آهو سترگو
 مسله می د آهو پسی لنگ نده
 کله کله خوار خوشحال و ته نظر کړه
 د عاشق نمخنه هیڅ عیب و ننک نده

د مجاز عاشقی عین حقیقت ده
 تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې
 په جهان به هیڅوک نه و که عشق نه وی
 چه په مینه کښ یو زړه او یو زبان وی
 دا یوه وینا د زړه په غورو وروې
 سر د درومی مال د درومی پت د نه ځی
 چه یو ځله زړه د چا په مینه بند کړې
 چه د نیت غلطی لری بلا به ورشی
 چه ئی خدای ورکا و چا شکر د کاندی
 په تیره الماس د پاسه قدم یښی
 چه کڼو ته نصیحت وایې خوشحاله
 وایه څه فائده ستا د نصیحت ده

د سپیرو خاورو غوغا ده
 و حباب و ته وگوره
 گمان نکړم چه به ستا شی
 چه به کاندو فنا کیږی
 د هلكو لوبی گوره!
 ته لا طفل د اونوی بی
 دا درگاه یوه بوډی
 چه ئی یو ځله اړاند کا
 راشه وگوره په سترگو
 خو یو وهم خوب و خیال دی

د نور چا نده خوشحاله
 ستا د خولې وینا هم ستا ده

درته چا وې چه د یار سره جفا کړه
 چه د پله خاوری د سترگو لره غواړی
 هغه ته یې چه له ما د محبت کړ
 که په اور می کښینوې په اور به کښینم
 د بادشاه د گدای څه و د یاری
 که ځما په مرگ د زړه دی تیغ را واخله
 د اغیار سره وفا، مهر خندا کړه
 د هغه سره فتنې جنگ و غوغا کړه
 که غه هونبره مینه ما سره نور چا کړه
 چه د ځای په سترگو کړم راته د شا کړه
 څه کړم خدای می ستا په مخ مینه پیدا کړه
 د قصاب غندی می بند په بند جدا کړه

زه خوشحال څه جیواری د سبکل نه یم^۱
د دنیا خونه می ستا په مخ بیدیا کړه

د ماږه تر فهم هیڅ نده غنمینه
په تونگو باندی اطللس لکه شری وی
و مجنون ته د لیلی خبری وایه
هغه خدای چه د هجران غمونه را کړه
خدایه کله به دیدن د آشنا را کړې
یو ځل بیا په حیات لولیدی په سترگو
ولی وری ته حلوا ده اوربشینه
په نادار باندی شپیه ده ورینمینه
نه له علمه، له مذهبه، نه له دینه
که د وصل بنادی را کا توان لرینه
چه به زه پرې ماتوم د زرگی مینه
بیا له پسه لکه مردن وی هم د وینه

نمر په کوم لوری پیوژی چرته خیژی
په خوشحال باندی یوه شوه توره سپینه

د گلونو قدر چا زده
په جهان کنی به یو یو وی
چه وفا ور ځنی غواړې
که جهان در خبر ندی
ته بنادی کړه زه به غم کړم
یا بلبللی یا بورا زده
چه هنر ئې د کیمیا زده
بې وفا کله وفا زده
ما په تا زده تا پما زده
تا خندا زده ما ژړا زده

رنگ د ښه دی خوی د بد دی
زه خوشحال یم ما رشتیا زده

د صبا باده گذر په چمن بیا کړه
زه د توان د خرخنبو لرلی نشم^۲
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دی
زه له خپله بخته چا وته فریاد کړم
خوله می ډکه شوه په شهدو په شکرو
عاشقی که سرا سر واره بلا ده
په چمن کنی رنگارنگ گلونه وا کړه
که د زره ځما په مرگ دی دا ادا کړه
ستا د سترگو بلا واخلم ناز پما کړه
چه پرون ئې راته مخ و نن ئې شا کړه
چه سحر می ستا د لام و بې^۳ ثنا کړه
ما په ځان د زره قبوله دا بلا کړه

زه خوشحال کم زوری نه یم چه به ډار کړم
په ښکاره نارې وهم چه خوله ئې را کړه

د دانا په ځان بلا شوه خپله پوه
چه فلک و چا ته عیش و عشرت ورکا
کله ونه د خزان په وخت لغړه
په ناحق ئې په میدان په سمه غواړې
چه می ولیدی څو خولې هونبره خبری
چه هرگز ئې خالی نه وی له اندوه
هونبره ډیر ورباندی کنبیردی څو ستوه
کله بیا خوبی د پانیو پرې انبوه
چه د غرونو غرخه نه گزری بې کوه
را څرگند شول واره دو اويا گروه

پخپل زوی او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه د جهان له مکره دروه

۱. د دې مسرې معنی حل غواړی. په بله نسخه کنی دا بیت په دې ډول دی:
خوشحال نه دیوالیا نه قمار باز دی
د خرخنبو لرم چه کړې ئې.
۲. ل او ب: لب.
۳.

درسته شپه د په کوڅه کښې مرم له سوره
ته په خو بې غمه خاندې خوشحالی کړې
هم می بې حسابه پوری کړه په سترگو
ستا د خوی د زلفو کار سره یو رنگ دی
حال د واره وار په وار راته معلوم شو
خما یار چه میخوری کا په بدل ئې
پکښې زړه د خوار خوشحال دی چه خور نشی
ډمی ورو ورو د شهی زلفینی نموره
لاس می مات شه که د نکړم روره بوره
خما غاړه په ژړا در پسی بوره
د رنجور غندی می بیا له سترگو توره
سر هوا لوئی دا هونبره سمه کوره
تگه یاره په زړه تریخه په خوله خوره
ولی ما لره راخه د درود روره

د ناکس له آشنایی توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پریکا
چه ولور ئې په زرگونو جن بدرنگه
چه په جهل و حماقت دانا خان بولی
د سفله دی د سفیه دی واره توکی
له هزار رنگه شیخی، زهد، تقوا کا
د شونتی له روپایی توبه توبه
له دې هسی بینایی توبه توبه
له دې هسی کتخدایی توبه توبه
د احمق له دانایی توبه توبه
له خودی خودستایی توبه توبه
د جاهل له پارسایی توبه توبه
چه عمل ور سره نشته تش ویل کا
د خوشحال له گویایی توبه توبه

درخو خود په آدم خان باندې شیدا وه
چه په منځ کښې دلالت نه وی وصال نه وی
پخپل یار پسی ژړا ننه په زړه کښې
چه غوتی ئې شگفته کړه په چمن کښې
چه ئې گل د بهار ستا و مخ ته ونیو
هونبره رنځ محنت آفت ځنی پیدا شو
دا نن شپه چه په ما تیره شوه بې یاره
نن خپل بخت را سره درسته مخامخ کړه
ما وې زه یم چه پیاله لرم په لاس کښې
تر دا منځ د میروگی ژبه بلا وه
په مجنون باندې مینه که لیلوا وه
د عالم سره په زور خما خندا وه
که د زده دا چاره واره د صبا وه
ستا د مخ خوبی تر گلو لا زیبا وه
خو خما د خوار خاطر مینه په تا وه
ته به وایې په دورخ کښې می ماوا وه
چه پرون راته یکلخته شا په شا وه
ولی دا پیاله په لاس کښې د هر چا وه
بس چه بیا ئې ستا جمال په نظر کښیوت
د خوشحال خټک د زړه ځله همدا وه

د یوه بادشاه په حکم شوم اگاه
یا مهدی یې یا عیسی چه را ښکاره شوې
د مهدی او د عیسی د وړاندی څه دی
خیر آباد لره د رایشی لښکره
چه خیبر لره ما بولې قضا کیږی
خواه ناخواه که امر دا دی چه را درمه
امر نهی می قبول دی د بادشاه
په جهان د غلغله وشوه ناگاه
هم د جال هم د دجال واره سپاه
چه احوال د غلیمانو شی تباہ
ډیر کارونه هم په حضور یم د درگاه
دا بنده به در روان شی خواه نا خواه

۱. یو راز لرگی دی، چه د خراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لگوی عموماً د لرگو خراغ ته هم شونتی وایی.
۲. کد خدایی.
۳. درخو او آدم خان په پښتنو یوسف زوکښ دوه مینان وه چه په عصر کښې د مغولی اکبر پاچا تیر سوی دی، میرو ئې ریبار و.
۴. هیله.

دارنده دَ عریضې ځما د لوریه
زبانی خبری هم لری همراه!

د سپی غل د دروغجن په خوله کنب تل کړه
هر عمل چه سپری کا مضمهر به نشی
که پوهیری چه د بل جهان حساب شته
ستا د خولې چینه حنظل ده هم غسل ده
چه د دین دنیا کارنه درته پینب شی
چه د مینکو د نافې شمیم را خپور شی
ساقی وخت د نو بهار دی شراب راوړه
نن خلل دنی اومی مکره زاهده
چه یو دم د عشق له اوره خالی نه وی
ستا د مخ په دور زه جهانگیر شاه یم
ستا دا توری سترگی خو توری بلا دی
که هزار ځله شیخی کوی خوشحاله
چه ښه کنبلی در نیژدې نور ئې کنبل کړه

د ښایست سره سل نوری چاری بویه
تل د مینکو بوی روان په بستر نه وی
عاشق یو لکه لیوه په شمال پائی
په سبا پسې ئې مرم نه سبا کیږی
ځما دواړه سترگی جوی ته سبرقد یې
اوس د جونو هوس مه کوه خوشحاله
پښتنې جونه ترهیری له دوه مویه

د لیلی د مخ خو ډیره زیبائی ده
که می سل هنره کول تر سره نشول
چه د سترگو ئې تقوا سره میرخی ده
چه ئې سیوره په ما وه لکه بادشاه وم
په وار وار را څخه یووړل عاشقیه
چه نه مهر نه تپاک نه پکنبی شناخت شته
د خپل یار په مخ اوس ندی مین شوی
د خوشحال په زړه کنب دا مینه ځائی ده

د دنیا د سود ډپاره کون او کوره
په درست عمر هغه ځای ورپسی غواړی
په زړگی باندی د توره سوی داغ شی
د لوی غره کنډی پتا باندی پریوزی
د دنیا مینه پتا باندی دریاب شوه
که پدا دریاب کنب هر څو لانبوزن یې
که هر څو پخپل حرص کړې دنیا ټوله

څه خو شرم مروت وته وگوره
چه د پریوزی له پلوه چرته توره
چه د توره یا پیسه ووزی له کوره
چه د کوره د ډوډی وزی نان کوره
ته پدا دریاب کنب ډوب لارې هر گوره
عاقبت به پکنبی بیا پریوزی له زوره
دا به واړه د اجل سیلی کا خپوره

گورستان لره به هسی شان مفلس خې
 لکه و زووي اول له خپلي موره
 چه ئې خوبنه عقیده د قلندر شوه
 خدای به نکا د خوشحال عقیده نوره

دا بنه گل چه ئې کمی د جمال نشته
 که وفا بقا ئې هم وې څه به بنه و
 عالم زړه په هیڅ خورسند کا چه وصال وی
 چه ئې وصف د جمال کاندې تر سره
 منو نه منو نه ظلم جور پکښې پروت دی
 د خمزې په تیغ عالم وژنی غم نکا
 لکه دک په ښو گلونو په هر کال و
 راته څه وایې چه یار پتا مین دی
 ما خوشحال وته په زوره نارې وکړې
 چا و ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

د غلیم سره به نکا مکر دوره
 بد خوئی به د خپلوانو سره څوک کا
 ما چه ولیدل اتلس زره قومه
 د محنت په وخت یو مل را سره نشته
 په خوبنیه کښ زاره لکه زلمی شی
 د گزار په ځای اوس نه وینم هوسیه
 مگر ډیر تر بلا تیر په عقل پوه
 چه پخپله پخپل ځان پسندی اندوه
 د خپل ذات سره الفت کا هر گوره
 د راحت په وخت زرگونه و و انبوه
 ځوان زلمی تر زاره لا کاندې ستوه
 په ځوانی می له کبلې لیده په کروه
 غر به هم لکه وینسته هسی نری کا
 که غمونه د خوشحال کښیردی په کوه

دا تاو تاو زلفی ښکاره کړه تر نقابه
 زه چه چیری تا ته سوال کړم ته ښکنخل کړې
 د سمند سمونه سره په وینو درومې
 تا به هسی بی صرفه قتلونه نه کړل
 لکه څوک چه له تیرو تورو ویریری
 چه د کښلی زیبا مخ نظیر د غواړم
 که فتی او خرخبني د کښلیو دود دی
 چه څار څار ئې شم له هره پیچ و تابه
 نور به څه غواړم تر دا خاصه ځوابه
 گوره بیا د چا مینه کړه خرابه
 که د ویره شوی له خونه له عذابه
 هسی ډار کوم زه هم ستا له عتابه
 په نور څه می نظر نشی بی آفتابه
 نه چه هسی هونبره ډیری بی حسابه
 زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق یم
 خوله زکوة راکړه د حسن له نصابه

دا ځما زړگي پخپل زړگوتی^۱ نسه^۲
 دا د وړکيو خوی د څه ونيو په لاس^۳ کښ
 زه په هيڅکله د تا له وره وانورم
 که هر څو د شندي^۴ گل څه ښه لیده شي
 چه ئې تل وغوا و غيلو^۵ ته سورې دی
 هر دم دار ئې پخپل کار کښ دې خوښ کړي
 چه يو هم د زړه ساتونی پکښی نسته
 زه خوشحال چه په مزيو باندي تيغ^۶ کړم
 تا ته څه رنگه گيدر شوم رترومی^۷ کسه

د جهان په مخ به ډير وی ښه مخونه
 کله کله می له حاله خبر واخله
 د فراق په شپه سور کت په ما سور اور شي
 په ښو می زړه و سترگو ته را گاري
 نو بهار ئې په راتللو شگفته شي
 خو غمزې ښيوې فتې جلوي مانې کړې
 که دا سرې شونډې د لعل غاښ د گوهر دی
 توری زلفی د په لیچو باندي زانگي
 ولی زړه می ستا و مخ ته وکړ خونه
 که د چیری انديښنه کيږی له خونه
 یو زمان می باندي نه لگی اړخونه
 لکه مست لره کباب ځي په سيخونه
 د لاله تر گلو ښه لري بارخونه
 هونبره کيږی په خوارانو شواخونه
 شرارې دې سات په غاښو کښ میخونه
 ښاماران دې د چندئو په ښاخونه
 چه ئې يو زمان له سترگو جدا کيږی
 د خوشحال په مخ د اوشيو ځي ورخونه

د جهان په مخ به نه وی هسی تا غندي دلبره
 گلعداره زلفی ماره شهسواره خوش رفتار
 دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه
 طربناکه گريوان چاکه تل بيباکه تش تپاکه
 پر پرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبره
 باده نوشه میفروشه قصب پوشه مو کمره
 خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکره
 خود آرایه خود نمایه خود ستایه خوش هنره
 غزلخوانه خوش الحانه در دندان لب خندانه
 عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غوره

د چمن په لوری و خوځه له کاخه
 گل چه ستا تر لاسه دراغی تازه شو
 غنچه گل ستا له خولې سره سيالي کا
 چه گلو ننداره شي انتساخه
 لاس د لا لري شرف د گل تر ښاخه
 خوله ئې باد په طماچه کړله فراخه

۱. زړگوتی کس.
۲. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.
۳. هسی نس.
۴. په لاسو.
۵. یوه ونه ده چه ترخه میوه لری په هندي ئې پکائن بولی.
۶. چه ئې تل د غوا د غیلو نه بیور دی.
۷. د دی کلمی معنی نسوه را ښکاره.
۸. تیخل یعنی د آس تند توپ.
۹. عیناً ولیکل سوه.

د ښه ممخ خوبی د ښه ده لا تر گله
 چه تر اور تر اوبو وزی هاله ور شی
 غه خبری چه بی ستا له مخه کیبری
 په بیمارو سترگو تل پهی^۲ کښینوې شی
 د خوشحال په لیمو پښه کښیرده گستاخه

د خوبا له بی نیازی سل آوخه
 د یاری په کار و بار کښ فهم وکړه
 ځان او زړه صبر آرام ئې له ما یوړل
 که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه
 هر چه نن د محبت په اور ورپته شول
 ډیر بندی ئې د ذلفینو په کمند شول
 خوار خوشحال چه پکښ پریووت وتی نشی
 څه بلا یی د شهی چاه زنخه

د شرابو مستی زر شی نیست و هسته
 چه می نوم په جهان لار شو د رندی
 که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وی
 نه یاری شته نه خپلوی واره غلول دی
 د ښادی په امید اوسی په غم کښ
 د مقصود د گوهر په لوی درباب کښ پریووت
 په ادراک له قعره نه گوری ساحل ته
 د عاشق خاطر او خیال لکه درباب دی
 لا یزاله مستی نه درومی له مسته
 د رندی کار به نه پریووم له دسته
 د آزادو آزادی ده له السته
 چه خبر شوم د وگری له برسته
 تل په شپه پسی را درومی ورځ پوسته
 غواصان پکښ غوتی و هی په مرسته
 هغه کب چه ویره و وینی له شسته
 چه خپه ئې کله لوړه کله پسته
 د خوشحال له زړه د یار محبت نه څی
 لکه مینه د خپل بت له بت پرسته

د سبا نسمة! راشه^۴ و گلشن ته
 زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دی؟
 زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا
 د لیدلو په ننداره ئې نه مریوم
 ته خوبا، د شقایق په زړه کښ داغ ږدی
 قهر مهر د د ورځیو په منځ وینم
 کله جنگ و خرڅینې کړې کله مهر
 که د ما په مرگ د زړه دی دایم زه هم
 اوس د اور را باندي بل کړه په ستنه^۵ شه
 د گلونو انتظار دی شگفتن ته
 د گلزار له حاله څه وایې زغن ته
 زه دایم په سجده پروت یم ووثن ته
 که هر څو په څیر څیر گورم و دیدن ته
 چه په شن^۶ شین درومی و چمن ته
 د جبین تخته د ښی و لوستن ته
 زه په زړه ساده حیران شم هونبره فن ته
 ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
 چه لوگی د ننه نه وزی پیرهن ته

۱. د شاه د پوزی.
۲. پتی.
۳. محشی زندی تر لاندی کښلی ده، مگر په بله قلمی نسخه کی مخ لیکلی دی.
۴. زر راشه گلشن ته.
۵. تر دې کلمی لاندی محشی ناز او خیال کښلی دی.
۶. ستنه یعنی واپس او تر شا.

که تل ستا له لاسه توره د ستم وی
ما خوشحال قبوله^۱ کړې وگردن ته

د بڼایست په کار کښ نه لرې څوک سیاله
هونبره کبر خیال چه ستا دی د چا نه دی
ستا په تش لیدو ځما د رنځ علاج شی
تا ویشتلې یم پخپل گزار پوهیرې
پرې د صبر پهی بدم واره خسا^۲ کیرې
جگی جگی مانی مه کوه پخولا شه
خرخنبو فتنو د مرگ وته نیژدې کړم
راته گوته ښوروي نا خواله وایې
د خانی د توری ځای نشته په عشق کښ
معشوقې وته مری اوسه خوشحاله

د یار غم به په تنها صورت زغممه
چه دا اوسې مې غمازی د فراق دی
همیشه ئې پدا فکر درمانده یم
ملا مت ئې د عاشق د سر بگری ده
د هجران د آتش لا لمبی تازه شی
آشنائی له جدایی سره ښه ده
له طبییه خلق هیله د شقا کا
دا بیدرد عالم به نه را خبرومه
زه ئې ځکه په گریوان کښ توپومه
چه د خور خاطر علاج په څه کومه
دا بگری له سره چرته اچومه
خو د صبر اوبه زه پرې پورومه^۳
د مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
زه خسته د خپل طیب له لاسه مرمه
یاره ته چه جدایی جدایی وایې
زه خوشحال د دې خبری توان لرمه؟

دلریا پسره راشه
چه د ښهر ښایسته دی
سر تر پایه واره نازیې
په خورو خبرو شهده
چه د نه وینم هیڅ عیب
توره شپه د توری زلفی
د راتلو لاری د گورم
څه به وایم چه بې تا مرم
چه پسو تر و تازه ځې^۴
ای زیبا بشره راشه
تر هر چا بهتره راشه
ځما ناز پروره راشه
په خندا شکره راشه
تمامی هنره راشه
په ښه مخ سحره راشه
ای ځما دلبره راشه
ای په زړه خبره راشه
د چنډې شجره راشه
چه د نه وینی نور پروند شی
د خوشحال بصره راشه

۱. ما خوشحال ده قبوله کړې.
۲. محشی میانه ورته کښلی دی.
۳. یعنی بدبوی او متعفن.
۴. په خوله او په نفس سره اوبه څاخکی څاخکی پاشل.
۵. یې.

دواړه شونډې کره په بیارته
زه چه ستا و مخ ته گورم
گل له شرمه خولې پریردی
که می وار دربانندی جوړ شی
گله دا دربانندی^۱ بنایی
که وفا کا که جفا کا
آئینې و ته نظر کره

راز و چا ته کړی خوشحاله
چه د نه گوری څوک راز ته

د دلبرو په ستاینه
ناترسی د دیو گوره
زه به ولی هسی خوار وم
تل ئې خیال د تورو زلفو
چه جمال ئې را په یاد شی
د زړه سود د ده د قد کرم
نه سلام شته نه پیغام شته
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم
سپینه بریره نده غم ده
چه نه زر وی نه ځوانی وی
پدا هونبره ډیره مینه

چه خوشحال نده موندلې
دغه دی دغه غوښتنه

درسته شپه دی په کوڅه کښ مرم له سوره
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې
ستا د خوی د زلفو کار سره یو رنگ دی
حال د واره وار په وار راته معلوم شو
ځما یار چه میخوری کا په بدل ئې
لاس می مات شه که د نکرم رور بوره^۲
ځما غاړه په ژړا در پسی بوره
سر هوا لولی دا هونبره سمه کوره
تگه یاره په زړه تریخه په خوله خوره
ولی ما لره راڅه د دردو روره
پکښی زړه د خوار خوشحال دی چه خور^۳ نشی
ډمی ورو ورو د شهی زلفینی نموره^۴

۱. وربانندی

۲. گرویرنه.

۳. که ونکرم رور پور، په دی بدله کښ د سور، تور، پور، رور، نمور معاوی تحقیق غواړی.

۴. چه خور نشی.

۵. محشی ورته کښلی دی: یعنی برمنځوه.

دم به نه وهې له خپله زور زره^۱
 چه وټا وټه نيژدې شي هغه تور شي
 يو يو هور^۲ دی چه شاهين ځني آلوزی
 د صبا په ياد نشاط وی د گلوټو
 پيښکښی غواړی د اوبسيو مرغلری
 د خوشحال شعر حلوا دی د شکرو
 ستا په دا حلوا څه کار غل خوره خره

دواړه زلفی ئې پریشانی په خوشانه
 له مستی ئې سر تور گریوان شلیدلی
 په خمار ئې سترگی سرې وبله اوبستی
 سپینه خوله ئې ځما غور وټه نيژدې کړه
 زه خورې زلفینی ستا په پالنگ راغلم
 هر عاشق لره چه هسی شاه ور درومی
 حو پیالی ئې پیایی و ما نه را کړې
 چه له هسی رنگه حاله خبر نشوی
 عشق راغلی د توبې په ماتول دی
 که خوشحال غندی دی یار باده پرست وی
 تا به هم کړه د توبې خونه ویرانه

دواړه سترگی می چه ستا په لور دوخته شوې
 په ماښی ماښی ئې خوره مزه ئې اخله
 په لکونو په کروړونو د بها دی
 ما وې ته ځما د توری شپې خراغ یې
 چه لاله غندی دا هسی دلخوخته شوې
 چه لاله غندی دی خوشحاله
 چه لاله غندی دی دلخوخته شوې

ذری ته چه هسی برینې منوره
 وایې لار د ختو نشته و آسمان ته
 د عشق شور که د عاشق د زړه قضا وی
 هم د خلقو ملامت هم ستا ناسازی
 راز ئې ولی ښکاروه ښه چه په دار شو
 ویر می دا دی چه له کښلو به جدا شم
 زه به غور د ناصحانو په پند نه کړم
 وایې و مړه چه د زه له غمه خلاص شم
 د خوشحال ژړا په دا ده نور څه نه ده
 چه په مهر ورته نه خاندی دلبره

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښی نسته.

۲. که ئې وویښی.

۳. محشی ځاله ورته لیکلی ده.

۴. یعنی اوروه.

راشه که ئی اروی دا خبره ده نادره:
 مرم چه جدا کیری ته می روح یی که پوهیری
 بخت می مَرور شی چه په نورو دِ نظر شی
 هر حسن دِ ډیر دی د لیللا تر حسن تیر دی
 ډیری دی نگاری هوسی سترگی پری واری
 شونډی دِ یاقوت دِ غابن دِ دُر دِ زړونو قوت دی
 لام و بی ئی خبیینه چه بنه کنبلی شی در پیننه
 ډیر د ملک شاهان دِ چه د کنبلیو غلامان دی
 تل له ډیره خیاله خو پینې کړې له خوشحاله
 هم روغه، هم جنگ کړې، مهر جنه هم قاهره

راشه نیسی جانانه، د شرابو پیمانه
 معنی په چغانه، راشه بیا کنبیرده لیندی
 کور دی دا که بتخانه، پکنبی ټوله جوته ناستی
 پاس په سر د آشیانه، تور کارگه قمر تر لاندی
 گوره جوړ دام و دانه، زلف خال د هغې مستی
 په گیسو کنبیرده شانه، چه د مینکو بوی لا ډیر شی
 عشق مجنون کا فرزانه، شک گمان نشته پدا کنب
 ته عاقل زه دیوانه، څه مو روخ د ملگریه^۱
 دا غزل دی رندانه ما خوشحال ختک ویلی
 ما خوشحال ختک ویلی، دا غزل دی رندانه

رنگینه کالی اغوستی را بنکاره شه ناگهانه
 خدای دی تا له وریو سترگو نه وژغوری دلربایه
 هغه دم چه تورگیسو پخپل صورت باندی خپاره کړې
 ځان و زړه می هم چاپیر ور سره درومی ای نگاری
 دین و زړه صبر و آرام راځنی ولاړل اوس پوهیرم
 راته وگوره وځانده خوشحالی می کړه پر یوانه
 چه ټیکه په جبین کنبیردې او سینگار وکړې څو شانه
 خوشبوئې د خاصه مینکو په درست غولې شی پریشانه
 چه گهی په شین شین په انگن کنب شی روانه
 چه یو ځان دی راته پاتو دا به هم یوسی له مانه
 د یاری د آشنایی دودونه هیڅ له تا پت ندی^۲
 ولی څو کرم په خوشحال باندی خاوند کړې نادانه

زړه می بیا واله مجنون شه بنه چه شه
 هغه غم چه په مثقال په شیرشاهی و
 بی د یار د مخ له خیاله بل فکرت می
 د وصال په وخت می قد لکه الف و
 لکه قدر د وصال را څخه نه و
 پخپل یار پسی مفتون شه بنه چه شه
 اوس تر منو لا افزون شه بنه چه شه
 له خاطره نه بیرون شه بنه چه شه
 په هجران کنب لکه نون شه بنه چه شه
 چه په بخره می بیلتون شه بنه چه شه

۱. ته عاقل زه دیوانه څه مهرخ د ملگریه.

۲. دودونه پت ندی له تانه.

په هوا په اشتیاق ئې د سرو شونډو
 زړه هر گور په غیرو چارو مبتلا و
 زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم
 هیڅ مکتب له یوه فیضه خالی ندی
 عاشقان په عشق کښې هر کله زبون وی
 چه ئې توره د غمزې راته په لاس کړه
 چه ئې پښه د دلبرې په رکاب کړه
 د خوشحال زړه ئې شگون شه ښه چه شه

زړه را پسی سر شو راته وایی چه وئیره
 تش شه له خروشه، خو په تاکیری له جوشه
 ظلم جور ستا دی چه په نر ناحق پما دی
 سوی لوغړن یم، تل په آه و په شیون یم
 اوس خو بې پروا یې که زه و مرم بیا به وایی
 څه وایم چه څه کړې، سراسر واره ښه نکړې
 تله دی تیریده دی ښه له ها چا سره ښه دی
 کبر لوئی مکره چه دعا گتې هغه کړه
 ریږدی غاړې غړونه د خوشحال په فریادونه
 واوره واوره واوره راشه څه خو و کروهيږه

زه یو یار غواړم زیبا ښه
 ښایسته په شپږ جهته
 خو د ښهر ښایسته دی
 تن ئې ښه د گل تر پانیو
 دواړه زلفی عنبر پاشی
 توری سترگی توری ورځی
 تنگه خوله حقه د لعلو
 گبینه ئې سر د ژبی
 گلریزی کا په خبرو
 څړه نیاز و څړه ناز وی
 که می وژنی تیغ را واخلی
 که هوا ده د ښه مخ ده
 هر چه دا هوا ئې نه وی

دا غزل چه خوشحال ووی
 څوک به ووائی تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه
 ودانی ئې په ډیر غم په ځگر خون وه
 د بیدردو یاری ما غم کښله
 تندر تل په مناره باندې پیوزی
 حق نا حق ئې وچ لاندې وبله کښینول
 زه ئې واخیستم خونی مزی درو وه
 ویرانی ئې راشه گوره په څه دو وه
 چه می ولیدله سر تر پایه جو وه
 د خسوف بلا د میاشتی په پرتو وه
 ظالمی د اورنگزیب پره د لو وه

هغه تور هندو بچه به چرته غواړم
 چه ځما د زړه متاع باندي گرو وه
 د زړه نوي ښه ياران و خداي جدا كړه
 د خوشحال د زړه دمه په هغه نو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تير شه
 حيف دا چه د گلونو عمر لږ دى
 د بهار بلبلې نه راځي په سيل^۱
 هغه گل چه د حمل و په جوزا كښن
 خور ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره
 د گلونو لون واړه په بل پير شه
 په جهان كښن د اغزيو عمر ډير شه
 مگر زړه ئې د بهار له سيله سير شه
 ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونير شه
 په ما خوار باندي يا زهر يا گنډهير شه
 هونبره غم د بيلتانه لږي په زړه كښن
 د خوشحال له دله گڼبت د بهار هير شه

زړه مي يووړ^۲ يو خورد ساله
 په دوو زلفو عنبر پاشه
 توري سترگي ئې تور زاغ دى
 گلغذار ئې لاله گل دى
 تر ښه قد و تر قامت ئې
 تر ويل ئې نه رسيږي
 تر يانه پوري پوچي^۳
 ښايسته پري مثاله
 دواړه ورځي ئې هلاله
 را پيدا د باز له ځاله
 غاښ ئې در شونډي ئې لاله
 سبر هم بي اعتداله
 دلر با شيرين مقاله
 د خطا د ملك غزاله

د خوشحال معشوقه دا ده
 خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه هم چيري فرزانه وم فرزانه يم لا تر اوسه
 جدايي نشته وصال دى ځني بعد هم خيال دى
 چه راغلي په جهان يم خبر شوى پخپل ځان يم
 په عالم ځما خبري، خلق كا په نيژدې ليري
 چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال و چه نما شو
 ناوكي ئې د مژگان دى چه بلا د ما د ځان دى
 چه ئې ځان سره آشنا كړم له هر چا ئې شا په شا كړم
 هغه بحر چه محيط دى په افراط او په تفريط دى
 هغه شان له خپله ياره بي وكنبله بي رياره
 زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه
 تل بيخوده ديوانه وم، ديوانه يم لا تر اوسه
 له هغه چه هممخانه وم، هممخانه يم لا تر اوسه
 د رازونو خزانه وم، خزانه يم لا تر اوسه
 په وگړي افسانه وم، افسانه يم لا تر اوسه
 هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يم لا تر اوسه
 ورته عمر نښانه وم، نښانه يم لا تر اوسه
 له عالمه بيگانه وم، بيگانه يم لا تر اوسه
 دغه بحر در دانه وم، در دانه يم لا تر اوسه

ستا په ورد سر فرازو
 ستا ملالو سترگو پوچ كړ
 تل سجد دى د بي نيازو
 واړه كار د سحر سازو

۱. د بهار په سيل نه راځي بلبلې.
۲. زړه مي يووړي خورد ساله.
۳. بوځي.
۴. ځني بعد و هم خيال دى.
۵. چا.

ستا پوه وينا تيری کا
سپين او سره د دنیا دارو

تر هزار سخن طرازو
د عشق گنج د جانگدازو

د خوشحال وِيل هم وار وِي
راشی اي نوا نوازو!

ستا په سترگو کښ فتنې کاندې خوابونه
که ته زر حجا به ينيسي په مخ کښ
د جنت حوری که وگوری ستا مخ ته
که شعلي د را ښکاره شي له جماله
زه چه ستا د بيلتانه په لمبو وسوم
ستا د خيال ميلمه می ناست دِي په کوگل کښ
تا وې ما وِتا ته ډير ځله خوله درکړه
زو وِتا ته دعا کړم ته ښکښل کړې

توري زلفی دی هم ډير لري تابونه
را ښکاره وِي ستا جمال تر حجابونه
نور به واچوي له شرمه نقابونه
لور په لور به سر څرگند کا آفتانونه
نور می څه دِي د دورخ په عذابونه
تل می خوری د زړه د غوښو کبابونه
د ياری په کار کښ هم شي حسابونه
هم لتا ښائي دا هسي خوابونه

ته چه حال د زخپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښي کتابونه

ستا د زړه سختی می سر تر پایه وليدله
څه خورا ښکاره شوه په ځبل د سترگو ولاړه
نوره دنیا نشته چه څه وه را څخه خلقه!
ناز که کرشمې دِي که غمزې فتنې جلوې دِي
گل چه شگفته شي عندليب باندي نارې کا
ياد می هغه وخت دِي چه په شپه به سره ناست وُو
اور چه په ځان بل کړې پخپل ځان باندي لگيږي
تل گونه وهلې، هر زمان ساړه آهونه

سنگ به سينه وور کړی ستا له هسي سنگه دله
ما وې د آسمان برېښنا وه نه می بيژندله
وار په وار می واره په دلبرو وښندله
اوس می په دا کار کښ سره درست وپسندله
نشته يوه کښلي چه پرې وبولم بدله
شمعی به ژړا کړه، صراحی به خنديدله
اوس می دا خبره په زړه ښه ولگيدله
ما چه عاشقی کړه خود په ما به دا کيدله

سړې لمبې ئې بلی د خوشحال خټک په زړه کړې
سړې ختی اغوستی په دا لاری تيريدله

ستا د راغلو منت ډير لرم نسيمه
و صبا وته ئې هيڅ بيخايه نه دی
د بلبلو بې خودی بې ځايه نده
بیم د هجر د هر چا سره جار وزي
گل بلبل سره ښه وصل لري دريغه
کله وصل د خپل يار کله هجران وِي
د بهار په وخت چه گڼت د گلزار نکا
په بلبلو د گل بوی لکه وصال دِي
هر ورق ئې معرفت د کردگار دِي
کله هر لوری ته گل د بهار گورې

چه گلونه غوړوې ځما په سيمه
چه خبر شوم د گلونو له تسليمه
چه مستيري د گلونو له شميمه
هيڅ عاشق به خالی نه وِي له دې بیمه
که دا چار همیشه وِي مستقيمه
سرښته د عاشقی ده دا قديمه
هغه څوک به انديښنه لري سقيمه
که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
و هر گل وته کاته وکړه حکيمه
کله نه ويني يو گل پخپله سيمه

یو می یار دوهم گلزار ساز و ساقی شته
 نن می کومه اندیښنه له غین و میمه^۱
 د گلزار په اشتیاق دی په خزان کښ
 په خوشحال باندی کرم وکړه کریمه

له صفا مینا زجاجه	ساقیا آتش مزاجه
د همه زحمت علاجه	د شرابو پیاله را کړه
نه د درست جهان خراجه	نه یوه پیاله د میو
که می خونه سې تاراجه	زه او می ای محتسبا
که شاهي غواړې له تاجه	ورگدا د میخانی شه
د شرابو له رواجه	د رندانو بازار تود وی
یا د کار دی بی منهاجه	صومعې ته تله له دیره
بکښ ډیر دی ابتهاجه	د ساقی پیاله را واخله
مه جبینه، مخ سراجه	ساقی هر کله د وینم

د بلورو پیاله ډکه
 د خوشحال ده احتیاجه

خوله به ونسی له وازدو نه په خو	سپینو وازدو لره ورغله پیشو
د هندو په زړه کښ فکر د ټیکو	د عاشق په زړه کښ خیال د معشوقې وی
محبت ور سره نشی بې پیسو	د لولې پرتوگانې پیسه پرانزې
څه حاصل که بوعلی شی په کسو ^۲	په خالی کیسه به نه رسی تر کامه
چه زکوٰة خوری د کتاب په مسئلو	د هغو بخره خواری ده تل تر تلو
تر دا هسی گڼت زنجیر ښه دی په پښو	چه په هره کوڅه گزې هرزه کار شی

یو خوشحال څه زړه کباب ندی لاتنه
 تا د خلقو زړونه کښینول په لمبو

د غاښونو پریوتنه رسوایی ده	سپینه بریره د مردانو کد خدایی ده
پدا هیڅ زوروالی ندی برنایی ده	د سړی چه غاښ په ځای وی بریره سپینه
تر دا کله بریره ښه په ښه نایی ده	د خضاب ځوانی د چا ده د احمق ده
که په ځای ئې د چشمانو بینایی ده	زور سړی د زوروالی اندوه نکا
په معنی د خوړو زړونو مومیایی ده	زاړه مرد لره لیده د دلبر څه دی
لاس و دست ئې نه رسیږی پارسایی ده	شیخ به کله عاشقی له لاسه پریښوه
سپینی بریری سره وصله دانائې ده	توری بریری سره وصله نادانی ده
چه د ده د زړه د خوړو مومیائې ده	شیخ به ولی ننداره د کښلیو نکا
لا په زړه کښ ئې د کښلیو آشنایی ده	که خوشحال په عمر ولاړ تر اویا تیر شو

زور خوشحال چه د دلبرو دیدن غواړی
 د دلبرو په وصال کښې روڼائی^۳ ده

۱. غین و میم یعنی غم.
 ۲. کسه له قصې څخه مفغنه شوې ده.
 ۳. برنایی.

سپین نمری^۱ اغوستی په پښو سرې کونښی نو خطه^۲
 سل د سره کښینی وایه یو تر بل بهتری
 بخت غنډی ناگاهه ځما خوار کره سیده شو
 وایم^۳ چه که وایه زاری زه راوړم خپل کور ته
 راشه سر می پرې کره لا به ښه شم په وفا کښ
 ډیر په دریاب کله شی وایه مټ کا د وتلو
 لوړی لنډی نوروز ده خوشحال ده غوره کړې
 نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترگی د مستان دی ځما زړه ښیښه مهینه
 سپین سبا د گوره د تیکي په شفق بند کړ
 کښلی دی که گورې چه مخ پټ کله خرگند کا
 وایه به سبب د بد اصلاؤ د هنر وی
 مست په بهار راغلي په سرود دی گوتی کښیښوې
 چرته لوئیدلي نوم دی خپور په جهان نه و
 تل جام دی د شرابو ستا له لاس توبه په شونډو
 حیات لایزال به د حاصل شی که باور کړې
 د عشق^۶ د محبت د ناوی مهر ماسوا دی
 هر څو ئې که پټه، په پټیر کښی وی ساتلي
 کله منت اخلي د یوې گیلې ډپاره
 زانې بتی گوره چه په هر لوری غوغا کا
 هر چه دانایان دی په امان امان تیریری
 نوم به د هرگز په ژبه وانخلي په عمر:
 دا یاری دوستی چه ستا خوشحال ته شوه مینه

سر د سره بیا جنون را باندی زور شه
 که هر څو پندار کوی پروا پرې نکړم
 د ساقی د میو هسی شان اثر دی
 حریفانو په های های باندی نارې کړې
 هو دا کار د ازمینت ندی نور څه دی
 که گدای له لوړی مری علاج ئې نشته
 په خاطر باندی می ډیر داغونه جوړ وه
 خوب خندا د له خاطره فراموش کا

یا د مینی لیونې شوم خوی می نور شه
 دا هنر می و عالم و ته پیغور شه
 په ځمار کښی می دستار له سره خپور شه
 چه ساقی د میو داد کړ جام نسکور شه
 چه ځما بلا ځما د سترگو تور شه
 چه د دور د خواجه روزگار په پور شه
 ولی ستا له لاسه داغ باندی انځور شه
 د هغو چه د ویشتلی په چم کور شه

۱. یعنی کالی او لباس.
۲. دا بدله په چاپی نسخو کښی نسته.
۳. وایمه چه وایه زاری ما راوړی خپل کورته.
۴. محشی ورته کښلی دی یعنی ستا له شین خاله.
۵. یعنی د زړه سترگی.
۶. د زړه د محبت.

هر کالی چه د رضا پکښی مونده شی
د خوشحال خاطر می ښهر د لاهور شه

ستا په سترگو کښ فتنې کاندې خوابونه
که ته زر حجا به ینیسې په مخ کښ
د جنت حوری که وگوری ستا مخ ته
که شعلي د را ښکاره شی له جماله
زه چه ستا د بيلتانه په لمبو وسوم
ستا د خیال میلمه می ناست دی په کوگل کښ
تا وې ما وټا ته ډیر ځله خوله درکړه
زو وټا ته دعا کړم ته ښکنحل کړې

توری زلفی دی هم ډیر لری تابونه
را ښکاره وې ستا جمال تر حجابونه
نور به واچوی له شرمه نقابونه
لور په لور به سر څرگند کا آفتانونه
نور می څه دی د دورخ په عذابونه
تل می خوری د زړه د غوښو کبابونه
د یاری په کار کښ هم شی حسابونه
هم لتا ښائی دا هسی خوابونه

ته چه حال د زخپل عاشق غواړې په شرح
بویه دا چه خوشحال وکښی کتابونه

ستا له خاله می یو داغ دی په سینه
تا چه واغونښتې د خیال جامې رنگینې
یو گلزار پکښی ناگاهه شگفته شی
بې پدا چه ښایسته وو وټه گوری
ساقی نن له لاسه څه خو باده پریرده
د بادشاه د سره تاج ئې مخی ندی
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون یم
دا څه راز د مینی ندی په کوگل کښ

چه همیش را سره یار دی دیرینه
بله ستا په ډول نشته رنگینه
چه په مخ د مخامخ شی آئینه
په بل څیز می له چا نه کښېری کښنه
چه په سر کښ می خمار دی دوشینه
د درویش د سر ټوپی پشمینه
چه می نشته په ډیر قرن قرینی
دا می ینسې ده په زړه کښ گنجینه

می خوری لره شنبه خونښوی خلق
و خوشحال ته څه شنبه څه آدینه

ستا په غم کښ می آرام له زړه بیرون شه
همیشه په غاړی غرونه سرگردان یم
عاشقی سړی رسوا کا هاله و مری
گوره څو عالم به لاندی کا تر چلو
هدیره ئې د شهید په څنگ کښ بویه
په گلونو به ئې ړغ کاندی بلبلې
چه درست کال ئې بیا بیا وایم لا یو راز دی
په زر ژبه ئې ستایه واره یو راز دی

د غرخه غندی می خوب په څگر خون شه
پدا دور می درست ډول د مجنون شه
ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
چه روان می تر دا دوو سترگو جیحون شه
هر سړی چه مړ په توره د بيلتون شه
دا گلزار چه په بیاض ځما زرغون شه
دا یو راز تر دفترونو نه افزون شه
عبارت که مختلف شه یو مضمون شه

عشق خوشحال وټه یو هسی سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قیل له درسه ستون شه

ستا له خویه نه می خورینه ده اینه
که د زړه دی چه می مینه در ښکاره شی

ځکه هسی وهم کانی په سینه
راشه ونیسه و مخ ته آینه

چه د زه د ور ملنگ شوم خز به خه کړم
 کله کله راته گوره ستا نوکر یم
 خزینه د سرو مهرانو د شاهانو
 وایې ته کله په مخ ځما مین شوې
 چه ځما سره ئې ستا د پاره کاندې
 ماتیدل ئې هیڅ دشوار ندی که گورې
 د بادشاه په تخت و تاج پوری خدا کا
 انگوری ترخه شراب ور لره بویه

راته توره شری بس ده پشمینه
 راته بس ده هم دا هونبره مهینه
 ستا د راز لرم په زړه کښ خزینه
 ستا په مخ باندې مین یم دیرینه
 خوښ یم ستا د رقیبانو په کینه
 چه و کانی ته نیژدې شی آبگینه
 د درویش بوریا، توپې، پشمینه
 میخواران له گبینه لری گینه

ورځ هغه ښه ده چه ته پکښی خوشحال شې
 که شنبه که سه شنبه که آدینه

ساقی بیا د میو مهر کړه چه عید شه
 په هر لوری یو آفتاب دی ځلیدلی
 په هر څه کښ ننداره د هغه مخ کړم
 هم هغه دی همیشه ژوندون موندلی
 زمانه په خلقو هسی ازمینبت کا
 واره نخښی ئې په زړه وینم حضوری
 هر چه ستا دور د سپیو په حساب وی
 خط و خال په ښه جمال باندی یو دود دی

د رندانو د ښادو وخت جدید شه
 ښاپیرک ئې له جماله نه کور دید شه
 چه له ډیری پیدایې ناپدید شه
 چه د مستی د غمزې په تیغ شهید شه
 چه یوسف د قبطیانو زر خرید شه
 که اشنا په لیری حد له ما بعید شه
 په جهان کښ هم هغه سپی سعید شه
 نه چه حسن د خوبا پدا مزید شه

چه د نوم د خوار خوشحال په ژبه واخیست
 په درست عمر کښ خو نن ورباندی عید شه

سترگی ستا غړوی زړه
 چه دا خوله خوځوی دی دی
 چه څه کار په لاسو پښې کړې
 اوریده په دواړو غوړو
 چه نیکی کړې یا بدی کړې
 چه خدا کړې یا ژړا کړې
 دواړه کونه لکه تن دی
 زړه بې چون و بیچگون دی

سترگی ستا پتوی زړه
 ژبه ستا ویوی زړه
 دا هم ستا ښوروی زړه
 هم پتا آرووی زړه
 واره تا سندوی زړه
 خندوی ژړوی زړه
 کار د تن جوړوی زړه
 څوک دا غوښه گڼی زړه

د خوشحال په زړه کښ یو دی
 څوک ئې څه لتوی زړه

شپه د بیلخانه ده پهر پهر کال پما شه
 رایسی گلزار ته وار په وار ننداره کاندی
 پیغام راوړی د وصل عجب ښه راځی په مهر
 په وخت د مشغولا د گلو کله آواز کاندی
 په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلی

بانگ دی د چرگانو په هزار هیله سبا شه
 وار په وار پرې تیر شی اوس که گورې وار ځما شه
 هد هد د یار له لوریه نن پما باد صبا شه
 چه درومی له گلزاره په چیغار چیغار طوطا شه
 ځما د زړه طوطی دی چه نن گورمه گویا شه

رنگ چه باندی پریوزی آئینه د زړه تښی شی
 زړه د خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شیرازی که بنه خوراک و واروه تیر شه
 که خپلوی د زن فرزند وه حال ئې دا دی
 که منصب و که خانی که سرداری وه
 فرش فروش نقش و نگار د محلونو
 چه له بنکاره به په خیال راتلم و کور ته
 خپل پردی نیکان بدان له هره لوریه
 تار په تار د اکوړ خیلو کډی ولاړې
 اوس ئې روخ د ملنگی د دوهی دی
 د خوشحال چه سرای اوتاک و واروه تیر شه

شل کارونه پریوده ننداره ئې د جمال کړه
 کنبینه په انگن مخامخ چه ورته گورم
 راغلي و بازار ته درست وجود کړه لکه کسی
 تله دی تیریده دی بنه له هر چا سره بنه دی
 واره ورکول د جهان گوره عاریت دی
 بی د یار له مینی چه به کور د دنیا جوړ کا
 ته هغه رستم بی چه شاهان د طلبگار دی
 الف د دی سرینبی ستا په میم چه درته گوری
 نور خلق پخنبو دی چه پرې بار نشته د مینی
 بار لری د مینی ناز و نیاز په خوار خوشحال کړه

بناسته نه دی بلا دی آشنایی ئې ده له غمه^۱
 زه نارې وهم عالمه، عشق یو یم دی په موجه
 الحذر له هسی یمه، چه عالم پکنبی فنا دی
 دا دریاب روغ دی له دمه چه ساحل ئې لیده نشی
 ډیر غرقاب دی تر قلمه، نه زیارتیری نه کمیری
 تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدایم کنب
 چه دعوا لری محکمه، هغه دُر ورپسی غواری
 چه بها لری اعظمه، هغه دُر ئې بنه جمال دی
 چه خوبی ده باندى تمه، په جمال ئې زلفی مار دی
 خبر دار ئې یم له سمه، په خو قسم تور ماران دی
 شوک د دم دی شوک بی دمه، هغه مار خوشحال خوړلی
 هغه مار خوشحال خوړلی، چه ژوندی دی تر دې دمه

بنه بونه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه
 د صحبت په زموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه
 په وصال د یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله
 له نیکانو همنشین له بدانو په زړه خوړینه
 د میلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره
 پاکیزه په زیست روزگار کنب په بنه بوی باندى مینه
 کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
 چه له یاره نه جدا شی، هم غمجنه هم خیرنه
 له موروالی ئې توبه کا که ئې مور وی دروغجنه
 حق د چاری په خای راوړی، په رنخور باندى پوښتنه

۱. په دې بدله کنبی صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوی دی.

پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولی کښ نور لحن
پرستاری ترې خوشنودی، ښه د هر چا په ساتنه^۱
که دا هسی څوک پیدا شی د خوشحال په لاسو راشی
هیڅ تفصیر به ئې ونکا د یاری په پالنه

ښه ښه بخ دلداره
چه کنم چه چاره سازم
به که گویم از فراق
نکند بدل سرایت
تو چه سنگدل نگاری
په عاشق بی سروپا
به نگاه گاه گاهی
ای نگار من حذر کن

وفا جویه غمگساره
چه د زړه^۲ کرم را کناره
چه می زړه شو پاره پاره
که زاری کوم بی شماره
چه می ست وکړه ننداره
ستم مکړه ستمگاره
مهر کړه د خدای د پاره
د ویشتلئو له آزاره

نرود ز درگه تو!

که خوشحال شپړی سل واره

عجب کار دی ستا د شونډو
پرې پنډو دی د خوانانو
په کالونو له ما نه څی
لکه ستا زلفینی زړه می
د یمن یاقوت آبدار دی
په صورت کښی می ځان څه دی
په هجران کښی سرې سرې اوښی
ځکه ځان هسی عزیز دی
چه د خضر ترې مایه ده^۳
ځان بی ستا له شونډو پائی

ښه روزگار دی ستا د شونډو
څه دربار دی ستا د شونډو
بد خمار دی ستا د شونډو
په کنار دی ستا د شونډو
که آبدار دی ستا د شونډو
یو یادگار دی ستا د شونډو
دا نثار دی ستا د شونډو
پرې گزار دی ستا د شونډو
خشمه سار دی ستا د شونډو
شرمسار دی ستا د شونډو

د خوشحال خټک په زړه کښی

انتظار دی ستا د شونډو

عیب جوی سره می هونبره ده کینه
خدای د ما بیغمه نکا په دنیا کښی
ساقی څو خمار شکنی پیالی راکړه
دا یم زه ورپسی سر یم که ئې مومم
نن ئې مکړه تفحص وایه چه نن دی

و به نه نیسم و مخ ته آئینه
زه او غم سره یاران یو دیرینه
چه په سر کښی می خمار دی دوشینه
په دوران کښی مونده نشی خزینه
که ئې بیا مومې په قرن قرینه

لاله ځایه چه خوشحال په جهان راغی
د لاله غندی ئې داغ دی په سینه

فراق څه رنگ را اوردده کړه پما نن شپه
په فراق کښی می په سترگو خوب حرام شه

د جوزا شپه ئې یلدا شی په غمجن شپه
په هیچا باندي ورمشه د لیچن شپه

۱. ستنه.

۲. چه د زه کرم.

۳. چه د خضر تر ماء به دی.

چه ريبار ورته پيغام د وصال راوړي
 د فراق په شپه اميد د وصال څه دى
 د دوهمې ملنگ هم تيره كړه دوهمې ته
 روغ عالم بې غمه خوب كا خبر ندى
 و وصال و ته هجران دى ورنپولى
 ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر
 دا نن شپه چه په خوشحال د فراق راغله
 وړ د نشي هسي سخته په دښمن شپه

قربان د تر نامه شم محمد ﷺ پيغمبره
 ادم كه د پدر دى په معنى كښن ستا پسر دى
 د نوح نجات له تا و د طوفان له امواجونو
 چه خلاص شو له كشتنه اسمعيل مړ ئې قربان كړا
 موسى په كوه طور د تجلى طاقت را نه وړ
 موسى ته څرگند نه و و عيسى ته ښكاره نشو
 اول ثنا د خدای بنايي بيا ستا ثنا ده غوره
 تر وارو مرسلانو مقدم مؤخره
 گلزار په خليل اور شو ستا له رويه اى سروره
 چاره د ده له حلقه ستا اروا كړه لره بره
 تا وليده د سر په سترگو خپل مولا بهتره
 په قاب او په قوسين په هغه اسرار خبره
 ستا صفت به خوشحال خو كاندې په ژبه
 انه وانت المولا و افضل تره

كه په هند كښن نشته سپينه
 خدايه ته و ماته راكړې
 به دوو زلفو عنبر پاشه
 چه هر ځاى و ته ئې گورم
 هوسناكه ښيوه گره
 د يارى په علم پوهه
 هوسى سترگه مه جبينه
 يوه سبزه نمكينه
 په دوو شونډو شكرينه
 ښايسته كښلې مهينه
 شوخه سنگه زړه سنگينه^۲
 سخندانه نكته چينه

ورځ و شپه كا ځنى چارى
 په خوشحال د كښلې مينه

كه دا ستا سترگي را و جار باس م ځان ته
 يو زمان مى كه دا ستا ليدل نصيب شى
 طبيبان د خپل دارو وړ څخه كښيږدى
 كفرستان د شاه د تورو زلفو گوره
 چه په ما باندې تيريږي ستا په عشق كښن
 په جورا^۳ بورا به هم نكا و تنه
 اول ښه شهير پيدا د الوتو كړه
 په فراق د ښو يارانو چه ډير ژاړم
 چه پخپله افغانى ژبه نادان دى
 له ښادى به نور شا كړم و جهان ته
 نور به سترگي پورته نه كړم گلستان ته
 تا ويشتلى مننه نه كا و درمان ته
 چه په څه رنگه تاويږي و ايمان ته
 خدای د هسي حال پيښن نكا مسلمان ته
 عاشقان كله خالى دى و سهمان ته
 بيا له پسه الوته كړه و اسمان ته
 دواړه سترگي مى پيغور كا و باران ته
 په توركي خبري څه واښي افغان ته

۱. شو.

۲. دلنشينه.

۳. دا بت عينا وليكل سو، په ټولو نسخو كې دغسې دى، اما معنى ئې نسوه راته ښكاره.

ما ئې دواړه شونډې بيا موندې په کور کښ
 هغه شونډې چه ځايي بې پانې سرې دې
 نور د لعلو لره درومي بدخشان ته
 هغه شونډې څه حاجت لري و پان ته
 له خوشحاله ئې بهرام غندي پيدا کړ
 دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

که دیدن شوی بې نصیبه
 په پرهار می اور بلیبری
 ما به ولیدې حبیبه
 دارو مه سیخه طبیبه
 تر منځ څه غواړې رقیبه
 بې پروا دې له ادیبه
 څه ویل کړې بې تقریبه
 و عاشق و ته ناصحه

تر فرهاد تر مجنونه
 په خوشحال پینښه عجیبه

که گذر په خیر آباد وکړې نسیمه
 په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه
 یا دی گشت وشي د سرای د سیند په سیمه
 ورسره ځما د لوریه څو تسلیمه
 ولندې ته وینا ووايه حلیمه
 په گنگا جمنا به نه و له قدیمه
 د اوبو بلا ئې لا بده عظیمه
 هم د هر کوهی اوبه ندې بې بیمه
 تری توبه که واره ډک دې له نعیمه
 په کریابو کرم کیږي له کریمه
 د پرهار ئې چه کمی وشي له ریمه
 دا چه اوس ورځنی لیری دې دوه نیمه
 هر افعال چه صادر کیږي له حکیمه

همیشه به په هند نه اوسې خوشحاله
 عاقبت به عاصی ووزی له جحیمه

که ناگاهه را ښکاره شي هغه خوبه
 رقیبان نه سرنگون له غمه پریوزی
 هر زمان په نوی غم اخته شوم
 د یوسف د مینی لاف واره عالم کا
 که لا څه درته د سرومال وجود وی

ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
 که د نوم په ژبه نه اخلی محبوبه

که هیڅ نه وای چه ویل راشی له یاره
 سره لاله په هغه مخکه شگفته شي
 د غمزې په تیغ می وژنی زه دعا کړم
 چا وې خپل نتلی کښی چه ئې په یاد وی

تول د یار مهر په لاس را کړه ریباره
 چه خولې د باندي اوری له رخساره
 چه ځما په خون ئې مه نیسې دا داره
 بخته وخت دې چه ئې ونه وزم له شماره

یوه شنه پانې خپل بخت په لاس را نکړه
 په آواز آواز کښ هسی لیونی شی
 که ئې درست په سیند کښ ډوب کړې هم به سیخی
 په وژو د عاشقانؤ هسی خغلی
 خلق خو گلونه وړی له دې گلزاره
 چه خبر شوم د عاشق سپی له کاره
 چه سیخل ئې په نصیب شوله روزگاره
 نیم بسمل ئې په خای پریښوم له تلواره
 چه ئې ستا په کوی کښ خای ونیو نور مور شو
 د خوشحال خاطر له باغه له بهاره

که اغزی وی ستا له لاسه
 د زرگوټی سر می ته یې
 چه به بل تر تا را تیر کړم
 که د نورؤ سره خاندم
 له مانیه به د ورم
 که خوک تا غندی ښکاریری
 تر هغه به نادان خوک وی
 د اغیارؤ سره خاندنه
 په خوشحال تندر پریباسه

که عالم وته دلخواه بادشاهی شوه
 د تقوا په کار و بار ډیر خبردار یم
 شاهدانو ته د خضر عمر غواړم
 چه له خایه ئې گناه لره پیدا کړم
 یار می ولیده له ورايه شکر دا دی
 لکه ستا کسی په خوارؤ برابر شی
 زه د یار په جفا هیخ آهونه نکړم
 ستا د سرو شونډو په دور می حلال شول
 سر بازی یا د پتنگ یا د عاشق ده
 بخته دا ځله ئې راوله تر غاړی
 عاشقی و ما ته لا عالی جاهی شوه
 ولی څه کړم چه نصیب می گمراهی شوه
 حیف دا دی چه د عمر کوتاهی شوه
 که نظر وکړې ځما بیگناهی شوه
 چه قبوله می دعا سحرگاهی شوه
 د طالع تر روڼا ښه دا سیاهی شوه
 راته غم د رقیبانو بد خواهی شوه
 ښه چه اوس روا د میو مناهی شوه
 یا قسمت د مجاهد یا د سپاهی شوه
 چه بیړی می پدرياب کښ تباهی شوه
 که خبر له حاله نه وی څه به ښه و
 و خوشحال ته غم دا خپله آگاهی شوه

که په زړه کښ د د یار مینه خایی ده
 مخ ئې کله د یوسف غندی زیبا دی
 چه ئې رای د خپل خاطر وی هم هغه کا
 که د زړه وی چه دا خور خاطر می روغ کړې
 زه او ستا د دواړو شونډو می هغو زده
 د معشوقی په ترخه کښ ډیر خواره دی
 چه په خلقو کښ دورخ دورخ یادیری
 په پیغور په تور په زور به ځنی نه ځی
 سکه ناحقه د له غیرو آشنایی ده
 د یوسف تر مخ ئې زیاته زیبایی ده
 په دلبرو مسلمه خود رای ده
 د لبانو مچه را کړه مومیایی ده
 چه ئې نن په لاس نیولې پارسایی ده
 چه ئې گورې نیکنامی ئې رسوایی ده
 بل دورخ په جهان نشته جدایی ده
 د هر چا چه خپله بخره شیدایی ده

دَ افسون دَ سحر کار دا هسی نه وی
دَ خوشحال په زړه کنب دا مینه ځایی ده

که په زغرو په چپو کړې نیزې خوره^۱
د هر چا سره خوره ژبه باید ده
واړو د ورو سره فوج د سپرو نه وی
یاوه گوی دراز زبان مه شه که گوری
چه نیکی در څخه نشته واره کوره^۲
په خوره ژبه ما هم وزی له سوره^۳
په جهان کنب لبری نه دی تشی دوره
بیهوده خبری مکره پوچی بوره^۴
د غفلت په خوب بیده په غفلت تللی
د خوشحال خورې خبری نه دی کوره

که رشیینی محبت کړې مه ناره
د رسا ویشتلې کله توان د برغ وی
په معنی کنب جدائی نشته وصال دی
په هجران کنب هغه هسی شان وصال شته
دا دیدن لکه په پتو سترگو کیږی
لیلا پلار کره په سل پردو کنب ناسته
پسله مرگه هم جدا نه وی رشتینی
د رشتینی مینی ډار د زوال مکره^۵
په یوه ناره بیل شوی یار وژاره
په فراق کنب نارې مه وهه له باره^۶
د آشنا په غم کنب خوښ اوسه تل ویاړه
لکه څوک له خپله یاره لاس تر غاړه
دا دیدن له وازو سترگو نه مه غواړه
مخامخ وه و مجنون وته ولاړه
په یوه لحد کنب ورشی سره دواړه
چه رشتینی عشق لری سلام په واره
د یار غم د خوشحال له ډله نه ځی
د فانی دنیا خوښی که لاره لاره

که غواړم نه بی مومم هسی تا غندی مهوشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره
دلنوازه سر فرازه چم بازه عشوه سازه
سر بلنده خود پسند^۷ خود نمایه دلربایه
طربناکه تل بیباکه گریوان جا که تش تا پاکه
د زلفینو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهی گیر شو
کله وی چه خوشحال خلاص شی له دې هسی رنگ نخوشه
خنده رویه سنبل لمویه کلعداره پیاله کشه
آهو چشمه خوره خشمه مهرجنه منقشه
تیز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
د عاشق د ځان بلا په رنگ زیبا په خوی آتسه
زړه ئی سخت لکه آهن په مخ یوه آینه بې غشه^۸

که مردی د په دستار ده په منپوسه
کشکی زه د نا مردانو په شمار وی
د لوهر گلونه ښه دی تر نلگوس
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطله وی
سکه مردی د مبارک بریتونه پوسه
چه فارغ وی له ارمانه له افسوسه
ولی بیا چیری لوهر چیری نلگوسه
منافق سری بترگنه تر کوسه

۱. دا بدله په چاپی نسخه کنب نشته.
۲. محشی ورته لیکلی یعنی عیجن او دروغ.
۳. یعنی سوری.
۴. سید راحت لیکلی، چه بورې پزیرې کړی ته وائی، په قندهار کنب بړی بولی.
۵. یعنی د گولی خراش او زخم.
۶. نشته.
۷. هنر منده شکر خنده.
۸. تپاکه.

په دروغ په نا راستۍ کښې ډیر غم دی
 چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه
 د رشتیا روزگار کوډه بی غمه اوسه
 د اغزیو سره گل لری پلوسه^۱
 په جهان کښې بد خوږی واره دورخ ده
 د خوشحال له دله خوی د بدیو یوسه

که ملیح یې د زړه مینه په ملیح کړه
 د بهار گلونه ډیر دی واره گوره
 چه د زړه دی چه د مخ ثنا ئې وایې
 مسیحا د رنځ و هر لوری ته ډیر دی
 له ازله ئې رند رند زاهد زاهد کړ^۲
 په حسد په رخه څه ځما پروا ده
 زه که بد یم هم د یار د سترگو تور یم
 د توبې دریاب ئې تا لره پیدا کړ
 که قبیح یې درومه چاری د قبیح کړه
 چه د زړه وی هغه گل پکښې ترجیح کړه
 د بلبلی غندی خپل زبان فصیح کړه
 د خپل رنځ دوا دوخته په مسیح کړه
 زه به ډکی پیالی اخلم ته تسبیح کړه
 چه د پته کینه کړه اوس ئې صریح کړه
 و هر چا و ته ځما د عیب تشریح کړه
 د گناه له تور یو ځان لکه صبیح کړه^۳
 دا د سر په سترگو مه گوره خوشحال ته
 که د زړه سترگی لرې ښه ئې صحیح کړه

که می یو ځله رسد وشي تر سینده
 نه به سترگی د سړی په چا خورې شي
 د پیلو پانی خوره په غره کی اوسه
 په هغه بازار به څو، سود و سودا کړې
 ای وروستی عقله دریغه که پخوا وی
 نور د مه وینم په تورو سترگو هنده
 نه ئې ما ته په اوبو شي د چا تنده
 نه چه پان د هندوستان خورې ځما جنده^۴
 چه کارگه پکښې قدری دی تر شهنده
 ما به ولی پخپل ځان کړه هونبره شنده
 هر چه وشول هغه واره در بخښلی
 اوس خوشحال په لاس مه نیسه نا پسند

که نیمگړې پیاله را کړې ساقی تا زده
 د شرابو په مستی بې خوده ولاړې
 د بابا په رضا څه جنت به مومې
 زه د وخوروم په مار د تورو زلفو^۵
 همگی مدار په نیت دی باقی تا زده
 که له سره نه د پریوزی تا قی^۶ تا زده
 روایت می درته وکړ عاقی تا زده
 حال می خود وینې په سترگو راقی تا زده
 د خوشحال غندی همیشه په ځان ناچاق یم
 ته چه تل په صورت چاق یې چاقی تا زده

که نیولې زرکه باز پریردی له چنگه^۷
 ور په ور کلی په کلی پسې گرزه
 گل که هر څو ښایسته دی پدا باغ کښې
 زه هم له لاسه پریردم شوخ و شنگه
 درویزه که د دیدن مومې ملنگه
 که ئې وینې بیا اغزی لری له خنگه

۱. ثوه د غره افزنه ونه ده.
۲. له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.
۳. په توریو تور یې ځان صبیح کړه.
۴. یعنی ځما گله.
۵. طاقی.
۶. زه ئې وخورم په مار.
۷. دا بدله په چاپی نسخو کښې نده راغلې.

چه د توان رسی په لوی دریاب کښن گرزه
 عاقبت به ککړی ورباندې کښیردې
 پند گویان چه عاشقانو ته پند وائی
 تر سهار می د یاره سره ناز و
 هغه یار که په پالنگ را سره نشته
 چه ئې زړه د معشوقې په مینه مست شی
 لیونی به لیونی نه و عالمه
 که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه
 د عمزې په تیغ ئې خورښه یې خوشحاله!
 مړنې په روغ صورت نه ځی له جنگه!

که هوبنیار دی که نادان دی که ساډ که غله
 یو په غم شریک یار نه وینم په ملک کښن
 د میریو غنډی یون دی و دانو ته
 چه امید د میریو نه وی و دانو ته
 خپل ویشتلې غرخه مه پریرده خوشحاله
 ځای په ځای ئې وینی توئی دی په پله

که یو ځله مخ ښکاره کا له نقابه
 لاله گل به ئې له مخه خوبی پور کا
 خلق څه لره تهمت په زمانه ردی
 د خمار په علامت ئې سترگی سرې دی
 د خاطر وینی ئې نوش په ځای د میو
 خاصه مرگ د معقوې د مقتولانو
 ځما زړه قبله نما شو نه جار وزی
 په وعده ئې زړه خوشحال مکره خوشحاله
 د وفا طمع څوک نکا له حبابه

گم گشته او گم گشته سره رفیق شه
 د شرابو جام په لاس شاهد بازی کا
 یو ئې اصل سره دوه او یا مذهبه
 عشق څه هسی آسان ندی هونیره خلقه
 د آسمان د ستوریو هم و بله فرق دی
 چه توفیق ورسره مل شه کار آسان دی
 آزاده به له چا طمعه امید نکا
 د غلیم مهر په هیچا باندی نه وی
 و خپل بخت و ته تسلیم کړه چه غلیم دی
 نور که سل پیالې آخلی دی د سل څښی
 چه خوشحال د باده نوشو په طریق شه

گوره دَ یار مخ ته بیا لیمه پرې ولوه
 دا دَی هغه مخ چه په هجران کښې پسې ته مری
 لویه پینښکښې دَ په وصال کښې درته وایم
 زه دَ بیلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم
 تندر دَ رقیب په کور پریوزی قهقهه خاڼده
 یو ځله چه زړه دَ چا په مهر مینه بند کړې
 کېدی دَ زړونو ستا دَ مخ په لور روانی
 زړونه دَ بدرنگو رقیبانو ویلوه
 اوس ئې په وصال کښې دواړه لوریه کښلوه
 دُر ئې په لَمَن کښې ورته گوره تلوه
 خدای له خپله یاره هیڅ یار مه بیلوه
 سپینه آئینه دَ ششت خپل یار ته ځلوه
 شرط دَ یاری دا دَی زړه بل ځای مه نښلوه
 واره ملک بوستان دَی په هر ځای ئې ملوه
 درسته دله خپلو نمریو و ایستم خوشحاله
 یو دَ غاړی هار می دَ گلونو مه شلوه

لا منت لرم پدا هم له اسمانه
 په تیراه په سوات په خوره ور په ور شوم
 لکه گوی هسی په حکم دَ چوگان یم
 سر نوشت می له ازله مگر دا و
 قدیمی دَ پښتنو جهل خرتوب و
 که رشتیا وایم شیر شاه دا هسی نه و
 پښتانه چه بی ننگی کا څوک ئې څه کا
 دَ خټکو دَ نفاق له ناپوهی
 چا ته وایم څو به کښم څه هونبره ندی
 ننداره دَ ابا سیند له میر کلانه
 بیا می کوم لوری ته ته بیایې اسمانه
 درست وجود پرهار پرهار یم له چوگانه
 زه به څه لره مانه کوم له چانه
 اوس په طمع په حرص درومی له میانه
 لکه مور یو نه پیدا له کوهستانه
 گورستان لره به درومو له ارمانه
 یا چه غم لغرم له خپله خاندانه
 چه تمام شی له مذکوره له بیانه
 دا داغونه چه خوشحال لری په زړه کښې
 رغیدل به ئې په تا کیری سبحانه!

لکه زه یم پیدا شوی پدا مینه
 دَ قصاب چاره په غوښو هسی نکا
 درست عالم را باندي غاو کا زه حیران یم
 په یوه تن کښې دا دواړه توکه نه وی
 نه به بوی دَ مښکو پت شی په نافه کښې
 ما په سحر په جادو تقصیر ونکړ
 په ژړا می به دوه سترگی وچی نکړې
 لکه زه یم پیدا شوی پدا مینه
 دَ قصاب چاره په غوښو هسی نکا
 درست عالم را باندي غاو کا زه حیران یم
 په یوه تن کښې دا دواړه توکه نه وی
 نه به بوی دَ مښکو پت شی په نافه کښې
 ما په سحر په جادو تقصیر ونکړ
 په ژړا می به دوه سترگی وچی نکړې
 لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
 کشکه نه وی دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه^۲ ستا دَ زلفو تاب شته
 لکه ستا دَ خوله بوی دَی
 ستا دَ مخ ترې خال به په وی
 لکه زړه ځما ستا شونډی
 که و نمر ته خاته گران دی
 په سنبلو کښې هم تاب شته
 هسی هم په ملک گلاب شته
 په خطا که مشک ناب شته
 نه کباب شته نه شراب شته
 دَ زلفینو ئې طناب شته

۱. یو راز رسول دی، چه هنداره پکښې وی. په یوه نسخه کښې شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې ده.
 ۲. د لکه پر ځای کله ښه ورسره لگیږی.

چه کاته د په حساب شول
 کنبلی ډیر وه ما ته یار کړې
 کل پما شهد شکر دی
 مجنون مړ ندی ژوندی دی
 د هجران په شپه مرگ غواړم
 چیری نه په بل مرگ و مرم
 چه می وژنی کوز به گورم
 ما خپل خون ورته پل کړی
 د چا می په کار ندی
 دروغجن یم که دا شعر

دا غزل چه خوشحال ووی
 نن ئی چا خخه خواب شته

له حاله ئی خبر شه که شته شته که نشته نشته
 که لږه ده که ډیره واړه ونیسه په تیره
 د عمر خه اندوه کړې خه اندوه دی که ځان پوه کړې
 بادشاه د بحرو بر یې، که قانع په خشک و تر یې
 که دُر دی که گوهر دی که گلونه که شجر دی
 بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې
 مه ژاړه مه پرې ویاړه غم بنادی پریرده دا واړه
 بلا دی چه ټولیری په هیچا نه پاتو کیږی
 له یاره مهر غواړې که ئی نه مومی نور ژاړې
 که وصل که هجران دی دواړه ما وته یکسان دی
 خو سعی خو طلب کړې اندیبنی په روز و شب کړې
 لږ عمر ډیر غمونه په زړه هونبره ستمونه

پخپل هنر نظر کړه خو ژوندی یې خپل هنر کړه
 خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د یار دی نمر خو هسی وی کنه
 د عالم ډیری خبری لور پلور توری لښکری
 بې د عشق له شور و شره چه هرگز ځما له سره
 چه ئی رییم عمل لا کا چه ئی ورک کړم ځان پیدا کا
 تا وې درومه نوم می زیر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
 و هغه ته می سر کوز دی چه معلوم ورته رموز دی
 پدا باغ کښ یوه ونه تل تازه تره برخنه
 چه آزاد مریی ور درومی خپل مراد ور ځنی مومی

په یوه زمان تر یاره ورشی راشی خو گزاره
 د خوشحال خاطر تیز پردی پر خو هسی وی کنه

لا یزاله پادشاهی که چا موندله
 جام د میو را پلاس کړه ساقی گوره
 کیخسرو به و خسرو ته نه سپارله
 په هر لوری دا ځما د غم کرله

په امان امان یوه لا تیره نه وی
 ډیر په باد ولاړل د تا غُنډی باد وږی
 جام و ساز ساقی بهار واره اسباب شته
 په جهان د نیکو نوم بویه خوشحاله
 په زمان زمان بنکاره کا فلک بله
 ته ئې وروستو دُم کره یې خُما دله
 صراحی ولی خالی وینم له مُله
 چه یاد گار به وی تر تلو هم تر تله

لور په لور می په جهان گریوان پاره شه
 چه می پته په لستونی کښن نوشله
 دا څه زړه ندی چه اوس مهر پما کا
 چه د عمر څه مایه تر واپړو تیر شوم
 اوس به کوم ارمان کوم سوبه می وشوه
 د هغه قدر لرم ترې به څاریرم
 اوده بخت وته می ډیری نارې وکړې
 جدائی ورځنی مرگ دی سړی و مری
 کور په کور می د رندیه کار بنکاره شه
 د هغې پیالی جهان په ننداره شه
 راته نرم هغه سخت سنگ خاره شه
 د خوبنی ملک خُما په اجاره شه
 چه رقیب د یار له وره آواره شه
 چه په غم کښن چاره جوی د بیچاره شه
 وینن له خوبه په وروستی نری ناره شه
 د بتانو وصل عمر دوباره شه
 که خپل ځان هونباره وی هونبیار به نشی
 اوس خوشحال د لیونیو په شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه
 بل خیال فکر ئې نه وی بی د یار له رویه مویه
 د مخ ثنا ئې وایم د زلفینو ئې صفت کړم
 یو ښه نظر چه وکا، سرمایه می د ژوندون شی
 د منبکو د کافورو خوشبوئی به تر قربان کړم
 د منبکو گل قندی به ئې خوشحال ترې صدقه کا
 که ته می سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه
 نه خوب نه می خوراک دی نه آرام په ورځ و شپه
 د زړه په حال خبر یم زه مدام په ورځ او شپه
 په خوله که په خامه وی صبح و شام په ورځ و شپه
 کافی دی خلوتی ته یو بادام په ورځ و شپه
 که ستا له لوریه راشی یو پیغام په ورځ و شپه

لیونی شول پښتانه په منصبونو
 د کنگاش علم د چا دی د تورزنو
 د کنگاش له علمه هیڅوک خبر ند
 پښتانه لره لوی عیب دی که ئې گورې
 شرم ننگ نام و ناموس ئې په یاد ندی
 د مغل سره لیده په طمعه مکره
 ختک واله بلنځه ښه خُما تر ملا ده
 د بادشاه د زندان شپه خُما په یاد ده
 پښتانه که جنگ مغل سره په تیغ کا
 خدایه ما ژغورې له مسی غضبونو
 لکه څوک لولی قرآن په مکتبونو
 خبر دار یم د هر چا په مشربونو
 چه نازیږی د مغل په لقبونو
 خو ویل کا د منصب د ذهبونو
 که کیدی چیری په نورو سببونو
 نه ښیوه د نوکری په قصبونو
 چه تمامه شپه می تله په یاربونو
 هر ختک نیوی مغل تر جلبونو
 د ختک د ننگ جرگه نشته خوشحاله
 را وتلی دی له کومو نسبونو

ما پت درله کوگل کښن همیشه اسرار د زړه
 له پښې اغزی مشکل دی په حکمت له تلی خیژی
 آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار د زړه
 دانا طیب باید دی چه وکارې خار د زړه

دَ نورو تونگری که دَ دنیا په سیم وزر شی
دَ شونډو دارو ورکړه که ئې ته په رغول بی
که ښه دَی هغه زړه دَی چه مین په هیچا ندی
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ
دَ یار مهر تر ما راغی دما مهر تر یاره
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز و چا ته وایی
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغی ښه یار دَ زړه
پدا به تونگر نشی بی دیدنه خوار دَ زړه
په سترگو ئې علاج کړې، خو به مری بیمار دَ زړه
چه یو ځله مین شی نور تر تلو زار دَ زړه
په اور او په اوبو کښ کړ خدای څه روزگار دَ زړو
رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَی کار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت زده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو
ته چه هسی په چمن کښ چمان کیږی
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم
دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دی
وایی تا سره می نیت دَی دَ یاریه
نادان یار به صدقه تر هونبیار یار کړم
عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دَی
و عاشق ته نصیحت مکره ناصحه!
دَ خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم
چه بی سته میلمه کیږی هغه زه یم

زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړی

ما خوشحال دَ مزدوری طاعت زده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه
دَ سپی دَ لارسه مړه وی څه به ښه و
هونبره کوتی کوتی کوتی ارمانونه
په یوه ساعت ښادی په بل غمونه
چه په شپه را سره ټول وو په زرگونه
ځنی مړه ځنی ژوندی له ما جدا شول
چه شاهان ځوانان می ومړل هاله مرد یم
یو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وی
لوی ئې قتل، هلک بند، ښهرونه سوی
چه نو ښهر می واهه کوهات می پریښ
چه بد اصل سره ښه کا کله ښه کا

بیا می غوره جمع ښه ځوانان کړه
لیونی کوټه سپی مړه گوره شیران کړه
هر نفس ځی په ارمان ارمان کړه
په لحظه لحظه تیریږی د اسمان کړه
په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
هزه جدا په غاړه غورنو په ارمان کړه
که دَ هر یوه می ساری سل ډمان کړه
په دښمن باندی می وشوې پدا شان کړه
مال ألجه بندیان د کل واړه جهان کړه
لا هاله ځما دا کړه و د نادان کړه
د موزی سره څه سود دَی د احسان کړه

ښه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله

گوره څه رنگه ښکاره شی د سجان کړه

ما د نیت خبره ووی و ناکس ته^۱
 خورې شونډی به ئې نه مومې وهه ئې
 دې پخپله د خپل ځان په سوختن دې
 زه چه نن دا رنگینه خبری وایم
 و طوطیانو ته می پرینووی خبری
 یا ئې رنگ یا ئې آواز ځان بلا شی
 گله نور عیب د نشته عیب د دا دې
 نور څه نه په نن ئې ووی و عسس ته
 سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
 د گداز له حاله څه وائې قفس ته
 پرې پوهیږم چه به پاتو شی بیا پس ته
 دا مرداره جیفه پاتو شوه کرگس ته
 څوک چه آچوی مرغونه و قفس ته
 چه په وازه سترگو گورې و هر خس ته
 د غفا^۲ د کال بهار گوره خوشحاله
 چه د مرو به ئې هوا وشې هوس ته

مرد هغه چه زړه ئې وینس سترگی په خوبه^۳
 درویشان د دعا کا زه ئې په ځان کړم
 په مخ ډیره بنایسته ئې نوم د څه دی
 که په توره ئې ځواب ورکړې مردی ده
 په هغه لاری چه پل ږدې هسی وایم
 که هر دم ورته ژړا کړم فایده نشته
 د دنیا سختی تل نه وی غم مکره
 که په تور د عاشقی بندیخانه شی
 که می لاس ورباندی بر شی هیر می ندی
 پخپل سپی ئې گمان شی د لیونتوبه
 که د زړه نه می روان شی دا زهوبه
 دعاشق د ځان بلا فتنه آشوبه
 که وجود د څوک آزار کاندی په چوبه
 که بانو کړم د هغې لاری جاروبه
 سنگین زړه به ئې په چا نشی نروبه
 په حلوا گندی بدل شی دا اتوبه
 د عاشق له دله به ځی تلا توبه^۴
 ډیر سرونه به چت پت کړم په میخ چوبه
 ستا په تش دیدن می هسی زړه خوشحال شی
 لکه تیری په اوبه شی ښه څړوبه

مه وی هسی کلی چه د چرگو کولمې خورینه
 بل فکر ئې هیر دې خو په غم د زرو پول دی
 ډیر ئې ملکان دې پکښی ښه ملک هغه دی
 کښینی په مسجد کښ د سودونو کا خبری
 لس کالونه تیر کا په یوه جامه خیرینه
 خاندی پروا نکا شرم نلری د تینستی
 جنگ لره چه ورشی نور څه هیڅ نکا بی تینستی
 هیچیری د شولو د سپری برکت نه وی
 شل خمبې^۱ په کور کښ د نیستی له غمه مرینه
 نر ښځی ئې واره خو ټنگې ټنگې لرینه
 هر چه بی ننگی کا د چا بلې رشوت خورینه
 یا د خور د لور د ولورونو ویل کړینه
 کوز وجود برمنه په سر خیره کښیردی زرینه
 ډیری بی شرمی د ژوندون دپاره وړینه
 جوړ چار وسله تینستی سکه ورور ته نه درینه
 شل شی شول شی شوم شی چه همیشه شولی کړینه
 نوم دا ودانی ویران ښهر دې خوشحاله
 لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ ده کهترینه

۱. دا بدله په نورو نسخو کی نسته، له یوې قلمی نسخی څخه نقل شوه.

۲. غفا د ابجد په حساب (۱۰۸۱ هـ) کیږی.

۳. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.

۴. یعنی نفس.

۵. جوش او خروش

۶. خمبه: انبار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

ناز، نخرې، مهر خندا، فتنې، جنگونه
 کله کله خواپخوا غاړه غړې
 چه غما سره ئې ناسته په پالنگ وه
 په لیدو پسی کچکول واخلې ملنگ شي
 په نصیب د روغو زړونو فراغت دی
 عاشقی به هغه کاندې چه تر شا کا
 چه بوسی د جفا جویو د خولې اخلې
 خوګ مایوس خوګ په امید د یار د وصل
 په لیدو به ئې د گور مری سر هسک کا
 که پستی پستی خبری دراز نکا
 زه خوشحال د آهو چشم مینی سر کرم
 د غرخه غندی په هسی گړنگونه

نامرد مل د چا مل مشه
 پی غوړی واره مردار کا
 یو چه دوه ورته ښکاریری
 چه یا سیب یا بهی کییری
 د غوتی غندی موسییره
 سر په بد نائی کل مشه
 د خپل کور پیشو غل مشه
 خوګ په سترگو احوال مشه
 بصل مشه حنظل مشه
 د ابرو تر منځ خل مشه

په ویل که ډیر افضل یې
 له خوشحاله افضل مشه

نشته هسی سر چه به خالی وی له دماغه
 چرته پسی درومم په کوم لوری به ئې مومم
 مست یم می پرست یم همیشه ایاغ په دست یم
 باغ د د هغه دی په هر چا چه د پیرخو دی
 گل د عندلیب دی په قسمت دی په نصیب دی
 تل هوا هوس کړه، تر اوله یو په لس کړه
 کوم دی هغه زړه چه به روغ پاتو دی بې داغه
 ورکه مونده نشی بې رهبره بې سراغه
 یو ساعت چه غی راباندی غم دی بې ایاغه
 زه په ارمان تل و یوه گل یم ستا له باغه
 درومه درومه درومه په جیفه گرزه کلاغه
 ستا له غمه خه دی که زه لارم له فراغه

ورځ ورباندې شپه ده په تورتم کښ ئې میشته ده
 کله به لیده شې د خوشحال د زړه خراغه!

نن په سترگو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه
 شیخ ملا قاضی مفتی صوفی سره یو ځای دی
 جور د اغزی وړی چه و گل و ته هوس کا
 دور د اورنگ دی د ریا زاهدان ډیر دی
 تل چه عاشقان دی پسی تعیین رقیبان دی
 مال دی که می ملک دی خو لا مړ نه یم ژوندی یم
 ډیری دی نگاری ښایسته پری رخساری
 ناز و عمزې وکړه عقل و صبر می سبا وړه
 پا څه ښیوه وکړه یو یو خیز می له هر چا وړه
 یار که ښایسته وی ته ئې هم جور و جفا وړه
 پته په لستونی د شرابو ډک مینا وړه
 ته چه عاشقی کړې د وگړی شور غوغا وړه
 هر چه ستا په خوا دی هغه واره لا پخوا وړه
 نورو لره نور څه ته غما زړه په تنها وړه

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.

۲. یو خو خزه له هر چا وړه.

شونډی دِ حلوا دِ عاشقان دِ حلوا وری
 ښه په وریو څه په پلو پټه دا حلوا وړه
 تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
 زړه دِ نور څه ندی ښه در کړی مِی وټا وړه

نن ئې بیا دِ دلبری خنجر تر ملا شه
 ښه چه ژر دِ مختوری وشو رقیبه!
 ما وې بخت به یو ښه یار را کا و ما ته
 کل پدا سبب ارزان درومی په بیه
 په بلبلو باندی زیری دِ بهار کا
 راشه گل وټه نظر وکړه اغزی ته
 ښه چه سر ئې لا اوله په پارسا شه
 هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
 چه دِ درست جهان ناترس وُ یار دِ ما شه
 چه ئې ډیره بقا نشته بیوفا شه
 چه نرگس په هسی سخته ځله وا شه
 گل په هونبره زیبایه یار دِ چا شه؟
 دِ فراق شپه ئې چه هونبره اورده نه وه
 په خوشحال باندی هزار ځله سبا شه

نشته بانگ دِ مؤزن په درست تیراه
 که اورکزی ئې سراسر واړه گمراه دِ
 دِ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته
 ښه هغه چه مستقیم په شریعت وِی
 دِ دنیا چاری همه واړه فانی دِ
 چه یکلخته دِ دنیا په کار کښ غرق وِی
 په اوبو سره گندگی له تنه درومی
 موحد دِ تصوف دِ رسالو دِ
 کله کله چیری وواپی دا هونبره
 مگر واوړې بانگ دِ چرگ په سحرگاه
 آفریدی دِ تر گمراهو لا گمراه
 نه زکوة نه سراسیه نه دِ زړه تراه
 بد هغه دی چه په شرعه وِی تباه
 که باقی دِ خو یو نوم دِی دِ الله
 له هغه غافله زویه نه آه آه
 په توبه په استغفار سره گناه
 مسئله دِ شریعت کښی گناه
 ځنی ځنی لا اِله اِلا الله
 چه گناه همیشه کا توبه ئې نه وِی
 له هغه قومه خوشحال غواړی پناه

نشته هسی مینه دِ یارانو خاص الخاصه
 یو راز دِی پدا کار کښی که ته ښه فهم پرې وکړې
 له مرگ می څه غم کړې چه دِ عشق په شریعت کښی
 له لاس می رقیبان په تیره توره سره پرې کا
 زاهد به په عشرت ځما له بزمه نه خبریږی
 چه یو ځبله څاریری په جهان کښی له اخلاصه
 چه شمع سر جنبانه پروا نه ورته رقاصه
 قاتل په شرعه خلاص دِی له دیته له قصاصه
 لمن به دِ لا هم ځما له لاسه نشی خلاصه
 دِ عامو څه مجال دِی چه خبریږی له خواصه
 چه وگورم و تا ته همگی په درو پر یې
 څه خیژی ای خوشحاله له محیطه هم غواصه

نصیحت دِی که ئې اروې درته وایی بیچاره
 روحانی بخره دِ چا ده چه ئې مینه په درویش وِی
 چه وهل خوړل خورول کا، هغه باز دِی یا شاهین دِی
 علم تا بیائی په پورته، جهل تا بیائی په کښته
 چه ئې علم فضل نه وِی چه په تخت دِ پادشاه کښینی
 بیوفا دروغجن مشه، ناسپاس حق ناشناس هم
 نفس به ډیر څه درته وایی پسی مشې آواره
 نفسانی بخره دِ چا ده، چه جاهل وِی هیچکاره
 چه ئې سوړی لره وړینه، یا میزری دِی یا فاره
 یا عیسی لره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
 یا یو ییر دِی یا لیوه دِی، یا ئې گا و خر شماره
 ره زنی کړه بنگ شراب خوره څرخ وهه په دوتاره

د نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وی
 که وعده په قیامت وی، هوس مکوه و پور ته
 په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسی زغلم
 خوک نیکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړی
 لوی دریاب دی توره شپه ده پکښی ځی ځما بیړیه
 خپل کشکاب د خپل محنت خوره په سر راوړه پښتاره
 څو توانیرې بنځه مکړه که په مخ وی ستاره
 وا ویلا د نفس له لاسه گریوان چا ته کړم پاره
 چه خبر په قباحث شوم، پکښی ډوب یم یکباره
 خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندې ښکاره
 هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
 که یو بخت ور سره مل وی د خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دې ښایسته
 خپل ژوندون د ده د مخ دپاره غواړم
 بت پرست د یوه بت یم نه دواړو
 زه به مخ د یار مخی نکړم دواړو
 زه له ډیری ځلی یو پریروم بل گورم
 خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشی
 په وار وار ترې لعل و دُر دې را توئیرې
 په خطا که په ختن که په کشمیر شته
 همیشه می د زړه سر دې ښایسته
 له دننه می خبر دې ښایسته
 که بتان می د آذر دې ښایسته
 که گلونه سراسر دې ښایسته
 سره یو تر بل بهتر دې ښایسته
 که بیرون می تر بصر دې ښایسته
 ستا ویل لکه سره زر دې ښایسته
 نه چه دا می تر دلبر دې ښایسته
 که هر څو د ځوانی عشق لری خوشحاله
 د زړو، نه مکدر دې ښایسته^۱

نن د دور د خوبیه دی دماغ کړه
 په خندا خندا راځه غاړه غړی شه
 ستا د زلفو په تورتم کښ می زړه ورک شه
 د مخ خال د تور کارگه دی ځما زړه وړی
 د خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دې
 ساقی لور په لور گلزار دی چه لیده شی
 گوره کوم لوری ته لاړ دی مونده نشی
 د خوشحال د زړه پیدا چرته سراغ کړه
 یا د یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ کړه
 د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه
 چه ئې بیا موم ښکاره د مخ څراغ کړه
 د بازونو د شاهینو ښکار په زاغ کړه
 ساقی زه چه زاهد نه یم گڼت د باغ کړه
 له توبې نه کړه توبه په لاس ایاغ کړه
 گوره کوم لوری ته لاړ دی مونده نشی
 د خوشحال د زړه پیدا چرته سراغ کړه

نجومی چه قدم نږدی بې نجومه
 چه گړی گړی د ورځو شپو تیریرې
 ځان به خلاص نکا د بد ساعت له شره
 نیک و بد ئې په قبضه کښ د قضا دی
 مقدر به په هیڅ رنگ مبدل نشی
 که په پوهه افلاتون د زمانې شی
 گلې^۲ چرگ تر زمکی لاندې اوبه وینی
 په تنخری نن د گانده حال معلوم دی
 ورځ و شپې سره همه ندی یکسانی
 موت و فوت و ناکامی مومی له کومه
 پکښی راشی په چا نیکه په چا شومه
 نجومی ئې که خبر دی له علومه
 بیهوده خبری مه پیمه ور درومه
 هر سړی لره ورځی بخره مقسومه
 دقیقه به د قدر نکړی مفهومه
 ولی نه وینی په زمکه باندې لومه
 ولی بند شی د هلكو په کړکومه^۳
 نن یوه ده کاندې بله شی معلومه

۱. د زړونو په گذر دې ښایسته.

۲. ملا چرگک.

۳. یو راز دام دی.

و سږي ته وار په وار هغه رسيري
 چه د ده په پيشاني باندې مرقومه
 په خوشحال يوه هغه ده بله دا شوه
 بيا به گوره په قسمت پيښه شي کومه؟

نه ئې ملک نه ئې لښکر نه ئې گنجونه
 که خانان په زر په زر په توره ناز کا
 يا د کښليو د زړه رای دی چه می وکوت
 څوک به روغ سلامت پرې نږدی په ملک کښ
 په رقيب شه، په غماز شه، په بد خواه شه
 بل سر مه څه په دلبرو کښ ئې غواړه
 زه امی په دا خبره نه پوهيږم
 په چا داد په لپه نمځ کوي فلکه
 تر خانانو دماغی دی کښلی جونہ
 کښلی مخ لری ښوي غمزې غنجونه
 يا د لوی درياب په څو رنگه موجونه
 بيا ئې باندې کړل تاخونو ته سرجونہ
 چه به کښليو لره ځي هغه رنځونه
 اوه ستوری د آسمان دوولس برجونه
 چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
 په چا لوني په اوريو په چجونہ
 د خوشحال خاطر ښيښه دی مات د نشي
 ستا د سترگو مستی وری په څو کښونہ

نیمی شپې می په پالنگ راغله دلبره
 رنگينه جامې اغوستی زرنګاری
 په سپين والی د مخ سپين لکه مؤمنه
 سر يې تور، ښيښه په لاس، باده څښلی
 د پائلو د څړي ئې شرنگهار شو
 ما وې گوره ښاپيري وه، که حوره؟^۱
 توری ورځی يی لينده بانه يې غشی
 په خندا خندا ئې دا ووي و ما ته
 ته ما نه پيژني، زه هغه خوبا يم
 عاشقان ځما د خولي په کلی ډير دی
 څو بوسی ئې د لباڼو و ما راکړې
 درسته شپه مو سره راز په پالنگ وکړ
 چه آواز د مؤذن د آذان وشو
 چې په ډير ارمان محبوبه ځني درومی
 پر پرويه، عنبر بويه، سمنبره
 سره درسته تجلی وه پا تر سره
 په تور والی د طرې لکه کافره
 د مستی پخپل ځان نه و خبره
 زه له خوبه را پرتاب شوم ډير په ويره
 چه دا هسی شان په ما شوه برابره
 غاښ ئې در قیمت بها په لب شکره
 چې وما و ته نظر کړه بې بصره!
 بله نشته په خوبی تر ما بهتره
 بختور ئې، چه می ونيوي په غوره
 حقیقی پيال ئې راکړه له احمره
 د وصال خوښی ئې لانه وه تر سره
 په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
 کشکې شپه د خوار عاشق وی بې سحره
 چه له هسی محبوبا خوشحال جدا شو
 د آتش لمبی ئې درومي له بستره

وچ لرگی وبله کښيرده
 په تیرو تیرو اغزیو
 پکښی ظلم ډير ستم شی
 د خزان سیلی راغلي
 تل هلکان د خپلو اونیو
 په اعود په لاحول
 اور پرې پوری کړه نور پریرده
 تا ته چا ویل چه پښې ږده
 له بیداده ښهر لیرده
 لکه پانی هسی ریرده
 د گریوان په اونی بلیرده
 سر آخله له سر ویرده

۱. دا کلمه په قلمی نسخه کښ خړی لیکلې ده، یعنی په سر کښ د وینستانو لویه کلونښته، په ککری د وینستو ځونډی.
 ۲. ښاپیری ده که څه ده.

اوس پیری راغله خوشحاله
د ځوانی چاری پریږده

وخت د نو بهار دی، زه جدا له خپله یاره
ژاړی غاړی غرونه په احوال د عاشقانو
اور د خوږو زړو دی^۱ چې د غره په ونو بل شو
غواړې چې احوال د فراق جنو در معلوم شی؟
داڅه معلومیږي چې جهان د ماتم ځای دی
نوری نارې نشته، خو نارې د بیلثانه دی
رنځ می نه کمیږی په زمان زمان زیاتیری
مرگ د رقیبانو بل^۲ ژوندون د حبیبانو
څه شو که لا دم وھی په شمار دی د ژوندیو
پاتو سړی نشول، چې دا گزری د دو دام دی
هسی خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کبښ
خپل دی که پردی دی راته نه گوری له عاره

ودره چې څه خو په یاری شی خبره
لا د څه تر اوسه هغه قدر ندی لیدلی
ځای د چپ و راست چې د کافور د پاسه ندی
څوک چې نظر وکا هغه ښه کښلی دلیر ته
ته ئې چې د مخ سره نن شپه برابری کړې
مین هسی څیز ده چې په چا باندی مین شوې
لاری دی بی شماره زر کوڅی دی تر معشوقی
مه پریږده له لاسه کار و بار د عاشقی
هره شپه چې درومی په خوشحال باندی دورخ ده
شپه جدایی که رسیږی پیغامبره^۷

وړاندی وروستو دوه عدمه
خو هم دا ئې چې لیده شې
چې دا دوه دم دی نه وی
ستا غفلت و ته حیران یم
د حرص په وزر گزې
که بادشاه د درست جهان شې

پدا منځ کښ یو دوه دمه
که څه نور څه یې ادمه
په حساب تر جیفه کمه
پخپل ځان باندی ستمه
هم په غرونو هم په سمه
چار دی تیره شی تر جمه

۱. د خوږو زړونو چې د غره.
۲. تل.
۳. گوره.
۴. لا بی څه.
۵. په لافو سرو صنوبر.
۶. یا به علتی او بیانی وی، یا به (ولې) وی ما خود له ول څخه چې ارزانی او کم قیمتی ته وایی یعنی کم قیمته وینځه.
۷. د جدایی ده که رسیږی.

بادشاهی به دی خلاص نکا
 خو روزگار هونبره ئې فکر
 په زړه یو درم یو داغ دی
 خو عالم سره گوییری
 چه و هر شه ته ئې شا کړه
 چه نه شه آروې نه وینې
 چه اجل درشې له همه
 خو دنیا هونبره ئې غمه
 دوه داغونه دوه درمه
 غم به مومی له عالمه
 په هغو ده مسلمه
 زړه د خلاص دی له المه

ته هم ډیر ښه یې خوشحاله
 ولی غار دی تر قلمه

هر عاشق چه بهره مومی له حضوره
 ښه د قدر د وصال د ساعت زده کا
 اوس د دیو جونو وینخو په خای نده
 چه پدا هسی جمال ورځنی زووی
 یار به چا په یوه درنگ له لاسه پرینس
 صبر تا لمانه درست په کاته یووړ
 زه لا هسی په یاری کښ غوڅ نه یم
 لکه باد چه لوی نښتر ولی په مخکه
 د ښه یار دیدن د دواړو سترگو نور دی
 که اسمان او مخکه خوله وبله وروړی
 د خوشحال خاطر به نه وی بی سروره
 په هغه باندي سلام له ما مهجوره
 و ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
 درخانی آدم خانه کړه مشهوره
 بوره مور د ښاپیری به وه که حوره
 جدائی له یاره نشی بی ضروره
 بیا و ما و ته ویل کړې ناصبوره
 چه لمن به د پریردم په تیره توره
 هسی رنگ ور پسی ولو شتم بیخ پوره
 خدای د نکا د هیچا سترگی بی نوره

هغه کار لکه په تور وه
 چا به مښک په کافورور کړه
 تل په شپه بازار خپیری
 یا یو خوب و چه لیده شو
 چه څگر خوری د خپل زویه
 اوه غله پرې حواله وه
 لږ ئې راکړه ډیر ئې یووړل
 ما لیده چه په سپین نور وه
 ولی بیه نه وه زور وه
 په روڼا گوره چه خپور وه
 یا یو خیال خالی بیور وه
 عجب ښه مهر د مور^۲ وه
 شه ناتار شه یو څه په کور وه
 پوروی ئې سود خور وه

ما ته ولیدی خوشحاله
 چه د خونبره زور و شور وه

هر سپی پخپل کنگاش پوهیری ښه
 بزرگر د کر د کښلی هنر ښه زده
 ټولول به ئې هغه کا چه ممسک وی
 څوک د هیش ورته د مټ خبره نکا
 د شرابو صفت شه کوی نور چا ته
 د عسلو په حلوا ماړه ناپوه دی
 پخپل زیست او په معاش پوهیری ښه
 بازگان پخپل قماش پوهیری ښه
 په بازنه ئې قلاش پوهیری ښه
 عاشقان پخپل تلاش پوهیری ښه
 پدا کار رند و اوباش پوهیری ښه
 گرسنه په نان و آس پوهیری ښه

۱. محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپینه تور او سپین ویښته یعنی ځلمی توب او زورتیا ده.
 ۲. محشی لیکي چه مطلب ځنی مخکه ده.
 ۳. یعنی اوه ستوری.

قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده شمشیر زن پجنگ پر خاش پوهیری ښه

وَ خوشحال ته وایی خلق ښه پوهیری

ظن د خیر دای کاش پوهیری ښه

هر چه ستا د زړه رضا واره هغه کړه
 که د کسب و د روزگار نه یې نه مرد شته
 یار هغه چه د تنگڅې په وخت پکار شی
 چه تنگڅه درباندي درشی که میره یې
 په خواری کښ زیست روزگار تر مرگ بتر دی
 له خوانمرده هونبره غواړه چه د زیست شی
 غلیواز د بل منگول وته گوری
 که دعوه د مړنتوب لرې په زړه کښ
 خو چه زړه د چا خوړیوری هغه مکړه
 د نامرده ډوډی مه خوره ځان خفه کړه
 چه دعوا کا د یاری حال ئې زده کړه
 په تنگڅه کښ د خواریه ځان ور مکړه
 یا د بل گیده یا خپله گیده بڼه کړه
 د نامرد د خونه همه واره ألجه کړه
 لکه باز لیری نیژدې خپله غوټه کړه
 آس دوند تلاین په غشی په لینده کړه
 یو هر بیت ئې د حلوا خوړه نمری ده
 که مشتاق یې د خوشحال ویل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دوخار وه
 چه ودانی چاری ورائی په ساعت کا
 د هر چا یاری می ولیده په سترگو
 نا همواری به هرگز ور پینبی نشی
 صبرناکو سره جور فلک نکا
 پدا باغ کښ می ډیر گل تر نظر تیر دی
 زړه په طمعه د وفا بې وفا کړه
 چه می خیر کړ درست ځما د ژبی کار وه
 چه می ولیده په چارو کښ تلوار وه
 هم هغه راته بلا شه چه می یار وه
 که پخپله اندیننه سپی هموار وه
 د فلک جور له چا چه سبکسار وه
 د هر گل تر څنگ ما ولیده چه خار وه
 پخپل ځان باندي پخپله ستمگار وه
 که هر څو باندي مرهم ږدی نه رغیری
 د خوشحال په زړه دا څه د غم پرهار وه

هر سپری چه په لاس ونیسی غلظه
 محبت محنت په خط کښ سره یو شی
 مه یکلخته مړنی شه مه غوولی
 مصلحت ئې په هر قط کښ د خوبی دای
 د مزری منگل گاوزی غواړی غویری^۱
 بې ښه مخه به د قدر و قیمت نه وی
 چه مدد ئې مهتر خضر دای خوشحاله
 د هغه بیړی ورسی تر شطه
 زمانه ورته پیدا کا ډیر سخطه
 محبت سره جدا شی له نقطه
 په دنیا کښ هره چار ښه ده وسطه
 کاتبان چه قلم نه پریردی بې قطه
 د شاهین حمله په زانی ده په بطه
 د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه

هرگز به توبه نکړم د ښه د نندارو زه
 که ما د عشق خبره په ایما تر دا پخوا کړه
 که نور عالم گلونه په دستور اوږی خپل گور ته
 زاهد وائی و ما ته راشه کښینه تسیحات کړه
 شیخان پیران د واروی دا یم وایم په نارو زه
 ښکاره به ئې اوس وایم په رباب په دو تارو زه
 راوړم د یار له باغه هره ورځ په پشتارو زه
 یوه می ده نیولې نه یم هیڅ پدا شمارو زه

۱. سید راحت دا کلمه په معنا د قربانی او خونریزی را وړې ده.

۲. د مزری منگل گاوز غواړی یا غویره.

گدای غندی جار وزم سینه سوی په طلب کښ
 پرهار ئې د بنو د غشی لا بده بلا ده
 که ډیر لرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
 وتلی یم د غشو د نیزو له پرهارو زه
 خوشحال غند که سود لری که زیان ځما قبول دی
 عادت یم د غمونو د اندوه په اجارو زه

هم خدای غواړې نادانه هم فانی دنیا نابوده
 چه سر په مخکه کښیردې زړه د ډوب په اندیښنو شی
 په زړه د کعبې مینه د کعبې په لور روان شی
 یو وهم دی که څه دی، چه په خلقو باند پښ شو
 سیلاب د پاسه راسی په غورځی په کښته درومی
 ایاک نعبدو لولې په سبع مثنی کښ
 په صافه آئینه کښ، هر چه وویښ په سترگو
 په څو رنگه گنجونه په هر لوری په جهان کښ
 خوشحاله له ځوانی ولاړه په پیری کی اوس مټ کړه
 حاصل چه په ژوندون دی هغه چارو گټه زوده
 په څو به د روزی شی فکر وکړه دا دوه سوده
 په خدایو که خبر ئې د خاصانو له سجوده
 یو غول دی په بیابان کښ بل^۱ سر سر کا بی مقصوده
 دنیا دنیا هیڅ نشته که نمود که نه نموده
 موجوده د سیلاب د اوبو هم ده نا موجوده
 د زړه د څو هوا دی، هغه واره دی معبود
 په لاس اخیسته نشی آئینه په رنگ آلوده
 ته باد په لاس شناخ^۲ شوې حبطه په هیڅ خوشنوده
 حاصل چه په ژوندون دی هغه چارو گټه زوده

هیڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې یسته
 ستا د خورو شونډو چه شاره شی بیارته گزری
 زه او ته پدا دور تر وارونه افزون یو
 ستا د تورو زلفو ځنځیرونه دی په پښو کښ
 هر زمان ستا خیال دی چه ځما په سترگو گزری
 گل اوسې په حسن اما گل مشې په عمر
 واره هغه حسن لطافت دی ستا په مخ کښ
 کله سبرونه هسی سمه ده په قد کښ
 ورځی د لینده دی تور باڼه د تیره غشی
 تا ویل و ما ته څو ډیر غم غواړې له ما نه
 زړه لرې د کانی په خوشحال باندی پوست نشو
 څه شو که د خولې خبره کړې چیری پسته
 ستا د خولې تشبیه می غوتی ولی راوسته
 ځکه مگس سر وهی دا هسی دود سته
 څه حیران مجنون و څه لیلا خواره خسته
 نه شم چرته تللی درته پروت یم پا بسته
 ویښ یم که اوده یم که ولاړ که نشسته
 راغله سر فراز شوم ستا له باغه گلدسته
 چا چه د یوسف (رض) قصه و ما ته ولوسته
 چا نامه د سبر ستا و قد ته آخسته
 وله صرفه مکره چه د ډکه ده درسته
 ستا په غم خوشحال یم څو را درومی پیوسته

هر تشنه چه د وحدت په سیند سیراب شه
 چه په زړه ئې د وحدت ډیوه شوه بله
 چه د عشق د نافې بوی پرې لگیدلی
 هر چه ولیر له هستیه و نیستی ته
 چه تورو ترخه قبول لکه دریاب کا
 چه لمبه ئې د آتش کړه په ځان تیره
 که په زړه کښ ئې سختی وه لکه پونډه
 چه د ډیرو اندیښنو نه ئې زړه ورکړ
 نور همه جهان و ده وته سراب شه
 تجلی به ئې له مخه ځی آفتاب شه
 درست صورت ئې سر تر پایه مشکناپ شه
 فراغت د دواړو کونو د غذاب شه
 هم هغه د قیمتی درو مآب شه
 له غه پسه د گلابو گل گلاب شه
 هم هغه د زمانې د اور په تاب شه
 په مثال لکه خسری د دریاب شه

۱. تل سر سر کا.
 ۲. شناخ هغه ژری بولی، چه له باده ئې ډک کی، او لامبو په کوی لکه د لامبو کډو.
 ۳. هغه چار گټه ته زود.

د شرابو خوښی هیڅ نه وی بی نقله
د کمال کسب پایه د سعادت ده
ته هم زړه مراد وغواړه له عالمه
چه دوستی د محمد (ﷺ) لری په زړه کښ
چه له شرعی یو قدم درومی بی روخه
په هغه می زیری وکړ چه دفتر ئی

په حیات صورت به وگڼی ځان خاوری
چه خوشحال غندی خبر پخپل حساب شه

هو پدا قائل یم کښلی ډیر دی لور پلور شته
تا وی چه غم مکره یوه ورځ به د غم وخورم
ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لوړی
ای چه راته وایې عاشقی شرم پیغور ده
خلق می چه بولی ستا له مخه و گلزار ته
حکم امر ستا دی که می بولی یا شری می:
څه به درته وایم د خوشحال بنده څه زور شته

یار ځما کره دننه
عجب حال را بانندی پینې دی
د وصال په اوبه و مری
که په رنگ کښ زیر لیده شې
کوم ماتم در بانندی پینې دی

خوشحال تل په غم کښ بنه دی
غم د نه ځی له غمجنه!

یار می کبرجن شو څه به وواپی و ما ته^۱
صبر به هرگز له هسی یاره وکړی^۲ نشی
تل دعا زاری کړم لا می مینه پرې زیاتیری
تل په ورت^۳ ورت^۳ ژارم لا ئی زړه په ما بنه کییری
خوښ به لا هاله شی که زه و مرم په ژرا کښ
زه په مرگ راضی یم رقیبان به خوارا یخ کا
بنه په مرگ راضی خوشحال یوه خبره وایم
یار که مخامخ په وخت د مرگ کښینی و ماته

یا ځما د بینایی نظر نشته
که اختر نه وی د یار سره اختر دی
یا پدا نیژدی ملکونو دلبر نشته
بی مینه که اختر دی اختر نشته

۱. لمړی مصراعونه پوښتی او دوهم ځوابونه دی.
۲. وکړه نشی.
۳. په ورته ژارم.

شپینه خوله که را کوی په ځان اړ نه یم
 په اول وصلت^۱ د عشق په توره لار شو
 کښ غوتې پسی وهې په لاس به در شی
 نور توره ترخه که خورې گندی پیدا شی
 ستا غزا لره به زه خپسر^۲ کافر کړم
 په شامت ئې د ماترې^۳ غر نړیږی
 د شمال بښنه کا په جنوب درومی
 که د جنگ پکار کښ ډیر دی حکمتونه
 څه عجب بادشاهی لکه خورشید کړم
 نن دواړو دلبرانو غوره ته یې
 د عنبرو بوی آلوزی ستا په کوی کښ

په څو غره په غره د باز غندی پرواز کا
 بیا به وایې د خوشحال ختک پر نشته

یار می بیا د رقیب یار شو دریغه دریغه
 یو څو ورځی ئې په زړه کښ مهر ځای و
 هغه گل چه می ساته د زړه په وینو
 و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا
 بی له تا می د ځگر وینی خوراک شوې
 پسرلی^۴ چه تل بلبلو پر چیغار کړ

بیچاره خوشحال په طمع د وصال و
 د هجران په غم گرفتار شو دریغه دریغه

یار می غوښت چه می اندوه یوسی له دله
 زړه می وسپاره و تا ته چه ساته ئې
 یو پیغام ئې د وصال را لره راوړ
 له اوله عشقبازی راته بازی وه
 خدایه تا په بنایسته وو مبتلا کړم
 که همه دنیا ځما په لاس و دست وی
 د هجران د توری هسی شان گزار دی
 که د مستی د غمزې د تیغ مشتاق یې
 که می دا ځله صورت له غمه خلاص شی
 ما په هیچا محصل نه و گمارلی

نه چه کا د ما په زړه د غم کرله
 نه چه ته ئې سره و سرویه^۵ په بله
 د جهان خوښی ئې ما و ته بخښله
 اوس همه راته را پښه شوه مشکله
 چه له غمه ئې خالی نه یم هیڅکله
 ما به کل د یار په زلفو وښندله
 چه پرهار ئې بل ځای نه کیږی بې دله
 لمړی خپله خون بها کړه ورته پله
 نور توبه له عاشقی له حاصله
 تا و ما ته خپل خاطر را کړ پخپله

۱. وهلت.
۲. محشی ورته کښلی دی یعنی صورت او ځان.
۳. دیوه غره نوم دی.
۴. یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.
۵. دغه بهار.
۶. یعنی په شدت سره موښل او سولول.

که یاری دی د خوشحال سره هم دا ده
ستا یاری ئې سر تر پایه ولیدله

یو قرین هسی پیدا نشو را څخه^۲
چه احوال د هر یوه راته معلوم شو
آشنایی د نا اهل عالم نه دی
که په دو کبني چیری لږه بدری^۵ وخورم
د هر چا سره چه کبني ورته رام شي
کوته سگ د زمانی هر گوره ډیر شول
چه رقیب ئې خوار زار په نظر کسبیوت
د خوشحال خو هم په دا شوه سینه یخه

یوه بده زمان شوه دریغه دریغه
مهر، مینه، محبت له زړونو لار شو
چه ئې غای په دواړو سترگوباندی زه کرم
چه د دې دور فتو وته وگورم
د زړه^۱ راز له بیدرداونه پت بڼه دی
په نوبت به د هر چا تر څگر خيژی
که په تن شاه جهان د زمانې شي
که بازوان^{۱۲} ئې پسی ورو کاندی بندونه
فهم وکړه که خود بین او خود نما شي
زورور چه په لاس ونسي ناسازی
دا په خم ختلې غوا که هر خو لويشي
تا به چیری هونبره کبر هونبره خیال کړ

د هر چا می د خاطر مینه آمیغه^۸
سینې ډکی شوې همه له مکره ریغه^۹
هم هغه می هلاکت غواړی بی تیغه
ولی کانی تیری نه ووری له میغه
که له درده د سینه شیی سره هیغه^{۱۱}
د قضا نیزه و هر چا وته نیغه
هم د نه وینم خلاصی د مرگ له تیغه
د کرغول^{۱۳} ئې علاج کوم دی بی کریغه^{۱۴}
زمانه به د پایمال کاندی تر زیغه^{۱۵}
هی توبه د زورور و له بلمیغه^{۱۶}
سیم وزر به ئې حاصل نکړې له لویغه^{۱۷}
که د وی رنگ زیبا په صورت سیغه^{۱۸}

۱. می.
۲. دا بدله په چاپی نسخه کی نسته.
۳. ښخ یا ښخ دواړه لگیری.
۴. محشي نیزه ورته کښلې ده.
۵. یعنی غلطی او خطا وتل.
۶. محسی رندی ورته کښلې ده.
۷. دا مسری په دوو قلمی نسخو کی دغسی ده، عیناً ولیکله سوه، په بله قلمی نسخه کی (راوه) لیکلی دی.
۸. خیرن، چی صفا نه وی.
۹. محشي ورته لیکلی دی فریب.
۱۰. د زړه داغ.
۱۱. هیغ له نیغ سره د مهمل په توگه د مستقیم په معنی کاریری.
۱۲. که بازدار.
۱۳. د بازونو یو ډول ناروغی، په چاپی نسخه کښن کرغول دی، په یوه بله نسخه کښن داسی دی: د کرغولی علاج څه دی بی کوریغه.
۱۴. دی کلمی ته په یوه قلمی نسخه کښن محشي تینسته لیکلی ده.
۱۵. وکاریدل، ژر.
۱۶. زور، جبر، ظلم.
۱۷. دا کلمه په دوو قلمی نسخو کښن تویغ لیکلی ده، په یوه نسخی کښن محشي ورته کښلې دی لویشل.
۱۸. دا کلمه هم حل غواړی.

چه د بڼه له خويه بويه خبردار شوم
له خوشحال سره ياری کړې په دوریغه

---

۱. لکه په عربي په پښتو کښن هم په شعری ضرورت سره اماله راځي، درويغه اماله د درواغ ده.

ی

افغان بچه شوخی! هرگز په عاشق باندی
یک لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه
گل لاف لطافت زد چه ته په چمن راغلي
دکان شکر یعنی ستا ښه خوږه خولگی
کبک دری و عنبر، دا دواړه حبطه شي
خوشحال دلش شیرې ستا سترگی لکه شوی
ایوای که شد شیرې تر لکه شوی لاندی

ارتینې په عقل کمی
ته د دیو سره سم یې
زر نیکې ور سره وکړه
درته زهر شی تا وژنی
د وفا په خوی کښ ندی
د آدم په صورت روغی
تا به گرم په لړ گناه کا
خو ئې کج وړی هونبره کجی
په هر کار کښ دیگر گونی
پاسه تن ئې ښایسته دی

نور څه مه وایه خوشحاله
ترو جود ښې دی عدمی

آدم خیلی افریدی دی سرې او سپینی
غټې سترگی لوی باڼه، فراخی ورځی
تنګې خولې لکه غوتې، هوار غاښونه
په وجود کښ لکه هاآله وینستو خلاصی
ترنځی^۳ گیلې، سینه وری، ملا نری
که د باز غندی می گڼت په غرو نو کیږی
باز که چوز وی که کرج طلب د ښکار کا
یا اوبه د لنډی سیند یا د بارې دی
د ما تری غاښی نیغ درومی اسمان ته
آدم خیلو سره زه په تیراه راغلم

پکښی نشته ښایسته، په رنگ رنگینی
شکر لږی، گل رخساری، مه جینی
سرې ئې گرد په تورو زلفو عنبرینی
پښې کمکی غنډې پندې، پهن سړینی
قد ئې سم لکه الف، په تن سیمینی
ښکار می هم شوی ښایسته زرکی شمینی
لا تر چوز وی د کرج غوتې مهینی
چه په خوله می تر شربت لگی سیرینی
په خاته خاته لنډیږی باندی سپینی
نور خصت ورکړی خور په زړه خوړینی

مینه واپه کار د اور لری خوشحاله
که لمبه ئې پتوې لوگی ئې وینی

۱. خو ئې گنج وړې هونبره کچې، خو ئې درد وړی هونبره زخمی، یا خو ئې خیال وړې هونبره خمی.
۲. ډنگری چه چاغی او لوئی نه وی.
۳. یعنی هگی.
۴. محشی ورته کریزی لیکلی دی.

آشنائی دِ را بنکاره شوه بې وفا يې
 وَ بَل باغ و ته به سترگی گبرې نکړې
 لا به کله خای خما په سترگو وکړې
 زه جدا له تا په سوز و په گداز يم
 په لیدلو دِ خوښی در سره راوړې
 د امید غوتی می واره شگفته شی
 ستا په مینه پوری سل کا نخواستونه

چې خما سره آشنا د بل آشنا يې
 چې خما د باغ بلبله یا طوطا يې
 ته مین د ما د دوو سترگو طوطیا يې
 ته په گنبت د گلستان په لاس مینا يې
 لکه تللی یاغی باز راغلی بیا يې
 چې د وینم په ما لکه صبا يې
 د خوشحال د له په چا باندي شیدا يې

مسلمان به درته خوک وایی خوشحاله
 د هوا خینارا په غاړه یو ترسا يې

آئینی و ته نظر کړه شیوه گری
 د رندو سترگو حاجت د رنجو نشته
 مرجوڼا په مټ پرده دی پدا نه دی^۱
 چې نه مهر نه تپاک نه پکښی شناخت وی
 چې میوه ئی د کابل خوړلی نه وی
 پټه مینه د سپی ننه لرمون خوری
 زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دی
 په ختا ختن د مېنکو قدر نشته
 حق باطل سره بیلیري را برسیر کړه

خود به ستا د حسن وکاندي خبری
 په بد رنگی ناوی څه بولی سندری
 چې ئی راوړی مرغچچی مرغلی
 له هغو بی دردو تنبته لری لری
 د هغو تر فهم وڅکی دی گړگړی^۲
 د وښو تر لمبی بد دی اور د سړی
 تل مزی گزی په لوړی په ژوری
 نه په هند کښ څه قیمت لری شکری
 مخکی څو به د قارون خزانی نغری

چې د ننگ توره د واخیسته خوشحاله
 درومه سوات ته څه خټک څه ئی لښکری

اې چې لافی د زنجور د رغیدو کړی
 نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې
 یوه ورځ به په مرگی سره جدا شو
 تور باڼه راته ځنې په دا پوهیږم
 د تیراه اوبه د وڅنې خوی د نور شو
 چې په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دی
 ستا په خوی می ویره شی ظالمان ځوان مری
 که د غشی په ویشته سره خوړیږی
 وایې تا و ته به وکړم اوس ښکښلی

د خپل کلی رنجور روغ کړه ما به سو کړی^۳
 خو که دا ځما گناه تر پښو کړی
 یاره تل د بیلتانه خبری څو کړی
 یوه ورځ می به په دا تیرو نیزو کړی
 آفریدی غنډی خبری د الجو کړی
 توریته^۴ غنډی ویل ټوله د زړو کړی
 له آزاره ویره وکړه ظلم څو کړی
 زه چې ستا په تیر زخمی^۵ شم ما بڅښو کړی
 لا به کله دا نبات په ما پیړځو کړی

۱. د زنار مغنن دی.
۲. دا بیت عیناً وکښل سو، په یوه قلمی نسخه کښ پرده لیکل سوی ده.
۳. په قلمی نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوی، مگر په چاپی نسخه کښ گړگړی دی. زما په خیال گړ صحیح دی ولی چې کور د غره بدخونده انگور دی او د دی کلمی املا په یوه قلمی نسخه کښ کور ده. کرگر د غره بله میوه هم ده.
۴. یعنی ما به ژوبل او زخمی کوي د قندهار په محاوره ئی مصدر څکرپیل دی.
۵. دا کلمه د سید راحت په لغاتو کښ په داسی املا ده، ترویتی یعنی نجومی ما خود له ترویت، یعنی نجوم.
۶. په مرگ.
۷. زخمی شوم.

دَ طوطا خبری هم دا هسی نه وی
 په بند بند و مشغولا ویل ورو ورو کړی
 ستا په ډیر مانی به حال د خوشحال څه شی
 چه په لږ مانی ئی ډیر په اندینسو کړی

ای دلبر لاهوری	بالله که برخ اوری
خوبان جهان پیشت	چون پیش مهی ستوری
پروای شکر دارد	آترا که نو می زوری
خواهی که کنی شادم	یکخننده بدین لوری
غمهای تو بر جانم	چون ابر اسد اوری
عالم بتو می بینم	در دیده من توری
می جنگی و می خندی	اینهاست ز خمسوری
سودای رخ خوبت	اندر دل من بنوری

در کویتو چون روھی
 صد شیفت سر توری

اوس خوکار د وار دپار دی	که د زویه که د پلار دی
یا د ما زویه داشان دی	یا د هر چا دا روزگار دی
نه په حق نه په ادب دی	خبر نه یم دا څه کار دی
چه پخپل اولاد بازیږی	هغه کس کله هوشیار دی
د اولاد په کار خبر شوم	اولاد واره لږم مار دی
دیرش می زویه په شماره دی	د نمسیو می څه شمار دی
لوی هلک واره خبر دی	هر یو جنگ و ته تیار دی
اورنگ شاه و ته نظر کړه	چه یو څه خونی خونخوار دی
ورونه پلار ئی وبله کښینول	بادشاهی کا شهریار دی

چه ژوندی گرزې خوشحاله
 لا منت د کردگار دی

اور ئې ولگی په خونه چه عاشق شی	کور ئی خپور لکه د قیس او د وامق شی
یوه زړه لره یوه مینه کافی ده	څوک چه ډیری مینی کا د غم لایق شی
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دی	په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شی
ډیر عالم د مینی لاف وهی په ژبه	مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شی
چه ئې لار د خولی یوه د زړه وی بله	یوه خدایه مخ د تور د منافق شی
د راحت په وخت هزار هزار یاران وی	د محنت په وخت کي یو یو موافق شی
	د نیمگرو طبییانو ادراک نشته
	د خوشحال د رنځ علاج به په حاذق شی

آه که یو ځله می یار راشی په دست کښ	لکه لوی ماهی د خوار صیاد په شست کښ
چه په هر زمان ئې ونیسی و مخ ته	د گلابو گل پیدا شی ستا په شست کښ
ناز غمزې شیوې چه تا زده نور چا زده	سر یی نن د دلبری په بند و بست کښ
دا خوبی به د گلزار تر تلو نه وی	ساقی ستا کومه خوبی ده په نشست کښ
ساقی جام د میو مه پریږده له لاسه	څو د عقل څه ذره وی لا په مست کښ

دانايان فکرونه کا ور نه رسيړی
 په بلند همت کښ پورته پورته درومی
 د دلبرو تنگی خولې په نيست و هست کښ
 کښته گڼته ځي سړی په همت پست کښ
 په طلب به ئې خوشحال تقصير و نه کا
 په مدد به د طالعي راځي په دست کښ

باد ئې لاس په پلو کښيړدی سره ريريدي
 لاله ورايه رنگ و بوی ورته پيښکی کا
 څو می ستا مړوند د سر سروير دی نشی
 هغه کس چه می داغ يښی په خاطر دی
 څو خپل زړه نيسم د زلفو له سودا نه
 د خوشحال خاطر په مثل کاروان سرای دی
 اندیښني پرې کاروئونه ملی ليريدي

برايه می زړه خبری ستا د ناز وې
 د هجران له دوکه مرم هغه می وژنی
 دوه په دوه به سره ناست وُو تر صباحه
 همگی په مثال شهد یا شکر وو
 ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا
 چه له یاره ئې بيلتون په ډير ارمان وُو
 دا غزل خوشحال په وخت د بانگ نماز وې

بيا له کومه لوريه هسی را پيد شوې
 ستا نظر لکه تور باز زړه می تارو د
 په بار بار د د خند منت را باندي
 په فراق د ځما وارپه سترگی گوره
 هغه شونډی چه درود و تسبیحات وې
 و هر چا و ته د مخ د لاله گل دی
 چه ځما زهد و تقوی لره بلا شوې
 په تور باز د تور تارو غوښی روا شوې
 چه په ما د نظر وشو پخند شوې
 ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
 راشه وگوره د میو د مینا شوې
 که ځما تر سترگو د رنگه زیبا شوې
 په باطن کښ د د زړه په سترگو وینی
 په ظاهر که له خوشحاله نه جد شوې

بيا و ما و ته غمزې نگاری وکړی
 چا ئې شمار د زلفو هيڅ نکړ تر سره
 چه دلبری لره درومی یوه لار ده
 په نری آواز کانه دی نه خبریړی
 څوک چه سترگی غړوی تر هغه وارپو
 څوک خبر ورځنی ندی خو ما هم زده
 د جلاد تر تیغ ئې لا خونخواری وکړی
 د تار تار ئې عاشقانو شماری وکړی
 مشتاقانو پسی ډیری لاری وکړی
 ځکه ما هونبره په زوره نارې وکړی
 ما په پتو سترگو ښې ننداری وکړی
 چه ئې ما په دوو رخسارو چاری وکړی
 ته چه ډیری آشنایی کړې خوشحاله
 په هر لوری د د غم اجاری وکړی

بی یاریه د دا خوار مری یاره وه ئې
تا وی مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه
زر فتنې را سره کړی زه ئې آخلم
تر جمال ئې ډیر پتنگ غندی څاریرې
چیرې نه چه سلامت له پرې ووزی
منتونه د د خولې را باندي بار دی

و هر چا وته مرهم شه ورته خنده

گناهگار خو یو خوشحال دی خواره وه ئې

بی ښایسته د هېڅ مخ ننداره نشی
د هجران د شوار دشوار تر هر دشوار دی
اندرون خاطر می درست پاره پاره شو
د دی هسی رنگه رنځ علاج هم دا دی
د خاطر علاج می ژر وکړه طبیبه!
د هجران له دوکه وایم چه نارې کړم
ما پخپل صورت دا کار دي ازمیلی

په ویل کښن فهم وکړه اې خوشحاله

چه د یار د مینی راز د ښکاره نشی

بی د یار له مخه نه وینم په کسی
زړه می ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ
خدای د ستا د غابو شونډو امان وکا
ما له خپلو شونډو مه شړه بل لور ته
ستا د مخ په مینه سوخم لولپه شوم

که ئې چیرې د قدم خاوری مونده شی

خوار خوشحال به ئې رنخورا لره را نسی

بیهوده ئې د دستار په شمله خیال دی
مرتبې د هر چا ندي سره سمی
څوک جرعه د میو نه لری په جام کښن
دا گلشن د همیشه تر و تازه وی
په خوړه میوه د ونی قدر شناخت دی
په ناحق به گرم مانه له بیچا نکا
که جنت لره څوک بیایې یا دورخ ته
کشکه پاته شی تر تلو دا و ما ته
چه دا پلار او د نیکه هنر ئې نه وی
ته چه لافي د مردانو د میدان کړې
د شهباز تر ځایه کله بانې رسی

چه په وخت ئې د مردیه حال بل حال دی
د خره بار د فیل په شا باندي مثقال دی
د چا جام د صافو میو مالا مال دی
چه ئې خیز د ښو گلونو کال په کال دی
د سړی قدر د نیکو په خصال دي
د بدانو غلیم واره خپل افعال دی
بله نه وینم په منځ کښن خپل اعمال دی
په دنیا می د هر چا سره جنجال دی
هغه زویه پیدا شوی غیر سیال دی
په میدان د کوم راوړی استقلال دی
که راوړی ئې له ځایه پرو و بال دی

که همه خلق ئی سر شی په غندنه
بیچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دی

بدبختان د مور په نس کې بد بختان دی
په دنیا کې زیست روزگار په بد بختی کا
حمیده چاری چه کا پکښی ناخوښ دی
چه هوا ئی د خپل نفس په هغه لور ځی
که قدم چیری ثابت کښیردی په لاری
کتابونه د آسمان د مخکی لولی
په باطن ئی زړه گمان سره لړلی
په خبرو کې ئی فیض مونده نشی
په طاعت په عبارت کې که بلعم^۱ شی
زه خوشحال ختک بنده د هغه چا یم
چه ئی رو د زړه د خولی سره یکسان دی

بخت دولت دا واره توکی فلکی دی
دم به نه وهی په دم وهل کې زیان دی
غم اندوه شدت هغه ورپی خپل زړه ته
په یوه نسب کې نیک و بد پیدا شی
چه په عقل پوهه کم دی تر هلكو
د مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه
چه د پلار په خوی پیدا دی هغه زویه
خوک په غم د نام و ننگ په جهان راغله
هیچا ما سره یاری نکړه تر سره
نه ئی بوی شته نه ئی رنگ شته نه ئی خوند شته
په زمان زمان ئی څرخ وی و بل لور ته
کله یو سر کله بل سر لکه^۲ کوډه
رنگا رنگ ویل د خدای لره خوشحاله
دا ویل د لکه غشی ناوکی دی

بیا د عشق دریاب را وخوت چلی چلی
که د سر ملاحظه نکړې غواص شی
د پتنگ محبت لا پسی زیاتیری
ناگهان ئی مخ ښکاره کړ بیا ئی پت کړ
ما وی چرته به وی کان د خوړو قندو
عاشقان پکښی لاهو شول بلی بلی
مرغلری په دریاب کې تلی تلی
چه د اور لمبې لیدې شی بلی بلی
په خندا ئی دا ویل چه جلی جلی^۳
شاه و لب ته اشاره کړه دلی دلی

۱. وایی چه بلعم باعور ډیر عالم یهودی ؤ، چه آخر په هوا د نفس په مخالفت د حضرت موسی کافر سو.
۲. نغوته.
۳. خوک په فکر د طبق د ښانکی دی.
۴. کله.
۵. که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.
۶. یعنی سوڅه سوڅه.

د عشق بخره عطائی لکه ایمان ده
 چه د خوله له ما غوښته و تا مې درکړه
 همیشه پسی جار وزه شها غواړه
 مونده نشې په کونښن په ځلی ځلی
 دا چه بیا له ما مانی کړې ولی ولی
 که د پښې د طلب نه دی شلی شلی
 زه خوشحال به بل د یار برابر نکړم
 په جهان که کښلی ډیر شی ډلی ډلی

بیا ئې واغوست سپین کمیس پتې پتې
 څوک به ستا سره څه نرد کا د خوښه
 وایې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا
 عاشقان به د له وره نه وانوری
 چه نوی نری سپڼسې غرم د شعر
 باندي زلفی څنډوی لتي لتي
 چه په هره منصوبه گتې گتې
 دريغه څه خبری کړې کتې کتې
 که هر څو ئې لکه سپی رتې رتې
 په بیاض باندي ئې ږدم اتې اتې
 دواړه شونډې می عسل دی ای خوشحاله
 په څه دور ئې په حرص ختې ختې

په هره زمانه تر لیل کښلی پیدا کیږی
 په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر دم دی
 چه څوک په مهر مینه سره خپل پیوند محکم کا
 یا حسن دی یا عشق دی د دنیا پدا بازار کښ
 خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
 په سر تړلی ندی نه اندوه د دورخ کاندی
 به رب د ما سوگند دی واره گل په ما اغزی شی
 خپل زړه می لوی مفتی دی روایت ورځنی غواړم
 یاری چه تازه وکړې صبر فهم پکښی بویه
 انبار انبار پراته دی عاشقانو ته غمونه
 که ناز کا که خیالونه واره وړه د دلبرانو
 خوشحال چه مین شوې که ئې نوری بلا کیږی

په څه شان ئې دواړه زلفی کج په کج کړی
 توری زلفی ئې زنجیر مخ ئې کعبه دی
 که یو دم د دا زنجیر په لاسو کښیوزی
 بیا هاله د یگانگی له حاله لاف کړه
 زه تر نام و ننگ تیر شوم ستا د پاره
 قند و گل چه یادوم مقصود می دا دی
 یکباره ئې د عالم مینی په چچ کړی
 دا زنجیر په لاسو ونیسسه کښ حج کړی
 همیشه به د خپل زړه په حال فرج کړی
 که د غیر اندینښې له زړه خرج کړی
 ته به څو ځما د کار دپاره بچ کړی
 څو بوسې که له ښکنځا سره مزج کړی
 ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
 چه دا هسی د غمزې په تیغ حرج کړی

۱. سل توری ور واخلي.

۲. یعنی کورونه ئې ور غلبیل کړه، دا د پښتو محاوره ده.

۳. یعنی تښته او گواښل.

په څه دود ئې ځای نیولې ستا تر څنگ دی
 زه چه ډیر ډیر ستا له ډیره جوړه ژاړم
 لاس ئې مه پریرده له لاسه خوله ئې واخله
 په زړه مهر محبت په خوله بنکنخل کا
 لکه سپی د خپل څښتن جور و جفا وړی
 په رو رو باندی قدم کښیرده خوشحاله
 خدای د بل د چا خطا نکا گړنگ دی

په ځوانانو پوری بیمچی^۱ کا ولاړی
 د ځوانی هوس مکوه چه زور شوېې
 تیر ساعت به د د عمر بیا را نشی
 که ئې بیا له مخکی اخلی سود ئې کوم دی
 د خوشحال ویل په زړه د ارویدو دی
 چا ته نه کاندی...

په زړه سخت بې مهره یار یې
 که هر څوو په کوکو ژاړم
 تا ویشتلې یم فریاد کړم
 زه به تل ژاړم و تا ته
 زړه د وسپاری و غم ته
 څوک به څه وائی و ما ته
 چه پخپله عاشق وژنې
 کوم گناه دی عاشق کړی
 کله درد کله دوا شې

په خوشحال د غم نازل کړ
 چه اغیار سره کنار یې

په کاته کاته می سترگی په خاته شی
 ته خو اوس له ما نه ولاړې مروړ شوې
 گوره تا را باندی کومی کوډی وکړې
 چه دیدن د مین وکړمه تازه شم
 د ښه یار بیلتون د ستونی پریکول دی
 په ارمان د هغه وخت یم دریغه دریغه
 د خپل یار د جدایی هسی کار دی
 بخته هونبره مدد بیا را سره وکړه

د خوشحال سلام په واپرو ښو یارانو
 گوندی بیا می په لیدو و سره زړه ښه شی

په ښه مخ به خو تابان یې
که پرون وی زړه او سترگی
لکه سیوره په پښو پروت یم
خدای په ښه جمال یوسف کړې
که دی دوه کونه قیمت شی
دواړه شونډی دی یاقوت دی

په رشتیا ویل بد مه وړه
خوشحال ستا دی ته د ځان یی

پښتانه که آدم زاد دی
نه حکمت لری نه عقل
نه د پلار په ویل کار کا
چه په دیو کښن یو ښه وی
یو د بل په کمی ناست دی
اول زه دا نور له پسه
په نفاق ئې واړه ورک کړل
نه ئې قدر شته نه پدل

دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دی آزاد دی

په گرد کوی تو گشتن مراد ځما دی
من این جمال ترا خود مثال کښن یابم
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من^۲
بود که روی بینم که کعبه ما دی
که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دی
خلاف نیست خبردار حق تعالی دی
بیا بیا که دلم خوار زار بی تا دی
چنانچه تشنه و اوبو ته نا شکیا دی
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که برخ خوب تو ډیر شیدا دی

په نیکی به له بدانو نه خلاص نشې
د غنمو په لذت به نه پوهیږی
د غلیم سترگی به تا گنی خسری
د بدخواه د بد خواهیه خلاصی نشته
په پاکی کښن به د گپې کا میتاخی
دروغجن به د بیا لیری کا د زړه نه
د بدگویو له ویلو خلاصی نشی

آفتونه په گپون کښن دی خوشحاله
ښه خو دا چه که دايم غرخه د غره شې

۱. په خبرو دُرافشان یې.

۲. به آرزو یتو چو نم.

په بڼایست کي دی خوګ نشته د سیالی
ورخ په ورخ دی د خوبی گل غوړیږی
په پساله به مینه کا چه رنگ ئې نه وی
ستا د مخ سپاهیان همه توری پرې باسی
زه چه ستا د ور په تورو خاوروو پروت یم
د پایلو په آواز سره د وینې شی
ته خو اوس د زهد لاف کوي زاهده
زه به نیت درباندي و هارم باور کړه
خدای د امن د خوشحال د سترگو کړه
په خندا خندا چه ځي په خوشحالی

په دانا می د ناپوه دیدن الم دی
چه دانا می د نادان سره گډون کا
بد سړی که په ظاهر سړی لیده شی
د بدانو په صحبت کښ دین دنیا ځي
د ناپوه سره په جشن حاضر مشې
که بی عقل تر یوسف بڼایسته روغ وی
د خوشحال خټک په پوهه یو صنم دی

پدا قول د درست خلقو اتفاق دی
که د رنگ خوبی ئې ستایې بود ئې نشته
هسی یار د غوری خدای را کړ په غیر کښ
لکه تیری و اوبو ته په تلوار دی
سلامت د ارزانی وی په شیخانو
چه یو ور په سړی وتیری بل وا کا
که ئې سر له تنه درومی نور به نشی
د خوشحال چه د خپل یار سره میثاق دی

په راحت کښ په دولت کښ یاری ډیری
نه به هر کله بهار نه به خزان وی
که می لاس لکه دریاب له درد تش وی
له یوی فتنی ئې ځان په دعا خلاص کړم
د دی درد په یارانو باور نشته
چه به ما ورته کاته له جاء نکړه
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړی

۱. پساله یې.
۲. هاله یې.
۳. دا د ستور، یوه چار ونیسه.
۴. لکه صدف.
۵. په بله نسخه کښ غیر راغلی دی، غویره او غوره سید راحت په یوه معنی راوړی دی یعنی منتخب.
۶. د هغه ونی میوه ده چه په عربی ئې سدر یا نبق او په پارسی ئې کنار بولی.

د دستار د مرتبی به نه رسیږی
 په ژوندون ئی د خوشحال د زړه وټاسی
 ستا کردی به ئی په گور کښ نشی هیږی

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له مینی
 پردیسی حیران پریشان له خلقه تشی
 چه په تا پسی ژړا کوم د اوسنیو
 چه هغه ساعت په یاد کرم لولپه شم
 څوک به تا غندی پیدا په جهان نه وی
 هغه وخت را څخه ولاړ چه می به کښل کړی
 که خمتا واغوندې لا ښه شی تر نورو
 ته می پاس د زړه په سر باندي میشته یی
 ستا په خوی پوری حیران یم خوی د څه دی
 لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه و
 عشق تنها څه په لیده د سترگو ندی
 د خوشحال د زړه د خونی لکه خراغ یی
 لا به کله را ښکاره شی مه جبینی!

په دریاب کي چه جهاز زیبا ئی ناخدای دی
 بادشاهی ئی په نصیب او په قسمت وی
 څوک چه طمع له چا کا په حقیقت کښ
 درته چا وی چه پرې مه پرانزده غوټیه
 یا د ښو زویو سندی وی د زوو
 د هغه د غلطی اندوه نه وی
 وچ ککر ټپر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه
 خوی خصلت وته ئی هم نظر د کړو دی
 په هزار ژبه ئی ستایه بلبله
 که ناغونه که راغونه که څه نور څه
 چه د زړه پکښی خوشحال شو هغه ځای دی

په هر ځای چه قدمونه په خرام ږدی
 زه چه چیری آزادی ور ځنی مومم
 که تر نوم او تر ننگ تیر شوم غم ئی نشته
 نه بهار شته نه ساقی شته، نه مینا شته
 څوک ئی نه پسندی پما هسی بد نام شوم
 په صحیح سالک هغه دی پدا لار کښ
 زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق
 ستا د خیال فکر می نه درومی له دله
 سل منته پدا محکه په هر گام ږدی
 چه دلبره راته تل د زلفو دام ږدی
 عاشق هر کله قدم په ننگ و نام ږدی
 اوس به څوک ځما په لاس د میو جام ږدی
 د نیکی نام چه څوک په ما بدنام ږدی
 چه قدم د ترقی په مقام ږدی
 خپل سرونه د پیرانو په اقدام ږدی
 په زرگوتی می داغونه صیخ و شام ږدی

راشه گوره د خوشحال د خاطر وینی
په بیاض باندی چه هر حرف د کلام بردی

په ناحق په ما منت کاندی وگری
زه له خایه دماغی په جهان راغلم
که درست باغ د میو دک و ما ته کنسیردی
په یوه بیلک^۱ ئې نن تر هر چا به کرم
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دی
په خوږه خندا د خضر عمر را کا
یو څه بند می د غماز په غاږه پریووت
له اصلی فولاده هاله تیغ رغیری
د جهان په واړو ونو نظر وکړ
زه د یار غمونو درست په زړه رنخور کرم
د تازیانو په میدان باندی غوتې دی
چه و چا و ته شمار یا ئې بیان کرم
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنگ بیا موند
چه خوشحال و په طلب ور پسی ستری

په سینه کنب می اوده مینه پهر جا کي^۲
د رقیب وینا ئې یاده شوه که څه شوه
په بازی بازی وژلی کتل نشی
زه خوشحال چه لا له ورايه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه او میرا بیرا کي

په دا کلی کنب ډیر کنبلی
ما به دواړو کنب یو یار کړ
هغه هم هسی بد خوی دی
که د ده له چارو وایم
ولی څه کرم پری مین شوم
خو مین په هیچا مشی
گاه کباب په جدائی کنب
عاشقان دی سینه سوی
په خمار هغه پوهیری
په دنیا کنب به هر چا وی
چه و ما و ته ئې فاش کړل
د خوشحال غندی په عشق کنب
نشته نور په رنگ ځیښلی

چون چون خلق دی وکنبلی
نور می شمار کړل لکه کنبلی
چه په زور را سره ننبلی
را ئې هیڅ ندی پریښلی
چه څه کا واره بڅنبلی
په بلا دی مین لنبلی
گاه په وصل زړه وکنبلی
له اندوه سره آخنبلی
چه شراب ئې دی نوبلی
په ارمان لاسونه منبلی
څه رازونه دی پوبلی

۱. محشی ورته غشی لیکلی دی.
۲. ایڅگی.
۳. د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښی مراعات سوی دی.

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دی
 بادشاهی ئې د مغل به زرو بایله
 اوبښ له باره پخپل کور کښ ورغلی
 د نفرین لایق په نام سره بنی دی
 بی ننگان د بې ننگی کار و بار کا
 سر ئی هوری قندهار بل ئې دمغار دی
 له دې بابه ویل ډیر وشول خوشحاله!
 خاموشی وکړه دا هومره ویل بس دی

په خاطر باندی می نه وی پروتی لبرې^۱
 په بل رنگ می به زپگی باندی سوږ نشی
 و هر چا وته چه وگورم فریاد کا
 دا دوه توگه و هونسیار وته یو راز دی
 په جهان به هیڅوک نه وی چه آزاد وی
 چه احمق سره یاری کړې خبردار شه
 چه بې عمله تصوف وایی باور کړه
 هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دی
 چه د لاس په گیدر نه رسی خوشحاله
 و مزرئو وته څه لاسونه مری

په هر کسب کي چه یې حبیب الله یې
 په محشر به له تا عدل ایمان غواړی
 نقشه تا دا هسی زه مذبد بین کرم
 نور څوک څه لره بد خواه گڼی ناپوهه
 زمانه به د بدرنگ کا غره مشه
 په خاته کښ ئې هیچیری ثقل نشته
 که پخپل گمان کښ ځان و تا ته کوه دی
 د خوشحال ویسا په سخت ساعت په تا ده
 ای چه ته د درمانده وُو پشت پناه یې

په دا څه که د بنگښ راته ډنگ ډنگ دی
 عقل زور د غوریه خیل تر بنگښ زیات دی
 د بنگښ نه هونبره زور وینم نه توره
 غوریه خیل که په ناکام ور سره زیست کا

زه هم ښه یم د ما هم برغو تر څنگ دی
 غوریه خیل را سره هم ولاړ په ننگ دی
 دا په کوم توکی له ما سره په جنگ دی
 په رضا ورته بنگښ نیولی تنگ دی

۱. محشی ورته کښلی دی: غولی او انگې.
۲. په خاطر باندی می پروتی ندی لبر.
۳. پتوی.
۴. ئی کړی.
۵. دا می واره اوره بوس سره آغز.
۶. ښکر چه د شپیلی برغ ځنی وځی.

غوريه خيل او بنگبن دواړه مغلی دی
 که زه گوری^۱ دُرد آشام ورسره شمار یم
 هر ملخی د سربازیه هنر څه زده
 لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندی
 د کینډیو^۲ په څگر کبن ئې گولی دی
 لا په خوب کبن په لرزه پریوزی له کټه
 که پدا درومی گورې هغه زه یم
 درست جهان می و مغل و ته خیبر کړ
 ځنی څه لوئی دعوی لرم په زړه کبن
 خو طالع را سره هسی مدد نکا

د خوشحال د زړه د حال ننداره وکړه

که په تخت د پاسه کببینی هم ملنگ دی

په وار وار د د خدا منت را باندي
 چه ئې زړه تر کانی سخت دی پر مین شوم
 چه بل مخ و ته نظر کړم د هداد شم
 چه ئې توره د غمزو راته تیره کړه
 رنگ و بوی د د خپل ځان هسی پیدا کا
 زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم

اوس خوشحال ټک خپل یار په غیر کبن ونيو
 رقیبان د سترگی اړوی نغلاندي^۳

تا په دوو سترگو مکحولی
 په حیرانو عاشقانو
 نه ئې شمار نه ئې حساب شته
 راز می هیچا ښکاره نکړ
 نه په سر یم نه په مال یم
 پوه په نام و په ننگ نه یم
 چه د عشق الا بلا دی
 لاف می ستا د پالنگ وکړ
 هیڅوک نشته چه پرې پوه شی
 چاری واره په قسمت شی

چه ئې واپړې ملولی
 سل بلا وی کړې نزولی
 خلقې د کړې مقتولی
 ځما اوښی دی پدولی
 نه په ملک یم نه په پولی
 په فروعی په اصولی
 همگی می دی قبولی
 که رسیرم تر مقبولی
 ښې خبری دی معقولی
 نه په ځلی نه په ځولی

بخت په کور ورکړه خوشحاله^۴

تار په تار زلفی مختولی

۱. که زه گورې درد آشامو سره مل یم.
۲. یو پیاوړی تور رنگه ځناور.
۳. گڼه تیر می تر شیر شاه بادشاه فرهنگ دی.
۴. یعنی وړی او خواری زاری.
۵. بخت به کور درکړی.

تر دا دوو سترگو می اوسې بهیدلې
ستا د وصل اش رمق دې راته پاتو
ستا په غم کښ می د زړه ننداره وکړه
دا هم بخت چه په پالښت د خسته راغلې
زه نه گرم نه ملامت نه مې څوک یار کړ
ځای په ځای درته بلبلو میشته وکړه
اوس د یار په غیر کښ ونیوه هوس کړه
ځکه تل د باد له لاسه خوری څپیرې
اوس ئې جور و جفا وړه دا د سزا ده
د رقیب گونه چه نده شوه لیده دی
په زړه یاد لره دا اور چه دی را بل کړ
بې د یار له مینې واره لکه باد دی
چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر^۱
که ئې ډیره بلا کړه نه دریدلې

توری سترگی ستا دی ای زیبا نگاری مستی
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم
ما چه ستا دا ښه کښلی بارخو په سترگو څیر کړه
خوله به د آخلی چه پر ستا د خاطر مینه^۲
هر چه ستا له ظلمه و نور چا و ته فریاد کا
خوب کاندی بې غمه یا ئې چیری قراری شی؟
چارې په ما وکړې وائی چاری ځما ندی
تا ووې خوشحال ته نوری لا تر ما زیبا شته
څوک تر تا زیبا دی ای زیبا نگاری مستی

ته په څو د دنیا مینی مبدل کړی
هره ورغ د دې فانی دنیا دپاره
که د خپله مدعا پکښی درستیرې
که کافر درته د سود خبری وکا
که د سل چاری د زړه واره پوره شی
چه د عمر بقا نشته واره هیڅ دی
چه په دواړو سترگو پوند په غور کون شوې
په پنجه کښ د د ځان رستگاری ده
که څلور دی که پنځه که شپږ اوه دی
ښې خوړې چاری د دین درته ترخې شوې
عاقبت نه د د گور په خاورو خوب وی

فکر نه رسی هورې پسی جدل کړی
زر فتنی الا بلا دغا دغل کړی
بې صرفه به اور د پلار په خونه بل کړی
د خپل سود دپاره ځان د کافر مل کړی
په حرص به دوه سو نورو ته تگل کړی
که گنجونه د قارون په کور کښ تل کړی
لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړی
ته پدا کښ هم په څو رنگه خلل کړی
له اصلی چارو ئې واره معطل کړی
نفس ترخې چاری و تا و ته عسل کړی
چه ئې اوس په نهالی او په بخمل کړی^۳

۱. پخسیدل.

۲. لکه عمر له خوشحاله.

۳. خوله به د هغه خوری.

۴. تگل یعنی فریب او حيله يا تکل مخفف د ټاکل یعنی انتخاب.

۵. دا چه اوس په نهالیو د بخمل کړی.

ستا پخوا هم د دنیا طالبان نور و
 چه^۱ ئې مینی تار په تار خورې اجل کړی
 بهنبت خای د پرهیزگارو دې خوشحاله
 ته بهنبت وته هوس په کوم عمل کړی؟

ته چه سترگی توروې خود به پوهیږی
 ستر تر پایه جامې واغوندي گلگونی
 تور سنبل د باد و مخ و ته ولاړی
 په ورځ سل ځله آشتی کړې هم جنگونه
 هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه
 خپله څه د درست جهان فتني نازونه
 لونگین چه بنوروې خود به پوهیږی
 ځان چه هسی جوړوې خود به پوهیږی
 چه په گل ئې خوروې خود به پوهیږی
 هر دم خوی چه نوروې خود به پوهیږی
 بیا می جام نسکوروې خود به پوهیږی
 چه عاشق ته پوروې خود به پوهیږی
 مگر لږ دې د خوشحال د زړه غمونه
 باندي نور تندوړې خود به پوهیږی

ته چه هسی حکم ناز کړې په وگړی
 د دریاب سره دریاب وی یو څو وخته
 چه ئې څو په پورته لوری لوری وړی
 لکه ته یې بیهوده یاوه باد وړی
 طمطراق د جهان کل واره عبث دی
 دا چه تا و ته ژوندی دی ژوندی ندی
 چه خوروې میوې لری خوشبوی گلونه
 په آواز سره سړی بندیخانه دی
 جنتی دورخی پت ندی بنکاره دی
 په تا څه د چا پوره د چا نیمگړی
 بیا په هر لوری پراته وی اوبو وړی
 د هغو مانی وگوره چه لوری
 جهان څو دا هسی یاد لری باد وړی
 هوبیارانو و ته کم دی تر خسری
 دا و ما و ته بنکاریری لکه مړی
 پخپل باغ کنب د کنبینووی هغه زړی
 د څاروی علاج په ترکیږی په پری
 خپل عمل دی په نوم نوم واره نومړی
 زلزله په جهان گډه شوه خوشحاله
 د اسمان له شدتونو کنهې رغړی

ته هغه لیلی یې چه د تل په بخره ناز دی
 ما وې خو یو زه یم نن شهره په عاشقی کنب
 زه تر عشق څاریریم تر هغو چه عاشقان دی
 رایشی له کومه ځای په څو وکا په زړه کنب
 هی د خدای دپاره نفحص را پسی مکره
 توری توری زلفی کبود خال لکه کوتره
 سکینی د زړه ولی چه په شونډو کنب موسیږی
 زه هغه مجنون یم چه می تل سر پسی نیاز دی
 لا تر ما د نور وگړی لږ لیری آواز دی
 واره عشق پکار دی حقیقت دی که مجاز دی
 هیڅ پرې نه پوهیږم عشق یو څه سوز و گداز دی
 پلار ته وایه نشی عشق یو هسی مخفی راز دی
 راشه که ئې گورې پرې بندی یو څه شهباز دی
 تیغ ئې د غمزې دا ځله لا څه تیره ساز دی
 هر څوک یو یو بت لری خپل بت و ته سجود کا
 بت د خوشحال ته یې تل ئې تا و ته نماز دی

تنامه شبه د ژمی په هی هی پما تیریری
 دا سحر دی که مینه که څه لا بله بلا ده
 خپل زړه و ته نظر کړم پدا هونبره محبت کنب
 چه ته د ما طیب ئې رنځ به لا ځما زیاتیری
 که هر څو ئې له دله هیروم نه را هیږیری
 یو هسی مستسقی شو چه په بحر نه اویږی^۲

۱. چه څه مینی.

۲. نه سپیری.

یوسف د زمانې دی درست جهان په روشندلی
 دنیا لکه حلوا ده، ښه شیرینه مزه ناکه
 چه ننگ کا ننگیالی دی ورته یبني دی دوه کاره
 که منبک^۱ و که گوهر و همگی ولاړل خوشحاله
 و ځان وته وگوره چه اوس څه عمر تیریری

توري سترگی ستا دی بیا په تورو رنجو کړی
 و خاندې و ما ته شونډی بوخی په ناخوال کړې
 زر د که په ور مری په هیچا د زړه سوی نشی
 هیڅ در نه پوهیږم که رشتیا وایې که پیڅمی
 پتی پروتی ښې دی څه به دم وهم و چا ته
 ما وې چه ځما ده موزی یو وړه سیه چشمه
 ته پدا خیالونو په ښیوو غمزو موجونه
 دوه توری بلا دی پرې می وژنې بابا مری
 دا فتنې ښیوې د بیا له کومه دی راوړی
 زړه لرې د کانی بیا خپل ځان بولې ښه زړی
 ما وته د خوله ده په خدا خدا نومړی
 م څه هونبره ندی ستا فتنې ناسازی وړی
 څه شو کوپه نیسی د پرې هوسیه ستری
 سیند د اباسیند سوې چه څو څو بیړی نغړی
 څه لره خوشحاله تا د زړه کیسې ښکاره کړې؟
 ستا د ظلم ندی ما و چا ته کیسې سپړی!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دی
 په معنی قلبه رویی ده مخ ئی تور شه
 د بدیو بد بوئی به پته نشی
 که د زړه سترگی د شته ننداره وکړه
 ابا سیند وته نظر کړه و دریره
 که د خولې ویل د ښه دی پدا څه شی
 نه به زور پریردی نه ځوان نه نن زوولی
 خدای پخپله د رشتینو سره مل دی
 هر سپری چه په یاری کښ په زړه غل دی
 که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دی
 د جهان په وارو چارو کښ خلل دی
 ستا د عمر د اوبو غندی چل چل دی
 چه ښکاره دی و علم وته عمل دی
 چه ناڅاپه ناتارونه کا اجل دی
 بد کردار به نیک کردار نشی خوشحاله
 د شیطان لښکر و لاندی کړ قبل^۲ دی

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښیمان ئې
 همیشه د ما د باغ زرغون طوطا وی
 زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تیر شو
 یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دی
 که طامع په سریر پاس کښینی گدای دی
 په بل ځای می پیرڅو بڼه یې د یار غمه
 غم الم به د ونه رسیی و زړه ته
 بیا را درومه هغه زړه یې هغه ځان یې
 اوس خبر نه یم طوطا د کوم بوستان یې
 په زړو پوری خدا مکړه که ځوان یې
 راته ووايه د کوم یوه جهان یې
 که و آز وته د شا کړله سلطان یې
 ته د ما د زړه د مات کودی^۳ ریحان یې
 که د خپلی ژبی هر کله پاسبان یې
 ته جوهر د لویی نه لرې خوشحاله
 د کم شناختو په بازار هسی ارزان یې

۱. محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشک او گوهره تور ویښته او غاښونه دی.
 ۲. محشی حصار ورته کښلی دی.
 ۳. د خاورین لوبنی ماتې توتې.

تا چه دا ناسازی چاری دی را کری
 چه می هسی شان په خوارو سترگو گورې
 ته پدا حسن د گل غنډی پیدا یې
 راته وایې صبوری در خخه خه شوه
 بیا په کوم توکی دا هسی بی قولی کری
 د تقوا سپاهیان چه ستا په کوخه تیر شی
 د خوبنی مفرح را عنایت کره
 گوره کوم به د په بخت په طالع مومی
 په پله پله در پسی عم د پرینو نه یې
 چه مین شوې درست د یار په رضا درومه
 اوس که خپله رضا کری خوشحاله پرې^۳

تورو زلفو د په غورو دی خولې یبنی
 دا خما د پریشانیه نه خه وائی
 نندارچی چه ورته گوری کت کوبت کیبری
 تر لبانو د خجل آبحیات دی
 چه مین شی قبولی مکر دروهونه
 په خو تار په تار پریشانی سره ننبی^۴
 که ئی لا نوری اوردې دی درته بلنبی
 د مخ نخبنی د بلا دی گوسنی گوسنی
 به باټه په سترگو سهم و تیر کنبی^۵
 په یاری می قبول کری که بنگنبی^۶
 زه خوشحال د د بدی نیکی گواهی یم
 د بنایست مخی د نشته په خوی وشي^۷

ته چه دا دماغ لرې
 توره شپه د دواړه زلفی
 دا د خال د ورخو نندی
 واره باغ دی په گلونو
 که ساعت دی ساعت دا دی
 چه طوطی د دی په لاس کنب
 خوک به خه فراغ لرې
 پکنبی مخ خراغ لرې
 دا د زرونو داغ لرې
 یو خه کنبلی باغ لرې
 چه په لاس ایاغ لرې
 خه نظر په زاغ لرې
 بیا و کوم لوری ته ورک شو
 د خوشحال سراغ لرې

تر مکې تر مدینې ولاړې حاجی
 صفائی د زړه په کار ده نه د یریری
 صوفی لافی د سلوک کا هم دا لافی
 په ملا توره تیاره شوه چه حق پوش شو
 علم خه دی په معنی کنب گبینه دی
 لا د نفس له خویه هیخ نه یې ناجی
 خو په یریره گرزوې شانه عاجی
 سرا سرگنه د ده بی منهاجی
 که په لاس ئی فتاوی وی سراجی
 کاسه هم ور لره بویه خراجی

۱. بلی.
۲. ژور خای.
۳. مخفف دی د پریې یعنی ملامت هستی.
۴. تشی.
۵. تیر کی یې.
۶. بنگنب یې.
۷. وش یې.

دا تاراج لکه شیخان کاندی په مکر
 دا ئې سحر د بابل د مځکی راوړ
 نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ
 نه جیحون دى نه سیحون دى لا افزون دى
 که صاحب په لاری پلی نفر سپور ځي
 له اوله تر آخره په جهان کښ
 افریدی ندی دا هسی تاراجی
 چه درست اوښ په گت کښ ومانډه حاجی
 پدا ملک ده د ښه رخت بی رواجی
 د خبرو دریابونه مواجی
 خو هم بیا صاحب صاحب پاچا پاجی
 د سید غندی شک نشته معراجی
 زه خوشحال خټک په حب د اهل بتیو
 خارجی او رافضی ک ۷م اخراجی

تور وربل به ئې و چا و ته غوړیږی
 د شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم
 نور به کومه آرزو وی لری په زړه کښ
 عاشقان تر تورو خاورو لاندی نه مری
 بیا به توری بلا لا توری بلا کا
 د ښو ناوک ئې نه درى تر زغرو
 د فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دى
 د جهان عمارتونو ته نظر کړه:
 ما وې نن د زمانې ژبه ورزه یم
 په وصال به ئې د چا پټر سپریږی
 په خوړو نباتو کله څوک مریږی
 چه ئې سترگی کښلی مخ و ته غړیږی
 پدا سپین ویښته به څرنگه اوړیږی
 چه ئې تور رانجه وا سترگو ته اوړیږی
 څوک به هسی ناوکیو ته بریږی
 چه په غم کښ په آه آه سره سپریږی
 ځنی نوی نوی شی ځنی نړیږی
 یوه کس و ته د ما ژبه اړیږی
 د دې باغ گلونه لیر ندی خوشحاله
 تازه تر تر تازه ترو نور غوړیږی

تازی سپی چه په نمری مومې وپړیا دى
 په کوټه باندى دا دواړه حبطله دى
 که ئې ته په منت مومې دا بی مخله
 بخت چه کور شی یوه تن ندی راوړی
 د آسمان پیرې دایم نه وی یکسانی
 یوه ورځ به ئې دا رنگ زیبائی نه وی
 سپین و سره باندى ښنده که په بهار دى
 چه د تش په غولی گزى هم بلا دى
 که د چا په باغ کښ بوتی د کیمیا دى
 چه د خدای باندى پیرځو دي د هر چا دى
 که ئې څرخ دى نن پتا کانده په ما دى
 راشه گوره چه گل څه رنگه زیبا دى
 د هر چا یاران دا هسی بی وفا دى
 که خو یار د خوشحال هسی بی وفا دى

ته چه دا ښکلی چهره لری نگاری
 چه د لاری د دیدن را باندى بند کړی
 چه گهی گهی د وینم له ورايه
 هر ه ورځ تازه مانې تازه جنگونه
 که د غاښ و شونډې گورم دُر مرجان دى
 دریغه نور سحر په ملک پیدا شوی
 خو په ما باندى چه راشی ځان نادان کا
 په کوڅه ئې باد گذر نکا خوشحاله
 ته له کومه سازوی ورته ریباری

ته چه سر تر دیوال هسک کړی سړی گوری
 که د زړه د غین په عشق نه وی بایلی
 پرده پوښی په ضرور وزی لمانځه ته
 یا ئی نیت د کاسیری^۱ یا د میړه وی
 په هغی باندی گواهی د بدی وله
 د میړه په بریره نه خاندی نور څه کا

د خوشحال ویل به بی مضمونه نه وی

چیری نه چه ئی مذاقو سره شموری

ته د تل اوسې پدا ښهر یاری کښ
 غم د یار د جفا هیڅ را سره نشته
 هغه یار د خدای له هره رنځه ژغوری
 په زاری زاری به ما په ځان مین کړ
 لکه باز د زړه په وینو آموخته شو
 د ریباز منت ئی ډیر را باندی بار دی
 خدای په ما باندی نادان کړ بخت می تور دی
 نا قرار د خوشحال زړه همیشه ښه دی

یو زمان د نه وی بند په قراری کښ

جهان شرم نام و ننگ دی
 چه وفا ور څخه نشته
 چه ئی عشق تر سره کړی
 د ښایست کمی ئی نشته
 تر ښکښلو ئی څاریرم
 په ښاغلیو جهان آرت
 ښه چه راغللې په غیر کښ

چه خوشحال باندی ناستې کا

دا پوزی ندی اورنگ دی

چه پخپل عیب بینا شی
 نادانی ئی پته نده
 د بلا اندوه به نه کا
 په دنیا به دین حاصل کا
 په جهان باور پیدا کا
 چه غنی په قناعت شو

ابدی ژوندون به خپل کا

چه خوشحال غندی فنا شی

۱. فاحشگی یا قحبه والی.

۲. آسان، آزاد، بی باک.

چه په خیال په زر زری جامو کښ درومی
 پکښی خرنګه هوبنیار مرغونه بند دی
 ستا د شونډو سره به ولی هسی نه وی
 زه به تا غلطه نکړم په ټولی کښ
 د مجنون مینه یواځی په لیلی ده
 ناز نخړې ښیوې غمزې فتنې خیالونه
 د ښایست سره هزار کارونه نور دی
 چه رضا ئې په جفا وی نور می ستایی
 و خوشحال ته چه د نورو نوم آخلی
 بی له تا^۲ به مینه ماته شی په کومی؟

چه توفیق ورکوی رب العالمین دی
 په هر لور چه غورزوی سپری هوا ده
 څوک چه خوښ نه وی له ځانه هیڅوک نشته
 په بهبود د خپلی چاری هر څوک مټ کا
 د ستار د سیوری رنگ واړه یکرنگ دی
 حبشی که په ځان نوم د کافور کښیږدی
 له آزاره په ستنه اوسه درست دین دی
 د هوا فرس و هر لوری ته زین دی
 هر سپری خپسر دانا گڼی یقین دی
 پخپل زړه کښ هر تنگ خرڅ بالا نشین دی
 که دستار په سری یا سور یا تور و سپین دی
 سر تر پایه و هر چا وټه مبین دی
 آزمینت د دهر و گوره خوشحاله
 چه ملک د شیطین سره قرین دی

چه خدای په بت مین کړم که دا عیب دی هم وی دی
 عالم وائی عاشق شوې زه سوگند خورمه چه کله
 که نور خلق خپل زیست کا زه سر تور مسله لنگه
 کافریم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبی
 که ستا کوڅه جنت سره څوک سمه راته کښیږدی
 تحسین لره بل نه لرم چه هونبره ډیره مدح
 چه ځوان وم دا یم زور شوم په رشتیا رشتیا خبره
 که نور په صهبا مست دی زه خوشحال په خوابات کښ^۱
 مستی ئې په دودن کړم که دا عیب دی هم وی دی

چه دا هسی بی نیازی کوی دا ښه کړی
 د بل خراغ غندی په شپه د هجران راشه
 خو له ما نه نوره مکړه د زړه مینه
 دما زړه ورځنی صبر و چه گنگ دی
 په ژوندون له ما نه مه څه د یار غمه!

زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړی
 چه په راغله می روښان د واړه لیمه کړی
 نور می کل واړه منلی دی چه څه کړی
 نن ځما طوطا یو څو خبری وکړی
 ته به سم د ما له ساهې سره تله کړی

۱. د زړه وینی پشومی.

۲. د خلقو خونه.

۳. بی له تا ئې مینه.

۴. په نورو نسخو کښ دا بیت داسی دی "که نور په صافو مست وی زه خوشحال په خرابات کښ - مست په درد ددڼ کړم که دا عیب دی هم وی د" محشی تر دڼ لاندی خم ترجمه کښلی ده.

گوره بیا دِ خه په زړه کوم می گناه دی
 د غمزې توره د ماته شه په ما کنب
 وایې ستا په عیادت دما رضا ده
 چه تر خولې د بیلتانه د ویل و باسی
 د خوشحال ختک روزگار په اور اوبه کړی

چه ژوندی وی غم د نکاندی د لوړی
 په شکرؤ په نباتو ئې^۱ سود نشی
 په لحظه لحظه د وینم قهر قهر
 ستا په لبوئ به کباب شم په دا خوښ یم
 دا چه اوس درته حاضر دی ښه ئې گوره
 عقل و هوښ ئې و سړی و ته پیدا کړ
 دا بیدرد که په ظاهر سړی لیده شی
 و خوشحال ته مچ میړی دی ماشی سپړی

چه مزری خپلی منگلی نه کا کنبلی
 مرجونپا^۲ د دُر مرجان هاله ألجه کا
 عاشقان چه تر سر تیر شی هاله کُنبل کا
 باز چه والوزی له خالی هاله گوری
 چه د اور بخری باد سره رفیق شی
 چه سیلاب د غره د سره نه روان شی
 په تحصیل پسی ئې خکه^۳ کونښن بویه
 هونبره نه وی خربی غوښی ورته تلی
 چه قبول کاندی د بحر خونی چلی
 د دلبرو پستی خولې لکه بخملی
 د کبکائو ښایسته سترگی کجلی
 بیا هاله کا په ملکونو لمبې بلی
 بیا هاله بیایی په مخ ډیری خخلی^۴
 که قسمت به د چا زیات نشی په خلی
 خبر هنر له لاسه مه پریږده خوشحاله
 خوره خوره وه وه واره غصې خورولی^۵

چه و باز ئې ورکولې تیرې نوکی
 د بانې نظر د چتی^۶ په لکی
 د کارگه توره مشوکه د گندگی ده
 د گلرنگو ناز په هر کله د وړو دی
 یا به سر د خپل ورمیر په وینو رنگ کړم
 تر ټپو به ئې یستی د زرکی خوکی
 د شهیاز نظر د میور^۷ په خوټکی
 قند لایق دی د طوطی د سرې مشوکی
 بیهوده بی خایه ناز کا رنگ املوکی
 یا به کُنبل کړم دغه ستا شونډی ملوکی

-
۱. می سود نشی.
  ۲. چه په ما شوې.
  ۳. لمړی خور په معنا د شیرین او دوهم په معنی د رنج او مرض دی.
  ۴. دا بیت حل طلب دی، په یوه نسخه کنب داسی دی: ستا په لب به لبالب شم په دا خوښ یم - که هر خو می د ابرو غندی آغبر.
  ۵. یعنی غواص.
  ۶. یعنی خس او خاشاک.
  ۷. خله.
  ۸. دا مصراع حل طلبه ده، په نسخه کنب ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره خوره دواړه غصې خورولی یا خوره خوره وه وه واره غصې خورولی).
  ۹. د شتی په.
  ۱۰. یعنی طاوس.

آفرین دی په دا تورو شهلا سترگو
 لا به کله هغه گل په چمن راشي
 د هجران له غمه هيڅ سپری خلاص ندي
 چه توبه د ملو کا، په وخت د گلو
 يا د بنو زلميو ږغ دی په میدان کښ
 چه ئی کښلی د کشمیر کرلې مملوکی
 د نرگس گلونه گوری سترگی بوکی
 څوک په ورو ورو ژړا ژاړی څوک په کوکی
 پرې ښایي که د هغو په بریره توکی
 يا د بنو دلبرو ځي په جهان کوکی
 د زاړه خوشحال ځوانی په بوسه نکا
 پښتني جونه بخیلی بد سلوکی

چه ما کړی په جهان کښ رڼا سترگی^۱
 که ستا^۲ له مخه وگورم بل مخ ته
 ښکاری چه غرخه ولی ورته گوری
 هر گور^۳ می له هیبته وار خطا شي
 خوشحال غریب په در درته ولاړ دی
 ته هم کله و ما ته کړه وا سترگی

چه صحبت د ملوکامو سره کاندی
 په رشتیا ویل د هسی باوری شي
 که ئی دواړه پښې ټاکی په خدمت شي
 حاسدان به ئی زوال د دولت غواړی
 د غضب په وخت د لیری ځنی گزری
 بویه دا چه ویل نه کا لاند باندی
 چه پیدا کا خپل عزت د ده د وړاندی
 د خدمت منت د نه کا^۴ په ده باندی
 همیشه د لوگوی^۱ و ځان ته سپاندی
 د خوښی په وخت د عیش ور سره کاندی
 چه نادان ته نصیحت وایې خوشحاله
 دا د واره نادانی ده په ځان خاندی

چه خون په غاړه کیږی له دې کاره څه خو غم دی
 چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په گور دی
 پیږی راغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
 که ښه وایم و چا ته هم ئی بد نیسی په زړه کښ
 نه بخت دی د مغلو نه زه هيڅ په عقل کم یم
 مغلو ته چه گورم هغه هسی مغل نشته
 پښتون په زرو نیسی په فریب په ټیټالونو
 نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مړو گوزم
 که ما غندی نور هم وی پدا کار به ډیر خوشحال یم

یاران ځما په گور کښ زه په کور کښ یم ستم دی
 چه د یو لره درومم گور و ما و ته ارم دی
 چه زه کړم هغه نشی هغه ملک هغه عالم دی
 يا بخت دی د مغلو یا ځما څه عقل کم دی
 دا کل واره پیږی ده چه می کار برهم درهم دی
 د تورو وار ئی تیر شو اوس وریاتو یو قلم دی
 په ما ئی اثر نشي لا په ما د خدای کرم دی
 يا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دی
 چه ما غندی څوک نشته ځکه پروت را باندی غم دی

۱. سترگه مفرد او جمع ئی په اوسنی املا سترگی په معروفه یا راځی.
۲. که زه ستا.
۳. هر گوره له هیبته.
۴. چه ته واپړوي.
۵. و نکا.
۶. یعنی دودوی.

ایمل خان دریاخان دواړه په ښه رنگ تیر شول په ننگ کښ
د دواړو په فراق کي ځما تل آه و ماتم دی

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې
د ماء وطن له میانه څوک دا هسی پیدا ندی
چه شونډو ته د گورم تر یاقوتو لا تیری کا
که هر څو د لاله گلونه ښه دی په چمن کښ
که خوار دی هغه خوار دی چه محرمو د له دیدار دی
که آه نالش می وکړ مسلمان نه یم کافر یم
په حسن په ښایست کښ د څوک سیال په جهان نشته
زه ستا له ډیره غمه همیشه په آه واوه یم
زوولی یې له حوری که سړی پری پیکر یې
پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې
چه زلفوو ته د گورم په عنبر معنبر یې
په دواړو انگیو داغ د واړو د څگر یې
که سخ دی د هغو دی چه ئې ته نورالبصر یې
را واخله تیره توره که مشتاق د ما د سر یې
که دا عیب د نه وی چه په زړه لکه حجر یې
په څو په آسایش بی غمه پروت پخپل بستر یې
خوشحال وته د ووې چه بی ما به په څو پایې
په څو به ژوندی یایم ته می خود په حال خبر یې

چه د پلار په نصیحت نکا برغری
د پرون ورځی به نن حلاوت نه وی
لکه مور د بابا زویه وو په نغته
که له پلاره زوی مومی په رای درومی
نور ئې واړه سرښتی برهم درهم شوې
دا هم هیڅ حق د نمک ته نظر نکا
د هغه زویه دانه شه په مری
که ئې گورې ورځ په ورځ ده کهتری
اوس په دا دور له چا طمعه لری
گڼه نکا زیست روزگار دلپری
خو په ځای ده سرښته د نوکری
په نیافت کښ بهانه غواړی نری
اوس په سپینه ږیره زر غواړه خوشحاله
که په زړه لرې دعوی د سر دری

چه په سب د ابوبکر د عمر دی
د هغو په مرگ ثواب گټلی پویه
رافضی خارجی دواړه باور وکړه
تر مهدی پوری یو لس دی یا دولس
همه واړه امامان وه د خپل دور
له اوله تر آخره که کروهيږی
چه دوستی ئې د سید نه وی په زړه کښ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم
په سرو زرو کښ کمی د قدر نشته
که په خوله کلمه لولی هم کافر دی
چه بدگوی د ذی النورین د حیدر دی
تر سگانو تر کوسانو لا بتر دی
چه همه زویه نمسی د پیغمبر دی
همه واړه د دنیا د دین سرور دی
د بی بی اولاد می واړه نور بصر دی^۲
د هغو سړیو تل خاوری په سر دی
لا رانجه می د پله خاوری د بوذر (رض) دی
صحابی د پیغمبر واړه سره زر دی
زه خوشحال خټک هغه سنی مذهب یم
چه یاران را باندي واړه برابر دی

چه می ولیدی دا ستا سترگی خونخواری
په یاری به د هیښ وی چه غلط شی
ما یوه د زړه په غوره ده نیولی
چه تر اوسه لا ژوندی یم شکر باری
چه څلور پیسی لری د هغه یاری
که هر څو په جهان ډیری شی نگاری

۱. دې کلمې ته محشی د خریشوی ترجمه لیکلی ده.

۲. د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

وی^۱ ئی خولری گلی خما په زړه کنب
 د میری چه وزر نه وی هونبره ښه وی
 اوس به ولی په غلا د مینی کار کړم
 په خاطر به د قراره قراری وی
 بی اثره به دا اوبنی پاته نشی
 نه یواځی د لاله په زړه کنب داغ دی
 په خوشحال ئی عندلیب غندی اور بل کړ
 چه پلو له مخه واخیست گل رخساری

چه یو گړی په جمع زړه ښه مخ وته وگوری
 دا خوی خما قدیم دی چه^۲ ما اوس ندی راوړی
 د خلقو تهمت یو سرد هجران غمونه بل سر
 دا اور چه په ما بل دی د خپل یار له جدائی
 آشنا ته وایه نشی نا آشنا به څه خبریږی
 ناوک ئی د مژگانو د ابرو په کمان جوړ کړ
 ښه باز د خوشحال ختک خاطر په لاسو کښیوت
 په قدر ئی خبر شه چیری نه په لږ ئی پلوری

چه دا هسی ورخی غوټه کړی خبری
 یا خما تر فهم ښه شوی، عاشق پوند دی
 ستا تر شونډو تر غاښونو به ئی څار کړم
 دا څه جام د میو نه دی چه ئی ته څښی
 هغه کار لکه دوه تورو سترگو وکا
 دوه قدمه بیلتون هم له یاره مرگ دی
 د ښو ناوک ئی ښوی درومی تر زړونو
 دواړه شونډی د خوشحال په خوله کړه
 و طوطیانو ورکوی خلق شگری

چه په سپینه بریره کا ځوانی نکاری
 که په خوله د زاړه یار تر سر جاریری
 نیک و بد پدا جهان کنب پیدا کیږی
 خوښه ځوان د ځوانی ښخی په غرض دی
 په کم ذات په اصیل هیخ ندی راغلی
 زوړ د ځوانی ښخی نکا که ئی کاندی
 له ښه ځایه له ښه کوره ستر پوښی

پخپل ځان باندي به وکا ځنی چاری
 په زړه ندی ځوانی هیخ د زاړه یاری
 نیک و بدی د زاړه نه دی ویزاری
 که بادشاه وی د زاړه نه وی آزاری
 ښخی واره د ښه کار دی طلبگاری
 فکر بویه چه له ښه ځایه دی باری
 په حیا په شرم ننگ وی خبدراری

۱. وایی خولری.

۲. څه.

۳. مور.

۴. په تورو په لښکری.

۵. به څو.

چه په پلار نیکه د ننگ و ناموس نه وی
هغه بنځی قباحته ته دی تیاری
اوس پخپلو زړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دور خوانی مکره ناپکاری

چه نظر دی په اغیار هورې دلې وی
ته چه هسی بنایسته یې گرم خو نه یم
چیری نه چه څه د ورسی خاطر ته
یو ځل بیا سر توره مسته را بنکاره شه
ته به وایې د گلاب په گل شبنم دی
د رقیب له ویری بل لوری ته سترگی
په عاشق باندې د پلار نصیحت اور دی
چه له سترگو می غریبری غنم رنگه
د ناپوهی خوبا ټول مهر په یار شی
زه خوشحال به د وانورم له لیدنه
په دربار د که هر څو پروتی کلې وی

چه دانا نه کړې گردش د زمانې
زر پیرې لری د سترگو په ځنبل کښ
په یوه زمان دی شاه بیا د گدای کا
په خزان کښ د بوستان په ونو راشه
کله مځکه سپیره ډاگ کله گلونه
د سفله غندی ئې ور کړل را نیولی دی
د حلوا سره ئې زهر هلاهل دی
پت امید د پلار د زویه سره پریکا
شاه جهان بادشاه د چا په بند بندی دی
حقیقت ئې سر تر پایه را معلوم شو
زر علت زه فساد زه عیبونه
چه ئې شا کړه د دنیا و آسایش ته

چه دا هسی ئې کړدې د زړه پیاد وی
لا خوشحال لری خواهش د زمانې

چه می اوښی هسی آل شوې
چه په نور څه پسې ندی
لیونی شوم خوب می نشی
نور می محو شول له دله
د زړه داغ د مبارک شه
خلق خوښ گزری هوس کا
مگر نول د بیلتانه دی

دواړه سترگی می سره لال شوې
واړه ستا د مخ په خیال شوې
راته ته پری مثال شوې
چه می ته په زړه نهال شوې
چه مین د شاه په خال شوې
د ما زړه ولی بد حال شوې
په ناله کښ لکه نال شوې

۱. ئې.

۲. محشی ورته کښلی دی یعنی سرې.

نور خوک هم شته دى اې غمه
که يواځې د خوشحال شوې

چه می زړه پسې مینس مینس شی
د هغو شونډو شربت به
په پرهار می ظلم کیږی
په خزان کښ نورى ونی
صبر و هوښ پسې لینس لینس شی
یا نصیب چه کله چینس شی
چه توږی ځنی وکینس شی
توان لری چه سبر سرینس شی

زه ئې ناسته په پالنگ یم
که خوشحال له خوبه وینس شی

چه یوه می ده نیولې
لکه یو یو مرد ئې نیسی
خوک د هیخ ملامت نکا
اوس به نه درومی له ما نه
په هیخ رنگ به پرېښوه نشی
گندی وی را باندي راشی
که ئې نه وینم په سترگو
گندی سمه شی عالمه
په رشتیه می ده نیولې
هم هغه می ده نیولې
عجب ښه می ده نیولې
چه له زړه می ده نیولې
چه تر پښه می ده نیولې
سر پره می ده نیولې
ښایسته می ده نیولې
که کړه می ده نیولې

د خوړو هیله خوشحال کړم
چه ترخه می ده نیولې

چه ئې هسی لایعقل ولاړم په شومی
خدایه څه د یو باد وړی زړگی راکړ
پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه
ما لا حرف نه و له یاره بدل کړی
بیلتانه د ما په قصد چاره تیره کړه
واړه دوک می د اشنا د بیلتانه دی
دا پیاله د چا د لاسه ده څه نومی
چه همیشه د عشق د باد په مخ کښ درومی
چه می زړه د یار په یادو راحت مومی
د سحر خروس دی وویشت شی په کومی
د قصاب دلسوزی نشی په ورغومی
په دروغه سر ترم بهانه د دومی

چه ئې بی له ده بل خیال نشته په زړه کښ
د خوشحال دلبره کومه ده څه نومی؟

چه د عشق په گرانه لار کښ ډیر خطر دی
که سینه می سره چاک کړې و به وینې
ستا د مهر باران نه اوری چه شین شی
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره
زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دی
چه ئې عشق تر سره کړی هغه کم دی
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ
عاشقی لا زه ته نه وو چه پیدا وه
خو ځما طالع ښه ندی یار جفا کا
هر قدم چه پکښی اخلم ډار د سر دی
چه می ستا له غمه وینی درست ځگر دی
ما په زړه کړلی ستا د مینی کړ دی
تل تر ژبی رسیدلی راز سمر دی
هونیره اروم چه له حسنه ئې اثر دی
پدا کار کښی لاف وهلی یوه هر دی
جو دانه صبر پر ما باندي لوی غر دی
نه چه ما وتاگه کړی دا هنر دی
گڼه کوم یو په وفا تر ما بهتر دی

د عشق غم له خلقه پټ لره خوشحاله
خه ئې پټ کرم چه جهان خنی خبر دی

کشکه نه وی اشنائی	چه پیدا شوه جدائی
د گل بخره زیبائی	د بلبلی بخره نول ده
که مجنون شم را بنائی	تا چه شان د لیلې واخیست
خوار مجنون په گدائی	د لیلې دپاره سر شو
پیغورونه رسوائی	چه عاشق شو قبلوی دې
درته ناست یم دوائی	ستا په در دوهان ^۱ وهلی
ته می بوله هو خائی	که پل بل لوری ته واخلم
بی چیجی لوپټ پائی	چه به زه بی تا نه پایم

چه ئې ولیده په سترگو
خوشحال خکه تا ستائی

د هغه خوښی به تل وی	چه ئې دری خیزه حاصل وی
بیا ئې ښه صورت واصل وی	اول خپل صورت ښاغلی
د دنیا دولت ئې خپل وی	غه دریم وایم چه کوم دی
پریشانی به ئې په دل وی	چه پدا کښن ئې یو نه وی
غم به تل باندي نازل وی	چه ئې یو وی پدا درې کښن
که چا مړ کړ هم د گل وی	هر چه درې واره ئې نشته

د خوشحال ویل معقول دی
پری به خوښ شی چه عاقل وی

بهاڼه ئې د خلاصی دغه بند دی	چه بندی د یار د یار د زلفو په کمند دی
د نادارو عذر پټ ندی خرگند دی	سر می یار وټه پینځکی کړ لا شرمیرم
د شهی د شونډو لا گوښی بل خوند دی	نه شکری دی نه قند دی نه نبات دی
چه په نونس بابه کل شکل پسند دی	خه صفت د هسی حسن په غزل کرم
چه لا ستا له غمه روغ گوزم انند دی	خه به غم د مال و ملک د دین و دل کرم
نور به ډیری یاری نه کوم سوگند دی	یوه زړه لره یوه اشنائی بس ده
کله هم د عاشقی کار پسند دی	پخپل زړه می به دا هسی شندی بکړې

د خوشحال خټک د ستا په سر سوگند وی
که ئې بی تا په نور خه زړه خورسند دی

ولی بوی ئې په چمیار باندي آتش وی	چوهري د خپلی خونې په بوی خوښ وی
په چمیار د خپلی خونې بوی دلکش وی	نور وگری د چمیار له خونې تنستی
یو تر بل پوری مطعون او مشوش وی	هسی رنگه د هر چاری تفاوت دی

د دهقان فهم په پاله^۲ یا په یوم دی
د سپاهی نظر په توره په تیرکش وی

۱. دونه.

۲. یعنی د یوی تیش.

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې
 چه د کبر د فتنو د خرخبو ئې
 چه مشتاق د د خندا دى هغه زه يم
 په جهان که بياسته وه بې حسابه
 د پسرلى گلونه خه دى چه ئې ستايم
 ستا په مخ مى په خراغ نشته وټنه
 خپل عاشق سره وعده نکړې تر سره
 چه هر خو دى د خوشحال معشوقې ډيرى
 چه ور تيره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ابرو غنډى ئې پروت په دربار نه وى
 عندليب چه په گل رايشى نارې کا
 د زړه چاک مى به په هيڅ سره ور نشى
 ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم
 تر هندوى مه شه کم د يار په پت کښ
 په ما هر زمان اختر دى چه يار وينم
 په کوم خاى مى به مرهم کښيردې طبيبه!
 په هغه د عاشقې نوم حرام دى
 هيڅ ماڼه له ياره مه کوه خوشحاله
 د دنيا ساعت به تل په قرار نه وى

چه په زلفو غنبر ساده هغه ته يې
 چه نازک ئې دى اندام د گل تر پاتې
 که هر خو شې په جهان محبوبى ډيرى
 له عذابه له وبا له د ترس نشى
 چه اثر مى د ژړا ورباندې نشى
 چه تمامه شپه د خوب په ما حرام کړ
 چه له مينى ستا په سر لورى خوشحال دى
 چه د ده د سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر د خارويو سره تير وى
 چه شيطان غنډى رانده شى خوک ئې شه کا
 خوانان واپه برابر ندى په وزن
 که په زړه باندې پراته دى زر غمونه
 د شکرو تر حلوا به ئې لا ښه خورم
 د ښه مخ په ننداره به لکه روغ خم
 هر عاشق د عاشقې ته هوس نکا
 دريغه بيا را سره ژر غاړه غړى شوى
 زيبست روزگار د هغو هم په هغه خير وى
 که هر خو ور خخه علم هنر ډير وى
 غنى من، غنى نيم من غنى نيم سير وى
 چه مى يار په نظر کښيوزى واپه هير وى
 که د يار له لاسه زهر يا گنډهير و
 که په تن مى پرهاړونه د شمشير وى
 د عشق لاف د هغه خوان کاندې چه شير وى
 چه فليل په زلفو پورى د اجمير وى
 د خوشحال خټک خو کښلى مخ په کار دى
 که د سوات که د پکلى که د بنير وى

چه په زړه ئې ستا د غم غشی سیده شی
همیشه به ئې سرینبی په زنگون وی
توری سترگی توری ورخی سره زیب کا
په تپو باندي ئې خط د وینتو ندی
ستا خوبی خما په پوهه ډیر تیری کا
په بنو باندي می بسني په احتیاط برده
خان و زړه می هغه لور وته پرواز کا
زه پدا سبب په دوو سترگو مین یم
له قسمته زیاتی مه غواړه ناپوهه!
لاس په لاس ئې گرزوی هنر آموزی

قراری به ئې له دله رمیده شی
په فکرت به ستا د زلفو خمیده شی
بیا په تیره چه و سمه پر کییده شی
دا ئې سیوری د خړی ده چه لیده شی
د یوسف خوبی که هر خو ارویده شی
چیری نه چه می باپه پرې خلیده شی
هغه خای چه بڼه دلبره شنیده شی
چه چهره د بنو یارانو پرې لیده شی
و هر چا ته خپله بخره رسیده شی
چه بنکاره د هنرمندی کښیده شی

په ژړا می به و نه غلوې خوشحاله
که د سرې وینی روانی تر دیده شی

چه بسیری و ما ته وکړې ژونده وې می
دا چه وایې راته خیر گوره چه مور شی
غمازانو اغزی توی د غمازی کرل
ما خپل زړه وته ویل چه ای بد خویه
وئې عمر می پدا بد خوئی تیر شو
که می سر په عشق کښ درومی هم د لار شی
که د زهرو پیاله را کړې هم نه وایم
چه گهی په مخه رایشی کنکس^۱ خورې
کشکه زه دربارندی نه وی مین شوی

چه می یاد کړې په ښکښلو نهاله وې می
که تمام عمر د گورم مړه وې می
چه د دوی په وینا غور کړې پرې خکوې می
خه په هر صورت مین شی شوره وې می
خه دا اوس راته ویل کړې اړه وې می
خپل وژلی راته شمارې ویره وې می
خدای دی خیر و تا درکا ژونده وې می
یو تر شا نظر و نکړې خوره وې می
تا نادانی مینه نه زده پخه وې می

ما خوشحال خخه په ذات دورنگی نشته
د زړه حال می در معلوم دی ویه وې می

چه درومی په انگن کښ درست انگن سره یو گل شی
چه سترگی کړې ورپورته په نرگس شی بلا سازه
د ملا د وینسته فرق به د هیخ یو سره و نکا
عالم وایی و ما ته له بڼه مخه صبر وکړه

د مښکو بوی را پاخی چه د تار په تار کا کل شی
چه زلفی کړې نمودی حبطه واره سنبل شی
که واره دانایان می په دا فکر تأمل شی
حیران یم له بڼه مخه په خو صبر و تحمل شی
د خوشحال خاطر ئې هسی غنی یووړ تورو سترگو
کله صید د شاهینو تر مښکو تر منگل شی

چا به راکړه په پالنگ دا هسی کښلې
شیخ د خورو صفت کا زه د دلبرو
عاشقان ئې صد هزار دی په هر لوری
په دربار ئی سناسی شه ورته کښینه
که هر خو د خلقو جوڼه ښایسته دی
لا به کله ننداره د هغه مخ کړم

که می نه وی په ازل په قسمت کښلې
دا خما هغه د ده دعوا پرینلې
سر گښته حیران پریشان گوڼه خښلې
تار په تار د سر وینسته ایرې موبلې
ما یوه ده غوره چون پکښی وکښلې
چه می کله د خاطر ده پسی لښلې

۱. دا کلمه عیناً ولیکله سوه، راحت زاخیلی گنگوسی په معنی د پته خوله والی او خاموشی او سرگوشی را وری دی.

د هغې پيالې مستی لرم په سر کښ
 نه د مښکو پتیدنه نه د عشق شته
 چه پرون می د ساقی له لاسه څښلې
 په اذل ئې نه دی دا پردی پوښلې
 چه می تل د مخ ثنا وایی خوشحاله!
 په صله می سپینه خوله درته بڅښلې

چه گلگونه معشوقه لری په کور کښ
 په هجران کي می ژړا هغه خندا شوه
 لکه لوند خرڅوړی تا وکړې نم ئې نه وی
 د عشق ښور دی د عاشق له دله نه ځي
 په هر ځای چه د رندانو مجالس وی
 شور و شر به د رانجا په جهان نه و
 که خبر به د درځانی د مخ نه وی
 پښتني جونہ د الفی باد ته نیسی
 د خوشحال د زړه می ښه ننداره وکړه
 سمندر غندی بازی کا په بل اور کښ

چه له ورايه را څرگنده مسته شاشی
 چه پلو په مخ کښ ونیسی ماښام کا
 د جمال خوبی ئې زیاته ده تر نمره
 تر یانه پوری ئې گوډه سی کوتره
 حبشی زلفی ئې پاس په سینہ زانگی
 مرگ می سل ځله قبول بیلتون د نه وی
 په ماښی ئې مرده شو یو کره عید وی
 توری خاوری د رقیب په سر کا توئی
 چه په لیدو ئې نه ومړې خوشحاله
 ځکه هسی د جهان بلا په تا شی

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شی
 که فلک ئې د مزری په خوله کښ ورکا
 لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا ده
 یو لاله په غوړیده بل رژیده کا
 د یوه ماښی شی سر د بل نړیبری
 وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه
 دا همه چاری د ده دی چه را کیبری
 هغه شان لکه په تورؤ اوس په سپین دی
 د خوشحال مجاز به کله حقیقت شی

۱. نښتځلی او په تکلیف اخته.

۲. رانجا او هیر په هند کی دوه مینان وه چه په هندی کی ئې قصه مشهوره ده.

چه راغلی په حيله دى
 كه مثال ئې له ما غواړې
 آشنائى ئې د جمال ده
 پروا نه پرې پرېرى كا
 خوار مجنون د عشق په كار كښ
 هم خالق ته هم مخلوق ته

د خبرى په ميدان كښ
 نن خوشحال خټك قبله دى

چه ښكاره په آرايش كښ شگفته شى
 آشفته كاندى روزگار د پرهيز گارو
 چه ئې نه وينم زه هسى ځلبلا ند شم
 چه د غورو در ئې نه وينم په سترگو
 د وصال په وخت هم خوب د عاشق نه وى
 ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرته ده
 زړه مى وائى چه ورتلى په در ئې ايل كړى
 و خوشحال ته د دې باغ غنچه ښكاره وه
 چه به دا رنگه گلونه شگفته شى!

چه ادب لرى سړى سړى هاله شى
 څه پتونه ئې په شمار په حساب ندى
 چه همت د سړى خو قدر ئې هونبره
 دولتمن سړى هغه بللى بويه
 هر سړى چه دولتمن شى كه دانا وى
 كه د تورى كار د ځوان دى يا د نور څه
 دولتمن د په هنر په علم مټ كا
 څوك دنيا وته مريونه دى خوشحاله
 شاه زلميو ته د لوبو چنغاله شى

چه پرانده وته اسمان ښئى يا ستورى
 روڼا ورځ په ښاپيرك باندى تور تم شوه
 كه څښتن ورته زورل كا يا ښكنځل كا
 بيا به شنى په پانيو نشى وچى نوى
 زور قوت د هر چا سم برابر ندى
 راشه نن دى د نخاس ننداره وكړه
 چا د سر د پاسه سور مندیل تړلى
 د چا حكم د چا لاس درباندى نشته

وايه پوند به ئې په كومه سترگو گورى
 روښنايى د نمر ښكار پيرى په هر لورى
 مريى هم په زړه كښ هسى څښتن زورى
 كه باران د ښكالك په شيبو وورى
 څوك له ځايه زورور شول څوك كمزورى
 يو كالى په بها بيرى بل ئې پلورى
 ځنى هسى خوار حيران گرزى سر تورى
 پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غورى

۱. يعنى پښې تېر، هغه شى چه د اوبښ پښه په تېرى.

۲. چنغاله هغه نجلى بولى، چه ميره ئې معلوم شوى او نامزده شوى وى، اما واده ئې نه وى سوى.

۳. زورى كا.

په تلوار په اضطراب چه صبر نه کا
د خوشحال خاطر سیماب شو سره بنوری

چه می خپل مین نیولی تر آغوش دی
ساقی زه څه هوبنیار نه یم باده را کره
چه پرون ئې اهانته د می خور وکر
ساقی ترس د محتسب د درې نشته
هدایه وقایه څه لولې و ما ته
دا گلگون شراب د کومی میخانې دی
د بهار په وخت به څه له میو اوږم
بیا به دا گلونه نه وی میخوری کره
ډیر د باد سپاره په خیال تر ما تیریری
چه په ډیر ارمان د یار له مخه بیل شو
د خوشحال په بخره هر کله خروش دی

چه لري پخپله خونه کښ خوشخوی
دین دنیا ئې دواړه کښیوتل په لاس کي
د بلبلو غوغا تل په هغه گل وی
زه دلې له غمه مرم چه جدا کیږي
چرته ویر چرته سندرې په جهان کښ
د جنت هوا به هم کړی درې شوی
چه په کور کښی ده خوشخوی هم خوش روی
چه صفت ئې شی له رنگه هم له بوی
په شانه سره د شاه د زلفو موی
که ئې گورې د هر نه دی بی های هوی

گلدستی دی د بهار را لره راوړې
په جنت کښ پراته چیری چرته درومی
چه خوشحال شری عالم د یار له کوی
پیکه ښه راغلي په وخت د یار له سوی

چه په آن و آن په مخکه په اسمان دی
دا یوه خمڅه د ځان دینی بلا شوې
د نامرد د مرد پدا تفاوت وشو
مست هاتیان خونی مزی توری وکنبلې
کشکه ته پدا دنیا همیشه پاڼې!
که د ځان که د ایمان بد خواه می ډیر دی
ننگیالی چه د اخلاص توره په لاس کا
له اوله تر آخره خو روزگار شته
په بنادی سره شریک دی اولسونه
غم یواځې د خوشحال ختک د ځان دی

چه وربل دی په سپین مخ آشفته کیږي
که د مخ ښایست ئې دا دی چه لیده شی
په ښو ئې اوبنی ندی آویزاندی
یو ئې رنگ یو ئې نگهت یو ئې وی پانی
په ژړا می به پوهیږې خوب و نه کا
په ماښام کي روڼا ورځ نهفته کیږي
لا به ما غندی پرې ډیر الپته کیږي
همگی دُرو گوهر دی سفته کیږي
پدا باغ کي عجب گل شگفته کیږي
هغه شوک چه په گیسو ئې خفته کیږي

د خوشحال د خولی خبری خوشی ندی
دا همه د یوه حاله گفته کیږی

چه مور پلار ځنی آزار شی هغه عاق دی
هغه مور او پلار به خلاص نه وی له غمه
هغه زویه به آخر په خواری خواری شی
د اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو
نن هغه قطب آفاق گڼی خپل خپسر
با خلف زویه په گور خلف د غواړی
دا ځما همه گله ده د ټټوانو زیږی
د ټټوانو نه همه ټټوگی زیږی
د هغه اسلام اسلام ندی خوشحاله
چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دی

چه د خولی ویل ئی نور د زړه ئی نور وی
د باپوه سره راضی نه یم په باغ کښی
که په لاس کی ئی ډک جام کښیږدې څه سود دی
نالایق زویه د خدای د چا لوی نه کا
ښه لایق زویه مور پلار په نیکی یاد کا
یو لایق زویه د پلار کره لوی ښه دی
د غوولی زویه شور وی پخپل کور کښی
که هر څو د سپری ډیر زویه پیدا شی
هغه زویه خو په گور ښه دی خوشحاله
چه بهرام غندی یواځی د خپل کور وی

چه دا هسی سحرگری سترگی ستا دی
پښتنی جونه می ولیدې په سترگو
ښاپیری به هر څو ستا ئی وگری
تا چه ووینی مین در باندی نشی
واعظان چه یادوی د جنت حوری
یا به ستا زلفینی ونیسم په لاس کښی
د ناموس خبری مکوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننگه بی پروا دی

چه می کړی هر آثم دی
اوس له واپرو توبه گار یم
ته کرم را باندی وکړه
په دوه سترگی می منلی
واړه امر می قبول دی
استقلال د توبې را کړه
ما ساته د ده له شره
که په خوله که په اندام دی
په اخلاص می دا کلام دی
شتا کرم په هر چا عام دی
چه د شرع هر احکام دی
ترې توبه چه نهی نام دی
د شیطان د بلا دام دی
نفس می مدعی خود کام دی

په توبه کښن ثابت راکړه
پخپل لاف به هيڅ ونگرېم
چه توفيق له تا نه نه وي
په هغه لاری می بیا په
نور به څه کړم ډیر خواستونه

لکه حکم د اسلام دی
که زه لافی کړم لاف خام دی
د زاهد زهد حرام دی^۱
چه پرې یبني بنی گام دی
دا یو ما لره تمام دی

چه ثابت ولاړ په دین دى
د خوشحال باندی سلام دی

چه په زړه ئې گرزوی وړې وړې^۱
چه په تا پوری ئې زړه نه وی تړلی
که می وړمی ساړه ډیر وی قبلوه ئې
چه څیر څیر ئې مخ ته گورم نه مړیرم
ستا خوړی شونډی نبات دی رقیب مچ دی
څو څوانان د پخپل ځان د کښینولی

یوه ورځ می به له وره وشړې
په هغه پوری زړه څه لره تړې
مړې ایرې د نغری څه لره لړې
دا ځما سترگی به کله شی مړې
ښه خو دا چه ئې له شونډو وشړې
لا به څو در باندی کښینوی زړې

یاره ته چه له اغیار سره خندا کړې
د خوشحال په لړمانه درومی چړې

چه د بخت د تالو سپین دی تور به نشی
هر چه غور د محبت لری په زړه کښن
د دې نورو بازارونو خپریدل شته
خو چه وژیړی له موره چه بد ذات وی
چه له یاره سره کښینم رقیبان می
څوک چه زور سره ښکاره کا و زیانیری
هسی نه چه زور می نشته زړه د گورم
و هر چا وته رسیړی خپله بخره
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده

چه شیرین دی له ازله شور به نشی
که پرې زر کالونه تیر شی سپور به نشی
یو بازار د محبت دی خپور به نشی
په ورورۍ ئې غلط مشه ورور به نشی
تل په بد نظر کاته کا کور به نشی
که پخپله بوسه را کا زور به نشی
ته پخپله مهر وکړه زور به نشی
چه ئې پلی په ازل کړ سپور به نشی
مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی

که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
د خوشحال په باب چه شوی نور به نشی

چه په حسن په ښایست دی زور وړی
رغیده ئې ستا د خولی په دلایا دی
ما چه ستا د خوړو شونډو لذت بیا موند
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا
د ښو په تیر ئې بیا سره پاش پاش کا
تریانه د د خطا آهو خجل شی
یو نظر په درست صورت علامت وکا
تر خوړه خندا د څار شم راته خاند

د هغو وائی بدلی یا سندری
د رنځور دارو ندی له تا لیری
نه می شهد په غرض دی نه شکری
چه پرې رایشی د عشق خونی لښکری^۲
که خپل زړه وته پوښم د صبر زغری
چه په شین شین یون کړې ښیوه گری
په مثال لکه بخری وچی سری
چه پریوان کړې په ما لعل و مرغری
چه څوک بی عشقه څه وائی باور وکړه

۱. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښن نسته.

۲. چه پرې رایشی تنها د عشق لښکری.

لکه باد دى په خوشحال هغه خبرى

چه د خپل عقل ويل کا هغه کله خرد مند دى
 چه مى فهم فکر وکړ پدا خپله دانائى کښ
 تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وغوښت
 گپ شه وغواړه باغونه په هزار رنگه ميوې خوره
 لعل الماس دى په جهان کښ دُر مرجان شته دى مشکينى
 هر سړى چه محنت نکا هغه لکه راحت مومى
 که ته راشې له اسمانه جبرئيل شې پدا څه شى
 څوک چه حکم رياست کا سياست د کا په شرع
 چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم د عقل بند دى
 بل نادان را ښکاره نشو که نادان دى خود پسند دى
 عقل علم هم دا هسى په جهان کښ چند در چند دى
 راشه راشه راته وايه سم د وارو لذت خوند دى؟
 واره هيڅ پوشيده نه دى د هر چا قدر څرگند دى
 راشه رنځ قبول کړه که ته گنج غواړې ښه پند دى
 خوف رجا راوړه اې ځانه کار د توري يا د شخوند دى
 اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دى
 ډير به ښه ښه زويه راوړى دا نه پلاره څلور ميندى^۱
 نن په واره پښتانه کښ يو خوشحال لايق فرزند دى

چه امید پدا ایام لى
 عافیت غوښتل له دهره
 کل امید خامی تکیې دى
 په سراب د تیری خوی دى
 زه له غمه مخ جار باسم
 په هیبت د ناست و خیز کا
 دغه خون په خپله غاړه

د خوشحال بلا هغه شو
 چه سوگند د ده په نام لى

چه پخوا مى په خاطر نه وې ليدلى^۲
 وار په وار مى واره وليده اغيار وه
 په بختښن ئې نر ناحقه غلطی کړې
 چه خبر له ځانه نه وه ما خبر کړه
 نه هغه شته نه په خوله کښ هغه غاښ شته
 چه په خوله مى کښلول پرې نازيدلم
 چه ئې نن وکړې په چا کانه په تا شى
 چه هميش به په تسليم راته ولاړ وه
 د جهان گلونه واره بى وفا دى
 کشکه زه يو خر غڅکى وى سړى نه وى
 دوه رفيق دى د يوه په ويل يرغ کړم
 نه د دين نه د دنيا دى ځنى نورى
 چه اوربشى کړى کله غنم وشى
 يو ئې ټوله په محنت گا بل ئې يوسى

فلک ډيرى نندارې را وښيلى
 چه هميش ئې د يارى لافى وهلى
 وار په وار به جهان واخلى واره خپلى
 له هغوى څو خبرى وارويدلى
 چه به ما په اننگيو وه چيچلى
 د هغو د خولې مى وارويدې ښکنځلى
 وپريا ندى چارى واره دى په تلى
 د هغو مى څو ناسازى دى زغملى
 بيهوده ورباندى مينى کا بلبلى
 هونبره چارى سړيتوب را ونمايلى
 دا دوهم را باندى غرپ وهى چه غلى
 د ياغى د ايل په منځ کښ و بلبللى
 پټه نه ده چه کړې هغه آخلى
 راشه گوره چا اولجه کړه چا ساتلى

۱. نه پلاره او څلور ميندى، نه اسمانه او څلور عنصر دى.

۲. چه پخوا په خاطر نه وې ما ليدلى.

يا دارو د ليونتوب وکړ خوشحاله
يا ناحقه دروغ خلقه سره ملي

چا ئې راز د خولې تحقيق ندی موندلی
په چشمانو کښې ئې سحو د بابل دی
يو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه
و چمن لره چه درومم تللی نشم
په هر لوری کښلی ډير دې خلق وائی
چه و مرگ و ته می مینه ستا غمزه کا
تر جلب نیولی تل باندي سپارلی کا
چا به نې د عشق له کاره بل کار نه کړ
د خوشحال د خولې ویل که چا منلی

چه سړی تر عقل تیر شی مخبط شی
د حرص دریاب تر شرقه دی تر غربه
نن خما بیړی لاهو شوه په دریاب کښې
د ته درزی جامی قدر قیمت ډیر وی
غابښ وتلی ږیره سپینه ازموینت دی
جاودانه خوښی دا ده په جهان کښې
ښایسته یاران می هسی ملک ته ولاړل
د خپل یار و تیغ ته سر کښیږده خوشحاله
د قلم خوبی هاله گڼه چه قط شی!

چه د لویو کتابونو دانشمند وی
چه خرما ئې د بلوت نه وی خورلې
چه د هند په شکر قندو خبر نه وی
د اټک په مناره به نظر نه کا
هر سړی د خپل وطن ثنا صفت کا
د ناپوه سړی د پند سره کار نشته

زه خوشحال ئې دا دانش په سترگو وینم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وی

چه ئې مخ تر گل زیبا دی یار خما دی
چه ئې تش په کوڅه تیر شوم لیونی شوم
که واعظ می له ښه مخ له مینې نیسی
بې له کښلیه زیبا مخه که گلزار دی
چه هر لوری و ته درومم په غم اوړم
همیشه به په ما وار د رقیب نه و
د خپل یار سره دوړوخ خما قبول دی

چه په مخ ئې عندلیب شوم کار خما دی
که ئې ووینم په سترگو زار خما دی
که می لاس ورباندی بر شی پلار خما دی
چه هر گل و ته نظر کړم خار خما دی
ته به وایې غم یکلخته ښکار خما دی
بیا له خپله بخته خوښ شوم وار خما دی
که بی یاره جنت مومم نار خما دی

۱. د میزری دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت) .

بت پرست کله د بت له مینی اوړی

زه که مینه د یار پریردم عار ځما دی

زه خوشحال چه د منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه د داریم دار ځما دی

چه د خلقو نیکخواهی لری په زړه کښ
که ئې غور د دانشمند په نصیحت وی
د ناصح په نصیحت به اصلاح نشی
د مردانو په معراج به ورتلی نشی
مختورن د دواړو کونو نه دی څه دی
نیک بختان به اندیښنه کاندی د نیکو
مبارک شه بادشاهی لری په زړه کښ
څه عجبه آگاهی لری په زړه کښ
هر سړی چه تباهی لری په زړه کښ
که د سعی کوتاهی لری په زړه کښ
چه هر چا سره سیاهی لری په زړه کښ
گمراهان به مناهی لری په زړه کښ^۱
په هغه هنر کښ ټینگ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهی لری په زړه کښ

چه ئې تل کښینوې په سر دا خیال درې
د روانو اوبو کار د عمر یو دی
محبت بی خدایه واره که ئې گوری
ته پدا حسن جمال چه درته گورم
په مدد د باد نه رسم مراد ته
ستا د زلفو له ښاماره ویره نکا
تور وینسته شو د هغی سپینی وړی
بیا به ورځ و شپې را نشی د نړی
د دریاب په مخ د خلیو پل تری
نه پوهیرم ښاپیری یی که سړی
که هر څو روانوم د زړه بیړی
چه تر خوله ئې ستا د مینی شی جړی
د خوشحال زړه په تقوا کی لکه غر و
ستا په مینه یکباره شو و وړی

څو بیړی پدا سیند کښ ډوبی ولاړی^۲
فراق هر څه ته لمبې دی لگولی
غم ښادی سره تړلی دی له ځایه
چا ئې نوم راته وا نه خیست چه د چا دی
په زرو رنگه غمونه د جهان شته
لکه رای ځما د زړه هغه لا نور دی
دا طومار څه هسی نه دی چه تمام شی
دین دنیا لره په کا و خپله کرده ده
چه بی غمه بی وبا له ئې خواړه دی
غافلان په غور کانه دی نه ئې اړی
د خوشحال خټک د خولې خبری لواړی^۳
چه تخته ئې مونده نشی که ئې غواړی
لکه لوند لرگی په اور ینسی څو ژاړی
هغه هونبره به وژاړی څو د ویاړی
منارې می ډیری ولیدې ولاړی
په زرو رنگه نارې واوره د خراړی^۴
خلق څو خبری کاندی غاړی غاړی
غوړوی ئې پتوی ئې، لولی نغاړی
لوند وی حلق د هر سړی پخپلی لاری
د بادشاه تر خوا نه به گنیم خڅاړی

څو چه مینه د دنیا پر یوزی په زړه کښ
هونبره غم شدت بلا پر یوزی په زړه کښ

۱. نیک گردار سره به فکر وی د نیکو
۲. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.
۳. یوه کوچنی الوتونکی دی.
۴. یعنی سختی او درشتی او سپینی.

خوک له ځایه پاکیزه ځنی ناپاک دی
 په یوه بښنه کې شاش د قارورې دی
 چه څه وینی چه څه اروی چه څه وایی
 چه څه نه وینی نه اوری نه څه وائی
 نیک و بد پخپل قسمت وی له چا نه وی
 نه په پند ځی نه په بند ځی نه په نور څه
 چه صحبت دی له چا کیږی هسی ته شې
 د بلبل محبت یو دی که بلبل وی
 نا آشنا عالم د چا په فکر گزوی
 د بهار په وخت دا درد وی د دردمنو
 د خوشحال غندی به بیل شی له عالمه
 د هر چا چه دا سودا پریوزی په زړه کښ

خوک به ستا د مخ نقاب کارت پتی
 که د بیا نوی شیوی په خاطر نه دی
 مظلومانو و ته څه خو نظر وکړه
 چه ئې پسی شاله ما هونبره ویل کړه
 پخپل یار به یې کیدې دا هسی شندی
 یار په هر لوری جلوه کا ورته گوره
 په نورو کښ دا غزل واخله مطربه
 گل ته چا دا هسی زیب و حسن ورکړ
 د خوشحال په پالنگ بیا راغله سرشاره
 په زعفرانو په چووه^۲ لړلې ختی

خوک په لوری د کعبه ځی په هی هی
 دواړه توکه په معنی په حقیقت کښ
 عاشقان ئې سل هزار یوه معشوقه
 خوک په کور دننه ناست ور سره کیل کا
 میخانه یوه هزار پکښی خمونه
 که همای دی که کجیر دی که کرگس دی
 که خوک وصل د خپل اصل پسی غواړی
 زه خوشحال چه د وحدت په میو مست شوم^۱
 وایم دا چه کاوس کله و کي کي؟

ځما خرابه دله ته یو څرنگه خراب شوې
 د مینکو دور تیر شو د کافورو دور راغی
 د باغ نرگس د هم لکه تازه وه هسی ندی
 د خولې حقه د ډکه په کوهر و وه خالی شوه
 چه وو در څخه لارل، په هر څیز پسی کباب شوې
 چه نوم د د شباب و په نامه د شیخ شباب شوی
 د باغ د لاله گلو د هم بانې پیچ و تاب شوې
 په حزن په حسرت د یوه هر در نایاب شوې

۱. د دې بدلی د بیتو د پای کلمې په اوسنی املا په (ی) کښلی کښیری.

۲. خووه.

په باغ به د چه کنبلیو ښایسته بلبلو برغ کړ
 بیړی د د سینې په زور چه پاسه تله په غرونو
 مزی به د له ترسه په هیبت وه په کوهسارکی
 چه ډکی په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې
 په عمر چیری وینس وې بیا به هم چیری وینبیرې
 پیړې لری خوشحاله د آسمان ننداره وکړه!
 چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خما مرگ هغه زمان دی چه رشتیا د یار هجران شی
 زه به ځان جهان ښنډمه، په اشنا پسی به ځمه
 تا زړه ورکړ یوه هر نه یوه هر یوه بشر نه
 یو خدنگ ئی وویشمه وائی بل به دی هم ولم
 ما د شاه د خولې سودا کره په کروړونو ئی بها کره
 له یو هسی می روزگار دی، چه گه یار کله اغیار دی
 د خوشحال خاطر سوخته دی ستا په جور آموخته دی
 درد و غم ئی اندوخته دی هم دا درد ئی بی درمان شی

خما مینه یاره چه نن ناست خما په کت یې
 آرام شته د زړه کام شته د چمن لاله غورپیړی
 نه دین لرم نه دل لرم نه صبر شته نه عقل
 چه مخ وته د گورم لکه نمو هسی ځلیپرې
 چه ته را څخه نه وې یو کنگال^۱ د زمانی وم
 پیړی به په گلزار کړې که بلبله د گلزار یې
 دوه درې حجانہ څه دی چه ئی ته په مخ کي نیسې
 په خوب په بیداری کښ همیشه په فکر ستا دی
 اورنگ وته خیبر دی و خوشحال وته کوهت یې

خما زویه د ننگ ندی نمر پتار^۲ دی
 نه ئی لویه اندیښنه نه ئی لوی کار شته
 د منصب د اضافو خبری کاندی
 اتفاق یگانگی ئی سره نشته
 یو څرگند قابل هر گز په دوی کښ نشته
 په الکش الکش^۳ ئی ستړی کرم ښکار نکا
 یو څو دی پکښی هر گوره ن پکار دی
 نه د نوم دی نه د شرم نه د ننگ دی
 نه له پلاره نه پیدا دی نه له موره

پرې پوهیږم چه همه واره مردار دی
 د مغلو و وطباخ وته تیار دی
 په عزت په حرمت کله خبردار دی
 همگی روان په بیله بیله لار دی
 که و دیر شو ته نیژدی د ما په شمار دی
 د کوته سپی کوکری پکښی سه چار دی
 دا نور زویه می لا لیر او ډیر پکار دی
 اندیښنی ئی د ناکس د ناسردار دی
 خو صندوق بخچې ئی دواړه مور و پلار دی

۱. په باغ کښ چه د کنبلیو.
۲. د شیدو ککر لوبښی چه اوبه ولغروی، کنگال یې بولی.
۳. دا کلمه په یوه نسخه کي چت لیکلی ده.
۴. برگ پروگ ځناور یا مار.
۵. په الکیش په الکیش.

چه به تلل د نا قابل سپری د وړاندی
 شو دا هسی بیرقونه نگونسار دی
 شکایت له نورو مه کوه خوشحاله
 چه خپل زویه هم په ننگ له تا ویزار دی

خلقی واره د شاه د خولې په غم دی
 چه د شاه د زلفو خیال لری په زړه کښ
 که په زړه باندی ئې زر داغونه جوړ شی
 عشق یو څه عظیم بادشاه دی که ئې گورې
 ته د عشق سپروته سهل نظر مکره
 دا د عشق د گدایانو هسی چار ده
 د چندن دونی ځکه بوی روان شو
 چه له عشقه خبر نشول خدای ئې واخله
 د آتش لمبه کړو لره پیدا ده
 چه د شاهی خوله ئې کښل کړه هغه کم دی
 هغه تل په زړه پریشان په صورت خم دی
 چه د یار له داغه آه کا هغه گرم دی
 چه گدا ئې له سلطانه محتشم دی
 چه بی زرو ب لښکرو لکه جم دی
 چه د فقر په جامه کښ محترم دی
 هر چه ولی ئې د عشق په اوبو نم دی
 که ظاهر صورت بادشاه د کل عالم دی
 په هغو د آتش څه غرض چه سم دی
 که په زړه زخم لری دارو طلب کړه
 د خوشحال ویل د خوړو زرو مرهم دی

خدای راکړه په غیر کښ د رویار منت را باندی
 یار را سره یار دی د هر غم می غمگسار دی
 پریرده چه پرې سوخی ستا د مخ بلا آخلی
 دا څه بارخونه دی، نه پریشانی توری زلفی
 زه ور پسې درومم د یوه نظر په طمع
 سپینه خوله سرې شونډی دواړه زلفی آویزاندی
 غم اندوه می نشته چه رقیب را رخه کاندی
 عشق د لکه اور دی عاشقان د لکه سپاندی
 پروتی دی په گلو د سنبلو پانی تاندی
 بیارته نظر نکا هسی درومی مخ په وړاندی
 بخت نه دی نور څه دی په دا هونبره ډیره مینه
 ژاړی رخه کړینی چه خوشحال ختک ته خاندی

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نیولی
 له کبره ډیره خیاله به څه سم وایی و چا ته
 له گوره نه به پاخی رنگینه جامی اغوستی
 چه سترگی په رنخور کړې برنده کښینی خوری زلفی
 هرگز به ارویدلی د لیدلو مخی نکړم
 په ورځ د جدایی څوک مه وائی و ما ته
 که پسله مرگه زړه د خوشحال وگورې په گور کښ
 هرگز به د ښه مخ محبت نه وی ځنی تللی
 څه بده بلا وی زړه ما نه وی پیزندلی
 د کلی د محلت سره چه زیست کا نا نمخلی
 د حشر په ساعت به هم څرگند وی تا وژلی
 چه غټ به درته گوری یویو مرد بویه بللی^۲
 خوبی د یوسف اروم ستا جمال می دی لیدلی
 مرده وته هم کله نصیحت دی چا ویلی
 څار تر عارفانو چه په حال دی پوهیدلی
 واره سر هوا پخپل مطلب پس دی تللی
 کل واره که گورې له الفه دی زوولی
 سل به بلل نشی سره یو دی لا لیدلی
 هر چرته دا نور دی په هر ښهر په هر کلی

خلق نادیده دی په خبرو پسې ځغلی
 دو اویا مذهبه پکښی هونبره قال و قیل
 ډیر دی کتابونه مشتمل په دیرش حرفونه
 سل بهی سل سیه چه ئې مات په یوه ځای کړې
 واره نور د نمر دی هم دښه هم دبانندی
 حسد او بغض.
 یو یو بویه مرد بللی.

زه خوشحال خټک يم د رندانو په مذهب کښ
نور ويل مي نه زده مختصر دي ما ويلي

خوله دي غنچه گل ده تور گيسو د سنبل پاني
شونډې د ژوندون بڅښې په سترگو کړې خونونه
مهر دي له دله لکه مو له مخه ورک شو
هيڅ پرې نه پوهيږم دا د زني که مڼه ده
ته په پالنگ پريوزې زه حيران په فکر لار شم
پنې د دي د زرکي سپينه غاړه دي د زاني
ژبه د شکرې ده دننه زړه پاني^۱
راشه نا ترسي لور د ترک که د پتاني^۲
خال دي دي په زني که دانه ده د ممانې^۳
پنډ دي د گلونو که دا ته پټه په پاني
زه هغه خوشحال يم چه دي راز لرم ساتلي
ولي هسي وايي چه تا عشق نزده نا خانې^۴

خندنې هسي لر برگرزي برسيري
يو مرغه په سر و په سپينو قيمت مومي
په غوټه کښ تپوس کله لکه باز دي
مړني ليوه حمله په ښکر ورکا
دا دوه خيزه پټوه په څه به پټ شي
اوبستو لره پخه کوتر بايد دي
برابر په تورو وریشي سر تيري
بل هزار حيله په توره پيسه پيري
که ئې خلق د منگلو خښتن شميري
د نامرد يا په ورغومي يا په لټيري^۵
د نامردو نامردی د ښځو نميري^۶
د باز يو هنر هيڅ نزده کټميري
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دي
يو يو بيت به د خوشحال پيري په زيري

خسته زړه مي چه نگار هورې هورې وي
زه ئې ځکه د زلفينو په ارمان مرم
که ته غواړې ورځه رقيبان گوره
د ښادې خوان ئې نورو وته کښښ
په هيڅ رنگ ئې اوبسته ور ځني نشته
تپوسي مي په مردارو باندي گرزي
په گلونو باندي گڼت گاندي بلبلې
هو بلبل مي چي بهار هورې هورې وي
هر څوک وائي چه گنج مار هورې هورې وي
د گلابو گل چه خار هورې هورې وي
غم ئې واړه چه د خوار هورې هورې وي
ليونې منصور چه دار هورې هورې وي
وهندي^۷ شهند چه ښکار هورې هورې وي
پروانه غريب چه نار هورې هورې وي
نه په باغ وي ني په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه يار هورې هورې وي

خټکي له خټکيو نه خوند آخلي
څه به غم د صغيره گناه هغه کا
هوسياران د نيکخواهانو ويل نغويږي
همسايه له گاوندې نه پند آخلي
چه په غاړه کبيره څرگند آخلي
نا پوهان د بد خواهانو سند آخلي

۱. مطلب ئې پان دي، چه خوله سره کوي.
۲. پتان يي.
۳. ميوه ده چه په غره کښ کيږي.
۴. نادان يي.
۵. دا کلمه په يوه نسخه کي ليري ليکلي ده، د سيند خاوند کښلي دي، چه لټيره يعني يله گرد او بيهوده.
۶. د ښځو حيض راتلل (درياب، پښتو لغت).
۷. يعني زنده.

دَ مظلوم آهونه کانی د غره سیخی
 د هغه لاسونه مه سیجی په اور کنب
 ظالمان به آزارونه چند آخلی
 چه له پنبو دا بندیانو بند آخلی
 پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلی^۱
 خوشحال خپلو خورو شونډو وته پریرده
 چه طوطا خوره مزه د قند آخلی

خوړې شونډې دی شکری ندی شه دی
 بی له تا چه راته نور مخونه ستا ئی
 چه تسخیر په تورو سترگو کا د زرونو
 چه د زلفو په خنخیر ئی مزی بند کرل
 چه د باغ سبری ئی پستی تر قامت دی
 وایې نوری مینی لیری کره له دله
 کنبلی غابن د مرغلری ندی شه دی
 دا و ما وته خبری ندی شه دی
 سیه چشمی سحرگری ندی شه دی
 هوسی سترگی زوروری ندی شه دی
 پبستنی په قامت ستری ندی شه دی
 ستا د مخ په دور لیری ندی شه دی
 چه لاشه^۲ ئی د خوشحال په زره شو خیری
 سرې لبتی ئی سرې بنبوری ندی شه دی

خبر ور خخه نه وم په شه خیال راغله پیری
 د سترگو په جوهر و می په سی^۳ کنب را ښکاره شوه
 تر مرگ شه کمه نده ما ئی ښه ننداره وکره
 په زره چه را په یاد شی د خوانی تلابونه
 د مخ ده که د تن ده که د لاسو که د پنبو ده
 اقبال په مثال گل دی تن په مثل لکه بوتی
 ور درومه آئینی په یوه کنج^۴ د مخکی پر یوزه
 چه جونو وته گوری خجالت ورخی پخپله
 په لوړو په زور و دم در حال راغله پیری
 په مښکو په گوهر و می په کال^۵ راغله پیری
 په زور او په قوت په ملک و مال راغله پیری
 دواړو تلابونو پایمال راغله پیری
 د کل واړو خوبو په زوال راغله پیری
 په تن باندی چه راغله په اقبال راغله پیری
 د کنبلیو په جمال په خط و خال راغله پیری
 په عشق او محبت کنب انفعال راغله پیری
 نه ښکار شته نه گزار شته اوس د جور سلامت گزی
 د تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پیری

دا چه گزی کنبینی پاخی پایخی لنډی^۶
 دا همه واړه رهن د طریقت دی
 نیک و بده چه و چا و ته رسیری
 د عالم رخنې تره په سبا دی مره
 شانکی وهی وربلی خربی لنډی
 خپلی خونی لره وری پردی گنډی
 پخپل ځان تری دا دواړه په دوډنډی^۷
 خبره نه دی دا گیدی^۸ له خپلی انډی

۱. یعنی جگی او لوئی.
۲. لاشه یا لسه یعنی نیښ.
۳. محشی لیکي چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی یعنی پر او یا کالو می د سترگو لیده لیر سوه.
۴. محشی ورته لیکي چه مطلب له مښکو تور وینسته او له مرغلرو سپین غابونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کیږی چه پر دغه سن وینسته سپین او غابونه وزی.
۵. کنج دزنگ پر یوزه.
۶. دا بدله عیناً ولیکله سوه اکثر لغات او ابیات ئی حل طلبه دی.
۷. په بله قالمی نسخه کنب (چوند) کنبلی دی.
۸. گیدی سید راحت په معنی د خره راوړی دی یعنی دا خر له خپله انډی (بار) خبر نه دی.

و رنخور ته ورکوه صحت په نذر^۱
 قتلولی ورکولی باور وکړه
 چه به بی خدای یقین په نور څه کاندی
 عالم کفر ته وباسه په زمان کنبی
 شرع منډه^۲ د بنی ده چه ولی دی
 دا ئی ذکر دکامل نه دی اخستی

لا به کله دا سگان وژنی خوشحاله
 چه به دا ثواب حاصل کړی پندی پندی

دا چه وایې چه ډیر مهر په فلانی کړی
 ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم
 زړه می ستا و تیر ته نخښه دی قتال!
 چه جمال و ته دی گورم حیرانیږم
 سحرگر په سحر توری اوبه پرېږه کا
 زه چه شونډی ستا په شونډو باندي کنبیږدم
 ځما زړه لکه مزرې و خاوند خدای می

د خوشحال په دود به ستا ورته پراته وی
 چه په پنبو ئې ستا د زلفو زولانې کړی

دا چه وایې چه دا بد کړې یا دا ښه کړې^۳
 چه په بین الا صبعین^۴ زه خبر دار شوم
 په خطا باندي عطا په طاعت قهر
 دا چه اوس و واړه خلقو ته رسیږی
 د هر چا په باب چه شوی هغه کیږی
 چه بیگاه ډکی په شهد و په شکر دی
 چه هر دم د العطش نارې وهینه
 په یوه مخکه یوه باغوان کړلی
 د سحرگتنه ډیره تر هر څه ده
 چه په تور وینښته مغرور پخپل پرهیز شی

آلوده لړلې درغی درگاه ته

هیڅ می زده چه به حال د خوشحال څه کړی

که رشتیا وایم زه نه یم واړه ته کړی
 په لحظه لحظه کنبی څه چاری په زړه کړی
 چه په وهم فهم نه وی هغه وکړی
 چه د کړی په ازل دی هغه کړه کړی
 په هیڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړی
 په سبا د هغو خولو خاوروی په خوله کړی
 په ساعت ئې د مقصود په رود اوبه کړی
 عباسی گلونه زیو و سپین و سره کړی
 ځنی ځنی ورته وینښ ځنی اوده کړی
 د صنعان غندی ئې خوار په سپین وینښته کړی

۱. دا کلمه په ټولو نسخو کنب نظر راغلی ده مگر نذر به صحیح وی.
۲. کنبلی زوی ورکوه دروغ د شنو.
۳. دی کلمی ته محشی لار ترجمه کنبلی ده.
۴. بنوروی ترناب.
۵. شیدې چه کلکی او منجمدی سی، پښتانه فیرنی ته برنی وائی.
۶. ژانه یعنی چاپلوسی او خوشامد.
۷. دا بدله په چاپی دیوانو کنبی نسته.
۸. قلب المؤمن بین الاصبیع من اصبع الرحمان.

دا یم راغلم پدا عمر چه می وینی
 یو د بنکار بل د کتاب بل د دلبرو
 د همت جامه می سپینه پاکیزه ده
 شیخ ملا زاهد عابد ور خبر ندی
 که تپیر وهی له تیبری گمان مکره
 د دوو کونو مراد کل درکا په غیر کبښ
 زلمی توب را خخه یووړ یریری سپینی
 په جهان کبښ نوری نشوی دا درې مینی
 پرې دوستی د زرو خه وه لکه وینی
 چه په زړه کبښ د عاشق دی دلنشینه
 چه به مهر په تا وکا زړه سنگینی
 په خندا چه در کنار شی مه جبینی
 نور به کوم ارمان د گنج د گنجینې کا
 چه په غیر کبښ ئې نیولی تن سیمینی

د الفت غندی ئې ته په قامت سم کړی
 مخ به چیری راته سم کړې په یاری کبښ
 دا گلزار د هیخ گلزار سره سم نه دی
 در پوهیرم چه می سر و ته په خو یې
 چه له دم سره می کبښته پورته کرزې
 هم د ووژلم پخپله هم بیا گوره
 چه په زړه می گزیدې هغه خبری
 د هجران ورځی چه کې پشمار د عمر
 چه و یار و ته تل غندی رقیب!
 خدای خما د زړه په سر باندي رقم کړی
 که دا خوی به تل خما د عمره سم کړی
 چه زلفینی په سپین مخ راته خم خم کړی
 که هزار ځله خما په سر قسم کړی
 ته په ما باندي دا چاری په کوم دم کړی
 بیا په ما باندي تپیر وهی ماتم کړی
 کور په کور په هر دیار خورې عالم کړی
 د قضا کاتبه عدل که ستم کړی؟
 خه په دا به د یار مهر له ما کم کړی
 چه د سر تر پایه درست په غم کبښ لیوا کړم
 راته وایې اوس خوشحال اوسه خه غم کړی

دواړه شونډی دی خورې شکر پارې دی
 د هغه خونې خه باک د چا له مرگه
 چه د لاف د سپینی خولې کا هغه سر خوری
 د خپل یار کره د گل نشته له باغه
 د دردمنو له آزاره ویره وکړه
 شیخه ته راته د پند خبری وایې
 پدا اور کي د د ما لمن و نه سوه
 د گلابو گل د د واړه رخسارې دی
 چه په تیغ ئې روغی شوی منار دی
 په دربار دی د سرونو انبارې دی
 د اغیار کره پراته په پشطارې دی
 ورځ و شپه ئې ستا په ور باندي نارې دی
 چه می غور وریاندي ندی خه شمارې دی
 په هر لوری رسیدلی شرارې دی
 حریفان ډکی پیالې اخلی له ورايه
 د خوشحال ختک په بخره نندارې دی

د خوانی په خوبه کي خه شک دی
 پرهارونه می په زړه تازه تازه شی
 که خه ښه در باندي راشی پرې خوښ مه شه
 هیخ فریار دچا د ظلم جور مکره
 غم ئې بې حکمته ندی پیدا کړی
 خو چه ډیر ډیر لذتونه ډیر غمونه
 توره چا و ته ترم چه زه ملنگ شوم
 د پیری عمر درست له عیبه ډک دی
 د وړولی په پرهار باندي نمک دی
 په ښادی پوری هر کله غم لک دی
 په هر چا باندي چه شندی کا فلک دی
 د نامر د مرد په منخ کبښ غم محک دی
 ښه هغه چه بس ئې گیلې ته کنلک دی
 ښه خو دا چه می په غاړه یو کوتک دی

۱. یعنی پت او آمیخته او لړلی په چاپی نسخه کبښ ئې پر ځای ډوب کبښلی دی.

تفحص که خوک د خورو زرونو کاندی
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټک دی

د عطار خونی عطار وته اظهار دی
خدایه ته می په بڼه مخ باندی مین کړه
خوک ئې هونبره مینه کښیردی په کوکل کښ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منخ کښ
د هر څه رموز مونده شی په جهان کښ
عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ
د دې بهر دلبر و اړو زرونه سم خوری
ساقی زه د جرعه نوشو غندی نه یم
که دی نه وینم په سترگو ستا په یاد می
چه سنبل ئې د زلفینو نمودار شی
تا هرگز د چا د زړه دلاسا نرده
مگر ستا د زلفو نوسی ئې وکاری
د سونایک موناپک سیلی آخری کیبری
په وصال کي ئې بادشاه د زمانی و
چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دی

د دنیا خانی میری په زور و زر شی
و عاشق ته نصیحت په مثال څه دی
کار ځما او د مجنون سره یو رنگ دی
چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وینو
خو به راز د زړه پنهان لرم له خلقه
په هر باد پسی پریشان پریشان جار وزم
خوار خاطر می چه مقیم شو ستا په ور کښ
کله کله چه په مهر بوسه را کړې
چه په غولی ئې نظر وکړم ستا له ورايه
زه به هیڅکله وا نورم ستا له کویه
که هر څو سړی ویسته جوی په پوهه
د یار غم له خلقه پټ لره په زړه کي
چه ئې وروخی ور ښکاره کړې خلقو بویه
چه خوشحال ئې د کښتۍ قلندر شی

د ریاب څه د جالی دپاره نه ځی که خوک واځی
په غرونو واورى واورى بارانونه په ملکونو
په دوولس برجه گزى نمر پوره په دوولس میاشتی
په درست جهان کښ گزى باد حیران په څلور کنجه
میوه غلی گلونه ځنی رنگ رنگ نعمتونه
څلور واره عنصر چاکران دی ای خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندی فرمائى

دَ دانا په حال نادان کله خبر دی
 د لیچن په سترگو وځلیده ستوری
 دا داغونه می چه یسبی په څگر دی
 خدای دی هیڅوک پدنی کسب عاشق نکا
 لیونتی زره می پرون په خندا ولاړو
 چه د ففکر مرجونیا له بحر وکینس
 راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دی

دا چا به څه لره ماڼه له بله شی
 هر چه وکړی هغه به وریبی
 دا خودنمایه محبوبه گوره
 کله غوغا کا په خرابات کسب
 لون لون بنیوی ئی ډیری دی
 نورو خوشیو وته به شا کړی
 شمعی چه ژبه په راز اوږده کړه
 چه زاهدان ئی په زهد مومی
 جفا ئی واره په وفا حساب کړه
 که اور در لگی چا ته مه وایه
 خوشحال فهم کړه مجلس د عامو دی
 د منصور پیاله به په منصور نوشله شی

دا نه زهد پارسائی دی چه کیری
 نصیحت د دانایانو لکه باد شو
 هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو
 مخ بد رنگ زر و گوهر زیور پرې پوری
 نه ئی داد نه ئی دهش نه ننگ نه شرم
 د رشتینی مینی بوی نشته خوشحاله
 د دروغو آشنایی دی چه کیری

د دنی دنیا دا هسی قرارداد دی
 عاقبت به د دنیا په غم غمجن شی
 د دوشش نارې وهی دوه خال ئی پیوزی
 له دنیا نه هیچا کام موندلی ندی
 د دنیا مثال که وگورې عاقله!
 نه اوبه په یوه ځای کسب قراری کا
 مبتلا ئی همیشه په زره محزون دی
 چه گهی ئی را نیول کله ئی داد دی
 هغه زره چه د دنیا په بنادی بناد دی
 دا دنیا په مثال نر د سپری نراد دی
 که شیرین و که خسرو و که فرهاد دی
 په حساب لکه اونه یا لکه باد دی
 نه د باد په یوه ځای باندي استاد دی
 طلبگار ئی هر زمان په بلا یاد دی
 تر وفا ئی د جفا خویونه ډیر دی
 ځکه هسی د خوشحال ځنی فریاد دی

دَ عاشق په زړه دباندي بار د يار وي
 يو ځل بيا سر توره مسته را ښکاره شوي
 ستا په نه ليدن ئې شمار نه ئې حساب شته
 چه تا ووينم تازه غزل انشا کړم
 په درست ملک کښن چه څوک لافي د ښايست کا
 ستا تر هر چاري څاريرم بلا دا شوه
 تا ويله چه خپل زړه و ما ته را کړه
 زه خوشحال د يار ديدن وته تلوار کړم
 تل بلبلی ځلبلاندی د بهار وی

د ښو غشي ئې کل واړه د لدوزدی
 نن می بیا په نظر کښیوته مهوشه
 په مثال ئې توره شپه دا توری زلفی
 په بارخو باندي ئې خرپ دی د غابونو
 اغوستن لره ئې پانی د سوسن دی
 د کوتری اشارت د دیو مرگ دی
 سر تر پایه په لمبه باندي گذر کا
 د خوشحال ویل پدا سبب دلسوز دی

د نادان په یاری څه لهره څوک ویاری
 د یاری هنر هیڅ ورڅخه نشته
 هسی مست بی پروا یار ځما په کار دی
 د رقیب په بد ویل عاشق داړه شی
 ډیر می وگانه گریوان د عشق پکار کښن
 د وصال په وخت امان د رقیبانو
 هر شاعر څخه تازه مضمون د ځان دی
 د ښه لیندی صدقه خوری د ښکار شاری

د همه خلقو نظر پخپل بهبود دی
 چه څه درد د عشق لری تری به څاریرم
 چه خپل یار و ته نظر و کړم خوشحال شم
 د یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو
 د عاشق د آه غشی بویه ویره
 د آسمان چه سراسر کبود لیده شی
 بیا ځما طالع مدد و کړ په خداړو
 د جهان ښادی کل واړه ځما دی
 د خپل ور خاوری که ورکا ځان ئې واخلي
 د خوشحال ختک پدا سود دا کښن سو دی

دَ خاطر می له اندوهه نه خه ننگ دَی
 لا می یو خدنگ له زره وتلی نه وی
 هر سحر په ما له وراهه تیغ وکنبلی
 تر چشمانو می اوړه گڼه بی نمه
 په خروار عیش و عشرت کاندی وگړی
 ما دَ زره په سترگو رنگ زرگی وکوت
 د اسمان چه پاس په سر باندي خرخیری
 دَ دنیا په لوئی خه باور خوشحاله
 پرون دَور دَ خرم نن دَ اورنگ دی

دلریا خوبا وربل دی تیر و بیر دی
 دَ اوزبک تاراک می هم دا هسی نه وی
 د ما زره چه دَ مزری تر زره تیری کا
 هغه راز چه به ما تا سره تنها کړ
 د غمزې په تیغ ورمم خونی می ته یې
 دَ خوشحال و مرگ ته خه توری وکارې
 د بنو ناوک د هم ور لره ډیر دی

دا کلام می دی هغو ته چه په هوش دی
 په ټکی ټکی جامو کنب که لویی ده
 د مردانو د خپل شرم کار و بار دی
 د زنانو په حساب دی مردان مشه
 شری ور پښتن به سل په ډکه یوسی
 هوښیارانو خخه ډیره هوښیاری ده
 په هغو ئې د جهان بنادی پیرخو ده
 چه په غم کنب د خوشحال سره په خروش دی

دا ویی خما دراز دی
 تازی سوار دی پکنبی پاتو
 د نائی ډیره ناسازه
 د دانش کنبیدی بویه
 نه د سرو زرو طراز دی

د کمال لافی د نکا نا درستی
 دانشمند د معما په علم پوه دی
 هیخ کمی و خان ته نه پریردی په ژبه
 د دانا تر سر می دُر گوهر نثار کړی
 ارادت ئې بر سیرن په وړاندی نه ځی
 د مملو قدر چا وته ښکاره دی
 چه تلقین ئې د کامل نه وی آخستی
 د ابجد په حساب خه خبر نا لوستی
 د کردې په کار کنب غوخ په گیسو سکنبستی
 د نادان په سر می پنډ دا خاورو لوستی
 د خپل پیر په عیب سر شه یقین سستی
 چه ململ ئې همیشه په تن آغوستی

په هغې یارې څه باور خوشحاله
چه پیوند ئې په ویښته سره آمستی^۱

د یار غم کله اغیار وته ولاړ دی
د هغه بادشاه له ملکه عالم تنستی
بې همت سپری له هر کاره غږیږی
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طعمه
خلق هیڅ را خبر ندی چه په عشق کښ
چه د توری زلفی ووینم حیران شم
په بورجل بانندی د هسی نا قرار شم
دیونې خوشحال په نن دی دیدن ورکړه
د سبا فکر هونبیار وته ولاړ دی

دا خونې سترگی چه ته لری دلبری
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا
په خرام خرام راځه چه بوی ئی واخلم
په عارض د د زړه داغ د لاله ورکړ
باز د جال کوتره ووینی پر درشی
گوره چرته وی په چرته گزیدلی
په کشتن به خلقی کاندی ډبری
چه به ستا سترگی په ما شی برابری
دواړه زلفی په عنبرو معنبری
یاسمین دی د پیغور کپل سمبری
تپوسی بانندی پیری کا لر و بری
چه فراق کړی هونبره اونی را خبری
محتسب د ځنی لیری لیری گزوی
مست خوشحال څخه کوتک دی د ډنبری^۲

دا معنی دی زوروری^۳
څوک چه لب کا سره بیارته
څوک چه کښیوزی په ویلو
د مشکښو په بازار کښ
خپلی خپلی شلومی ستایی
هر هر سکښی ئې وگوره
سمی چیری د خبری
ځنی توئی شی شکری
واړه وایی خاوری سړی
تویی نه وی مرغلری
چه شلومی پلوری گجری^۴
په هنر زغیری زغری

ډیر د ښه ووې خوشحاله
بس کړه مه درومه ډیر لیری

دا څه بارخونه دی ستا د تورو زلفو لاندی
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته
قیس و که وامق و که فرهاد و که خسرو و
نور خلق فانی دی که باقی دی هم هغه دی
پروتی دی په گلو د سنبلو پانی تاندی
هسی یار می بیا موند چه عالم ئې کیسې^۵ کاندی
هر چه عاشقی کا^۶ سل رحمت په واړو بانندی
هر چه په فانی دنیا یادیری وروستو وړاندی

۱. محشی ورته لیکلی یعنی ترلی.
۲. دیوه ونه ده چه د تور مرچ غوندی دانې لری.
۳. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.
۴. هغه خاوری ښځی چه شلومی یا شیدی خرڅوی.
۵. دا کلمه په ټولو نسخو کښ دغسی ده، یا به کیسی وی په معنی د معما او چیستان، یا به مفغن د قصې وی.
۶. هر چه عاشقان دی.

نوری کیسې څه دی و خپل ځان ته نصیحت دې شمع ته نظر کړه خود به وژارې^۱ چه خاندې
ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په ژړه پرتې دې ستا د تورو وربل پیاندي

دا ستم چه خپل آشنا دې په ما کړی
په یاری دې هیڅوک غلط نشی
گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شی
د مخ خال ئې تور تارو دې په گلزار کښ
خدایه ته ئې د زړه مهر په ما وکړه
د فراق غمونه هسی را پسې دې
زه به ولی د ښه مخ نندارې نکړم
یو وصال د ښو یارانو بل هجران دې
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړی

د تقوا لافی وهی د صادقی
په رشتیا خبرو هم متردد یم
دا چه وائی څوک به هست کرم څوک به نیست کرم
که عذرا په ملک کښ شته مخ د ښکاره کا
آدم زاد په تفاوت سره پیدا دی
د بزرگانو په مسند هغه تیری کا
ننگیالیو سره ویره دا سر نشته
په قاضی ئې گواهان تیر د فاسقی
په وسواس کرم د عالم منافقی
سکه دعوا کاندې سړی د خالقی
زه په تن کښ زړه لرم د وامقی
یو په بل تیری لری د فایقی
چه لری واره اسباب د لایقی
سر سړی پریکا د خره په سارقی

نمر په گوته پتاوه نشی خوشحاله
هیچ منکر مه شه د خپلی عاشقی

د ما کومه اندیښنه ده که ما پریږدی
زه یو هسی یار لرم که می روزی شی
ته سړی یې که څاروی یې رنگ د ورک شه
ما په ډیرو ستو اور دې لگولی
زه چه ستا په دا اوږو زلفو مین شوم
ته به نوم د بې وفا په خپسړ^۲ کښیږدی
که صفت ئې درته وکړم و به ریږدی
د بهار په سرو گلونو باندې پښې ږدی
په دا څه که څو خسړی باندې کښیږدی
لا به څو دور او درازی راته بلیریږدی^۳

د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښی پکښې ږدی

د هغو چه گرزیدنه ستا په تل شی
ستا چشمانو می زړه یو ښو قبل کړ
د وصال د ناوی مهر څه دې غم دې
عشق یو څه د مزری بریت دی په کوگل شی
ستا په تل به ئې آخر سرونه تل شی
د هغو به څه احوال وی چه قبل شی
هغه هم واره یکباره معجل شی
د رنځور ئې په څو ورځی رنگ بدل شی

۱. خو به وژارې.

۲. دا کلمه په ټولو نسخو که دغسی ده، په یوه قلمی نسخه کښ محشی ځان ورته کښلی دی، ممکنه ده چه مخفف د؛ پخپل سر“
دی.

۳. پیچل او نغښتل او گرفتاررول.

بنايسته که هر خو لافی د بنايست کا
 یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شی
 چه ئې ته په نظر کښیوزې نور خجل شی
 چه ئې زلفی په بارخو باندي وکول شی
 تر هر حرف ئې د خطا نافي څاریره
 آفرین دی د خوشحال پدا غزل شی

دا سپری خو په ادب سره سپری دی
 چه وفا ور څخه نه وی سپری نه شه
 عادلان می د جنت د گلزار گل دی
 سپی چه چا سره آشنا شی چه بر وڅوری
 د انصاف د څښتن غم د دورخ نشته
 په ښه خوی د سپری قدر قیمت کیږی
 چه ئې علم هنر نه وی ځنی تښته
 چه په پند په نصیحت د بندی نشه
 په روا په ناروا د ملحد څه دی
 د راحت په وخت د یار تجربه نشی

هر زاهد چه زهد واخلی بی مرشده
 د خوشحال خټک په پوهه تش ملخی^۲ دی

دواړه شونډی دی شراب پرتگالی دی
 په سپین والی په بنايست په زیبایی
 په ښیوه ښیوه چه پل کښیږدی په لاری
 په کالیو سره مخ بنايسته کیږی
 په طلب په استغنا چه تجربه شول
 نن هغه سپری که غواړم مونده^۳ نشی
 هره چار ئې قبلوه که پری مین بی
 په ورینمینو نهالیو د نور خوب کا
 د فراق په وخت د ما سترگو ته گوره
 تل ژړا نارې بلغا کښ خوب په څو کا
 زه د مستی په پیژواند باندي مین یم

نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
 مخ ئې تور که په یاری کښ تپتالی دی

د هوشیار د نادان هونیره تفاوت دی
 نادان څورب فراغت گززی خوشی کا
 که په ما باندي څرخ خوری پروا ئې نکړم
 که حاتم شی یا رستم شی خوله ئې گوره

څو د محکی د آسمان په منځ کښ وت دی
 هوشیار تل تر اندیننو لاندی چت پت دی
 د هر هر کله دانا سره په نښت دی
 چه ئې لافی د خولې وکړې نور انډت دی

۱. د ضرورت نه زیات (دریاب، پښتو لغت)

۲. پلي دی.

۳. نه ئې مومم.

۴. یعنی سوری او دزراو فاصله.

عشق یو مست هاتی ولاړ سره بنوریږی
 چه د حکم اختر پرې وشو لوی به هم کړې
 خوک د بل د کورته خوری ور پسی گزی
 د تحصیل او د ترتیل بلا په ده شه
 حاجی ولاړو و مکې ته راغی ده می
 چه دیدن ئې د گلوبو سره کیږی
 چه په کور کي ئې کنبیږدی په چا بی نه خوری
 چه کردار ئې موافق د گفتار نه وی
 د باطن په سترگو گوره هغه مخ ته
 دا چه خان خونی عاشق ئې مهاوت^۱ دی
 چه خیرن در خخه نشی دا یوخت دی
 چا خوړلی به درست عمر بنکار د کورت دی
 چه ملا د حق گویی په کار ساکت دی
 په دروغو په حرص ډک کړی کت دی
 می د خوری نوروز دی کا بهار ئې نت^۲ دی
 خدایه مال ئې و ما راکړه چه معنت^۳ دی
 همیشه د دروغجن په بریره ډت دی
 ظاهری نظر د نمر په لیدو تن دی
 د خوشحال کلام شیرین دی تر نباتو
 چه په خوند ئې خبر نه دی ورته کورت دی

د سوخته وو، یو وصال دی
 د یار غم چه معشوقه شی
 که هزار پردې تر منځ وی
 چه راخی د یار له لوریه
 چه په عشق کي ئې سوخته وی
 د هغه بیلتون له کومه
 چه هجران پکښی محال دی
 نور ئې وصل لا یزال دی
 هغه واره اتصال دی
 ورته بس هغه شمال دی
 ور بنکاره هغه جمال دی^۴
 چه تل خوښ د یار په خیال دی
 مخ د یار گوره په تیل^۵ کي
 د خوشحال خټک مثال دی

د فساد فکر می نشته خدای حاضر دی
 اطاعت د اولو المر خکه نکړم
 پلار ئې ووژی په بند ورونه په توره
 د ابلیس غندی مکرونه ئې په زړه کښ
 په باطن ئې ودانی ته نظر نشته
 خپل ساعت به تیروم عمر آخر دی
 خلیفه د زمانی په زړه کافر دی
 په آزار د مومنانو بهادر دی
 په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دی
 په ظاهر که ودانی ته ناظر دی
 د چا زړه به غنی روغ په دنیا نه وی
 د خوشحال خټک چه چاود غنی خاطر دی

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دی
 بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دی
 نه محمود شته نه ایاز دور ئې تیر شو
 د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا
 تربیت ئې له فلکه دی موندلی
 که آفتاب دی که ماهتاب که واره ستوری
 د دنیا سره همه واره نابود دی
 ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دی
 په جهان پاتو خبری د محمود دی
 مؤمنان دی که ترسا دی که جهود دی
 که پوهیږی چه دا دری واره موجود دی
 ورځ و شپه په عبادت کښ د معبود دی

۱. دا کلمه هندی ده یعنی فیلبان.
۲. یو قسم پخکړی چه د اربشو د اوږو او شوملو نه جوړیږی (دریاب، پښتو لغت)
۳. یعنی غنیمت.
۴. دا کلمه عیناً ولیکله سوه په ځنو نسخو کي مغت راغلی ده تحقیق غواړی که داسی سی معنا ورکوی، مال ئې و ما راکړه غنیمت دی.
۵. تیلی یعنی اورلکیت یا کوگر (دریاب، پښتو لغت)

پخپل حکم به ئې بیا سره تازه کا
 آغوستن که ئې زر بفت وی که شریه
 که د لیری که نیژدې شمارونه مکره
 په قیامت په بل ژوندون چه شک گمان کا
 شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دی

د هوشیار غلطی نه وی او که وی خو د خندا شی
 د دنیا مینه ډیر مکره د دنیا آینه شو ډیر کرې
 قربان ئی تر همت شم غنی هسی لیونی شته
 چه ستا نصیب قسمت دی که طلب ور پسی بکرې
 د یار د زړه ساتنه په مثال دروغ کالی ده
 چه باز د پرواز وکا په طلب ور پسی گرزې
 نادان دی که هوشیار دی له هر چا نه عقل اخله
 چه د وخوړ هغه ستا دی مال چه نخوړې بلا شی
 مدد د طالع بویه چه منر سره همراه وی
 په زړه کښ خپل غرض دی چه هیخوک غنی خلاص ندی یا یافت دی یا نیافت دی چه خندا شی یا ژړا شی
 خپل ځان وته ئې وائی خوشحال دا خوړې خبری
 حلوا ده د نباتو که تر خوله د دا حلوا شی

دنيا بده بلا ده چه و ما وته ښکاریری
 چه څوک وبله خپل دی ولی فهم فکر نکا
 په هر لوری چه گورم و عالم وته حیران شم
 و بل ته توره واخلی پدا کار کښ ډیر حیران شی
 چه بخت را سره مل ؤ مار به مار ته څو مښکی شو
 دنیا د مست هاتی په خوی خصلت ده که ئې گورې
 عالم عالم غمونه چه خوشحال ویتی له خپلو
 غم خوړ ئې که پیدا شی خپل پردی ته به شماریری

د ناکس د تربیت سره څه کار دی
 که خپل پلار ئې په ډیر مهر ورته وائی
 ورځ و شپه د په آرام باندي تیریری
 د گاوزو ورمیرونه مزی نموری
 چه هوسیه په میدان وهي تازیان دی
 فصاحت د باغ بلبلو څخه غواړه
 چه له ځایه یې په بخره سلامت شو
 درومه هر لوری ته گڼت کوه خوشحاله
 د رندانو د خلوت سره څه کار دی

دا دروغ دی چه په ستوریو سود و زیان شی
 سود و زیان واړه په حکم د سبحان شی

که د رنگ خوبی ئې شته لوی له کومه
 زمانه په طبیعت ده د هلكو
 د دنیا اقبال چه مخ کا و نادان ته
 د منصب سره د ما خبری دُر وی
 گوره کومه چار به کانه مخ بنکاره کا
 د دنیا لالچ خو ډیر اندوه ئې ډیر وی
 دانشمند خخه چه مال د دنیا نه وی
 زه خوشحال خټک هغه یم قدر نشته
 دا می واره له افغانونه افغان شی

د باطن په تجلی ظاهر صفا وی
 لکه نوم چه د کیمیا د عنقا اروې
 د ناکس سرې نه زر خبری واروې
 د دی دور په یارانو غلط مشه
 د هغه طبیب طلب کوه خوشحاله
 چه د مخ په تجلی کنب ئې شفا وی

ډیر مین په تازه مینه سره تیر شی^۱
 لا یو غم می تمام نه وی خه نصیب دی
 زه په ویر د معظم په غم کنب ډوب وم
 لکه بریره د طاهر نوې په زنی
 خدایه هسی غم بل ما ته پیدا مکره
 طاهر و مر په شباب کنب، دا تاریخ دی
 چه به کال د ده و مرگ ترې را برسیر شی

ډیر مین وه چه ئې لافی کړې د مینی
 خوک چه یار په اوشیو ژاړی ژراند
 د رشتینی مینی کار خو دا خپل زړه دی
 د مجنون او د لیلی مینه رشتیا وه
 ستا په رنگ به په جهان راغلی نه وی
 توری سترگی د شهلا نرگس د باغ دی
 له د یو خاورو نه چه گل زیږی خوشحاله
 دا پدا چه تل ور درومی مه جینی

راستی لار ده بادشاهی
 د رشتینو پروا نشته
 د رشتینو سره مل وی
 د رشتینو خای جنت دی
 پکنبی نشته گمراهی
 د جهان په بد خواهی
 تل نصرت د آلهی
 د قرآن په گواهی

۱. دا بدله خان د خپل زوی طاهر په مرثیه کې ویلې ده، په آخر بیت کې "طاهر و مر په شباب کنب" د ابجد په حساب (۱۱۰۳) راځی، چه د مړینی کال ئې دی.

بیا به نه مومې خوشحاله
په راستی کي تباھی

رفتار ئې مستانه دی
دا پسر په لب شکرې
که په سترگو ئې نظر کړې
که و مخ و ته ئې گورې
پدا پیچ و تابو زلفو
لا ئې پی شاخی د شونډو
خما خان تر ده فدا شه
نه چه زه په ده مین یم

په غمزه کښ یگانه دی
چه هر غاښ ئې دُر دانه دی
کل له نازه همخانه دی
لاله گل ئې نښانه دی
چه د مښکو خزانه دی
په هر کا کښ فرزانه دی
چه هم خان هم جانانه دی
د همه خلقو ستانه دی

خپل صورت ستائی پخپله
د خوشحال زبان بهانه دی

رنگ دی ورک شه بده روې
له یوې فتنې د خلاص شم
ستا غمونه هسی توغ کړم
چه اوډه وې هونبری ښه وې
پرې به کله باران وشي

را پسې یې سینه سوې
را پیدا کړې بله نوې
وکښې نه شمه سیلوې
کشکه تل وی اوډه شوې
چه به وټوکیږی سوې

فصل نه کوی خوشحاله
خو پتی نشی په یوې

رنگینه کالی اغوستی را ښکاره شه ناگهانه
خدای دی تا له وړیو سترگو نه وژغوری دلربایه
هغه دم چه تورگیسو پخپل صورت باندی خپاره کړې
خان و زړه می هم چاپیر ور سره درومی ای نگاری
دین و زړه صبر و آرام راخنی ولاړل اوس پوهیږم
د یاری د آشنایی دودونه هیڅ له تا پټ ندی^۱
ولی خو کرم په خوشحال باندی خاوند کړلې نادانه

راته وگوره وځانده خوشحالی می کړه پر یوانه
چه ټیکه په جبین کښیږدې او سینگار وکړې خو شانه
خوشبوئې د خاصه مښکو په درست غولې شی پریشانه
چه گهی په شین شین په انگن کښ شی روانه
چه یو خان دی راته پاتو دا به هم یوسی له مانه

را ښکاره دی د دې دور لنډ لستونی
که په باغ ئې د یتیم د کنډې گله کړې
د خوړو مزه پوښتی بزه ئې هیږه
کله سر په سینه ومنلې سرگی شی
چه په ښهر په اولس کښ ساده هیښ وی
پخپل ځای لکه شاخوړی خر خوله خشکه

پردی مال و ته اوږده لاسونه مونی^۲
د انگورو به خواږه ښکوری چونی
ښې خړبې لنډې وهی ور باندی سونی
کله سر موری د مار لکه سربونی^۳
ورځ و شپه پرې حواله وی لکه کونی^۴
په بل کور لکه آس په راتب پونی^۵

۱. دودونه پټ ندی له تانه.

۲. سرمایه، رقم.

۳. موش خرما، خر رنگه ځناور چی د مار سره جنگ ئې ډیر مشهور دی.

۴. گنجی.

۵. میده شی، وور شی.

که خه کار دی د رندانو دی خوشحاله
چه ظاهر باطن ئی دواړه دی مخ روڼی

راشه گوره نامردان بلا وهلی
د آسمان د پاسه گڼت ننداره نکا
کم دلیل د د سر دواړه سترگی وخورى
مړه هغه چه نه ئی نوم نه ئی نښان شته
څوک پخپل پټی کرل کا د اغزیو
پسینه کرله هونبره فائده نکا
د کرلو وخت آخر شو تخم لیر دی
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومی
چه لذت شهوت ترک نکا ولی ندی
د هوا ترکول عروۍ الوثقی دی
چه د نفس د ظلمانی کوهی را ووزی
درخانۍ پکښی یو آدم خان خوش کړ
خو مخلص تمام خالص نشی خوشحاله
خطرونه دی چاپیر در جار وتلی

راشه گوره خه کارونه درنگ په درنگ شی
واړه و سوځی په اور کښ خبر نه یم
لا به کله مخامخ را سره خاندی
چا ویل د کښلیو جنگ پسې آستی وی
په هر چا باندی ئی زړه دی لکه ژاوله
حال دی وگوری د ما بیا د آهنگ کا
په فراق د مهوشانو لا چینه دی

تا په خپله رضا وینو په غوره

اوس دی ولی د خوشحال د یاری ننگ شی

راشه لیونی شه چه د نور خلق غم خور شی
هیڅ پرې نه پوهیږم چه د چا ویل رشتیا کړم
صبر د دردمنو زړونو هر کله اثر کا
زر هنره وکړه نصیحت په کوم حساب دی
یو هندو بلا دی چه په مکر ټیکه کښیږدی
سپین جمال د گوره ښایسته په تور خالونو
درسته شپه می تیره په فریاد او په نارو کړه
غیر بیگانه چه اخلاصی شی ورور هغه دی
څو چه هوشیاری کړې غم به لا درباندى زور شی
سل رنگه خبری پدا منځ کښ لور په لور شی
خدایه لا به کله د غماز سړی مخ تور شی
هر چه ځائی خوی وی فکر مکړه چه به نور شی
څوک به ترې خلاصیږی هغه ځای چه درې څلور شی
تل په کښیده باندی ټکی د انځور شی
شپه ئی د هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شی
ورور چه بیگانه شی راته وایه کله ورور شی
ډیر دی په دا چم کښ چه پټ پټ د مینی لاف کا
ولی اوس یوازی و خوشحال و ته بیغور شی

۱. تل ئی ما سره آستی ده که په جنگ شی.

را بنکاره چه د دلبری و مخ خال شی
 په خو ژبی شاعری په جهان کیږی
 دنیا دار کره چه نه وی بڼی دلبری
 په وصال د سمبرو زړه تونگر شیق
 چه عاشق د معشوقې په عشق کښ غرق شی
 ارمان دا دی چه به زه همیشه نه وم
 د گلونو وخت تیریری ساقی گرم یې
 لکه باغ چه په گلونو مالا مال دی
 د ما جان دی په شرابو مالا مال شی

راشه گوره د یارانو بې غمی
 زه دا هسی په فراق په اشتیاق کښ
 اسمان لیری مخکه کروړه عاشقان دی
 ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه
 خوک چه دم د همدمی وهی ترې سور شوم
 چه په هیخ ساعت خالی نه وی له غمه
 هیخ طیب نشته چه حال ورته معلوم کړم
 ته چه ما ته عربی خبری وایی
 که خبر په دا مثال یې وئی وایه
 پادشاهان به ئې میخ کم نکا خوشحاله
 که قدم دی د د وفا په لاری ټینگ کړ
 د خوشحال په پوهه دا ده رستمی

راشه گوره خلقه نصیب په خو خوری
 په غارونو کښ مزی ختی منگلی
 هغه ډک طبخ په سپی خوړلی ښه دی
 لکه خوک چه ډک چلم خکوی په غم کښ
 د فلک د نا قابل سره غیرت دی
 لا به کله هغه گنج ورکوې بخته!
 چه خوشحال به ئې په پلیو په سپرو خوری

را بنکاره شوې د جهان بې وفایی
 لکه اور په بوتی ولگی بیا نه وی
 روښنائی د معرفت تر نمر والا ده
 له یوه شاخکی نه څه صورت پیدا کا
 تا هاله وگل خپل زړه ورکړی بللی
 په گلزار کښ ناستی هم دا هسی نه وی
 چه پخپل کونښن بهود د دنیا غواړی
 چه ځما د درد علاج لره پیدا دی
 چه بلا ورسره وصله د فراق ده

نور می را خکاوه قلم په آشنایی
 یو شو ورځی دی ارمان د جدایی
 شوک د ونه وزی له هسی روښنایی
 هم په خدای ښائی کارونه د خدایی
 که ئې تل وی دا بازار د ریایی
 چه خبر شوم ستا له قدره تنهایی
 راته هیخ نه دی د خلقو دانایی
 زه له چا غواړم دا هسی مومیایی
 د دلبرو حسن څه لره ستایی

چه گوهر تر خر مهر و په قدر کم دی

مگر نشته جوهری د بینایی

چه په چرته ښه صورت هوری ئې زړه دی

خو ثنا کړم د خوشحال د پارسایی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونيوه ځای سرای
تور غر ئې د هوډی دی تر تیراه پوری سم تللی
پرې سازه لویه لار د هندوستان و خراسان ده
هر فیض د د جهان شه چه یادیری پرې را درومی
که سوات که اشغر که پیښور دی دا ملکونه
په هر لوری ئې ښکار شته د شاهین د باز دا هر شه
خوانان ئې چاق درست چست و چالاک دی په هر کار کښ
پکښې میشته می زویه خیلخانه نمسی اولس دی^۱
اسمان ځنی جدا کړ لاس د چا رسی اسمان ته
خوشحال له سرایه ندی جدا شوی پخپل رای

زلفی د دلداری چه زنا فرمائی
سهل دی دا امر که می سر و مال قبول کا
شه لره ای عقله ډیر له صبره راته وایې
خو راته ناصحه نصیحت کړې لیونی می
ما ترې توبه وکړه چه د عشق په شریعت کښ
قطع لیونی دی چه د یار د مخ په دور
خپله رضا پریرده که رشتینی ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه د یار فرمائی

زه چه ستا د مخ گلزار گورم په کور کښ
ما پدا تندی اخیستی ستا د پاره
د ټولې په مخ کښ ځی په شین شین
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو
په قراره قراری کښ عالم خوښ دی
که رستم د زمانې شی گمان مکړه
دا سلیمان په گوتې کښلی دا وینا وه
د خوشحال د له هغو نه لاس په سر وی
چه به ځای د گوتی غواړی په څلور^۲ کښ

زه خوشرابی یم شیخه شه را سره جنگ کړی
ښه وایې واعظه برکت شه ستا په ژبه
ولاړل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وو
بخری ازلی دی کشکی ما د ځان په رنگ کړی
ښه یی په وټلو د دریاب اوبه کرنګه کړی
ولاړل و دورخ ته چه ئې لافی د فرهنگ کړی

۱. که زویه که نمسی که خیلخانه ده که اولس دی.
۲. هغه رودبار چه ځنډی ئې زنگل وی، د قندهار د جنوب و خوا ته یو رود هم په دغه تقویب ډوری بولی.
۳. محشی ورته لیکي چه مطلب څلور یاران (رض) دی.
۴. یعنی یخی په یوه نسخه کښ که رنگ لیکلی دی.

پند د محمد (ﷺ) د ابو جهل پکار نه شو
 کښینې په خلوت کښن شېخه سود ئې راته وایه
 زه خو د زړه درد غواړم په هر یوه مذهب کښن
 رایشه مطربه! د نورو سرود آغاز کړه
 هر لوری ته گل دی شقایق نرگس سنبل دی
 چا در پسی ډیری توبنې واخیستې طلب کا
 کاشکی! د عمل تله درنه په قیامت شی
 خوک به ئې صیقل کا چه ئې خدای آینې زنگ کړی
 ولی پخپل ځان دا هسی ارت جهان تنگ کړی
 تا زده ستا خبرو چه نقلونه رنگا رنگ کړی
 ښې نغمې زړه سوزی په رباب په نی و چنگ کړی
 بی گلزاره بد که و بل لوری ته آهنگ کړی
 ځنو مسلې د بې ننگی در پسی لنگ کړی
 موم په رقیبانو په عاشق باندې زړه سنگ کړی
 مرگ لږه ئې واړه د دهلی لښکر راغلی:
 ته لا د خوشحال په مرگ ځان روغ نه گڼې ننگ کړی

زلفی ئې سبب دی د عاشق د پریشانی
 رد می سرشته ده د هزار رنگه دارو و
 زخم ئې مایه د لایزاله حیانتگی دی
 محتسب چه احتساب لږه ورځی مجال ئې نشته
 ما په عشق کښن رسولی دی خپل کار تر هسی حده
 ننداره ئې بهانه ده د بیحدی حیرانی
 غم ئې لا تیری کاندی تر ډیری ښادمانی
 ورائی ئې دی موجب په جاودانه ودانی
 که د برندو سترگو مست ئې همیشه کاندی ورائی
 لکه خوک په مټ د توری سزاوار شی د خانی
 زه خوشحال خټک د عشق په کار هونبره خوشحال یم
 خو سلطان غره پخپله بادشاهی او سلطانی

زور سپری چه د ځوانی هوس کاندی
 چه په کال کښن ئې زرتوب وی هم ځوانی وی
 کله هسی په ځوان مور شی چه ئې نه خوری
 په نیتونو په صوتونو په لاسونو
 اوس په سپینه یریه څه له مرگه ډار کړم
 چه د مخکی مخ ئې لاندی و تر حکم
 دا عالم ریگ روان دی که ئې گورې
 ورته وایه چه دا څه په گنه خاندی
 د سپری تر کاره ښه دی کار د سپاندی
 کله ځوان ته سترگی اوړی نغلاندی
 خلقې دی سره یو تبه هراندی
 یاران توری یریری ولاړل تر ما وړاندی
 راشه وگوره هغه تر مخکی لاندی
 خو هم هسی سره اوړی لاندی باندی
 د قضا تنور ما ولیده په سترگو
 ما خوشحال چه پکښی سیخی وچی تاندی

زه او عشق بی قراری
 تیغ وکښلی را ښکاره شوه
 چه هر دم په ما ستم کړې
 ستا له مهره ستا له لطفه
 دايم ستا د غم وری وړم
 دم په دم ژړا زاری
 خوار عاشق د ځان سپاری
 ستا دا هسی ده یاری
 زه لرم امید واری
 شرط د عشق دی بربادی
 خاکپای اوسه خوشحاله
 لوی به کاندی خاکساری

زه اول در خبر نه وم چه دا هسی بی وفا یې
 ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندی غاو کا
 ای چه ما و ته ویل کړې چه په کښلیو نظر مکړه
 په ورځ سل سوگنده وکړی بیا له واپو بی پروا یې
 ولی هسی خبر ندی چه ته څه رنگه زیبا یې
 خوک به ستا په ویل غور کا چه د مرگ خبری وایې

په ما يو ويسته د خپلي معقوبي تر خوري ښه دی
 د گلونو قدر هر زاغ و زغن نژده طوطا زده
 دا څه توري سترگی ندی چه ځما زړگی ئې يووړ
 دا نه خال نه زنخدان دی نه پریشانی توری زلفی
 دا د خلقو ملامت دی که پیغور دی د وگری
 نن به خراغ په کور کښن نه بردم چه گمان هیڅوک و نکا
 ما ویل چه د زړه غم به درته ووايم چه راشي
 چه د زلفو نافي تل تل خنډ وې د باد و مخ ته
 خوشحال خود په تا پوهیږی چه هوسیه د خطا یې

زړه به ستا له جوړه ظلمه په خو ځان وړی
 ما دا هسی رنگ هندو لیدلی نه و
 هغه لاس چه د کوتاه دی تر لمنی
 د هغه عمر څه حال حلاوت نشته
 چه هرس د هغو شونډو غاښو کاندی
 ستا د زلفو و چوگان و ته حیران یم
 پکښی بند زړونه وکاری که ئې گورې
 چه د زړه په ما هغه حکم فرمان کړه
 د خاطر خوښی می هر کله پدا ده
 د نور چا په ما څه کار دی زه پرې خوښ یم
 د وفا خصلت چه خدای ندی ورکړی
 غم د درد به د تر کومه پدا شان وړی
 چه په حسن دین و زړه د مسلمان وړی
 هر زمان ئې په ډیر غم کښن تر گریوان وړی
 چه ئې بی له تا په غم کښن په پایان وړی
 د ارمان گوتی هر دم پخپل دندان وړی
 چه د زنی گوی د څرنگ په میدان وړی
 چه د سر زلفینی تل تر زنخدان وړی
 د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړی
 چه دا ستا غمونه هر کله پر یوان وړی
 که می دین و زړه واره تیان وړی
 څوک به څه لره په کښلیو دا گمان وړی
 د زړه مینه ئې په کښلیو ما ته نکړه
 خوار خوشحال به له دنیا دا ارمان وړی

زر ځما تر لاسه نه راخی ویریري
 ځما لاس ورته تر اوږه هم بتر شو
 زه او زر سره له ځایه غلیمان یو
 چه غلیم د مړنی په نظر کښیوزی
 شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځان وړاندی
 په قرآن کښن ستا اصول په غلیم یاد دی
 کانی زر که سره وگورې یو رنگ دی
 هغه زر تر کانی لوټه لا بتر دی
 چه اوږه په ځای حصار شی نور خسا شی
 تل دی لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله
 غلیمان دی شرمنده تر تا څاریري
 که هر خو می دلایه ور سره کیږی
 لا په اور کښن ئې یو درنگ ساعت تیریري
 په جهان کښن غلیمان سره رغیري؟
 نور ئې زړه د ده و مرگ و ته پر کیږی
 و نامرد و ته به سل حیلې دریري
 بل به کوم حجت تر دا قوی یادیري
 فرق ئې دا دی چه په زرو زړو رغیري
 چه ئې و منډې په مځکه نه خرڅیري
 صفائی ئې هم پدا ده چه بهیري

ساقی گل شگفته کیږی
 که د باغ خوښی په زر شی
 د رگوهر ځما بی میو
 که ئې پټ لرم له خلقه
 باد د زلفی آشفته کا
 خس له باغه رفته کیږی
 د راغ هسی مفته کیږی
 په مژگانو سفته کیږی
 راز می نه نهفته کیږی
 ځما زړه آشفته کیږی

په محفلو گفته کیری

هغه راز چه به ما تا کر

د خوشحال بخته بیدار شه

تل خوک کله خفته کیری

توری زلفی دی هم ډیر لری تابونه
را بنکاره وی ستا جمال تر حجابونه
نور به واچوی له شرمه نقابونه
لور په لور به سر خرگند کا آفتانونه
نور می څه دی د دورخ په عذابونه
تل می خوری د زره د غوښو کبابونه
د یاری په کار کښ هم شی حسابونه
هم لتا بنائی دا هسی خوابونه

ستا په سترگو کښی فتی کاندی خوابونه
که ته زر حجا به نیسې په مخ کښ
د جنت حوری که وگوری ستا مخ ته
که شعلی د را بنکاره شی له جماله
زه چه ستا د بیلثانه په لمبو وسوم
ستا د خیال میلمه می ناست دی په کوگل کښ
تا وی ما وتا ته ډیر ځله خوله درکره
زو و تا ته دعا کرم ته بنکنحل کړی

ته چه حال د زخپل عاشق غواړی په شرح

بویه دا چه خوشحال وکښی کتابونه

پروکی پروکی مه شه چه ئې کنج په کنج وهینه
جگی جگی جگی رای واخله له جینه
گل د بهار ندی چه رازیبری له زمینه
هر آفت چه گوری چه را پاخی له کمینه
خو به لا وباسې ډیر د ویاسته له دینه
غوغا وشوه په بهر چه ئې کوزه کړی له زینه
د خلقو لرمون شین دی که پوهیری ستا له شینه^۱
د زره لیدونی^۲ دواړه که روشن کړی له یاسینه
اول ئې درته وایم چه ئې ورکړی له کابینه
څه بده بلا ده نه پتیری د زره مینه
هر چه همت ناک دی که په کور لری جوینه
هیڅ درنه پوهیرم چه په چرته یې شاهینه
هی توبه له دوره الامان له دې آئینه

سترگی د مستان دی ځما زره بنیینه مهینه
سپین سبا د گوره د تیکی په شفق بند کړ
کښلی دی که گوری چه مخ پت کله خرگند کا
واړه به سبب د بد اصلائو د هنر وی
مست په بهار راغلی په سرود دی گوتی کښیښوې
چرته لوئیدلی نوم دی خپور په جهان نه و
تل جام دی د شرابو ستا له لاس توبه په شونډو
حیات لایزال به د حاصل شی که باور کړی
د عشق^۳ د محبت د ناوی مهر ماسوا دی
هر څو ئې که پته، په پتیر کښ وی ساتلی
کله منت اخلی د یوې گپدی دپاره
زانی بتی گوره چه په هر لوری غوغا کا
هر چه دانایان دی په امان امان تیریبری

نوم به د هرگز په ژبه وانخلي په عمر:

دا یاری دوستی چه ستا خوشحال ته شوه مینه

پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وی
ته به وایې مرگ ئې نشته تل به ژوی
خو دنیا وته څوئیری لکه روی
که عالم ته ویا لا شی پری ئې زړه وی
په کردار کښ شیطانان ترې پوری څه وی

ستمگر به همیشه په دنیا نه وی
هسی خوښ د ظالمی په کار ولاړ دی
ظالمان په نور څه هیڅ راغلی ندی
چی د خپلی کامرانی په کار راشی
په گفتار کښ د فرښتو سره سیالی کا

۱. محشی ورته کښلی دی یعنی ستا له شین خاله.

۲. یعنی د زره سترگی.

۳. د زره د محبت.

که په سول ئې د دنیا مقصود حاصلیری
 پخپل زویه ورور یې زړه نه وی ترلی
 په هغه چاره قلم روغ کا قرآن کښ
 په رکوع کي تسبیحات د مال و ملک کا
 که بیکخواه ورته د پند خبری وکا
 زه خوشحال چه د اورنگ بادشاه نوکریم
 که و زویه ورکول کرم زړه می نه وی

ستا له جوړه ظلمه هیڅ نکړی ژرلی
 همیشه ځما دعا په غوږو اروې
 رقیبان د لکه سپی په کوڅه غاپی
 چه به ته د هغه ټال په پړیو زانگی
 قافلې د همراهانو شوې روانی
 حاسدان بی غمه خوب کا دریغه دریغه
 د خوشحال ئې وکرم وته امید دی
 که هر څو په گناهونو دی لرلی

سا د کښلی مخ په خال می زړه په داغ دی
 سخ چه ناست یم د گلونو په چمن کښ
 یا د ښو زلمیو خیال دی په شمله کښ
 د زلفینو په تور تم کښ به ئې غواړم
 چه د کښلیو د جمال ننداره کاندی
 په سپین مخ ئې تازه خط نوی ټوکیری
 د گلونو په بوی ځی په گلزار ورشی
 نه په اصل هونبره ښه نه ښایسته یې
 پدا داغ می له عالمه زړه فراغ دی
 بیا ساقی راته نیولی ډک ایاغ دی
 یا د ښو جونو د تور وربل دماغ دی
 دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ خراغ دی
 و هغو ته سپیره ډاگ سیر د باغ دی
 زه به زړه ورځنی ژغورم روږ دی زاغ دی
 د گلونو بوی بلبلو ته سراغ دی
 تا په کوم توکي راوړی دا دماغ دی
 د خوشحال سترگی هورې چه ښایسته وی
 خلقه زړه ئې نه په باغ دی نه په راغ دی

ستا وصال لکه دریاب دی زه ماهی
 په ژړا می ځنی خواست د شپنی خولې کړ
 ویې څوک یې چه ځما په کوڅه گرزې
 هم په څو رنگه ناله هم په تن نال شوم
 د ځوانی بهار څه ښه دی دریغه دریغه
 گل، سنبل، نسرين، نرگس لاله غوتیه
 چه ئې ونیسم په غیر کښ راته گوری
 دا شیرین یاران به نه وینم چه ورمم
 په هجران د هر زمان دی په ماهی
 په خندا ئې وی چه څه کا دا سپری
 ښه حاضر ځواب می ورکړ ستا مری
 بیلتانه را باندي وکړ کار د ئی
 دا بهار که همیشه په دنیا وی
 د مقدم سره د راوړه درست پسرلی
 لکه مست د مور په پیو کم کبلی
 خدایه ما په جهان تل لرې ژوندی

۱. ژویی.
۲. یعنی پرې کول او پوستول.
۳. نرلی یعنی غوغا کول او دربول او ډبول.
۴. روږد یعنی آموخته او بلد او آشنا.
۵. راشی.

غم خو ستا د رسوائی کرم نه د سر کرم
 هسی ستا د بیلتانه په آتش سوخم
 ډیر صفت د بناپیرویو آرویده شی
 په بنایست کنب هیخ لقب دربادی نشته
 اورنگ زیب به د کابل د خلل غم کا
 چه زړه سوی دی د خوشحال په فریاد نشی
 په سینه کنب د سندان دی که زړگی

ستا په غم کي لکه زه یم بل به نه وی
 ستا له غمه می څگر له وینو ډک شو
 تا ویل څما دیدن قیمت بها دی
 سر به درکرم په بها کنب دیدن را کړه
 هسی گل د گلستان په منخ کنب نشته
 که تل تا لره درخم ملامت مکره
 د بڼه خیز پوښتنه مه کوه له اصله
 که صورت ژغورې له غمه کاته مکره
 زه خوشحال چه آشنا وینمه خوشحال شم
 لکه گل چه تازه شوی په اوبه وی!

سړی هونبره څو ئې نیت وی
 گر گپن گردن د فیل خوری
 نه هر خره د عیسی بار وړی
 و صورت ته نظر مکره
 زه مریی د هغه کس یم
 که صورت سیرت د جور شول
 جامه هونبره څو قامت وی
 څه میری څه ئې قوت وی
 نه هر سر سره دولت وی
 په کرده د مرد قیمت وی
 چه صورت وی هم سیرت وی
 سر تر پایه عنایت وی
 د خوشحال په وینا غور کړه
 په ویل کي ئې لذت وی

ساقی تل به د دا ست وی که به نه وی
 راشه ډک د میو جام په می ناب کړه
 هر هوس چه د صورت کړې نن ساعت دی
 په رشتیا و ما ته ووايه طبییه!
 د وصال وعده د وکړه ستا سوگند دی
 که په تا پسی ملنگ د مسلی شم
 له جهان به مهلت وی که به نه وی
 تل به هسی فراغت وی که به نه وی
 گوره کانه به صورت وی که به نه وی
 چه د رنخ می به صحت وی که به نه وی
 پدا کار کي به غفلت وی که به نه وی
 شاه په تا می به قیمت وی که به نه وی
 سپینه خوله که بی ریاره ور پینکی کرم
 په خوشحال به می منت وی که به نه وی

ستا په تور می مال تالا ماڼی نریری
 ستا غمونو لره هر کله ژوندون وی
 راشه گوره که پدا دی زړه سپیری
 پدا لبر عمر می زړه کله مریری

وايي ما ويشتلی څه کا حال ئې څه دی
 د فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ
 لا به گوره څه شان شان غوتې وا کا
 ما به هيڅ په ورت ورت نه ژړل عالمه
 د رشتيا خبری خیر و برکت دی
 د خوشحال خټک په کار پوری حیران يم
 مينه لا وربادی زور شوه څو زړیږی

سخ د آئني دی چه دی مخ وته تل گوری
 نه دی ستا د غورو غټی غټی مرغلری
 روغ می کړې له رنځه چه د خولې بنیرې د اورم
 ظلم د د سترگو پما خوار هر گوره ډیر شو
 زه که ډوب په غم يم تل دی ډوب وم چه عاشق يم
 ما وته ارزان دی ډیر په منښکو په عنبرو
 تل ځی ستا و لور ته په ارمان کاته کا
 سپین ئې په کاته شی د خوشحال د سترگو توری

ساقی راکړه و ما می
 دا هم ظلم دی که گورې
 هغه ځای چه گل و مل وی
 گوره څه وایی پرې غور کړه
 بیا به تیر ساعت را نشی
 د دنیا ژوندون هم ښه دی
 چه تر تلو همیشه ندی
 ډیر مین ئې و بله تیر کړل

ستا په زړه د دنیا ځلی
 چه د گور لرم ماران دی
 که د یو ځله ځان خلاص کړ
 دا لرم شلوه له دله
 چه به وه تسپی په لاس کښ
 ته اصیل ځان دی مری کړ
 هی توبه خوشحاله ولی؟

ساقی چه مهربان شی په پیاله کښ می زیاتیری
 قربان ئې شم تر سترگو په طالع کښ زورور دی
 بوسه د سپینی خولې راکړه بد مه وړه مستحق يم
 آفت د هلكوالی و جمال د هغې ترکی
 چه می ورځنی اخلی د رقیب بنیسنه ماتیری
 چه هر کله ئې سترگی په زیبا جمال لواتیری
 د حسن له نصابه د څو توکه زکاتیری
 چه کال باندي تیریری آفت لا څه تازه کییری

۱. دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمی نسخی څخه را نقل سوه.

۲. آفتیری.

ژوندون د عاشقانو د معشوقی په وصال دی
 چه اوسپنی تر خیزی هغه کانی رنگارنگ دی
 چه بیل شی له معشوقه ژوندی ندی وفاتیږی
 ترخې خوږې ترې خیزی څوک فولاد ترې مرآتیږی
 د چا خونی چه ومړی پسله مرگه شی میراتی
 د چا خونی خوشحاله په ژوندونی میراتیږی

سرگی د دی که ورځی که ئې زلفی که اوربل دی
 چرته به خلاصیږی دا بلا تر زړه چاپیری
 خيال ئې د زلفینو عقل و صبر و دین و زړه وړی
 نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وایی
 قیس و که وامق و بیا فرهاد ورپسی نور وه
 مینه الستی شته لباسی شته نفسانی شته
 هر چرته یو مخ دی که په سترگو احوال نه یی
 جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسی تر ځایه
 عشق دی نور څه ندی چه غواص په دریاب ډوب کا
 ځای په ځای چه گورم زه خوشحال ورته حیران یم
 بله غوغا نشته همگی د عشق کل کل دی

ستم دی د عینینو یاره عین عنایت دی^۱
 په شپه ځما ویل کله آمیز و له هستی
 خبری د مجنون او د لیللا ولاړې زړې شوې
 د ما او ستا خبری دی پټ راز څه هسی ندی
 په مخ چه بنایسته شوې که په پسول پسلی نه وې
 بند دی د زلفینو د خلاصی کنایت دی
 په ورځی ځنی دور یم هغه حرف چه شکایت دی
 ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دی
 چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دی
 ساده د ورځیو خال دی د درست حسن کفایت دی
 هیڅ کله له مرگه د خوشحال اندیښنه مکړه
 چه وې وژنې دلبری خون ئې روغ په روایت دی

سر په بیدی بید یا ونیووی ژړلی
 که اشنا که نا اشنا واره لیدل شی
 چه د قام د خیلخانی په حال خبر شوم
 په ناحق می آزادی ته تلابن کړ
 خپل پردی چه د دنیا شکر خواره دی
 د مال حال به و هغه وته معلوم و
 په صحرا د ونون پانی پټ خوړلی
 د همه وارو په بریره ورځړلی
 څه روزگار به پکښی شی په غم لړلی
 په زندان د اورنگ زیب ښه وم تړلی
 لکه مچ هسی له ځانه و شړلی
 که دا هونبره ډیر آهونه چا نغړلی
 که خوشحال پنجهزاری کا مه ئې وینه
 د مغل له نوکری دی اغیړلی^۳

شین مرزی چه گیږی داړی
 څه عظمت څه مهموتی دی
 د بنادی سترگی د ووزی
 باند نخیزی خسی زاړی
 چه په مرگ به ئې څوک ویاړی
 پرېږده دی ور پسی زاړی

۱. شم.
۲. دا بدله له یوې قلمی نسخی را نقل شوه، په نورو کښن نسته.
۳. یعنی قی وهل، بد هضم کیدل.
۴. عظمت خان او مهموتی او بنادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښن یاد سوی دی.

په یوه غوټه یو نیسی
عابد خان ځما شفقار دی
هم شفقار می هم شاهین شته
وخت د بنکار دی سهیل وخت
زه په بنکار یم د سر خابو
خرقه خیری د زاهد شوه
ژر به ورک شی مدعی می
ازمبنت گوره د دهر

باز نه دوه تارو ونغاری
په غوټه وهی دوه څاری
هم ښه باز لک غاری
خپل خپل بنکار به پسی غواری
وړاندی زاغ راخی مرداری
رنگ ئې نه وینم د نماری
یو څو مچ دی د غوباری
راته لیندی شول اوس شاری

تیغ پرې سور مکره خوشاله
چه لایق دی د غوباری

شفاعت د محمد (ص) ثابت په نص دی
د موسی د عیسی کله دا صفت و
اولیاء ئې د امت واره ممتاز دی
سر حلقه د اولیا و هغه شماره
د رستم د مړنتوب خبری هیخ شوې
دوستاران د اهل بیت له اوره خلاص دی

دا په دا چه دی د درست جهان اخص دی
د لولاک نعت پده باندی مختص دی
هر ولی ئې په ارشاد کښ مرخص دی
چه شیطان ئې بندی کړی په قفس دی
ذوالفقار چه ئې یاد شوی په قصص دی
بی دوستیه ئې عالم کله مخلص دی

په ولاکه د علی رافضی کیږی
سکه خوشحال ئې په ولا کښ مشخص دی

ښځه بونه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه
د صحبت په زموږ پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه
په وصال د یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله
له نیکانو همنشین له بدانو په زړه خوږینه
د میلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولی کښ نور لحن
که دا هسی څوک پیدا شی د خوشحال په لاسو راشی
هیخ تقصیر به ئې ونکا د یاری په پالنه

پاکیزه په زیست روزگار کښ په ښه بوی باندی مینه
کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
چه له یاره نه جدا شی، هم غمجنه هم خیرنه
له موروالی ئې توبه کا که ئې مور وی دروغجنه
حق د چاری په ځای راوړی، په رنځور باندی پوښتنه
پرستاری ترې خوشنودی، ښه د هر چا په ساتنه

ښې ښې شپې ځنی پښی
ځښی ځښی ځښی ښی شیری
چین چین خونې ځی په شین
شی په چین تشی پوښتی
هسی ځی په شین شین

غیږ په غیږ شی شفت ځښی
نن به شی بځښی ښی ښی
بتی زشتی فتنې پښی
چین چین خونې پښتی شی
نځښی نځښی حتی پښی ښی

ښه سر راست ټوپک دی چه نظر ځنی لر بر شی
ولی هسی نه وی چه وینسته چوی په عقل
څوک چه مخه ولی لیندی ډیر و بله کښینی

گوره چه گزار د کم خطا په چرته شر شی
بیا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چر شی
کله په سپینکی د هلك غشی برابر شی

نوری لولی هیخ دی د نسب که د نور خه دی
 دیر د سروری دعوا کاندی په جهان کنب
 آس تر کته لاندی شا په خو عایه زخمی وی
 یو توری نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم
 زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازیږه
 بخت راوړه خوشحاله چه د کار لکه سره زر شی

بڼه هغه چه ولاړ بی خوده په خیال ستا دی
 بڼه می ولیده په سترگو واره کنبلی
 د دنیا په مخ به ډیر وی بڼه مخونه
 دواړه زلفی دی حلقه کړی لکه لومی
 دواړه زلفی د حلقه کړې لکه لومی
 دواړه پنبې گلگونی سرې پدماغ درومې
 ته کشتن د غمزې کړه مه ودریږه
 تا خو نوم د جنجالی را باندی کنبین
 که همه د خلقو کنبلی سره ټول شی
 چه د خوک په کوخه تیر شی نور مین شی
 که مثال د صورت غواړې گوره میاشته
 چه سبا بیگا ئې لوند لرم په اوسنیو
 خو ریبار در سره نه بیایې د وړاندی
 که په قهر ئې شړې په لطف ئې برلې
 چه ئې نه پریردې په هیخ کنب خوشحال ستا دی

بناپیرک که په هوا غی په تور تم کنب^۱
 له حتی درسته ورخ درومی په پورته
 د چندن اوسوانه^۲ فرق سره هیخ نه و
 چا له ډنډه دُر گوهر نه دی وکنبلی
 که گیدر په خم کنب رنگ شو پدا خه شی
 زاهدان شیخان می ولیدل نامرد دی
 خرخ می خکه په سر لونی گلونه
 که هاتی د بادشاه ومری غم ئې نشته
 عشقه واره ستا د غمونه خرخبی دی
 گوتی و منډه په غورو ترې تیریره
 که خوبنی د وصال ورسره نه وی
 هغه چر دواړه گوتو ته نظر کا
 آفرین د په ویلو شه خوشحاله
 چه د تورو رزول کړې په قلم کنبی

۱. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کنب نسته.

۲. راحت زاخیلی بڼون په معنی د زیتون د ونی راوړی دی.

بښه هغه چه بښه ئې رنگ بښه ئې جمال دى
 بښه هغه چه په ميات خانې ميرى كا
 بښه هغه چه كه احمق وى كه جاهل وى
 بښه هغه چه په رشوه قاضى گرى كا
 بښه هغه چه ډير لښگر ورپسى درومى
 بښه هغه چه په مجلس د ملوك ناست وى
 بښه هغه چه په قوت د هر چا سيال دى
 فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دى
 په طالع په تخت صاحب د ملك و مال دى
 په مسند د قضا ناست په قيل و قال دى
 ډير ئې كبر ډير ئې جاه ډير ئې جلال دى
 تمامى عمر ئې زيبست روزگار تپتال دى
 په عالم كښ بدى نشته واړه بښه دى
 چه و بدو وته روغ دى يو خوشحال دى

بناړونى د غوا شينې پسى غواړى
 كه په رنگ كښ لكه غلوخه^۱ هسى روغ دى
 يو آواز د بڼو آسونو د ششنا دى
 خوك ژړا د آخرت دپاره كاندى
 د گزار دپاره ليندى په خو ناست دى
 مرتبې د دواړو ندى سره سيمى
 باز د غره بښايسته زرکى سره نغاړى
 د خوړو هيله و مکره له غواړى^۲
 بل آواز د گنده خوړنو دى چه ناړى
 خوك د دې جهان د سود دپاره ژاړى
 د قطرې په حرص گزى پسى شارى
 خوك د خايه باز شهند خوك خوړى خاړى
 كه د خنگ پرونه ئې هر خو كښلى روغ دى
 د بازونو پرواز مه غواړه له خاړى

بښه سپرى گڼه هغه چه په زړه صاف وى
 چه دا خو توکه ئې نه وى سپرى نشه
 په دنيا چه دا عالم سره خلاف كا
 نوشيروان چه مخ په عدل په انصاف و
 كه دانا سپرى بدرنگ وى پدا خه شى
 د هيچا غرض پدا خبرو نشته
 جوهرى به ئې خود كار سره ښكاره كا
 د يارى دپاره گزرم نه ئې مومم
 د بخملو په اودل به خبر نشى
 عشق په حق په باطل هيڅ ندى راغلى
 بښايسته هر گوره ډير شول پرې ويريرم
 ما خوشحال چه د تقوا وهلى لاف وى

عاشقان كه ستا د لاسه په جفا مرى
 بيدلان مى د هجران په تيغ قتيل وى
 زه مرده وم ستا د جام په گوټ ژوندى شوم
 زړه مى ستا طرې طرارى ته هوس كا
 اې تازه گله بلبلې ته نظر كړه
 بارى شكر چه په عهد په وفا مرى
 دا يو حرف دى چه په توره د قضا مرى
 چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مرى
 ځان مى ستا غمزې بيمارى ته رشتيا مرى
 په نوا كښ ستا له شوقه بينوا مرى

۱. يعنى د شاتو مچى.

۲. د خره مچ.

خوار خوشحال په مرگی حال دى ځکندن کا
راشه گوره په ارمان د لیدو ستا مری

عاشقان له بیش و کمه آسوده دى
د ساقى له لاسه ډکى پيالې اخلى
بت پرست دى د مغان په خرابات کښ
ورځ و شپه باندى تیریرى په بنادى کښ
تل ساقى د میو داد کا بې منته
همیشه شونډى د جام په مورگه یښى
پادشاهان که خزاني و بله آسپى
په دریاب کښ ئې د عشق دى غسل کړى
له وجوده له عدمه آسوده دى
په مستى کښ دم تر دمه آسوده دى
خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دى
هر زمان مى له صنمه آسوده دى
کریمان مى له کرمه آسوده دى
په خاطر له جام جمه آسوده دى
دا گدای مى له درمه آسوده دى
له حدوټه له قدمه آسوده دى
ای خوشحاله که نظر درباندى وکا
ډیر ئې تا عندى له دمه آسوده دى

عاشقان چه د معشوقى دلدا ده دى
په یوه لحظه کښ هست په بله نیست شی
مگر زه له خایه غم لره پیدا یم
نه یو زه د نظام پور په کوټ گڼی پروت یم
په درون د عاشقانو نظر وکړه
ترک تاجیک عرب عجم عاشقان واړه
د هوا خدایان د لیری کا له دله
چه تر خپلی رضا تیر شی اولیاء شی
غوبانه شپانه ظاهر سپرى لیدل شی
شیخه ته چه ډیر طاعت کړیې جنت غواړې
عاشقان که معشوقه په تیغ ورژنى
چه د ننگ په چارو نر نه دى خوشحاله
که ئې نر وینې په سترگو هم ماده دى

عمر هر زمان گداز کا لکه واوری
هغه تیر یاران به بیا بیارته آرا نشی
زور د چچ د وپلو نه لرې نادانه
په سمن د شهلا نقش د سیور زیب کا
دواړه سترگی مى چه ستا په مخ دوخته شوې
د خوشحال عندى به ډیر دا هسى نور وی
یا به ستا له مرگه واورم یا به واوری
که په سر باندى را لوم توری خاوری
نه پوهیرم چه دا دروند وری په چاوری
په شیوه چه سترگی کوزى له حیا وری
عجب ښه له ځانه دوه قبله نما وری
ته چه هسى رنگه زړونه رو نما وری

۱. یعنی کناره.
۲. دى کلمى ته محشى بيکلى دى: یعنی جارپای.
۳. بیرته.

غم آخر شو د بنادی روزگار راغی
 په تلوار ئې تیاری د سیل کاندی
 پدا هسی خاصه وخت د بنو گلونو
 دا ئې واړه له خزانه نه فریاد شی
 د هجران مشقت ډیر و خدای آسان کړ
 که په نورو باندی هر کله اختر دی
 لون لون کالی بیا پیری خواجه شو
 چه خوشحال د یار د مخ په بازار راغی

غم بنادی چه په جا ویر شی^۱
 سر رشته ئې مونده نشی
 چه په خوا په خاطر نه وی
 په هجران کښ غم د یار دی
 هر چه وواته له سترگو
 لکه ویر شی هسی تیر شی
 گوناگون د دور پیر شی
 هسی چاری په تا دیر شی^۲
 چه همیشه تر زړه چاپیر شی
 عاقبت له دله هیر شی
 چه به سخته په خوشحال کا
 گندی ژر د ده په خیر شی

غنیمت گڼه گلونه میخوری کړه په چمن کښی
 په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا
 وطن ښه دی که غمخور وی ښه یاران دی لور په لور وی
 هم ماښی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته
 اور اوبه نده نور څه ده چه په تله یا په راتله ده
 که ئې تل په ظلم زړه وی که می زړه له غمه چوی
 چه بلبلې وته گوری له آوازه ژبه ژغوری
 چه جدا شی و دی مرینه له غمونو چه خلاص شینه
 که د سپی غندی ئې ولی په روروبه پسی زغلی
 خوار خوشحال به ئې آخلی څو چه ځان لری په تن کښی

فلک کا دا هسی چاری
 دوه یاران سره جدا کا
 گاه د زړه وی په بنادی کښ
 گاه دشواری کا آسانی
 د ده چاری دی مرداری
 بیا ئې بند کا سره لاری
 گاه د غم ژړا چیفاری
 گاه آسانی کا دشواری
 دواړه توگی گذران شی
 بده دا هم نه ده باری

که تن سوکه په تن اغوندې حلوا خوری
 دا مستی به د تل نه وی څو به گرزې
 خو آخر د مرگ سپری بی و به مری
 په خمار سره اؤښتی سترگی سری

۱. ویر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډیر شی لیگلې ده.
 ۲. ډیر شی یعنی درشی.
 ۳. حاصل کا.
 ۴. محشی ورته کښلی دی، چه یو ډول جامه ده.

که بی شماره خزانی کړې سره ټولی
ستا پخوا د طبیلو څښتن وگوره
همیشه وایې فانی دنیا گنده ده
په دنیا خو ډیر مین هونبره غمجن شی
د دنیا ارمان به بیا وگور ته وری
چه په کور باندې ئې گززی غوا وخری
که گنده ده ولی نه تیریرې تری
جگی جگی راشه مکړه مینه پری
یو غفلت بهل جهالت دریم شهرت دی
د خوشحال د خان بلا دی هم دا ذری

که په هند کښن نشته سپینه
خدایه ته و ماته راکړې
به دوو زلفو عنبر پاشه
چه هر ځای و ته ئې گورم
هوسنا که ښیوه گره
د یاری په علم پوهه
هوسی سترگه مه جبینه
یوه سبزه نمکینه
په دوو شونډو شکرینه
ښایسته کښلې مهینه
شوڅه سنگه زړه سنگینه
سخندانه نکته چینه

ورځ و شپه کا ځنی چاری
په خوشحال د کښلی مینه

که په زړه کړې د خوشحال خبری زبری
خلاق په تفاوت سره پیدا دی
په زرگونو کښن یو دوه سپرې خبر دی
لکه کار د خوی خصلت په تفاوت دی
د دانش له کاره نه دی لری بری
پوهی نه دی سره واره برابری
نوری واره خلقې دی ناخبری
هسی زیږی په ښایست سره دلبری
د سیرت زیبایی ښه ده تر صورت
چاری واره د باطن دی معتبری

که می نوم په ژبه نه اخلې هیچری
د زاهد د سترگو آب هونبره په ځای دی
د ښادیی نوم پرې زور د دی تل تر تله
زه به څه ځنی ماڼه کړم یو زه نه یم
د ښو سیوره ئې خار په پښو څرخیری
شونډی ستا لکه نبات هسی خورې دی
وایی شته په چین ما چین کښن کښلی ډیری
بې خبر له ځانه ډیر ورته پراته دی
د ختا د ملک نافی واره خجل شی
په تش نوم به د هم سود کوم دلبری
چه ئې سترگی باندې نه دی برابری
چه په زړه ئې ستا د غم شیتی شی سری
په غمزه ئې خلقی کړلې ډبری
له حیا چه کوز کوز گوری ناز پروری
تر یخ ویل ځنی نه ښایی لب شکرې
خدای د نه کا چه تر تا به وی بهتری
ته یې هم په حال خبر شه بې خبری
چه د تا زلفی ښکاره شی معنبری

که د چیری د آشنا په لور گذر شی
د صبا باده! ځما سلام پر وری

۱. دلنشینه.
۲. پر تا باندی.
۳. په قلمی نسخو کښن زور لیکلی دی داسی: نوم پر زور د دی تل تر تله.
۴. شتی.
۵. د خار.
۶. ورته یعنی دروازی ته، یا در ته.

که می یاد که می نایاد کاندی مخدوم دی
 دا گدا ئی و وصال ته خه هوس کا
 په عاشق چه ستا له لوریه ظلم وشو
 همیشه ئی سور سور آه وی گونه زیړه
 په جهان کبښ چه خه رنخ و خه محنت و
 هغه یار چه وفا دار دی مونده نشی
 د خاطر وینی می خوری په ننکی ننکی
 که یار سر غواړی له ده نه به نکا
 چه په عشق کبښ موافق نه وی ای دلہ
 د دورخ لمبې به نه رسی عاشق ته
 ما خوشحال ته ستا د خولې اسرار مکشوف شو
 که دا راز د چا له سترگو نه مکتوم دی

که یو دم د یار په غم فراغت کبښی
 که د کار د محبت وینو په لاس کبښ
 که گدای شی د مغان په خرابات کبښ
 ډیر و لږ د زړه زحمت دی که عاشق شی
 که اختر دی که نوروز دی خو هم دا دی
 که په کوی کبښ ئی مقام وکړې زاهده
 لاس په لاس بهشت دا دی ای خوشحاله
 چه خپل یار سره یو دم فراغت کبښی

که دا عقل د همه خلقو یکسان وی
 د دې لال قدر به نه و په عالم کی
 په پخسرا به د هر چا کره پراته و
 هیڅ حساب به ئی په هیڅ جنگل کبښ نه و
 په خوراک به خرو غویو نه قبلولی
 دا تپوس به هم په لاس د بادشاه ناست و
 د لیلی او د مجنون مینه به هیڅ وه
 ما خوشحال د حقیقت په ژبه ووې
 دریغه دریغه که څوک پوه پدا زبان وی

که صورت وته دی گورم په صورت کبښ یوحیوان یې
 چه ظلم جهول یادیرې کنت کنزاً هم پوهیرې
 چه مسجود و د ملکوی ئی پاس و په فلکو
 غوښی هډ خه په کار ندی دا د گاو د خره هم وی
 چه ئی ستا په حال پیغور شو تر ابده ئی مخ تور شو
 د دنیا عقبی باغونه پکبښ واره نعمتونه
 که معنو وته د گورم شاهزاده د کل جهان یې
 ته و دا ته نظر مکره چه دا غوښی استخوان یې
 ته خلف د هغه هسی خلیفه پدر نښان یې
 د گدای په گند کبښ پته ته یو خرنگه سلطان یې
 د چا نوش یې د چا نښن ئی د چا درد د چا درمان یې
 واره ستا دپاره جوړ دی ته مقصود د کن فکان یې

۱. دا کلمه عیناً ولیکه شوه په ځنو نسخو کبښ پیخراغلی دی تحقیق غواړی.

۲. یعنی نل.

که هر خو گلونه ډیر دې تر حساب تر شماره تیر دی د فطرت په حدیقه کښن نو باده د گلاستان یې
نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره ویل بس دی که پوهیږې نکته دان یې

که په باغ کې رنگارنگ گلونه ډیر وی
آشنایی د گینه ده که شکرې
ستا دور د سپیو خو ثنا صفت کرم
آرزو به د حیوان د اوبو نکا
چه په عشق سره ژوندی دی مرگ ئې نشته
د غمزی توره ئې هر چرته وژل کا
تل ئې لوبی دی د ما د زړه په وینو
ستا د زلفو هر هر پیچ و ته چه وگورم
په خوشحال د یو زمان لیده و نکا
مگر هیڅ ئې د زړه حال ور ښکاره ندی
چه لیده ئې د خوشحال سره ډیر ډیر وی

که راضی می په جفا او په وفا ئې
بی له ما که جهان ستا شی په اوربشه
که د طمع د مخلوق له وره پریکړه
غاری غرونه خبردار دی چه مجنون یم
ستا د غم په توره مړ په ورد پروت یم
جگی جگی په لیمه می قدم کښیږده
کله ما و تا روزگار په یه ځای کړ
چه یاری له یاره کړې د سود له مخه
چه د یار سره پخپل غرض یاری کړې
چه د بولم معطل مکړه را درومه
په دربار می چوتری دی د سرونو
چه د خوی خصلت د رنگ سره جوړ ندی
پدا هسی ښایسته جمال چه ستا دې

نور را درومه چه زه ستا یم ته ځما یې
چه زه ستا شم که اوربشی خورې دارا یې
بادشاهی دی مبارک شه که گدا یې
که جهان پدا خبر دې چه لیلا یې
کله کله راته گوره مسیحا یې
چه ږندې سترگی می روغی شی طوطیا یې
بېر پر راشه د یار سپیه چه اشنا یې
په خاوند می د سوگند وی بې وفا یې
د یاری بلا په تا شه یار د چا یې
که د باز غندی حاضر په برغ د بیا یې
راشه واروه چه پخپل وژل شیدا یې
رنگ د ورک شه که هر خو په رنگ زیبا یې
غم شدت فتنو آفت لره پیدا یې

په امید دی د لیدو په ور کښن پروت یم
که ته هر خو له خوشحاله بې پروا یې

کله خپل بشر د گل غندی نما یې
چه هر هر زمان په هر شگل جلوه کړې
په یوه وینسته د نه ارزې دوه کونه
د خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم
کله ناز کله ښکنخل کړې کله مهر
له خوشحاله مروه که پخولا یې

که ئې لری له جماله نه جلاب شی
 که ئې بوی د پیچا پیچو زلفو ورشی
 خو بوسې که له دشنام سره آمیز کا
 که هر خو له زیبا مخه خاطر نیسم
 یکباره ئې قراری له ما نه واخیست
 د هغو طاعت قبول ندی نور څه دی
 دا پیاله چه ځما نوش ده زه پرې مست وم
 د رندانو د شرابو هسی کار دی
 نا محرم می و صحبت ته څه هوس کا
 که یو ټول د بنایسته وو سره کښینی
 غه روپی چه د ټنگ سال له لاسه نه وی
 دروغجن غشی که هر خو ثابت روغ کړې
 د خرما ونه خو سازه کړی له مومو

ما خوشحال چه په پښتو شعر بیان کړ
 د پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شی

که په عشق کي زړه د نورو په لیده ځی
 نوری مینی ئې ځما له دله یو وړې
 هسی یاد بویه چه یو ځله یار یاد کړې
 پکښی خیال د سبر قدو دی پالم ئې
 که په زړه شوی زه په اوس د یار سره وم
 نه په زړه ده نه په پښو د خدای په کړه ده
 که د مال وه که د ملک وه که د زر وه
 د دنیا مینه په زړه بانندی لوی بار ده

روغ به خوب د بی غمی کا خوشحاله
 چه څه خور د زړه لری خوب د هغه ځی

که می سترگی د باور کړې سره لواتی
 که د لاس د نیکی نه رسی د زره کړه
 په جهان کښ که حجاج که نوشیروان و
 له قسمته به نه کم نه به څه زیات شی
 که په څه هنر د هونبره توان رسیږی
 بیا هاله په جهان خوبس گرز هوس کړه
 د دنیا ودانی خونی چه لیدې شی
 له دنیا نه هم هغو ده بخره وړې

سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړې
 خدای د واخله لباسی دنیا کم ذاتی

که میوه د چندن نشته هسی شنې دی
 وایې زه به په تا وکړم ځنی چاری
 که می ځان ځی که جهان پرې به ئې نبردم

لا ئې ښه تر میوه دارو ونو خنې دی
 زه د دی چاری ارمان لرم ډیر ځنې دی
 ما نیولی اوس د عشق د سپرو منډ دی

پدا لار د شہسوارانو ختل گران دى
 زه او دا د هر ناکس سازى ناسازى
 که مثال ئې په دنيا غواړې له ما نه
 د چرې د لاره کار نشته ناپوهه
 يا سبا دى يا غرمه ده يا ماپښين دى
 خوک د حج، خوک د تلقين خوک د مکتب شول
 يو خوشحال په واره خلقو کښ لونه دى

کام د زړه که هر خوښه دى
 چه ئې دا اندېښنه نه وى
 اعتبار پدا دنيا کښ
 د هر چا چه ليمه نه وى
 سپى به ښه کړم تر مزرى نه
 خر که بد دى بيا وړى وړى
 ته ئې وينې وينې په سترگو
 په رشتيا کښ زوال نشته
 اوليا بللى بويه

ته ئې سست وينې په سترگو
 د خوشحال اختيار تيره دى

که په حسن د کشمير خوبا اوڅار دى
 پښتنې جونې چه ما په سترگو خير کړې
 په ښايست باندې ئې ختم دا وينا ده
 هيڅ حاجت نشته د منکو د گلابو
 که ټيکه که کټماله که نور سنگار دى
 که اوډنې^۱ مقيش دوزى که سالو^۲ دى
 تر صورت ئې د سيرت خوبى افضل ده
 کل روزگار ئې سر تر پايه پرده پوښ دى
 له حجابې پورته غټ کتلى نشى

ما خوشحال له ډيرو لير دى څه ويلى
 له دې حاله گوى مگوى ويل بى شمار دى

کله رند غندى ملا واقف د راز دى
 زه مريى د هغه چا يم ترې څاريم
 چه ئې رو د خولې د زړه سره يو نه وى
 وار په وار ځما په زړه کا هسي چارى
 لا به ډير گلونه وا شى پدا باغ کښ

د کتاب د مسلو زبان دراز دى
 چه د زړه سره ئې جوړ د خولې اواز دى
 که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دى
 که د ستگو ئې غمزې دى که ئې ناز دى
 د گلزار د غوړيدلو ئې آغاز دى

۱. دا کلمه په يوه نسخه کښ جلا ليکلي ده مله کنډ يعنى مه څه چه کنده په مخ کي ده.
 ۲. پرونى، چادر.
 ۳. که شالونه.

خوک به نه وی چه به غاو ورباندی نکا
 ځان و تن سره مثال کړه دواړه توکه
 چه عزت ترې پیدا کيږی قناعت دی
 زه خوشحال له خپله بخته دلگیر نه یم
 چه ځما ستوری ځائی دشمن گداز دی

که هر څو پخپله پوهه کښ سقیم یې
 که په خوله په غور په سترگو څه زده نکړې
 د سیرت خوبی پیدا کړه چه جوهر ده
 پیر اوستاد مرشد به وایه درته شا کا
 عاقبت به د په بخره ندامت شی
 دا دانش چه د هندو د شمار حساب دی
 سخاوت په روایت په روخ په رنگ کړه
 همیشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
 په اخلاص چه و دانا و ته تسلیم یی

که هر څو په هوا پرونه وهی چتی
 شاه زلمی توری^۱ نیزې خوری تردد کا
 سترگه ور اور کښ وینی چه بریښی
 ناسوتی عالم په څو په دنیا شیخ دی
 دی د خپلی گوتی غم کاندی که نه وی
 په هر ښکار به بې خطا چورب آلوزی
 که ئې بل له بدبویی سیرمې نیسی
 خوک به څه لره خوشحاله ته نصیحت کا
 عاشق نه دی نصیحت د چا نه نغتی^۳

که هر تار ئې د کوشی مشک تاتار دی
 هغه ځای چه می د زلفو بازار جوړ شی
 چه لذت د تورو زلفو را تر زړه شی
 دا خبره څه عجب ده چا ویلی
 چه د تورو زلفو خیال ور څخه نشته
 که همه دنیا پری وښندی هم هیڅ ده
 خوار خوشحال چه ډیر صفت کاندی د زلفو
 په قیمت د تورو زلفو خبر دار دی

۱. توری تیرې خوری.
۲. په بریښنا د توری تښتی تیز آرتی یا په بریښنا د توری نشی تیز آرتی.
۳. نغوتی.
۴. دا کلمه په یوه نسخه کښ ماتویو لیکلې ده یعنی څونې چه یوې خوا او بلې خوا ته وی.
۵. ناتار دی.

که هزار ځله هنر کا هیلې بیلې^۱
 د ازل حکم په مثل د هاتې دې
 د حیات اوبه سکندر په هیلو غوښتې
 یوه څرنګه خونریزه لار د عشق ده
 عشق یو هسی یو دیرشم توری را زده کړ
 عاشقانو ته اندک د دنیا مال دې
 دا دلبرې چه په دا کشور کښ نن دی
 هغه ترکه چه ځان جور کا را ښکاره شی
 په ارمان ارمان می ځان راغی په شونډو
 بیا هاله د محبت په کوڅه پل برده
 خوک به نکا د ازل چاری تبدیلی
 د سړې فکر مثال پړې د ډیلې^۲
 خضر بیا مونده عبث شوې د ده هیلې
 پکښې ډیری قافلې شولې قتیلی
 چه په دیرش توری څکوم د قلم کښلې^۳
 تر همت پوری کثیری دې قلیلی
 په کشمیر کښ به ئې نه مومې عدیلی
 تر جمال ئې حوری هم ندی جمیلی
 تا د شونډو دارو نه راکړه بخیلی
 که د وینې لکه ما کړې سبیلی
 خپل پردی به د هیڅوک سیله و نکا
 اې خوشحاله که د بخت نشی په سبیلی

که خاطر د د خوشحال نه دلگیر دی
 د بیمار ساهه په شونډو باندي راغله
 د موسی په معجزه به څه گروهیږی^۴
 یار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب یم
 ما خپل سر تر فلک ولیده په پورته
 بیا می کینه سترګه لاندي باندي راپی
 بې وفا سړی د یار د هیجا نشی
 په ژړا پوری می خاندي چه می وکوت
 هیچ یو مخ به ئې مخی د ښایست نکړم
 د ما زړه د یار زلفینې سره گوره
 لیونی په لیونتوب کي په ځنځیر دی

که پکار دی ده د خدای بیژندګلی
 هر آیت چه به راته پاسه له عرشه
 محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ
 په محشر به هغه تور مخونه پاڅی
 محمد علی چه دوه وینې په سترګو
 د زړه زنگ په بل صیقل نه لیری کیږی
 که دا هونبره ویل کا ورته رخصت دی
 چه په بغض د علی یاد عمر (رض) دی
 د علی د آل دوستی د ایمان زړه ده
 چه تر منځ د چاریارانو بد ویل کا
 پیروی د محمد (ﷺ) کړه د علی (رض)
 لا په عرش به ئې علی و متلی
 یکایک و و علی و ته جلی
 چه ئې نه دی توری خاوری د تلی
 پدا کار کي احولی ده احولی
 په دوستی ئې د علی ده مصقلی
 محمد دی پیغمبر علی ولی
 رافضی دی خارجی دی خللی
 څوک د شک پدا په زړه نه راوولی
 په مذهب کښ د هغو ده درغلی

۱. خپلی سبیلی.
۲. یو راض چمنی وابنه دی.
۳. یعنی خط او د گاډی د عربې خط.
۴. یعنی منل او گرویدن.

دَ علی دَ آل په مدح کښ جنت دَی
دَ خوشحال خټک پدا دَه تسلی

که رُویت ئې نا ممکن دَی په دنیا کښی
چه موسی وته خواب لن ترانی وُ
چه په ملک په ملکوت کښ موندنه نشی
زه حیران یم پدا خلقو نه پوهیږم
چه په لا احصی وِیل ئې خبر دار کړم
دَ عاشق دَ معشوقې سَره یو راز دی
چه لیلی کړه دَ مجنون کونډی^۱ ماته
نور که هر خو پاکیزه زه گنا هگار یم
دَ خوشحال دَ هغو لار سَره جدا دی
چه ئی غواړی په مسواک په مصلی کښی

که چرگان کرکه^۲ دار دی
نه یو باز دَ ښکار دَپاره
دَ معشوقی ښیوې واړه
عاشق عشق لره پیدا دی
عاشقان دَ معشوقې دی
دَ خپل وِر عاشقان گوره
په هغو دَ خدای نظر دی
عشق ناپوه وته اسان دی
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئی خبردار دی

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلی
په ږندو باندی لا هسی توره شپه دَه
هم ئې هیخ راته پرې ښبول هم بیا وائی
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ
چه ادب ور څخه وی صحبت هغه کا
هغه یار می لکه باز په پرواز ولاړ شو
ځان چه نن تر مین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وی و نور چا وته ساتلی

که په کور کښ دی سردې دَ بدخشان وی
چه ئې زړه ور څخه مور وی نه ئې گوری
مور به څه پوښتی له نغن^۳ چه نغن دی
یا ږنکوری دَ انگور ویا رمان وی
دَ وړ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وی
وړی سپی خوړلی نغن ته نگران وی

۱. لرگینه کاسه.
۲. یعنی طره او کاکل.
۳. یعنی د تنی ډوډی.

کله کنبلی معشوقې ته نظر نه کړې
 په ساعت ساعت کنبس حال باندي نوربيري
 د سړي فکر په مثل د سيماب وي
 کله کله بنايسته شي په گلونو
 کله کله د خوبني په صحبت کبيني
 چه دايم په يوه حال دي هغه خدای دی
 کله کوخي درته هم راحت جان وي
 چه می وليده سړي کله يو شان وي
 اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وي
 کله کله لکه باغ باندي خزان وي
 کله کله په غمونو کنبس حيران وي
 چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وي
 آخر تله دی له جهانه باور وکړه
 که هر خو خوشحال ژوندي پدا آوان وي

که هر خو يې پدا خپل حسن کنبس لوي
 ما به زړه لتانه وتاره په بله
 د شرابو په خوړو کنبس فهم وکړ
 چه مکان ئې نا پيدا نېبان ئې نشته
 د تشنه خود اوبو سره مقصود دی
 عاقبت به برخوردار پخپل مراد شي
 د ياري حق هم بيژندلی بوي
 که موندی شوی هسی تا غندي دلجو
 چه د نه شي دا پياله له لاسه توي
 خوک به خه غواړي د شپينو بازو هوي
 که اونه ئې د درياب وي يا له جوي
 که د پلار په نصيحت کنبس درومي زوي
 د خوشحال ويل خواړه تر نيشکري دی
 که په خوندي خبر دار شي وئې ژوي

که ته خوله و ماته نه راکړي ملکی
 په غمونو کنبس دی هسی خنخيري^۱ شوم
 په کړکتیو^۲ کنبس دی ډير زړونه پراته دی
 چه خراغ ورغنی دورمی پتنگ خوار شي
 ما د سبو مخونو سبه ننداره وکړه
 ما ساده پښتانه خه زده چه ئې وائی
 بلی هم راته نومرې ده خولکی
 لکه اورکی چه زبون شي په بلکی^۳
 پدا دوه زلفو د زرونو يې غلگی
 يو زمان له ما نه مه درومه دلکی^۴
 نشته تا غندي زيبا بله جلکی
 په پارسی پارسی خبرو مغلگی
 جدائی ئې هسی سخته په خوشحال ده
 لکه غی د چا له خانه نه سلگی

که اشنا که نا اشنا دی
 که ئې خوینس کړې يا ئې خپل کړې
 چه آصف خرم سبه نشه
 خوشحالی که یار غاروه
 که ئې خان کرم يا ئې زړه کرم
 نه ئې ننگ شته نه ئې شرم
 چه کوتک ورته ښکاره کړې
 پخپل سود پخپل مقصود دی
 د سیالانو خوی ئې ندی
 بولاق واره بې وفا دی
 شاهي بیگ ندی بلا دی
 نور خرم په یار د چا دی
 هم د ده نه دا غوغا دی
 خان و زړه کله غما دی
 نه پخپل قول وینا دی
 لکه بنخی واره ستا دی
 بند په خپله مدعا دی
 په بیکار خصلت پیدا دی

۱. ها یا هوی یعنی هگی او بیضه.
۲. زنخیری شوم.
۳. د وړو ماشومانو د سونو مرض.
۴. پرکه، دام، جال.
۵. د دل اسم تصغیر.

مخامخ و تا ته خپل شی
پردی واره پس شا دی

که په فضل شی څه غم دی
له گناهه به خلاص نه وی
چه ظلوم جهول ئې یاد گرم
په لاتقنطوا تکیه ده
زه هغه ناتوان ضعیف یم
پدا ضعف هغه بار ورم
که لویی ته می گورې
اسمانونه می خیمې دی
لا می نور باغونه نور دی

غم می هیخ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سره سم دی

که د یار دپاره غم شدت څوک مومی
د هغه سپری یاری څه یاری نده
زه له وراهه ورته گورم یار می گوره
ما به څه پوښتې د ما د یار له نومه
نه ئې زه یوازی قتل په غمزهو یم
په فراق ئې د ما اوبنی هسی تله کا
دا دواړه بدان نه گوری له کسته

که تازه یاری بڼی نه دی خوشحاله
څوک به نه خوشبوی غوښی د ورغومی

که سپری په مصلحت کښ لږبر نشی
و هغه ته سپری مه وایه چه پوخ وی
که هر څو مشکل کارونه درته پینښ شی
ما چه ولیده خو زر دی پدنی کښ
زویه یار که لاف کوی باوری ندی
د رستم د مرنتوب خبری اروم
چه د مرد د نامرد شناخت ور څخه نه وی

د خوشحال خبری واره نصیحت دی
مگر خر وی چه په زړه ئې اثر نشی

که تا و ته حیران دی د لیلی حکایت کړونی
د هر ویښته په سر لرم زه تا سره زر کاره
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترگو
د حسن یغما چه د د العجه راوړی و زړونو

و ما و ته په ځان دی د معجون روایت کړونی
خبر ندی له حاله دا بی کار نصیحت کړونی
تر ما پوری خجل شول دا د ما ملامت کړونی
پڅک د ستا و سترگو ته بیل کا قامت کړونی

چه درد لری په زړه کښ د هغه دارو موندل شی
 چه زه د بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دی
 کوم ملک دی له ما پاتو چه می پل ندی پریښی
 په هسی ځای مین یم چه ئې نوم ورووی وگړی
 نور تنستی تار په تار شی د خوشحال حمایت کړونی

که هر څو په سر د خیال دستار زرین ږدی
 د سلیمان غندی هم پریوتل له تخته
 دغه پښې به دی خوراک شی د چمچو
 په ارمان به خالی لاس ورځنی درومی
 په الا بلا که ټول د دنیا گنج کړې
 چه کردار ئې د گفتار سره سم نه وی
 تا په زړه کښ سل خدایان دی کښینولی
 د غفلت تسپی په ورځ و شپه جار باسې
 هر آیت ئې د معنو په سترگو گوره
 یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلي
 که اسلام د خلقو دا دی اوس خو بویه
 زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې
 شاه جهان غندی بادشاه په بند بندې کړې
 د مچی لاشه هم جوړه ورسره وړې
 د خوشحال خټک کوم جرم کوم گناه دی
 چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ږدی

که منصور غندی کافر د محبت شی
 د هوبیارو مجالس به ورته هیڅ شی
 د جهان خواړه به تا وته ترڅه شی
 فراغت به د هاله و زړه ته ورشی
 د جهان په خزانو به دی صندا شیی
 که نظر د کیمیاگر درباندي وشي
 د بې آبی مرغلی هیڅ قیمت وی
 ته به هاله مستقیم په شریعت شی
 که د عشق د لیونیو په صحبت شی
 که خبر د یار د مینی په لذت شی
 که له خلقو کناره کنج و خلوت شی
 که تونگر په خانو د قناعت شی
 که ته خاوری ئې تر زرو په قیمت شی
 په زیبا سیرت به قدر د صورت شی
 ای خوشحاله بتخانې دی زړې ډوندي
 خلیلی ناره پرې وکړه په همت شی!

که په مخ باندي خالونه عنبرین ږدې^۱
 د پیالی اوبه خوری شی تر نباتو
 خدایه زړه په ما د کښلیو مهربان کړی
 دواړه زلفی چه ولول سره حلقی کړی
 خدای دی نکا چه ئې یو سر کړم یا بل سر
 هونبره داغ به په خاطر د ما مسکین ږدې
 په پیاله باندي چه دواړه لب شیرین ږدې
 ته په زړه کي د بتانو مهر و کین ږدې
 په هر ول کي ئې گلونه د نسرين ږدې
 که تل می په دا چشم جهان بین ږدې

۱. دا کلمه په ځنو نسخو کښ زړ ډونډی لیکلې ده، یعنی نسل، خټه، نسب.
 ۲. دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

ستا د پله خاوری رنخور غندی آخلم
ستا تمامه خندا بخت دی څوک ئی مومی
گه لیدلی دی د عشق قمار خانه ده
آفتین دی ه ویلو شه خوشحاله
په بیاض باندي عجب شعر رنگین ږدي

په هر ځای چه قدمونه په زمین ږدي
په دا نیمه خندا طعن په پروین ږدي
ه لمړی بازی په یار ته دل و دین ږدي

که هر څو دی پښتني جونی طنازی
نه ئی جنگ نه ئی مانی نه ئی هوډونه
خو یوه زره پره^۱ نا سازه درکا
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه
په غمزو په کرشمو په مکیزونو
په ادب په ظرافت په رمور پوهی
که هزار جوړو جفا وینی له تا نه
نوی نوی شیوی کا درته جوړیږی
د بڼو څوکی ئی نیغی ځی تر زړونو
په جیو جیو درته پسې خبری وایی
عجب سرې په پانو شونډی درته خاندی
غټ غټ تی لکه انار په ملا نری
د صورت په لطافت بی مثله روغی

دا دهند سکښی هم نه دی بی نیازی
څړه^۱ مهری څړه مینی څړه نازی
په مانی کښ نه دعوی کاندی آغازی
په یوه قدم ولاړی ځان گدازی
فرخ بخشی، غم تراشی، دلنوازی
د صحبت په علم څو رنگه ممتازی
بیا له تا سره خندا کا په خوله وازی
په څو رنگه جلوه کا جلوه طرازی
چه تیره تیره کاته کا لکه بازی
هر زمان له تا په څو رنگه همرازی
میخی غاښ په مسی تور عشوه پردازی
سر تر پایه د او مو ورینمو سازی
په قامت تر سرو ونی سر فرازی

خرخښی ئی د خوشحال له دله نه ځی
که جدا دی دماغی باریک مجازی

گله ته چه زیبایی د دې چمن یې
د خپل ځان په قدر ولی نه پوهیږی
د بلبلو ږغ به تل درباندي نه وی
پخپل بوی د بلبلانو خاطر خوښ کړه
که جفا و چاته وایم شمار ئی نشته
چه د یار له جوړه چا وته ژړا کړی

خار و خس و ته په څه په خندیدن یې
پدا باغ کښ خو یو ته نازکبدن یې
کښلیه گله په وفا کښ مبرهن یې
یو څو ورځی چه تازه پدا گلشن یې
پدا هونبره ستمونو جان من یې
د یاری بلا په تا شه دروغجن یې

په یاری پوری د پیچمی کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندي مین یې

گله ته چه په بلبلو هونبره خیال کړی
دا جمال به دی جاوید په جهان نه وی
د انصاف په سترگو ښه ننداره وکړه
ډیری خونی د هجران په لمبو وسوې
د بهار گلزاره ښه یې خوی د بد دی
تر قدرت به د څاریرم ذوالجلاله

دا خیالونه همگی پخپل جمال کړی
ښه خو دا گڼه چه شکر په دا حال کړی
جهان څو کښلی چهړی هسی پایمال کړی
ما لیدی چه تجلی ئی په وصال کړی
چه راتلنه یو څو ورځی په درست کال کړی
رنگارنگ گلونه ښه^۳ هسی نهال کړی

۱. سره مهری.
۲. منت.
۳. ته.

د بلبل دپاره تل وی په چمن کښې
 که د سترگی د عرفان شته مبارک شه
 د پسرلی گله تله ولی دم در حال کړی
 د گلزار په ننداره چه استقلال کړی
 د لاله د گل چا هسی پانی لال کړی
 چه گلونه د گلشن همیشه گوری
 لکه خضر هونبره عمر د خوشحال کړی

گل کرم اغزی ترې زیبری
 چه می خراغ په اوبو بل و
 که ئې مخ وی که ئې شا وی
 هرّه ورخ که سل غمونه
 خما زړه پدا ډاډمن دی
 هم خزان هم به پسرلی وی
 خما اوسنی گرمی ندی
 په حضور دیدن ئې وینی
 نوشدارو می زهر کیبری
 اوس په تیلو نه بلیبری
 پخپل بخت هر خوک پوهیبری
 له جهانہ را رسیبری
 غم بنادی واره تیریبری
 چه اسمان په سر خرخیبری
 که سیلاب غندی بهیبری
 ظاهر خان خنی بلیبری
 اوس خو اور په خوشحال بل شو
 بیا به خرنگه سپیبری

لا منت لرم پدا هم له اسمانه
 په تیراه په سوات په خوره ور په ور شوم
 لکه گوی هسی په حکم د چوگان یم
 سر نوشت می له ازله مگر دا و
 قدیمی د پښتنو جهل خرتوب و
 که رشتیا وایم شیر شاه دا هسی نه و
 پښتانه چه بی ننگی کا خوک ئې خه کا
 د ختکو د نفاق له ناپوهی
 چا ته وایم خو به کښم خه هونبره ندی
 ننداره د ابا سیند له میر کلانه
 بیا می کوم لوری ته ته بیایې اسمانه
 درست وجود پرهار پرهار یم له چوگانه
 زه به خه لره ماڼه کوم له چانه
 اوس په طمع په حرص درومی له میانه
 لکه مور یو نه پیدا له کوهستانه
 گورستان لره به درومو له ارمانه
 یا چه غم لغرم له خپله خاندانه
 چه تمام شی له مذکوره له بیانه
 دا داغونه چه خوشحال لری په زړه کښې
 رغیدل به ئې په تا کیبری سبحانه!

لاس په لاس مو سره وکړلې خه چاری
 دواړه پښې له تا نیول له ما اخستل
 خه اغزی لرې په مخ کښ زړه می سکښې
 د ویت والی به ئې خو ثنا صفت کړم
 چه می پاس په غاړه پروتی خنډیدلی
 چه په تا باندی ئې جوړ کړم زړه می ښه شی
 غړول ئې هم وتا وته ښکاره دی
 خه کوم، که ته ښکنخل کړې لا خوشحال شم
 چه پرون مو تور منگور وژی په لاری
 زه به پاس په سترگو کښیردم ستا پایزاری
 ای په تور باڼه د ما د زرگی خاری
 چه صبا کړې د غنچې پانی ویزاری
 ښې وی ستا مختولی زلفی تار په تاری
 نوم د حوری د پری ای نگاری
 چه دا توری سترگی ته لرې خونخواری

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.

۲. دا کلمه په ټولو قلمی نسخو کښ دغسی ده، مخ تولی په معنی د تورو زلفو دی چه پر مخ څپیری.

چه کومه ستا د مخ زيبا ننداری

لکه قلمپ مهر په لاس باندې برينبنا کړی
 هيڅ ځما په زړه کښن ستا اشنایي نه وه
 که ډير بد را سره کړې په بنه ئې نيسم
 چه په تا باندې مين شوم حال می گوره
 که وعده د د ليدو په ماخستن وې
 که د ما په دوکان ناست يې کالی گوره
 کله مخ کله د شا وې و بلبل ته
 په دا خوی د اور د ما په کوگل بل کړ
 چه د اور په تاو کښن پريوزی ځان رسوا کړی
 کومی چاری لره خدای د ما آشنا کړی
 خپلی مینی راته ستا ترخې حلوا کړی
 مگر خدای ځما خواری لره پیدا کړی
 په بور جل باندې د ناست په ما سبا کړی
 په زر سل ځایه په څو ځایه سودا کړی
 گله ته چه بنایسته شوې دا په دا کړی
 زه د شمع غنډی ژاړم ته خندا کړی
 چه وفا د د خوشحال سره ونکړه
 راته وایه اوس به چا سره وفا کړی

لکه یار را سره یار و هسی ندی
 که په څو رنگه به ما ور باندې ناز کړ
 د بهار بلبلې ژاړه څو په تا شی
 شکر شکر چه ئې څه خوځوی بدل شو
 ستا د مهر د باران باندې کمی شو
 یا ئې ویره شی له خونه یا ئې هیر کړم
 چه ډیر ډیر به مینه دار و هسی ندی
 چه د ناز می به خریدار و هسی ندی
 لکه تل تازه بهار و هسی ندی
 چه یک لخته ستمگار و هسی ندی
 چه می جوړ د زړه گلزار و هسی ندی
 چه می مرگ ته په تلوار و هسی ندی
 ډیری مینی د خوشحال عقل تغیر کړ
 لکه نور کله هوسیار و هسی ندی

لاله گل ئې تر جمال پوری بد رنگ دی
 توری ورځی ئې لیندی بانه ئې غشی
 دواړه سترگی ئې په تن توری بلا شوې
 ته به وایې حبشی شکری پیری
 تجله ئې د جمال لکه مشال شوه
 چه له غوړو ئې مقصود مومی لښتی ده
 په بنایست کي ئې تقصیر د صورت نشته
 د زلفینو ئې د چین له مښکو ننگ دی
 د عاشق تر زړه ئې تللی هر خدنگ دی
 همیشه ئې د عاشق له دله جنگ دی
 هغه خال ئې چه د دوو شونډو تر څنگ دی
 خوار عاشق پدا جمال باندې پتنگ دی
 چه له پوزی ئې مراد مومی لونگ دی
 څه خو دا عیب لری چه په زړه سنگ دی
 د هر چا پخپل غرض پسی کوښښ دی
 د خوشحال ئې په جمال پسی آهنگ دی

لکه بځن اچه حلوا خوری
 څوک د غاؤ ور باندې نکا
 زه ئې تل خورم خوړې شونډی
 دواړه تی ئې ناشپاتی دی
 هغه هيڅ مړنی ندی
 هم عاشق مړی ستا له لاسه
 وړی څه پوښتي له حاله
 عاشق سپینه خوله د شا خوری
 واره خپله خون بها خوری
 که دا نور من و سلوا خوری
 چه ئې یو یو امرا خوری
 چه به توره په قضا خوری
 هم سوگند په سر د تا خوری
 چه روا که ناروا خوری

خوله ئې پته خوره خوشحاله
باز د بنکار غوښی په غلا خوری

له شیخه خبر نه یم چه په کوم عمل مشغول دی
عشق لکه بادشاه دی زه په مثل د چاکر یم
د سبا نسیمه پاخه په تلوار تلوار را درومه
بل استواخی د عاشق د معشوقې په منځ کي نسته
د یار غم می له خلقه پت پنهم درله په زړه کښ
چه په تور د لیونتوب می هر سړی په زولنو شو
هم هغه دی همیشه ژوندون موندلی که باور کړې
د گلونو پانی بویه چه کمیسه شی د ملوکی
گوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همیشه د خوار خوشحال ور پسی نول دی

لکه زلفی د هغو چه سودا ستا وی
لکه د سبر ونه لاف کا ستا تر قده
هغه زړه چه تا ویشتی زړه هغه دی
په خاطر کښ به ئې خای د نور څه نه وی
کله وی چه ستا له لاسه چا ته ژاړم
که په سل رنگه زیبا د چمن گل دی
د خوشحال غندی به مست گززی په میو
چه هوا د برندو سترگو د چا ستا وی

له اوله په سر جوړی کا دری
جراوې حلقې په غور بیسر په پوزه
مرصع باهو په لاس گوتی په کوتو
په ښیوه ښیوه عاشق ته ځان ښکاره کا
په وصال به ئې په خو رنگه هوس کا
سر تر پایه آراسته شی په خو رنگه
د زلفینو ښاماران ئې هسی ندی
خلقو زه د تورو زلفو لیونی یم
زړه ئې هسی د هجران غمونو موړ کړ
د خوشحال تر ستونی ندرومی نمری

لکه زه په یار مین یم بل نه وی مین هسی
هم می ووژنی پخپله هم پما باندي ژړا کا
مخ ئې درست سره گلزار دی رنگا رنگ لری گلونه
زړه داغدار غرقه په وینو لال گل وته وگوره
لکه زه پسی غمجن یم بل نه وی غمجن هسی
حه ښه یار دی ښه ئې مینه وژل هسی شیون هسی
تفرج د بهار گوره پکښی نشته گلشن هسی
هیڅ شهید ندی راوړی له ازله کفن هسی

تورؤ زلفو ته ئې گوره بڼایسته دواړه رخساره
 لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه
 که د گل پانې ئې خط کړې لا به هم باندي څرخیري
 که ئې رسم یا ئې دود دی یا وفا د هندوگي
 چه څوک تاپ در پسي وکا سره تک وهي لاسونه
 د ارم آرام می بیا موند ستا په غولي کښ خوشحاله^۱
 چه خوشحال ختک ئې وائی په پښتو ژبه خبری
 په پارسی ژبه به نه وی که پوهیرې سخن هسی

له غمونو به خلاص نشې د غم خویش یې
 مه بد وایه مه بد اروه مه بد گوره
 ستا په زخم به دارؤ مرهم نور کښیردی
 که د ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ
 یا به دد یا به منگور یا به لرم یی
 پخپل دین نظر لره دینونه ډیر دی
 که هر څو در ځنی غریزم بده خوبه
 په کردار توره مشکینې یې خوشحاله
 په گفتار سره د سپینو درو ویش یې

مخ ئې را څرگند کړ ویې هسی رنگ آفتاب وی
 وې می خپله عمره په شتاب له ما نه مه څه
 هسی ئې بی آبه د گلابو گل تر مخ شو
 هجر می وژلو ته تیار دی که خوله را کړې
 مرم د عشق له لاسه نه د مستی په غمزه مرم
 هر چه ته ئې ولیدې په تا ئې زړه بای نه کړ
 نن کاندې هر گوره په آزاد د زړونو مټ کړې
 نور به د خپل یار سره څرگند مهر آغاز کړم
 زلفی ئې نمود کړې ویې هسی مشکنا ب وی
 ویې که د عمر یم د عمر تله شتاب وی
 زرمه که وسیڅې حرام که پکښی آب وی
 هجر به هلاک شی زه به خلاص شم ستا ثواب وی
 کار تیره چاره کا لاس او زړه خو د قضا ب وی
 زه وایم سړی ندی هغه به هم دواب وی
 هسی فکر نکړې چه آزار د زړه عذاب وی
 څو می به له خپلو له پردیو نه حجاب وی
 ستا دا بی نظیر جمال چه وونیم په ده کښ
 تر زر سحر خیزی ښه خوشحال ته هغه خواب وی

ما چه ستا په جمال سترگی کړې رڼی
 چه په داد و په فریاد می نه رسیری
 گندی وی چه بیا می راشی په منگل کښ
 سپنه زنه ئې منه سمرقندی ده
 که د سپین بارخو کبود کړم په چیچلو
 بخته ته که د خوشحال سره مدد کړې
 د رقیب په سر ئې وشلوه پښې

۱. د جهان په باغ کښ نشته.

۲. خوشحال شوم.

عشق دے چہ ہمیش ئی پہ توبہ بانندی یرغل شی
 کاشکی دے چا چاری پدا خپل فکر فیصل شی
 زہ خہ ہغہ نہ یم چہ و ما و تہ اٹکل شی
 راشہ کہ ئی گوری چہ دا خہ دغادغل شی
 اوس چہ پشیمانی کپی دلہ دا فکر اول شی
 خیال ئی دے زلفینو راتہ بیا دے زهد غل شی
 شرم دے پیری تر دا منخ را تہ خلل شی
 یاد ئی چہ پہ زہ دے شاہ دے لام و بی عسل شی
 گورہ پدا اور بہ اور پہ خو خایہ نور بل شی
 خوگ چہ اوبہ واخلی و پایاب و تہ ئی زغل شی^۱
 نور خایونہ پریردہ کہ تنور راتہ بورجل شی
 نوری کیسی پریردہ دے عشق کار پہ توکل شی
 بیا بی خودہ ولا شرم وارہ گل را خخہ تل شی
 اور ئی پیدا نہ ولی دے دہ سینہ منقل شی

ہونبرہ دے خوشحال ختک تقویٰ زهد پرهیز شتہ

ستا چہ توری زلفی پہ سپین مخ بانندی ولول شی

ما خو توبہ وکرہ کہ زہ ہم را سرہ مل شی
 دیر کاندی فکرونہ دا سپری پہ دیر رنگونہ
 خو وایہ پندونہ درومہ ای نصیحت گویہ
 ہونبرہ رسوایی دم وھل دے پارسایی
 کار دے عاشقی خہ آسان او سہل ندی
 زہد پہ لاس واخلم چہ بہ نہ گورم دلبر تہ
 زہ وایم کہ تل دے بنایستہ وو نندارہ کرم
 تل بہ پہ ارمان ارمان مگس موروی لاسونہ
 اور دے محبت دے چہ خما پہ زہ کنب بل شو
 زہ پہ بیلتانہ کنب دے وصال نارے وھمہ
 کنبینمہ پہ طعمہ دے مین دے مخ پہ اور کنب
 نہ رسی تر یارہ ہر چہ دیری اندینسنی کا
 گاہ شم پہ گلشن کنب لمن دکہ کرم دے گلو
 ہر چہ بد غلیم دے گرفتار پہ عاشقی شہ

لکہ نخبئی دے ہر چا غشی تہ بیری^۲
 پہ خولہ نر ناحق و ہر چا و تہ زیبری
 لکہ چرگہ دے مستی وھی چقپری
 تل ئی ذکر دے ذکر دی ولپری^۳
 کہ ئی دہری پہ تندی کپی دہری وری
 و غوتپی و تہ وار ساز کا^۴ لکہ لگپی
 سور بیرغ دے چتگی پوری پہ لگپی
 دے اجمیر پہ فللیل دوارہ زلفی غوری
 چوہری تہ ووزی پریوزی پہ غوشیری^۵
 نہ دے پلار نہ دے نیکہ پہ شرم اپری

مہ ہندو غندی پہ سرو لمبو کنب وسوی

چہ ئی ولیدی خوشحال دے اور لوخری

ما لیدلی دی پہ دا سترگو پوہری^۶
 پہ زہ خو خایہ ورتوپن ئی روغی
 پہ خندا خندا ئی اوینی خی تر سترگو
 پہ سبا بیگاہ ئی فکر نور خہ نہ وی
 ہیخ لہ خپلہ خوبہ نہ اوپی پہ عمر
 ہمیشہ سترگی نیولی و خپل بنکار تہ
 برغ ئی ولاپ پہ درست جہان دے بد کاری
 پہ چووہ پہ عطر غرقہ سر تر پایہ
 دے محل دننہ ناستی زربفت پونیی
 کہ ئی پلار نیکہ لہ خایہ بادشاہان وی

آہ دے خوار عاشق دی چار ئی وکر دے دیری
 راشہ توری زلفی فللیل پوری اجمیری
 شو بہ درتہ وایم پہ ما دوہ کونہ پیری
 درستہ شپہ بی خوابہ دے آسمان ستوری شمیری
 زہ یم ہغہ وری خہ لہ ما غواہری سیری

مخ دے آئینہ دی بانندی ندی تر سیری
 سر تر پایہ زیبری زعفرانی جامی اغوستی
 تا وی چہ دے مخ قدر قیمت می پتا خو دی
 زار دے خوار عاشق دے چہ پہ شپہ دے جدایی
 تا ویل خیر خیر می مخ تہ گورہ گندی مور شپہ

۱. پہ خنو نسخو کنب داسی دی: و پایاب تہ ئی اربل شی. زغل بہ دے زغستل مخفف وی، اربل پہ معنی دے حرکت او رغبت دی.

۲. بد لمنی بنخی.

۳. دا بدلہ پہ چابی دیوان کنب نستہ.

۴. ولہ پری.

۵. و غوتپی تہ وار ساز کا.

۶. مردار خای.

تا سره په سيل د گلونو سهيلي
 واره را څرگندي دي د درست كلي دلبري
 سترگي د بلا دي چه ئې واړوي ملالي
 هسي نمائي كا لکه بلبل د سيري^۱
 ته گل د نرگس يې نوري گل د گنډيري
 زخم پيدا نه دننه زړونه ځنځيري
 ته چه په بڼه حسن جمال تيره تر ليلي يې
 ځکه تر مجنون د خوشحال برغ دي د تيري

مزري کله پرهيز کار دي
 خوره خوروه له خپلو ليچو
 چه په توره ترک تازی کا
 چه اخلاص لری په زړه کښ
 چه ئې زړه نه وي د توري
 ننگيالي چه په ننگ راشي
 سل د ښکار تر تازی څار شه
 مور د نښې باندي بوره
 څوک چه شته تر شرقه غربه
 خو راغلي په خپل ښکار دي
 مزري دا کا چه رویدار دي
 هغه هر کله کامگار دي
 هغه واره ایمان دار دي
 هغه زړونه څه په کار دي
 نه په زويه نه په پلار دي
 کوټگان چه د بازار دي
 چه میړونه د کار زار دي
 د تورزنو خدمتگار دي

سر د نه غړوي خوشحاله!
 د بلا نه چه سردار دي

مخ دي په پلو کښ که څراغ دي چه بليږي
 سترگي دي که ورځي که په څو کښ تير انداز دي
 زړه دي په کوگل کښ که دا کاني په سپين زر کښ
 مهر خندا پريږده د دلبرو درته وایم
 چا ئې چه په غولي باندي يښي چيري پل دي
 تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه
 ستر لری هم خوړ لری د غره غندي سينه می
 څه حساب شمار کړې چه په سرگزي دا ژرنده
 لاف به ميره نکا که ئې چيري تر خولې وووت
 هيچا ئې صفت د مخ د موتر سره نکړ
 خوله ده چه ويل کا که شکري دي تليږي
 شونډی دي که غاښ دي که دا لعل دُر څليږي
 قد دي که شمشاد دي چه تازه نوی څليږي
 تش خالی کا ته ئې هم په هيچا نه چليږي
 بيا چه ځني درومي په ځای پاتوشي شليږي
 سرې سترگي اوښتي په ژړا ژړا نخوليږي
 تل باندي د اوښيو کاروانونه دي چليږي
 څو عالم ئې دل^۲ کړ لا به څو عام دليږي
 بيا که نور ويل کا نور د ده بريږه کليږي
 سل د سخندان په ورځ و شپه سره لليږي^۳
 زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم
 لا می په پښتو ژبه کښ ژبه درغليږي

ما څه شونډی غاښ د هغه يار ندي ستايلى
 هر چه عاشقي کا خوب خندا باندي حرام شي
 ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ
 يو مزى ويښته په طريقت کښ لوی حجاب دي
 ما پدا جهان کښ بل ستاد ندي ليدلى
 راشه که ئې گورې لعل و دُر می دي پيلى
 نور عالم به څه کړې ما په ځان دي آزميلى
 څوک جدا له ياره په آه آه کښ زيږ څيښيلى
 ځکه قلندر بريږه بريږه دي خريلى
 پير مرشد می عشق دي واره عشق دي را ښيلى

۱. وفف سوی ځای، د مسجد یا زیارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځایه هيڅوک کار او نور شخص استفاده نسي کولای.
 ۲. يعني وور او ميده.
 ۳. لل یعنی ويل.

سل سره بنی د تر دا یو غزل څاریره
نن چه دا پښتو ده کرلانی خوشحال ویلې

ما چه وکوت د دنیا خلق مختوری
چه ئې څه د دنیا سود څه ئې فایده وی
خپل ئې لا په بدی پاڅی تر پردیو
یا د لیچو زور پکار دی یا د زرؤ
سر تر پایه منافق واره بد بوی دی
کال په کال چه ورته وگورم نور نشه
د ناپوه بخره بنادی د هونبیار غم ده
د یوه گوله په خوله د بل په زړه کښن
غل بی غمه ننداره کاندې خوشحاله
په تهمت ترلی سادۀ درومی سر توری

ما فراق د حبیبانو ژړوی
چه سیلاب ځما په عقل وکړ هسی چاری
عشق ځما په عقل وکړې هسی چاری
مه هجران وی مه د ده ترڅه غمونه
د فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ
په پیغام ئې د وصال هسی تازه شم
یمه پوخ د عشق پکار لکه کودری
په لیدو پسی ئې مرم سخ د هغو دی
که د زړه په محبت شی خوشحال ځوان دی
پدا سپین ویښته ئې خلق زړه وی

مست د هغه مخ یم چه مخموری لری سترگی
یار می په بنایست کښن بی نظیره بی مانند دی
ډیری کښلی سترگی ما لیدلې دی د کښلیو
سل ځله د شیخ ملا صفت ورځنی کاندې
ناست دی لکه څری رقیبان و خوار عاشق ته
هر چرته چه ته بی هغه لور ته می نظر دی
نشته په جهان کښن تل طلب ور پسی کړمه
نه گوری و چا ته خو پخپل بنایست غره ده
سخ دی د هغه چه خوښ خورم د یار په وصل
هسی پرې غوڅیرم وایی توری لری سترگی
لا په درست صورت کښن ډیر مشهوری لری سترگی
تا غندی یو یو په بنو پری لری سترگی
ښی به ستا تر ورو سترگو حوری لری سترگی؟
ځکه ستا له مخه هوری دوری لری سترگی
هر چرته چه زانی شاهین هوری لری سترگی
یو هسی منظور چه نن منظوری لری سترگی
گوره دا خیال په څو مغروری لری سترگی
هر ساعت د یار په مخ مسروری لری سترگی

۱. یعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دبانندی سپین دی.

۲. غور په معنی د پیغور ده.

۳. یعنی پسه.

۴. پاک، سوتره، ایماندار.

۵. سید راحت لیکي، چه څری هغه لرگی ته وایی، چه د ستون پر سر ئې کښیږدی، او شهتیر پر واچوی مگر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لگیږی. څری یعنی استازی، مجازا هونبیار.

۶. وی.

راشه که ئې گورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورخ و شپه بې تا په اوبښو پړی لری سترگی

منښک افشانه په کاکل یې
چه و مخ وټه دی گورم
تنګه خوله د غنچه گل ده
په رفتار کښ لکه زرکه
پښتنه یې په بد جهل
پدا تورو شهلا سترگو
خو خوبی د جهان دی
لکه سبر په چمن کښ

د خوشحال و مرگ ته ناسته

په غمزه په تغافل یې!

مار که هر خو پیچ و خم ځی
د غفلت له خوبه وینښ شه
مرگ به هیخ سړی پریږدی
بی دلیل به ځان ورک کا
د پښو وار ئې خطا کیږی
که قضا وټه تسلیم شی
د دوړخ د اور علاج کا
هغه عمر لکه باد دی
چه تور منښک د حبطه کړل
چه نه تول لری نه پوله^۱

منډی پړی مېرده خوشحاله

که د سر لکه قلم ځی

مگر رسم دین آئین هسی لری
دا د زړونو مینی وړانی پرتې ښې دی
عاشقان به لکه مچ ورباندی گززی
څه نسرین^۲ د د سنبل سره دسته کړه
دا یو ستوری د آسمان دی که ټیکه ده
کله کله به مرهم ورباندی کښیږدی
لکه مخ ځما د یار دی ای باغوانه!
په کوڅه کښ ئې څه ته گززی زاهده
میاشت به څه لره اوس لافی د خوبی کا
که هر څو ښایسته ډیر لری کشمیره!
چه ئې پورته کړې گلونه تر ښکاره شی

چه دا خوار زړه می غمگین هسی لری
چه تل آس د جفا این هسی لری
دواړه لب چه شکرین هسی لری
چه د تورو زلفوو چین هسی لری
چه ئې یښی په جبین هسی لری
که همیش می په زړه خوړین هسی لری
په درست باغ کښ یو نسرین هسی لری
که دا خپل عقل دوربین هسی لری
ته دلبره چه مخ سپین هسی لری
لکه یار یو نازنین هسی لری
یو پلو دواړه آستین هسی لری

۱. چه نه پول لری نه پوله.

۲. نستر د د سنبل سره دسته کړه.

د خوشحال په حال به چیری ترحم کړې

مستی ته چه زړه سنگین هسی لري

د دلبرو حسن هاله شور انگیز شی

ملاحظ چه صباحت سره آمیز شی

خدای ئي واخله چه له کنبلیو په پرهیز شی

خدای پخپله په ښه مخ باندي مین دی

که د سترگو د ترکانو ئي پرې خیز شی

په زمان به د زاهد خونه ألجه کا

گوره بیا به ئي په چا باندي مهمیز شی

د غمزې سمند ئي جوړ کړ و جولان ته

که دا اور می د خاطر په حشر تیز شی

د دورخ لمبې به هم ور ځنی ډار کا

که هر څو په تورو خاورو کښ ریز ریز شی

د عشق بوی می به ولاړ نشی له هلوونو

چه گه ناز کا گه عتاب کا کله مهر

دا ئي واره له خوشحال سره مکیز شی

شل خمبې په کور کښ د نیستی له غمه مرینه

مه وی هسی کلی چه د چرگو کولمې خورینه

نر ښځی ئي واره خو ټنگې ټنگې لرینه

بل فکر ئي هیر دی خو په غم د زرو پول دی

هر چه بې ننگی کا د چا بلې رشوت خورینه

ډیر ئي ملکان دی پکښی ښه ملک هغه دی

یا د خور د لور د ولورونو ویل کړینه

کښینی په مسجد کښ د سودونو کا خبری

کوز وجود برمنډ په سر خیره کښیردی زرینه

لس کالونه تیر کا په یوه جامه خیرنه

ډیری بې شرمی د ژوندون ډپاره ورینه

خاندي پروا نکا شرم نلری د تیښتی

جوړ چار وسله تیښتی سکه ورور ته نه درینه

جنگ لره چه ورشی نور څه هیڅ نکا بې تیښتی

شل شی شول شی شوم شی چه همیشه شولی کړینه

هیچیری د شولو د سپری برکت نه وی

نوم دا ودانی ویران ښهر دی خوشحاله

لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ ده کهترینه

د احمق خواب هم نه خواب خواب دی

نصیحت د دانایانو د کتاب دی

دا تعلیم ئي راته پاتو پدا باب دی

چه عیسی په غرونو تښ له احمقانو

په هر ځای د احمقانو څه حساب دی

لکه دد د صحرا ډیر دی په هر لوری

یو آفتاب دی بل مهتاب دی بل شهاب دی

سپری واره سره سم ندی په عقل

بل د دین په مرتبه قطب اقطاب دی

یو په قدر شهنشاه دی په دنیا کښ

که ئي گورې دا هم سخت گنده عذاب دی

د هوښیار چه له نادانه زیست روزگار شی

دا سپری دی چه اغزی دی سر تر پایه

دا سپری دی چه اغزی دی سر تر پایه

ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ

دا پدا چه نادان ډیر دانا نایاب دی

پدا کار کښ لا په هورته شنیدن دی

نه د عشق مدار یواځی په دیدن دی

سبا کیږی اوس د صبح دمیدن دی

ښه چه شپه د جدایی خدای آخر کړه

چه طلب ئي د دلبرو د دیدن دی

تل په سترخ په څوړ د اوسنیو قاصدان دی

راته بس د هغو زلفو شمیدن دی

د خطا آهو په بوی د نافې ښکار شی

چه و کنبلیو ئي ورکړی دا دیدن دی

دا ستم په عاشق هغه کا نه نور شوک

که یک لخته ئي زده کړی رمیدن دی

کله کله به آرام د ما د زړه شی

څو می یاد د هغو شونډو مکیدن دی

خوند د شهود د شکر و راته هیڅ دی

نور دارُو ور لَره مَكَّوَه طَبِيهه!
چه خوشحال ور پسی مری هغه دیدن دِی

نفس شیطان دواړه بلا دی	را پسی خرگند په غلا دی ^۱
ځنی چاری لری پتی	ځنی چاری ئې ملا دی
د هغو جزا سزا کا	چه په جهل مبتلا دی
خدای ئې خلاص لره له عَجبه	خوک چه ناست په مصلی دی
د دنیا د هوا چاری	سر تر پایه ابتلا دی
جاه په چاه شی و هغو ته	چه د جاه په تولا دی
د دنیا بنادې واره	که باور کړې وا ویلا دی

اندیښنې گوره خوشحاله
چرته سری په قلا دی

ناقرار زړونه قرار شوی	د زړه غم ئې تار په تار شوی
د هجران غمونه لاری	بیا د وصل دندو کار شوی
هغه لاس چه بې حنا دی	بیا حنا سره نگار شوی
شانه ورغلی تر زلفو	رانځه سترگو سره یار شوی
د پایلو د خړی	په هر لوری ژر نگهار شوی
په گنگو د زیر پرونی	په خو وه سره خالدار شوی
وار د غم د ژړا لاری	وار د بوس او د کنار شوی
په عذار د مهوشانو	بیا کبود کبود پرهار شوی

چه خوشحال ور پسی مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوی

نښتر ستا د قد سیالی و نه کړه دنگی	اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننگی ننگی
سره ښه د زړه خوښی کاندی همزولی	نه د لوی نه د هلک، وی یار د کنگی
په خیال خیال ئې تر پوې بدری ^۳ ومه خوره	و مندیل شملي پرینبی سپور د جنگی
	د خوشحال ویل و هر چا ته ښکاره دی
	نه د مښکو بوی پتیری نه د هنگی

ناز، نخړې، مهر خندا، فتنې، جنگونه	د خپل یار سره هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړی	کله تنسته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځما سره ئې ناسته په پالنگ وه	اوس له ما په چرته لار په فرسنگونه
په لیدو پسی کچکول واخلی ملنگ شی	مینه کا دا هسی چاری آهنگونه
په نصیب د روغو زړونو فراغت دی	په قسمت د خوړو زړونو لهنگونه
عاشقی به هغه کاندی چه تر شا کا	زیست، روزگار، شرم، پیغور، ویره ننگونه

۱. را پسی په الالا دی.

۲. دی.

۳. په ځنو نسخو کښن بودری لیکلې ده یعنی نوک خوړل او خطا وتل.

چه بوسې د جفا جويو د خولې اخلي
 خوک مایوس خوک په امید د یار د وصل
 په لیدو به ئې د گور مړی سر هسک کا
 که پستی پستی خبری دراز نکا
 گنډی اخلي د یاغیانو قلنگونه
 خوک پراته غاړه غړی په پالنگونه
 که پرې درومی د پایلو په ژرنگونه
 د جنت د حورو مه وینم رنگونه
 زه خوشحال د آهو چشم مینی سر کرم
 د غرخه غنډی په هسی گړنگونه

نن عما کره میلمه عزیز د خدای دی
 پخپل خای باندي قائم دی لکه قطب
 چه پرې څه خو توجه د فکر وکا
 چه گذر ئې پدا غولی باندي وشو
 ما پرې اوس د غلطی کرښه وکښه
 د بادشاه څخه ئې مه غواړه چه نشته
 تناونه به ئې ورسی تر نمره
 د ښه حسن به ئې خوک کاندی ستاینه
 چه ئې پاس عما په سترگو باندي خای دی
 همیشه د گم گشته وو رهنمای دی
 یو زه څه چه د هر چا مشکل کشای دی
 سعادت ئې ور سره راوړ همای دی
 پخپل رای می چه منلی د ده رای دی
 هغه گنج لکه په کور کښ د گدای دی
 لکه زلفی چه ئې سرینبی په پای دی
 چه د خپل حسن پخپله خود ستای دی
 لکه عمر لارغه رایشی ژر درومی
 په هجران ئې د خوشحال خپک هاهای دی

نن د یار د لاسه بیا یو تیر راغلی دی
 زه چه دو اسپه له عشقه تبسم پتیدلم
 ښه چه پکښی بند شو وئې مشلوه له زلفو
 چه ته یې ای عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې
 خونبره ښایسته یې چه د مخ په نندارو د
 ټول محبوبه راغلي سمن بوئی سیه چشمی
 خوک که جهان نیسی په لښکر و هغه ترک می
 زړونه ئې زخمی کړه چه ئې گوتی په بم کښینوې
 وچولی چه تر یو کړې ورته نه گورې په مهر
 وایه له خوشحاله کوم تقصیر راغلی دی
 بد رسا د ځان په وړلو خیر راغلی دی
 بیا را پسی گوره گیراگیر راغلی دی
 زړه می لیونی دی په خنخیر راغلی دی
 بیا گوره که عقل په تدبیر راغلی دی
 درست وگړی مات شه ما وې پیر راغلی دی
 ما وې چه ته راغلي درست کشمیر راغلی دی^۲
 گڼی ځان د زړونو په تسخیر راغلی دی
 غور باسه له بمه اوس په خیر راغلی دی

نادانان پخپلی چاری ښه پوهیږی
 چه نادان ئې په مخ و خوری هاله پوه شی
 کانی بوتی وچ لاند هره څه پر مخ وړی
 چه سرې اوبه ئې کښیوزی په نظر کښ
 په هغو خورو پیښ مشې چه ئې نخورې
 دانایان که ئې په چارو اندوهیږی
 گڼه هونبره په خبره نه گروهيږی
 مشیت لکه دریاب دې چه بهیږی
 کله تیری له سرو او بو سهیږی
 سرې هسی په لیدو ورته سوهیږی
 که ویل ئې په هزار رنگه سودمن دی
 د خوشحال په ویل کله خوک گروهيږی

۱. یعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

۲. ما وی چه په راغله ئې کشمیر راغلی دی.

نن ځما په خیلخانه کښن خونبره غم دی
 ناخلف زویه اغزی کړی خپل پلار ته
 ناقابل زویه دورخ غندی پیدا دی
 ښه فرزند د پلار په خونه خراغ بل شی
 په لوی والی کښن ئې خوی د دام و دد دی
 نالایق زویه ننگ نام د بابا ورک کا
 د قابل سره به غم د نام و ننگ وی
 چه دا هسی رنگه سپی ځنی پیدا شول
 لا په شک یم چه خوشحال کله آدم دی

نور څوک نشته لاندی باندي
 د ده حکم به نور نشی
 دی قادر دی باندي ښایی
 څو سینې ئې کړې قراری
 څو ئې بیا ورباندي پاس کړل
 خلقي ئې دی که گورې
 واره دی دی چه څه کاندی
 که ژړا کوي که کاندی
 که کیمیا کا گل د سپاندی
 چه په غم وي ځلباندی
 چه پراته وو تر بل لاندی
 سره یو تر بل هراندی

په لیدو د یار مړې شوې
 د خوشحال سترگی نغلاندی

نه ئې ملک نه ئې لښکر نه ئې گنجونه
 که خانان په زر په زرو په توره ناز کا
 یا د کښلیو د زړه رای دی چه می وکوت
 څوک به روغ سلامت پرې نیردی په ملک کښن
 په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه
 بل سر مه څه په دلبرو کښن ئې غواړه
 زه امی په دا خبره نه پوهیږم
 په چا داد په لپه نمخ کوي فلکه
 تر خانانو دماغی دی کښلی جونہ
 کښلی مخ لری ښیوي غمزې غنجونه
 یا د لوی دریاب په څو رنگه موجونه
 بیا ئې باندي کړل تاخونو ته سرجونہ
 چه به کښلیو لره ځی هغه رنځونه
 اوه ستوری د آسمان دوولس برجونه
 چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
 په چا لوني په اوريو په چچونه
 د خوشحال خاطر ښینه دی مات د نشی
 ستا د سترگو مستی وری په څو کښونه

نه ځما د خیلخانی څه حال احوال دی
 کار ئې درست د نادیده وو په خصال دی
 ورته ښی د مغل د حلوا تال دی
 اوس په منځ کښن یو کرم د ذوالجلال دی
 ایمل خان دریا خان واره خورد بین ولاړل
 اوس خو پاته و مغل ته یو خوشحال دی
 نه می زړه په سرداری درست خوشحال دی
 د خټک اولس په ننگه نه پوهیږی
 پښتانه لکه مگس ورباندي گزری
 نور ئې واره تکښې تار په تار خپرې شوې

وازگونه شوې همگی د دنیا چاری
 زوی ئې پلار سره کا زویه د غلیم کا
 چه لیدی می هسی نه دی واره لاری
 لوهڼی مور ته لکه ښی دی تیاری

چوهڙي ٻلا وشولې خوره حلوا خوري
 باوري د بادشاهانو لکه غله شول
 بلبلان طوطيان حيران په بيابان گزري
 په وښو د عراقيانو ژواک ژوندون دي
 نادان خوښ بي غمه خوب په فراغت کا
 په څښتنو باندې حکم کا مريونه

په دوران د عالم گير بادشاه خوشحاله

خانه زاد ئې واره بخري لري خواري

و سړي وته دا خپل عيب ويښته دي
 پخپل ځان پسندنه نيکه په بل بده
 هنرور يې نيك سير يې لوړ اختر يې
 چه مي يو ځله اخلاص ور سره وشو
 بيا د خپل مين د ما له سترگو نه ځي
 چه غمونه درته راوړي سترگي غور دي
 که خواره خوري که اوبه څښي پدا څه شي
 د ما زړه تر کاني کلک وښوي ترې پريووت
 که ياران مي تر حساب تر شماره تير دي

د سړي د صورت کار دا هسي نه وي

چه ئې زړه د خوشحال يووړ لا نور څه دي

و خراغ ته د اورپښتي حال معلوم دي^۳
 يو د بل له حاله نه کاندې پوښتنه
 يا يک لخته هغه يار واره جفا زده
 نن چه زه باندې مين يم په ډير رنگه
 يو په حسن بل په دا چه عاشق وژني
 نندارچي ئې د جمال دي نور څه ندي
 چه گلونه د بهار باندې ليدل شي

څه به هر يوه ته حال وايي خوشحاله

د ليمو په حال خبر کله اډوم دي

ورځ په ورځ د باغ غنچې دي چه غوړيږي
 چه ښه مخ وته نظر کاندې لازم دي
 جگي جگي ماني مکوه پخولا شه
 د عاشق خاطر په مثل د نافي دي
 زه جدا له ياره خوب په شپه و نه کړم
 روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا

د بلبلو وړي سترگي پرې مريږي
 که ئې سترگي و بل مخ و ته غريږي
 چه پما د رقيبانو زړه سريږي
 که کالونه پرې تيريږي نه زريږي
 وايي مالگه مي په سترگو کښ دويږي
 پرهار ژلي په غمونو کښ نريږي^۴

۱. مزدور او خاوري پاکونکي.
۲. راتب هغه مقررې داني او خوراكي ته وايي چه آس ته يې ورکوي.
۳. دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.
۴. ژريږي.

نور عالم ئې تار په تار تېستی له غشيو
يو خوشحال دى چه ئې غشيو ته بېرېرى

وايم خلق نه درى	زړه مى يور يو مزرى
دا خبره چه زه وايم	تر ويېسته لا ده نرى
چيرى نه وى ليونى شم	چه په خوب وينم پرى
زه له ياره سره څه يم	د يوه مزي مرى
چه ئې خوند د ميوي خور وى	هم هغه بوټى كرى
ته هم خرور سره مشه	كه څوك خرشى په خرى
په كهترو د نظر كا	څوك چه غواړى مهترى
بله نه گورى بل مخ ته	تل د سترگو كرم برغرى

د وروستى پسرلى نرگس دى
د خوشحال قدر لرى

وايم له تا ولاړم كه په ناسته مى ملال يې	كبر لوئى مكره كه هر څو صاحب جمال يې
ولاړم ستا له وره ستا په يادو به مشغول وم	ولاړم له ما نه څي دا چه ته مى په زړه نهال يې
زه غريب نامرد يم څه و ما وته گواښيرې	قهر كړه هغو ته چه دى سيال دى يا ئې سيال يې
هيڅ گناه مى نشته چه مى وژنې يا مى ولي	واړه دى مستى ده نه تېرلى په وبال يې
خدای خو خبردار دى چه له تا به ئې دريغ نكړم	لېر و ډير مشتاق ځما د سر كه يا د مال يې
	تل جور ستم كړه هغه نه يم چه زړه بد كړم
	سل جور جفا كړه بيا ليمه د خوار خوشحال يې

و ښه مخ وته نظر دى هر چا كړى	نه دا دود دى په جهان كښ ما راوړى
زه به هيڅكله له عشقه نه وانورم	كه هر څو راته ويل كاندى وگړى
ما ويل چه زړه به نه وركوم چا ته	ولى څه كړم چه بد زړه لرم وووړى
د عاشق د رښتيني نخښه دا ده	چه په عشق كښ سر حساب كاندى خسرى
په يو گوت به ئې د عشق د ميو هير كړې	كه د واړه د جهان لذت دى نغرى
چه په ښاخ باندې ئې اوړى ژمى گل وى	خدای ځما په زړه كښ نهال كړ هسى زرى
	چه به بيا په څه علاج په لاس كښيوزى
	د خوشحال خاطر ئې ندى هسى وړى

و مجنون ته د ليلا له شونډو وای	لال و دُر ياقوت و نورو و ته ستای
د مجنون له ودانې سره څه كار دى	هر چه وړانه ويرانى هورې ئې بيای
چه به بله انديښنه كاندى اغيار دى	يار د څوك دى چه د نه ووزى له راي
درست جهان د تيرې تورى درته واخلى	يو ويېسته به د كندو نكا بې خدای
ما دا هسى دماغ اوس ندى راوړى	زه دا هسى دماغى راغلم له ځای
وايې كانده به خپل مخ درته ښكاره كړم	زه په كانده مانده نه يم نن ئې نماى
د دولت شهپر كارگانو څخه نشته	كه ئې غواړې خو ئې غواړه له همای
ته د زړه اغزى په كوم طبيب وكاړې	چه وكښلى ئې اغزى ندى له پای

د منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وي چه دراز خبری وای

ورته گوره ځما یار څه ننداره دی^۱
څو عاشق په معقوبې باندي مین شی
ما وي عشق خو یو ښه څیز دی خبر نه وم
چه نصیب ئې د ښه مخ ننداره نشوه
غم ځما له دله نه درومی بل لور ته
عقل، علم، هنر مه یادوه ما ته
هغه زه یم چه د اوښ وری په شا وړم
چه علاج ئې په چا نشی څوک ئې څه کا
غم په نورو یو ځل وریشی بیا تیر شی
چه ئې هیڅ د ښایسته وو مینه نه وی
د ښه مخ ننداره نکا خلوتی شو
بادشاهان د هم سیالی ور سره نکا:
خوشحال ستا د ور مریو په شماره دی

ولاړم قلندر شوم دا می حال دا می احوال دی
وران وگړی گوره په څو قلب کارونه کاندی
زه تر هغه څار شم چه ئې راکړه تر ځان څاره
هیڅ په منځ کښ نشته په خالی دکان غوغا ده
یو په گور کښ ښځ کا، بل په گور کښ نکا فکر
ما خو لاس په غور کړل ځنی تنبتم که خلاصیږم
نور عالم به څه کړې د خپل ځان په خلاصی مې کړه
لاندی یې خوشحاله دا یو څه د بلا جال دی

ويې سکه هزار سره لرې چه دا وینا کړی
ويې تروسکه، څه لره ښامار وته ویسا کړی
ويې چه که سر له تنه بې تیغه جدا کړی
ويې چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړی
ويې هغه څوک و چه ئې تا سره خدا کړی
ويې چه که کبر کړم ستا څه دی چه غوغا کړی
ويې چه خدای څه دا عاشقی هم ویریا کړی
ويې دا خبری کړه هاله که چا په تا کړی
ويې کشکی خلاص له درد سره سپی ځما کړی
وي می چه په څو رنگه خوشحال په تا مین دی
ويې د ختک سپری د مینی څه ثنا کړی

۱. دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له یوې قلمی څخه را نقل سوه.

۲. د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی یعنی چه پاتیده نه لری.

همیشه می تر پرهار وینی بربری
 که فریاد له درده کرم ملامت نه یم
 همیشه می د یار یاد د زره سبق شو
 زره می گل د نیلوفر مخ ئی آفتاب دی
 که هر خو بانندی دارو یردم نه لبربری
 چه پرهار په پرهار وشى خو خوربری
 چه ډیر ډیر ئی یادوم زره می خوربری
 نیلوفر می و آفتاب و ته کبربری
 د خوشحال د خوشحالی وخت هم دا دی
 چه رباب سرینده جوړ سره غبربری

هیخ صفت ئی نه خائبری په تحریر کبئی
 ستا د مخ د شونډو مثل را معلوم شو
 نه چه خوله دننه زره می هم په خور شی
 ما چه ستا د خهرې بڼه ننداره وکړه
 زره می ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم
 که هوا ده که سودا ده پکښ ستا ده
 زه چه ستا په تیر زخمی شوم فراغت شوم
 لکه بوی د یار د زلفو دی عطاره
 محبت می هډو و پلو سره مخلوط شو
 چا به هونبره د عشق گنج را عنایت کړ
 د خوشحال ویل په نورو کښ خرگند دی
 لکه برغ د ویره ژلی په گڼ ویر کبئی

همیشه می له بڼه مخه گفتگوی شی
 د بلندی په قامت بانندی مین شوم
 چا خپل یار په غیر کښ ونیوه خوبئی کا
 د منصور غندی به غل د خاص و عام شم
 په زره هونبره پروتی ندی چه ئی شمار شته
 خارو خس سره ئی خه مهر پیوند دی
 نه به زهد وی نه علم نه خه نور خه
 خکه هر کله خوشبوی او معطر دی
 د ناپوه یاری په مثل د ډک جام ده
 د خوشحال ژړا خه نر ناحقه نده:
 چه ئی تیره درسته شپه په های و هوی شی

هر دم تر نقاب لانندی
 تازه اوریل اودلی
 انگن ئی بنایسته کړ
 خما په مرگ د زره دی
 خه ظلم خه ستم کړې
 و عاشق ته شیوه کاندی
 توری زلفی آویزاندی
 چه راووته دباندی
 چه بی دردو سره خانندی
 چه پلو نیسې د وړاندی
 خه عجب غزل ئی ووی
 آفرین په خوشحال نانندی

هر گناه چه په توبه په استغفار ځي
 ساقی راشه سره شراب راکړه سرې شونډې
 په هر چین کي ئې د څونو منبک د چین دی
 د خپل زړه خبری واره ویرانی کا
 جهان ځای د خوښۍ ندی و ناورین دی
 په وار وار چه په دنیا باندی راغلی
 که له درده می خبر ندی وگری
 د هغه طبیب نوم څه اخلې په ژبه
 که می بیژني هغه لیونۍ زه یم
 دروغجن به همیشه وی په خزان کښ
 د رقیب خلل به نه ووزی له میانه
 چه محروم ئې دی له میو یو خوشحال دی
 گڼه واره حریفان ځنی سرشار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کیږی
 زړه دلگیر مشه د خلقو په جفا کښ
 خاوند خدای د سر زنش د هغو وکا
 غه مرغه به له همایه څه پرواز کا
 هغه واره د ښه مخ له مخه کیږی
 په عاشق د رقیبانو رخه کیږی
 چه په حال ئې د دردمنو سخته کیږی
 چه لا اوس ئې تن وجود په پنځه کیږی
 که هوس کوی خوشحال هوس ئې نهیل^۲ شه
 غه هوس چه به بی ستا له مخه کیږی

هر زمان چه فلک مهر بنیاد شی
 په هر شام پسی سحر شته نظر وکړه
 ساقی نن د سر شاری شراب راکړه
 چه نه می نه معشوقه پسرلی رفتن کا
 یو له بله زده کوی د جهان دود دی
 یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمع
 یا ډیر زر بویه یا بخت بویه یا توره
 د ملحد په زړه به نه لگی خبری
 زمانه به ئې پرینږدی و ثبات ته
 صورتی عمر فانی دی باقی دا دی
 عقله ته له عشقه لیری لیری گرز
 د هغه سرې په مرگ ژړا هیڅ مکړه
 په هر ځای باندی ئې زړه دی لکه ژاولی
 په خوشحال باندی ئې زړه لکه فولاد شی

نامرادی د مانې^۳ پخپل مراد شی
 عاقبت چه څوک عمجن شی بیا به ښاد شی
 محتسب چه حاضر ندی څه هداد شی
 نن ځما له خپله بخته نه فریاد شی
 له اوله چه شاگرد شی بیا استاد شی
 عاقبت^۴ به د رقیب خورا نامراد شی
 چه په سپینه ږیره څوک د چا داماد شی
 که ویل د ورته تل د نون و صاده شی
 په هوا چه د حباب غندی پریاد شی
 چه ئې پسله مرگه نوم د نیکو یاد شی
 مخالف چه سره وریشی فساد شی
 چه د بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شی

۱. ته دلگیر مشه.

۲. مایوس، نا امید، محروم.

۳. نامرادی د نړۍ، یا مراد د زمانی.

۴. عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

۵. نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښ اساس دی.

هر سپری که رشتیا گوی وی
 د لویی لافی به نکا
 که ئی نغاری پت به نشی
 چه خپل یار له ما بیلتون کا
 په بیلتون د مینانو
 چه قیمت د کالی خونبره
 نه دی مړ که سر ئی گوی وی
 چه په اصل هنر جوی وی
 په هر خای چه رنگ و بوی وی
 د ما سترگی پسی جوی وی
 زره تر دوو سترگو را توی وی
 پسی هونبره جستجوی وی

خو جفا کا زه خوشحال شم
 یار د هر کله بد خوی وی

هر ناپوه زلموتی شه زده، چه شه ده د عشق بازی
 هر قلاش چه خپل صورت په عشق کنبی بای کر که باور کرې
 که د یار به غم کنبی ومری خاصگی ژوندون هغه دی
 حقیقی سجده هغه ده چه د یار په لور ئی کرې
 تورو زلفو ئی په باد کره ډیر سرونه د مظلومو
 اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سره تیر شه
 دا خما خندا خندا ته بازی مه گڼه بازی
 ترو شه مچ شه ئی مجال چه په هوا کا پروازی
 په مذهب د عاشقانو هم شهید وی هم غازی
 که په پنبو ئی تندی کنبیردی هم دغه ده ممتازی
 و کعبې ته چه سجده شی دا سجود دی مجازی
 توری سترگی ئی په زرونو کا همیشه ترکتازی

هغه دم چه د یار سره صحبت وی
 چه له یار سره باده خورم په خلوت کنبی
 ښه یاران چه سره ناست وی محبت کا
 تل گدای په بادشاهانو مین شوی
 عاشقی می خدای له خایه خوی خصلت کره
 ستا د شونډو تر لذت به نه رسیږی
 ما به زره د معشوقې له لاسه خلاص کر
 د زرخ د خا د بند فراغت غواړم
 ښه صورت خو هم هغه چه زره ئی یووړ
 ما به سترگی لکه باز درلې اندرتی^۱
 خوبه مه راخه په ملک خما د سترگو
 شیخ به ولی د رندانو عیب نکا
 ستا به زلفو کنبی می خوار خاطر ښاد نشو
 مگر واره جوهری په مرگ تام شول
 بل جنت ئی شیخه تا وته بخښلی
 د خوشحال د هم د یار کوڅه جنت وی

هغه مخ چه ښایسته د نندارو وی^۲
 د بلبو له بلغاک نه دلگیر مشه
 که هر خو ښایسته ډیر دی گمان نکړم
 چه ئی وینې د هر چا پسی هو هو وی
 هغه خای چه رنگ و بو وی گفتگو وی
 چه به بله لکه ته پاکیزه رو وی

۱. په لوری کیری.

۲. پتی.

۳. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کنبی نسته.

تور گیسو پر همگی صورت خپاره کړه
 زه به سترگی ستا له مخه نه وانخلم
 قاصدان ځما د اوسنیو کښته پورته
 نن چه ته لمانه ځې زړه می خوشحال کړه
 کاتبان به ئې په کومو گوتو کښینه
 د سحر په بلا ته یاد شې ای چرگه!
 د خوشحال خټک له حاله خبر دار شوی
 چه په زړه به ئې د عشق داغونه څو وی

هغه څه دی روغ صورت دی
 د دنیا دولت که ښه وی
 چه ډیر ښه دی تر توقیره
 چه سپری له غمه خلاص کا
 په طاعت که ته لوئی کړې
 چه فایده لری بی شماره
 په منت چه ورکول کا
 چه دورخ دی په دنیا کښ
 چه بهتر تر سلطنت دی
 یو دولت نه ښه عزت دی
 یو عفت بل صداقت دی
 هغه څه دی قناعت دی
 حبطه هغه طاعت دی
 هغه څه دی، مصلحت دی
 هغه کله سخاوت دی
 د ناپوه سره صحبت دی
 خپل نیت ښه لره خوشحاله
 که څه ښه دی خو ښه نیت دی

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دی
 د ژوندیو سره گززی په علم کښ
 کښت چه وسیخی باران ور باندی مشه
 که ئې غواړم په کوگل کښ مونده نشی
 خدای به امن د هر چا له سترگو وکړه
 زه به زار کوم له دله نه له یاره
 خپله مینه په عاشق باندی سور اور شوه
 گوره خو قرنه کالونه باندی تیر شوه
 په باطن کښ هر زمان را هویدا دی
 خوار عاشق په معشوقه باندی فدا دی
 که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دی
 زړه می ولاړ د ښایسته وو په سودا دی
 یو عجب صحبت د مینی ابتدا دی
 چه په څو په بی پروا باندی شیدا دی
 چه پرې سیخی خبر دار باندی خدا دی
 چه فرهاد په بی ستون کښ لا صدا دی
 زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
 د زړه حال د مخ په رنگ پوری پیدا دی

هر سپری چه د اخلاص په لاری درومی
 نومیدی د ښه بادشاه په درگاه نشته
 د ما زړه دا ټول دلبرو تر میان ورک شو
 ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم
 ما د سویو ښکار کاوه هوسی می ښکار کړه
 که هر څو په غرونو درومی نه به نغومی
 هر سړی چه خدمت کا نتیجه مومی
 نوم د کوم یوې آخلم چه څه نومی
 پیدا لاری کښ څه لیر ندی لرومی
 د ما رزق به کله تله د بل تر کومی
 نور د صافی پیالې خوری نصیب ئې غم دی
 که خوشحال په درد و دوک کښ پیالې شومی

هغه یار چه له ما لیری په هوادا دی
 د وصال خوښی ئې هم لا هونبره نده
 بیهوده له یاره زار کوم و چا ته
 پما واره چاری وکړې آشنایی
 چه می هیخ اثر د آه ورباندی نشی
 د خطا هوسی په بوی د نافی ښکار شی
 ته چه ما وته ارشاد کوی په عشق کښ
 چه په هیخ توکی د ما له زړه نه نه عی
 یو زمان ورځنی خلاص نه یم په عمر
 څه عجب ښه بوی راځی د یار له لوریه
 تل گریوان په اوسنیو لوند ساړه آهونه
 چه خوشحال مین کیده دا ئې هداد دی

هر خاطر چه نا قرار شی
 چه خپل زړه و چا ته ورکا
 هسی سیند لرم په سترگو
 یو څه راز لرم په زړه کښ
 هسی ژاړم له بیلگونه
 زه هم عار لرم له خلقه
 واویلا علاج ئې څه کړم
 هونبره ډیر پیران شیخان دی
 په بیلگونه د خندا مخو
 د خوشحال ژړا آزار شی

هی هی توبه لتانه ستا له خویه بویه تښی
 له سترگو ورځیو زلفو له ښو به دی ځان څه وړم
 د ما په بخره نیاز دی چه عاشق یم زه به نیاز کړم
 په مخ د مهوشانو چه څه خال و خط لیده شی
 عاشق په اندیښنو کښ د تازی غندی نس نغښتی
 بد خواه د په قصد کړې ده خوشحاله ملا محکمه
 څه ویره څه اندوه کړې ته هم وروڼه یې چابلسی

هر چرته چه ته کښیږی هغه ځای د گلو باغ شی
 چه باد د توری زلفی په سپین مخ کاندی پریشانی
 په زلفو کښ د ورک د ما زړگی شو مخ څرگند کړه
 چه ما مزه موندلې ستا د شونډو دروغجن یم
 پیغام ځما ای باده تر شیدا بلبلو وروړه
 یو دم د خوار خوشحال سره ته هم فراغت کښینه
 چه درومی په چمن کښ د لاله سینه داغ داغ شی
 د منکو د عنبرو بوی پریشان په هر دماغ شی
 د ورک کالی غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شی
 که دا مزه به هم مونده د میو په ایاغ شی
 لا شک چه پدا باغ کښ د گل بوی د گل سراغ شی

چه زړه ئې له ديو ډيرو انديښنو څه خو فراغ شي

په غاښويي مرغلري
ستا ثنا د مخ دلبري
حيرانيزم سمبيري
دم واهه نشي له ويري
رنگينه پري پيکري
سلامت به اوسي چري^۱
صبر وړوني شور و شري
طربناکي ناز پروري
عين ما ته برابري
کچ کلاهي قد عرعري
مخ په ما کړه مخ قمری
وينا دا ده پرده دري

هوسۍ سترگي لب شکري^۱
تا به ستايم په څو رنگه
چه جمال وته د گورم
خوي د نن را سره نور دي
ذکر ستا د تنگي خولي دي
زړه چه ستا سره ياري کړي
شور د گډو کړ په وگړي
صبر وړي چه له تا دور شي
ظاهر نن له تا جدا يم
قامت سم لرې تر سرو
ليري مه درومه له ما نه
نور به ستا له وره نه خم

هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وينوي په غوري

يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشير دي
چه خود په زړه دارلي د خوبا د چشمو شير دي
گڼه هيڅ کمي ئې نشته طبيبان په جهان ډير شي
چه تور بانه ئې غشي و کشتن ورته دلير دي
د شاه د جمال نخښي که تر زر نشق تير دي
چه بي د عشق له کاره مي نور ټول کارونه هير دي
خوشحال خټک چه بيا مونده لذت د يار د شونډو
و ده وته نور واړه د جهان جواړه گنډهير دي

يا خو مکړه ليوني سره ياري
چه په نور څه ئې حساب گڼي هغه زده
چه د يار د راغلو زيري په ما وکا
په خرام کښي د هوسۍ علامت گوره
خما حال به و هغه وته معلوم وي
خدای د تا په جهان تل لري اي باده
معطر د شاه د زلفو نه را درومي
چه وعده د يار د وصل نيژدې کيږي

يا د گند د پهوري^۳ کړه تياري
زه بي ياره عمر کل گڼم خواري
تر هغه سپري به زه شم بلهاري^۲
د گزار وار ئې خطا کړ د ښکاري
چه تمامه شپه بيدار ستوري شماری
چه خما د يار تر منځ کړي ريباري
ستا له بويه نافه څار شه تاتاري
د عاشق له زړه نه درومي قراري

که ئې ستا د وروځيو خال په نظر کښيووت
د خوشحال شي نور له غمه ويزاري

۱. دا بدله په چاپي ديوان کښي نسته.
۲. زړه چي ستا سره ياري کړم سلامت به اوسم چري.
۳. پهوري يا پوهري يعني بوريا.
۴. محشي ورته قرباني ليکلي دي.

یار عَما کَرَه دَننه
عجب حال را باندی پینس دی
دَ وصال په اوبه و مری
که په رنگ کبښ زیر لیده شې
کوم ماتم در باندی پینس دی
خوشحال تل په غم کبښ ښه دی
غم د نه ځي له غمجنه!

یو قدم چه په خلاف د نفس روان شی
چه د نس په حکم درومی هغه خوار وی
دا سپری چه فرسته دی هم شیطان دی
یو په بد عمل کبښ ځي تحت الثرای ته
دا سپری دی چه په عقل کبښ سپری دی
دا خونونه په ټوپک په توره نشی
تربیت که د باغوان له لاسه مومی
هوا ستا د سره چه کښینی یو څو ورځی
د نیکانو په صحبت کبښ به ښه کیږی
چه مغلو سره کښیناسته مغل شه
د خوشحال سره که کښینی یو څو کاله
دا د غره خټک به واره شاعران شی

یا په تخت باندی بادشاه وی
چه په لار دی هغه ډیر دی
زه هر دم په بسم الله یم
چه ئې کار د میره نه دی
په شماره می زویه ورک دی
غارې غرونه ځنی ډک دی
ابلقی په کار کبښ هیڅ وی
توره شپه ده د غمونو
یا درویش د خانقاه وی
یو څو ما غندی گمراه وی
که یاران په بسم الله وی
هغه نه وی میره داه وی
که یو څو پکښی واه واه وی
سر انجام که د سپاه وی
یا درست سپین وی یا سیاه وی
د ښادی صبح گاه وی

په خوشحال به ئې بد نه وی
که ئې څوک په حال آگاه وی

لمړی ټوک بشپړ سو

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English